ڪري ڳنڍجن ٻڌارئيءَ جو ليمن سڄي ١ تولو، ڪستوري
سڄي ٦ ماسا، ٻنهي سنهو ڪري عرق ڳنڍجي هاڻي
سوپاري پاڪ تيار ٿيو جنهن جي ٽالو يا شيشي جي برڻي
۾ وجهي رکجي وزن ١ تولي کان ٢ تولا صبح ۽ شام
ٿاوَ جي ڪير سان ورتو کوريون. ڪٿي، ليل جي شئي کان
۾ ٻئي ڪٿي مرچ ٽڪڙو گهڻو ڪاڻجي جيڪڏهن زالن کي
پالي. ابتدا ۾ ٿئي نه هڪ وزن ۾ ڪشتو ٣ ڏالو (قلعي،
شيهو، جستو) حڪيم کان وٺي هڪ رتي-هر هڪ وزن
۾ وجهي کارائجي.

گهڻن پيشاب کي بند ڪرڻ لاءِ

ڪارا پاءُ هڪ، هاڻي ڏسي پاءُ هڪ، ڳڙ برابر
پاءُ هڪ، هاڻي ۽ ڳڙ کي ڪٽي سڀ ڪري ڳڙ ۾ ڳنڍي
٢ تولن وارا لڏون ٺاهي رکجن. وزن هڪ لڏون صبح ۽
هڪ لڏون شام جو کائي ڇڏجي. ٢- ڪشتو ڪڪڙ جي
آني جي کل جو هڪ ماسو روز مکڻ سان وٺجي مثل ٻيهڻ
جي لاءِ ڪلور جون ٽارون ڪاڪيون سڪيون وٺي سي
چانور ۾ ساڳي ڪٽي ڪپڙ ڇاڻ ڪري تنهن ۾ وزن
مصري ملائي رکو وزن هڪ تولو صبح ۽ هڪ تولو شام
ٻڪري سان يا کير سان جنهن سان طبيعت چاهي ورتو کوريون.

٣- موصلي اڇي اڌ پائو، آنبا هلد اڌ پائو تولا
هر هڪ تولو سوا تولو، اڄيرا ڪل سوا تولو، ٿر ها چوڏا

٤ ڪان ٨ ڏينهن صبح ۽ شام پاڻيءَ سان يا ٻڪري سان وٺجن.

زالن جي هر مرض لاءِ مجرب سوپاري پاڪ

سوپاريون ڏکڻي ڇڪڻيون اڌ سير، ڇوهارا ڪڪريون ڪٽل اڌ سير، هيٺ اڌ پاءُ ڏهي کي ڪٽي پيهي سڌو ڪري ١٠ سير ڳئون جي کير، وجهي جهڙي پاءَ تي ڪاڙهجي ۽ چمچي يا ڪاٺيءَ سان گهمائيندو رهجي، جڏهن کير سڄو ڪپي ماوو ٿي وڃي، پوءِ انهي هيٺ رکجي. پوءِ مڱڻ جو اٽو پاءُ، نشاستو پاءُ، انهي اٽن کي ٿوري گيهه ۾ پچائي مٺيڻ ماني ۾ شامل ڪجي، لنهڪالپوءِ گيهه ڳائو ١ سير وجهي باهه تي گهمائجي جڏهن ڳاڙهو ٿي وڃي تڏهين ٣ سير مصري جي چاشني تيار ڪري وجهجي پوءِ خوب ملائي ملائي چاڙهجي. پوءِ هيٺيون شيون ملائي هيٺ لاهي رکجن.

ڪونئر ٻير جو گيهه ۾ ترايل ١ پاءُ، مغز بادام ڪل ٽڪل اڌ سير، انهي کي ڪٽي گهوني ملائجي، پوءِ ڳوڪرو اڌ سير، ڪولڙ ڪبٽي پاءُ، ڪوبرو پورو پاءُ، سالب مصري ١٠ تولا، دالچيني ١ تولو، اولاڪ ١ تولو، ٿوٿا وڏا ٢ تولا ٤ ماسا، سعد ٢ تولا ٤ ماسا، جائفر ٢ تولا، جاوتري ١ تولو، گل پستا ڏيڍ تولو، گل سوپاري ڏيڍ تولو، ڪچنار ڪل ٦ ماسا، ڪل ٻير ٦ ماسا، سنگهاڙولي ٦ ماسا، سيٺي ڏار ڏار ڪٽي ڪپڙ ڇاڻ

سٽي ڪول ڏيڍ تولو، سرنهن جاڻ ملي ڏيڍ تولو،
ول ڏاوڙو ڪتل هڪ تولو، ناڙ سڳون ٤ ماسا،
سمنڊ ولڙ ٦ ماسا، ڪنهلو ٤ ماسا، گڙ توهه هي ١
تولو، سڀني شين ڏار ڏار ڪٽي ڇاڻي ساڻ ملائي چڻي
جيڏيون گوريون ٺاهڻ. وزن ٤ کان ٨ ٽالين تائين ڇاڻي
ساڻ وٺجن. ٻه هفتا ٻه ڀادي شيءِ نه کائجي ۽ ٿڌي
وائي شيءِ نه کائجي.

واجهڻ ڏکي

ڏاڙهون کٽا سوا پاءُ، سنڌا سچي سوا پاءُ، ڦرودا او
ڪل اڌ پاءُ، انجيرون اڌ پاءُ، حيري سرهي اڌ پاءُ،
وڏف اڌ پاءُ، الاچي ١ تولو، واورلنگ اڌ پاءُ،
سمنڊ ولڙ اڌ پاءُ، مرچ ڪارا ڏيڍ تولو، هراو اڌ پاءُ
کڻو، سڄو سوا پاءُ، سڀني شين کي جدا جدا ڪٽي ڪپڙ
ڇاڻ ڪرائو پوءِ کڻو ۽ ملائي سڃو ڪري پولي ۽ وڌي
رکجي. وزن اڌ تولي کان ١ تولي تائين ڪير يا پاڻيءَ ساڻ
روز ٻه ڀيرا ۽ وائي بادي جي شڪايت نه رهندي.

بواسير لاءِ

رسول ڏيڍ تولو، مٺر لدوريون ڏيڍ تولو، جولر
ڪارا هڪ تولو، ڪاڙو ١ تولو، ميندي جو ٻج ١ تولو
ڪتولو ١ تولو، سڀني شين ڪٽي ڇاڻي رسول جي
پاڻيءَ ۾ ڳنڌي چڻي جيڏيون گوريون ٺاهي رکجن. وزن

ڪٽجي ۽ سنڍا پيٺل مڃهس ڇڳيءَ طرح ملائي
ٻوءِ گورڙيون ٻير جيڏيون ٺاهي رکجن. رات جي وقت
٢ گورڙيون چباري کائي مٿان کير ٻي ڇڏجي ته صبوح
جو پيٽ بلڪل صاف ايندو.

٢- سنڍا سڄي، سنڍ، مرڇ، اوڻ سنچر، هم
وزن وٺي ڪٽي پاڻيءَ سان گورڙيون ٻڌي رکجن. وزن
٤ کان ٨ ااءِ کاڌي کان پوءِ پاڻي سان ونڻ گهرجن.

ڏندن، ڏاڙهن ۽ مهاڙن جي سور لاءِ

١- ڇيرو اڇو ١ تولو، سنڌي ١ تولو، سيندو لوڻ
١ تولو، ڪٽي ڪپڙ ڇاڻ ڪري ڏينهن ۾ ٢-٤ دفعا
مهڻ گهرجي.

٢- ڪاري ڇيري ١ تولو، ڦٽڪي ڦولاريل ١ تو
ماکي ۾ ڪٽي ڪپڙ ڇاڻ ڪري روز ٢-٤ دفعا ڏندن
کي مهڻ گهرجن.

٣- اگر ٻير جو، ڦٽڪي ڦولاريل، اوڻ دارسي، نيٽي
شيرون هم وزن ڪري ٢-٤ دفعا مهڻ گهرجن.

وائي سور سنڌن جي سور ۽
هر ڪنهن بدن جي وائي سور لاءِ

انزرو سڄو ڏيڍ تولو، ڪڻ ڪالي ڪتيل ڏيڍ سان

(گرميءَ جي تپ لاءِ)

ٿدامري ٢ تولا، رات جو پاڻي ۾ رکجي. صبوح جو پاڻي اُن ۾ مصري ٢ تولا وجهي اسپغول ٦ ماسا وات ۾ وجهي مٿان پاڻي پيئجي.

(گڏيل تپ لاءِ)

نيل پوشو ٩ ماسا، عناب ٥ دانا، ليسوڙا ١١ دانا، دا کاري ٧ دانا، ملي کالي ٥ ماسا، گاؤزبان ٣ ماسا. گلور کالي ٥ ماسا، سترف ٣ ماسا، مرچ ڪارا ٧ دانا، مصري ٢ تولا، ڏيڍ پاءُ پاڻي ۾ ڪاڙهجي پاءُ اڌ پاڻي بچي تڏهن پاڻي پيارجي. اڌ صبوح ۽ اڌ شام جو.

پيٽ جي سور لاءِ

نوشادر هڪ تولو، پپرون هڪ تولو، سونا گيرو هڪ تولو، جدا جدا ڪٽي ڪپڙ ڇاڻ ڪري گڏي رکو. انهن مان ڏيڍ ماسو، گلقند اڌ آلي يا ڪيلي ۾ وجهي کارايو. پيٽ جو سور ان مهل لهي ويندو.

قبضيءَ لاءِ

سنهي سڃي ٣ تولا پن پن ڪري چولڙي ڪٽي ڪپڙ ڇاڻ ڪري لوري ڪيهه ۾ سٺي ڪپري، داک ڪاري ڪري لڪڙ ٣ تولا، عمار دستي ۾ وجهي

۳ ماسا ناء پاڻي يا مناسب عرق سان ۲ دفعا روز ونجي.

(نسائي يرقان لاء)

هرڙ پيلي جي کل ۴ تولا، گدامري ۸ تولا. الوبخارا
۳۰ داڻا، عناب ۱۰ داڻا، ليسورا هڪ تولو، ڏاڪ هڪ
تولو، ڄر ڦل هڪ تولو، گل بنفشو هڪ تولو، ڪاسنيء
جو ٻج هڪ تولو تخم، ڪثوث هڪ تولو، مصري ٦ تولا،
مصري ڪانسواء سڀ شيون ڏڏر ڪري ڏيڍ سير پاڻيء
۾ پسائي ڪاڙهجن. باقي جڏهين ٽي پاء پاڻي بچي تڏهين
ڇاڻي مصري گڏي ملائي شيشو ڀري رکجي. وزن هڪ
پاء صبوح، هڪ منجهند ۽ هڪ شام جو بيماري کي ڏجي.
سياري ۾ بيڙ مهل تورو تازو ڪري پيارجي.
نوٽ:. ڪثوث پوٽليء ۾ ٻڌي وجهجي هڪ
ٻي ڏينهن متين دوا ڏجي، ٽن ڏينهن سان ساڳي ڇڏي
وٺندي. ۲- ڦٽڪي ڪاڙهي ڪٽي ڪپڙ ڇاڻ ڪري
ڏڌ ۾ پيارجي ته ستو فائدو ٿيندو.

(پرهال وڌيل هجي)

سنڌا سڃي ٻن ٻن ڪري چوڌاري سڪائي ڪٽي
اڙيال جي ڳڙ ۾ خوب ڳرل ڪري گوريون ٻڌڻ جهڙي
ڪئي نه ڇڪي جيڏيون گوريون ٻڌي ڇانوء ۾ سڪائي
رکجن. ۳ کان ٦ گوريون روز پاڻي سان وٺجن. ۲ دفعا روز.

(معدي جي طاقت لاءِ) يعني بدهاضمي ۽ پيٽ جي هر بيماري لاءِ

گندڪ آملاسار ٦ تولا، نوشادر ڪچو ٦ تولا، سنڌو لوڻ هڪ تولو، مرچ ڪارا هڪ تولو، پپرون هڪ تولو، لونگ هڪ تولو، اڪ جون گلڙيون جو مغز چانور ڀر، سڪل هڪ تولو، سهاڳو ڦلايل هڪ تولو، هينگ سڙيل ڪچي ۾ اڌ تولو، لوڻ ڪارو هڪ تولو، ليمي جو جوهر هڪ تولو. سڀني کي ڪٽي ڪپڙ ۾ ڇاڻي ڪري ليمن پاڻي وجهي گوريون چڻي جيڏيون ٺاهي رکجن. وزن ٢ يا ٣ گوريون کان پوءِ پاڻي سان وٺجن. ٢ دفعه روز.

جگر جي گرمي، جگر جي ڪمزوري ۽ بدن ۾ رت گهٽجي وڃڻ لاءِ

اوهه، هر پورو هڪ آني، هرڙ ڪل هڪ آني، ڀيرا ڪل هڪ آني، آورا ڪل هڪ آني، سڀني کي ڪٽي ڇاڻي هڪ جيتي جي ڪانو ۾ وجهي ڏاڙهون (ڏ ڏ) ڪتو معاس وجهو، جنهن اهي شيون ٻڏي وڃن. انهن شين کي ڪالي ساڻ ڏهاڙن رات ۾ ٣-٤ دفعا کهااڙي جڏهن ڏاڙهو ڪي وڃي تڏهن سڪالي ڪٽي ڇاڻي هي شيون وجهي رکجن. سنڌو، پپرون، مرچ ڪارا، هر هڪ تولو ڪٽي ڇاڻي ۾ ڇاڻي ڪري ملائي رکو. وزن ڏيڍ ماسو

مان ٻهوڙيري ٽرڙي ٿي مکيو ۽ تولو زڪام کي ۽ ڏاڍ جي
سور، وچڙن، ماکيءَ جي مک، ڪکر جي ڏنگڻ وغيره
کي مکڻ گهرجي. پيٽ جي سور لاءِ ڪدبه ۾ ۱۰ ڦڙا وجهي
کائجي.

ڦاس مٿي جو سور، اڌ مٿي جو سور ۽ بي هوشيءَ لاهڻ لاءِ

چانور هڪ آنو اڪ جي کير ۾ پسائجن جئن ٻڏي
وڃن، پوءِ انهن کي سڪائي ڪٽي ڇاڻي رکو، ٿورو
ذرو نڪ ۾ ڏ.

مغز کي طاقت ڏيڻ لاءِ

مغز بادام ڪلان انڊل ٥ يا ٧ داڻا رات جو ماکيءَ سڻيءَ
۾ پسائي رکو. صبوح جو وات ۾ خوب چٻاري کائي مٿان
کير پيالو پيئڻ گهرجي برابر چاليهه ڏينهن ڪجي.

دل جي طاقت لاءِ

سپ سپي ٢ تولا، زهر مهرو خطائي هڪ تولو،
يشب هڪ تولو، تباشير هڪ تولو، مغز ڏاڙهون ٦ ماسا،
ورق چاندي هڪ تولو، لذين ڦونن جي ڪٿا ٣ ماسا،
سيمي شين کي ڪٽي ڇاڻي عرق گلاب اڌ سير ۾ ڪرل
ڪري. سڪائي خاڪو ڪري رکو. روز هڪ ماسو صبوح
هڪ ماسو شام جو عرق گاؤزبان يا کير يا پاڻي يا مٺي
ڏاڙهن جي شربت سان ولو.

مختصر آزمايل نسخا

مٿش جي تندرستي برابر هوندي ته هرڪو ڪم
ڪري سگهندو. انهن ڪري هن ڪتاب ۾ ڪي مختصر
لوڙا نسخا ڏجن ٿا، جي ٻڙهي واڇاري جهڪا ۽ نڪاءِ
هجي اهو نسخو لاهي ڪم آڻڻ سان ايشور واڌارو ڏيندو.
١. ڪاڏو ڪاٽي يڪدم سمهڻ نه گهرجي ٢. قبضي وڪڻ
نه ڏجي ٣. روزانه ٻه ڀيرا ٻي ورزش ڪرڻ گهرجي
٤. استرين کي گهر جو ڪم ڪار ٻاڻ ڪرڻ گهرجي
٥. ٻالڪن کي صاف ۽ سٺو رکڻ گهرجي ٦. ڪاڏو مٿو
ولعن لي ڪاڻڻ گهرجي.

(نسخو ٣ جوهري) جو گهڻن بيمارين
تي ٻولدڙ آهي

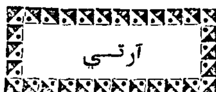
جوهر جاڻ هڪ تولو، جوهر لونگ هڪ تولو، ڄاڦر
٢ تولو، لذوي کي ڪلڙي هڪ شيشي ۾ وجهي اس ۾
رکو ته ڳري ٻاڻي، وانگر ٿي ويندو ۽ پوءِ انهي ۾ ليل
دالچيني ۽ جو اڌ تولو ۽ ٽول صعتر سڀر اڌ تولو وجهي
ڪڏي رکو. وقت تي ڪم ۾ آڻيو.

هن دوا ۾ شرڏارا ڪاٽ ۽ وڏيڪ گڻ آهن.

مٿي جي سور کي ڪٺه ڏور لڳائي لي واڙهي آن

٤- تم هو اسمگ، اپنگ، اگوچر - سبرو گهت آداري
کسرو سرو کهت آداري
آپ اَڏول، اپول، اَنادي - تم هو هتکاري
اوم جئہ سري ستگر سوامي

٥- تم ونڪنٺ واسي، پرم پرکاشي، مٽن موڙکہ وشيہ وکاري
کرو مٽن موڙکہ وشيہ وکاري
ٻيڙ نام پرڀو ٻولا ٻلائو، ڪرشن جانون آڌ بلهاري
اوم جئہ سري ستگر سوامي

اوم جئہ سري ستگر سوامي- ہرہو جئہ سري ستگر سوامي
پار برهم ہورن پرميشور - پر هو انتريامي
اوم جئہ سري ستگر سوامي

١- پر اُپکاري ، پراهتکاري - شـــبـ آلم واچاري
گرو شـــبـ آلـــم واچاري
سبـ سکہ کاري ، لبـ اُوتاري- آد انہ انت لماري
اوم جئہ سري ستگر سوامي

٢- اُلـــي ڪرپالو دينـــن دہـــالـــوؔ- انترمکہ ڌاري
گـــرو انترمکـــہ ڌاري
جو دو آوي سو ڦـــل پاوي - کانيو بوهہ جاري
اوم جئہ سري ستگر سوامي

٣- مٿن لرال لـــر ال ڪـــي دالـــا - گياني گٽڪاري
گـــرو گيانـــي گٽڪاري
لمري مهما لچهين جالو- مٿن ڪامي ڪٽل اُلـــاڙي
اوم جئہ سري ستگر سرامي

١٠- ڪوئي درشت مست ڪوئي سرشت مست
ڪوئي لشي ، ڪوئي لالي ،
ڪوئي لام مست ڪوئي چام مست
ڪوئي ليٽي ، ڪوئي ڪالي ،
ڪوئي چلم مست ڪوئي علم مست
ڪوئي اڪر ، ڪوئي پالي ،
اِڪ خود مستي بن اور مستي - سب ڪٽي اوديا ڪالي ،

١١- ڪوئي جيو مست ڪوئي سيو مست
ڪوئي پستڪ ، ڪوئي پالي ،
ڪوئي قول مست ڪوئي ٽول مست
ڪوئي ساڪا ، ڪوئي ڏالي ،
ڪوئي لوڪ مست پرلوڪ مست
ڪوئي ٽاني ، ڪوئي بالي ،
اڪ خود مستي بن اور مستي - سب گئي اوديا ڪالي ،

١٢- اهم اوڪ مست ڪهان لڪ ورنون
هئي مايا ڪي سب انڪال ،
ڪون ڪري الڪي گنتي
سب جڪڙي هئي درڙ سنڪال ،
ڪن رشت اشت اِڪ ڪن ، - استت سدا مڪال ،
اڪ خود مستي بن اور مستي - پال رهي اوديا جنجال ،

٧- ڪوئي اُرڏ مست ڪوئي اِرڏ مست
ڪوئي ٻاھر ,, ڪوئي اندر ,,
ڪوئي ديس مست ڪوئي وديس مست
ڪوئي اُڪڏ ,, ڪوئي مندر ,,
ڪوئي جاڳ مست ڪوئي ڪاپ مست
ڪوئي ٺانڪ جينڪ لنتر ,,
اِڪ خود مستي ٻن اور مستي- سڀ ٻرمي اوڊ ٻا جنتر ,,
٨- ڪوئي رشت مست ڪوئي لشت مست
ڪوئي ڍرکھ ,, ڪوئي ڄوئي ,,
ڪوئي غنا مست ڪوئي صنا مست
ڪوئي ڪُبي ,, ڪوئي لوئي ,,
ڪوئي گيان مست ڪوئي ڌيان مست
ڪوئي اصلي ,, ڪوئي ڪوئي ,,
اِڪ خود مستي ٻن اور مستي- سڀ ڳهٽي اوڊ ٻا ڄوئي ,,
٩- ڪوئي رڌن مست ڪوئي ٻڌن مست
ڪوئي ٻسون ٻکي ڪي ساوڪ ,,
ڪوئي لين مست ڪوئي ٻٺن مست
ڪوئي لڪڙي ,, ڪوئي چابڪ ,,
ڪوئي سٺن مست ڪوئي چٺن مست
ڪوئي ٺيا ,, ڪوئي ٺاوڪ ,,
اِڪ خود مستي ٻن اور مستي
سڀ جلي اوڊ ٻا ٻاوڪ ,,

۴- ڪوئي هاٿ مست ڪوئي گهاٽ مست
ڪوئي بن پروت اُجارا ..
ڪوئي ڏاس مست ڪوئي پاٽ مست
ڪوئي ٿاٽ پراٽ سٽ ڏارا ..
ڪوئي ڪرم مست ڪوئي ڌرم مست
ڪوئي مسجد ٺاڪر دوارا ..
اِڪ خود مستي بن اور مستي - ڀه گئي اوڏيا ذارا ..

۵- ڪوئي راڄ مست گجهاچر مست
ڪوئي ڇمري ڪوئي بولي ..
ڪوئي پڌ مست ڪوئي ڪروڌ مست
ڪوئي ڪڙڪ ڪنار وسولي ..
ڪوئي پراسر مست ڪوئي لير مست
ڪوئي ڇمڪي ڪوئي ڇهولي ..
اِڪ خود مستي بن اور مستي
سڀ ڀري اوڏيا ڇولي ..

۶- ڪوئي ساڪ مست ڪوئي خاڪ مست
ڪوئي ڪاسي ڪوئي ململ ..
ڪوئي ڀوگ مست ڪوئي يوگ مست
ڪوئي اسٿت ڪوئي چل چل ..
ڪوئي رڌ مست ڪوئي سڌ مست
ڪوئي لين دين ڪل ڪل ..
اِڪ خود مستي بن اور مستي
سب ٿاسي اوڏيا ڏل ڏل ..

پرسنگ مستيءَ جو

ڪوئي حال مست ڪوئي مال مست
ڪوئي طوطي مئنا سوئي هه
ڪوئي ڪان مست ٻهران مست - ڪوئي راڳ راڳڻي دوئي هه
ڪوئي عمل مست ڪوئي رمل مست
ڪوئي سترنج چئوپر جوئي هه
اڪ خود مستي ٻن اور مستي - سب ڳري اوديا ڪوئي هه

٢- ڪوئي عقل مست ڪوئي شڪل مست
ڪوئي چنچلتائي هاسي هه
ڪوئي ويد مست ڪتيب مست
ڪوئي مڪي هه ڪوئي ڪاشي هه
ڪوئي گرام مست ڪوئي ڌام مست
ڪوئي شيوڪ هه ڪوئي داسي هه
اڪ خود مستي ٻن اور مستي - سب ٻڌي اوديا ڦاسي هه

٣- ڪوئي پاڪ مست ڪوئي ناڪ مست
ڪوئي پترو هه ڪوئي ڪالي هه
ڪوئي گرنٿ مست ڪوئي پنٿ مست
ڪوئي شيت پيت رنگ لالي هه
ڪوئي ڪٻاب مست ڪوئي خواب مست
ڪوئي ٻورڙ هه ڪوئي خالي هه
اڪ خود مستي ٻن اور مستي - سب ٻڌي اوديا جالي هه

آرتوار ڏينهن شام جي پرارٿنا

١- آنند ڀاڻي اندر ڀمهجي - تيا ڏسڻ کان ڏور سي
ديس کان پرديس وڃڙا - تيا درشن کان دور سي

٢- سوهنگ شبد جي ڌن لڳاءِ - شڌ سروپ آڌار سان
الو روپ ٿئي وڃاڻي - ڪرشن مليا ڪرتار سان

٤- جتي سڌ د اُست ڪوهي - لکي سار اُسار کو
چمڪو چنڊ جو لاهي سورج - لکر اولدوهه الڌڪار کو

٤- روپ اچرج اپار ستگر - جنهن گڏيو گهنشام سان
بلهار ستگر تان وڃان مان - جس ملايو شام سان

٥- دڀا ساگر ساڻ مليو - موهن سڌو ديدار آهه
وار ڪهن ولدنا ڪرياتو - ستگرن جو اُپڪار آهه

٦- سورج جي پرڪاش سان - ناس ٿئي اندڪار تو
شبد سوهنگ ساڻ ساکي - اندر ٿئي چمتڪار تو

٧- اُهڙي دڀالو ستگرن جي - مهما ڪيڏي مان ڪريان
تن من ڌن ۽ وچن سان - سر اُگيان تن جي ڌريان

٨- ٻجان نوري ڪين تن جي - اُپڪاري آهن جي سدا
بلهار ڪرشن آهي ان تان - جن واٽ ڏيکاري اُدا

هون ۽ سڀ ڪار ڪرڻ سان سڀ ديوتائون پرسن
ٿي پوري ٿير لي پرساد وساڻي دکن کي ناس ڪن ٿا!!

آرتوار ڏينهن پرڀات جي پرارٿنا

۱- ڏيو ٻارهو گيان جو ڪو - او نڌڪار ڊاڌا ڪسي اُڏاءِ
چمتڪار چيتن جو لڳائي - سڌو رستو مسون سڌاءِ
۲- سچو ستسنگ پورڻ ڪراءِ - پرڀو پرڀاوءِ ۾ لڳاءِ
پرير ڪو پوءِ پيءُ پيالو - دردن دولهون دل ۾ دکاءِ
۳- اٿئي ساڌن گيان ڌاري - پرم پولا ٻڌ پڄاءِ
جنم مرڻ ڏک کي مٽائي - مرلي موهن جي وڄاءِ
۴- اندر ڪر اڀياس پورو - شبد ستگر جو ڪماءِ
ڪوڙي جڳ جي آشا لاهي - جوت جڳتيءَ جي جڳاءِ
۵- ڳالهه ڳجهه جيءَ کي لڳائي - لائي لاڳو ليهن لياءِ
غرق ٿي لون گيان گر ۾ - مان من جو لون هٽاءِ
۶- ناد انهد ليهن جو - وراو وڄائي واسر ڪو
ٻاهر پرڪ مسي جڳائي - اڪر سان لئه نئير ڪو
۷- اڪير آهي جس اندر ۾ - اٿئي ٻهر نام جي
لڌ روپ ٿرا ۾ ٿيا سي - ڪريا ڏکن ڪنهن ڪام جي
۸- ڪرشن مليا موهن سان سي - پالي موج جس اپار
ڀيتا ڀورن ٻد کي ٻياسي - لاهي لوڪن جي ٻچار

ڪسنگ جو لياڳ ڪري ست پرش جو سنگ ڪرڻ
گهرجي! ايشور مڪتيءَ جو دوار آهي!!

چنچر ڏينهن شام جي پرارٿنا

١- پرم پران پرڀو پتڪي - پاپ پاکنڊ پيا ڪراون
مهر جي ڪا نظر ڌريو - تاريو ڪرمن جون ڦاهون

٢- سڪ ۾ ستگر نا ستايو - درشن ڏيو داس نٿي
ڏوهه ڏاڍ ڪيهن ڏيان مان - پاڳي جي بازي اٿي

٣- گڻن جا گلزار آهيون - مايا اوديا کان پري
چئي ويدن مهما ڳائي - نام جپي هرڪو تري

٤- ديا جي ڪا نظر ڌريو - سدا سک ۾ مان رهان
هي ديالو ڪرائو ڪريا - موهه مايا نا وهان

٥- پيلٽيءَ جا پير ڪاڏا - سنتي جي ڪئي سنڀار
دير اُچٽ ۾ ڇو ڪريان تو - اسين لنڊا آهيون پار

٦- پالڪ پچيءَ ۾ پلو پائي - تو ڪريان اريو پڪار
آسرو آتم اڃهو لڏهيجو - ڪين مالڪ موٽ وسار

٧- درد جو ڪو دونهون دکاني - مچ نه محبت جو مٺو پار
رهو هردم هري مون سان - ڏکي دل کان ڪرنه ڌار

٨- آلت ۾ آتم عرض ڪرشن - دير درشن ڪا لڳاءِ
لنگر لماڻن آهي لولي - لنگهي لنگر ڪي لون ٿاءِ

ويد شاسترن گروءَ ٻڌهيجي سروپ جي گيان کي
ستيہ چاڻڻ سان ڪلياڻ ٿئي ٿو، اهو نشچي رکو!!

جنهن ڏينهن برسات جي برارٿنا

١- هي گرو پرماتما لوڪ - ڇڪر ڇوراسي جيلاء
ڪنهن آهس ڪاڏي وڃڻ - ڪير آهيان سو ٻڌاء

٢- سار اسار کي ورت سڃاڻي - وچار من ۾ ڌار لوڪ
ڪوڙ مٽيءَ ستان ٿي - ڪت پت الله جي ڀار لوڪ

٣- ٻچن ويراڻ کي جو ماري - سو وڏو ٻاران آهي
سنسار ۾ سو سرهي سڏجو - جنهن پالو ترهڪيان آهه

٤- دنيا ڏولي وڃ ڏالسي - ڪڏن ڪوهن ۾ هڻي
سرڳ سان لي ترڪ آڻي - پاپڻ پاپن کي وٺي

٥- توري جيتڻ لاء ڪرم ڪڍڻا - آهاني الله تو ڪراهن
تنو سوچهين ڪال ايندو - اگيان اسڏ ۾ ايو آڏاهن

٦- ٿڌهين وٺندين رهه اکين مان - ڪال ايندو تو متان
واڳون وٺندي سيني ڪهنچي - وقت وٺندي هي عقتان

٧- اگيان جو آلسي ڪرمت ڪڙو - جم هيرو لا رلاء
لياڳس ڪر آهنڪار جو - من ۽ وهن سان ملاء

٨- ڪرشن ڪيلون دوبه دل مان - پاڻ پهچو پڙ سڀار
وشه پوڻ ۾ لسه پتڪي - سدا سوڪوسر ڪر وچار

سٽوشي ني ڪري ايشور کي وهتي ڪرڻ سان
جڳت پر لساس ٿي تو ءِ مڪتي پراپت ٿي ٿي !!

شڪروار ڏينهن شام جي پرارٿنا

١- ڇرڪ سيٺي ڇني ڇن ۾ - جاڳي ننڊ ننڊ نيڙ مان
ڪاڻ ڪرمن جي نه ڪيو لون - پير پختا ڪوڙ ڏرن

٢- ست پرش جي سنگ ۾ واهي - لتل هردو لار جان
وچن سنتن جا سٺي جهت - گهر وڃي وڃار جان

٣- پاڻ ٿري وري بين تاري - پرماتما پد پائيجو
سچو ستسنگي ٿي ڪرمڪ - خلق کين ڪلائجو

٤- چيتن جي چمتڪار سان - من کي ماري ماس ڪر
آس رک نا رليءَ مالڪ - هردم هريءَ جو پاس ڪر

٥- وت جڳي جڳديش کي - هيءَ وقت ملندء نا وري
سمو متائي ستگرن کان - اٿي ويلا هيءَ گهڙي

٦- حليمت سان هل هيڏ نين - پاڻ کي نه پڏائجان
پاڻ وڏن جي ڪري شيوا - لڏيڙو نيچ سڏائجان

٧- آلله پاني الله آساري - سچي سک کي پائجان
شوڪ سنسا سيئي ساڙي - وچن کين پرائجان

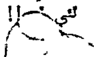
٨- جهالي پاتي لون الله ۾ - اڳيان ڳيڏ کي ڪولجان
ڪوشن پورن پد کي پاتي - مڏڙا وچن لون اولجان

چوراسي لک جوڻين ۾ اپار ڪشٽ ملن ٿا !
ٿنهنڪري هميشه ايشور کي پرارٿنا ڪجي !!

شڪروار ڏينهن برپات جي برارٿنا

۱- هي برڀو هن ڪال ڦهري۽ - ماري سڀ مردا ڪيا
ونو ورڀو راڪ راجا - رهه اڪن مسان رنددا رسا
۲- اِيمان ڏن بر جي الڏا هرا - هڙل ماڙورن وڃا چڙڏي
لاش پنهنجا لال جهڙا - وسا مٽي۽ بر سي گڏي
۳- ڪين وهندڙن لون مسافر - وڏو آهين گهر اڏي
ڪال ڦهري لو پڪاري - ايمٽ ليندو پر لما چڙي
۴- لالڳي لرد لي۽ ڪال ڪرٽي۽ - ماري ڪٽين ڪالي چڙيا
ڪنا ڪولڊر جران ماري - غمن بر گولندر گڏيا
۵- ڪي هليا ڪي هلڻ هارا - ڪٽين اڄندس مان وري
ڪي سڙن سورن الدر پيا - ڪي وڃا ٻاهين ڀري
۶- ڪي چڙهيل چوٽي۽ ڪيرايا - ڪال ڪهڪي لا چڙيو
سون هي جهولن جهليا پٽي - لن مٽي۽ بر ايڻ گڏيو
۷- ڏوڙ ڏن لي وڃو لهي جو - جن ڪيو ايمان لي
اڄڙا لن جا رهه رلن لا - ڪيرپ ڪيو لہ گمان پي
۸- چوي ڪوشن جڳمه سارو - پي پتا بيداد آهه
ڪال هڪ ڏينهن ايمٽ ليندو - اڪر جو فرياد آهه

آلمد برابتي۽ لاء ڪرمن جي قبل جو ليائڻ ڪرڻ
گهرجي ! برابڪار ۽ برشارته ڪرڻ سان شانتي برابت
لئي !!

وسنت ۾ ڏينهن شام جي پرارٿنا

١- ساڪــي ســرجڻهار سوامي - سڀني جو آڌار تون
فـڪـر ڦـرلـا تـا ســتائين - ترت ٿن کي پار تون
٢- وڇار جي تلوار سان سڀ - دک درد مٺهجا ٽارجو
گيان اگنيءَ ۾ سيڪي - پاپ ڀيانڪ ڀارجو
٣- دويت دل مان دور ڪري - ۽ من لـ مايا ۾ مري
رهان سنتن سنگ سدائين - پاپ پاکنڊ کان پري
٤- اوڏا اوگڻ نا اچن مون - موه نا من جي ڪناء
آسرو تـم ڪڙو تنهنجو - ڀاو ڀڳتيءَ کي وڌاء
٥- پريم پـولا پوڻ مٽاني - سڪ ڏيو سنتن سدا
رام جي رنگ ۾ رچاني - ڪرم مٺيو مون ڪدا
٦- وشيه واسنا کان بچائي - چرڪ چولين کان ڇڏاء
فقط اسهنجو نام جپيان - مايا ناٽڪڙا کان بچاء
٧- آءُ اگياني ڪامي ڪروڌي - لوڀي موهي بيشرم
وقت ويسر ۾ وڃائي - نا ڪيو مون ڪو ڪرم
٨- پتا ماتا پتر ناري - پروار سنگ ۾ پيس اڙي
ڪوڙي ڪرڻ ڪار ڪرشن - وڃان ڪال کان اڳ مري

اگيان ڪري مٺش کي مهان دک لڳي ٿو!
وڇار سان علرٿا ڪري آنند پراپت ٿئي ٿو!!

وسپت ڏينهن پرڀات جي پرارٿنا

١- جڳمڳ داتا سک وڌاتا - پيڙ ملهڻ هار جو
ڪلو ڪال جا ڪشٽ ڪاٽي - تاپ نمٽي تارڻو

٢- ايڪ ٻرهن رهسي ٻورو - ڏيان دل مان نا هٽي
ڪروڌ اگني نا ستائي - ڪڏهن لڪ ٻه نا سٽي

٣- ساکي سڀن ٻه آهي آهيان - اکنڊ ايشور کان نه ڌار
من الدر کان ٻري جو - ٻهمڻ پٽو تسهن ڀهار

٤- ڏيهه ڪرپو نا ڏيالو - سک ٻه اپڏو نا ستاءِ
ٻاهه چت ٻه اٿر لنهنجي - ڀڳت ڀروڙا نا پلاءِ

٥- ايمان سوارٿ ڪي هٽائي - ڏوهش لمڪا دور ڪر
ترشنا ٿي لس لپالي - چت جي چنتا دور ڪر

٦- ملا موهن ڪر ڪا ڪرپا - شانتي سک ڀرپور ٿئي
جڪر چوراسيءَ جدائي لڪ مون کان دور ٿئي

٧- موهه مايا جو هٽائي - شهوا سترسنگ ٻه لڳاءِ
چتن جي چمتڪار سان - شڌ ٻرهم آلند ٻه پهچاءِ

٨- اڄڙي آوستا ڪرپو ڪرشن - اگيان اوندهه کي اڏاءِ
ساکيامه درشن ٻاٻان سنڪرو - پاپ پساکڻ کان جڏاءِ

سُن ڪرڻ سان سنا ڪرڻ پرايت لس لا!
ويهتي ڪرڻ سان مش مڪتي ٻالي لوا!

پٽرڏينهن شام جي پرارٿنا

١- ڏيئي ڏکين فرياد ٻڌ لڳون - در سوالي آهيان
معاف ڪر مون جون مداوون - جوڙي هٿ اخشايان

٢- خيال ڪونہ ڪئي هٿاڻي - ٻرامي پياسي سڀ ٻٽون
ٻيھر پرائيءَ ڪان ٻچائج - شل سدائين پيا وٺون

٣- مون مٽو اولي سين مان - اياڻي اوديا اپارو
لوڙ رهجي اچي منهنجي - جمر هيءَ سدا رهو

٤- صاف صورت ڪئي سڄاڻان - من ماڻا ڪان موڙجو
الست ۾ درشن ڏئي - چت چرن ۾ جوڙجو

٥- پيڪي پنج لسب دان ڪرڻان - ڏڻا ڏهرج ڏارڻان
ستيا سدو سدرو ٻڌي - اول گريب جا ٻاڙڻا

٦- اٺن جا آڌار آهيو - ڪيڻا چيتن جو لڪاءُ
ساز سرلڌي شبد سان ناد الهد جو وڄاءُ

٧- وراڳ ورتي دل ۾ ڏاري - گرگيان گر ۾ ڏمر ڏيان
دل ۾ درد جو درهون دڪاڻي - سر هٿجو سڄ لي ڏيان

٨- شانتي چت ۾ ڏئي ڪرشن - من ۾ محبت مڃ مچاء
دوئيت ڪي ڪر دور دل مان - جو سچ چيتن جي جڳاء

نمرتا جي پرارٿنا لي ايشور راضي ٿئي ٿو
تنهڪري هميشه پريوه ڪي وانتي ڪرڻ گهرجي!!

ٻڌو ڏيٺن ٻوٽن جي ٻارتا

١- ڪي حڪم ڏنو ٻڌو ڪو - ٻساب ڪٿي ڪان ٻچاءَ
سڄو جڏهن ڪري ڏاڍي - ڏيڻ واسطا نا سناءَ

٢- وڻن ٽڻن منهنجو ڪين ٽڪري - ٽوڙ مالڪ مون رساءَ
وڻ وڻڪي جي ستائين - هي عري لن ڪي هناءَ

٣- ٿو جو ڏيو لس وسري - الحد درشن ڏيو هري
ڪرم ڪجائن ڪين ٺسجو - سيکيو مان اڇجو وري

٤- آڄ جاڳاڻڪ اسان آهيون - لهرن لوڏن کان جڏاءَ
مايا سانگڻ آهسي ڪاري - ڪين ٻرمن ۾ ٻلاءَ

٥- چند تارن ۾ نو چمڪين - سرڻ وهاڻڪ لون سدا
اوڪڻ ڏي ڪين ڏستو - ڪرم ڪرڻون جي گندا

٦- وليت وسر ۾ وجاني - نيس السدو اپسان ۾
ٿي جالر دڪ ڪرابدا - عاڳ آهيسان ارمسان ۾

٧- ڳهر ڳهڪير حومونه منائي - ڪهن چاڙهيءَ ڪٽي چاڙهيو
سڪسجيءَ جي سرڪي ٻياري - ورڻي وڻمن کان وارهو

٨- آسرو النم نشط لهجو - ولهيءَ ڪي ڏ وسارجو
ڪرشن توري وسٽي شيءَ - ٻڪتيءَ کان اڳ ناماڻجو

ٻڳران هرهنڌ وهاڻڪ آهي!
فقط امرتا سان ٻالي سکهجي ٿو!!

منگل ڏينھن شام جي پرارٿنا

١- ھي پريو ونڪت واسي - دک درد سڀئي ٽاريو
آسرو اتم الک تمھنجو - وچڙيا کين وساريو

٢- پاپ چل ول ڇڏيو جلاتي - کين اوديا ۾ اڙان
موکش جو مارگ ڀڃائي - گھير ستگر کان گھران

٣- سچو ستگر ارھم گيالي - سو مليو مون ڏٺي
کال ڦھري ۾ کان ڇڏائي - تن اسان ڀيرن ڀٽي

٤- ڪميا اھنسا ديا مرڌو - سٺ وچن سر ڌاريان
ڪيا ڦڙل جي گرپ ۾ - سي پون مان ٻاريان

٥- ونتي ستودا س جي ڪا - ڪانيو پاپن جي پري
اندر باھر روپ تمھنجو - ڏيو درشن ھي ھر

٦- سک سين جو چت ۾ چاھيان - تيان ڪپت کان مان پر:
کرم ڪريان جي چڱا پون - عت نہ موکہ من ڪر؛

٧- ليہ ليتي کين ڇڏيان - سک ملن جي مون ھزا
وراڳ ۽ اڀياس چت سان - ڪريان مان تمھنجو اڌا

٨- رام رنگ ۾ روح رلائي - سدا سک ۾ مان رھان
پرم پد ڪرشن پائي - وھم وڪارن نا ڏھان

لشي وارون شيون واپرائڻ سان وھدار ۽ پرمارت ٻنهي
تو ! ۽ پنهي رستن ۾ دک پرابت ٿئي ٿو!!

منگل ڏينهن پريات جي پرارٿنا

١- سرڳ ۽ پاتال آهن پرپور - مايا آود سا کان پوري
سڀ پسارو آهي ڏيهڄو - تو ماڻ بيو نسا ڪري
٢- پرپر سان ڀلاد پالــو - وشواس وچن لـي رکيو
ارشنگر جسر دوشن پالي - انند آنند کـي چکيو
٣- من منهنجي پر نه واهي - سمسساچاھر ڏيــو ٻـچي
پُو ساگر مان نه نسارپو - آهيان ڪرمن جي ڪڇي
٤- دکن ۾ مان ڏيــوچ ڏرپان - سک ڏسي خوش نا ٿيان
ناجه اچڙن لي ڪرا ــو - پهڇد ڀهادر لــي ايان
٥- دکر دايا جا دور ڪرايو - سک سچو گرو گيان ڏيو
هردي هردم وهي هڪجي - دل ۾ پهنجو ڏيان ڏيو
٦- انتي ساڌن گيان ڏاري - وڙي وشين کان وارپان
پيالي پهڙن سيڙتي ناري - جنم مرڻ دک نساريان
٧- اوهنگ سوهنگ جي ڏاي جو - ڏيان هردي ڏاريان
سمسا متالي من جا سڀئي - من مايا کان موڙيان
٨- سنسار ساگر سچو جاڻي - سک ڏلمر نا هڪ ڪوڙي
داس ڪرڻن اي دايا ڪريو - وشيون ستائين نا وري.

ايباس جو ڦل مڪتي آهي، جو دک دنيا جو دور
اهن نا اوچار ڪرڻ سان سڀ سنسا ۽ پاپ ناس ٿي
وڃن ٿا!!

سومر ڏينهن شام جي پرارٿنا

١- هي پرڀو پرماتما مان - شرڻ تنهنجي آهيان
ڪر ديا داتار موليتي - پرات ڏوسان پاپان

٢- چل ول چڏيون من سندا - ايماني اڳيالي نا ڇٽون
ليتي امرتا رکون چت ۾ - لاڙون لباڙون نا هٽون

٣- لرمان ارمل من رهي نت - وشراس وچن ۾ رهي
ڪروڌ اڳني نا ستائي - ڀرام گدگا لن وهي

٤- ڀجر پراني ڪين ڪريان - پرڀام پيالا پُر پيئان
هوڏ هرس دمت هٽائي - جڳياسوَ ٿي جڳ جيئان

٥- ڀجن ڀڳتي ڀاو نا سان - هردو منهنجو نارجو
سنتوش ڏيرج ۽ لمرتا - جو ڏيو ڪٽي ڀارجو

٦- آتما هر عبد پسان مان - لوڪ واشنا نا رهي
چاچل چت جي چاهنا ۾ - من اسر مايا ۾ وهي

٧- تاپ لن جا سڀ جلائي - من مايا ڪان موڙجان
اوديا اولدهم کي اڏائي - پرامس ڀڪي لون جوڙجان

٨- ڪامنا من ۾ رهي نا - نشڇمت ٿي چنتن ڪريان
داس ڪرشن وينتي سڻ - وڏن جو ورلن ڪريان.

پراٿين جي شيوا پريم سان ڪرڻ ڪري پرڀو پراپت ٿئي ٿو! سوارٿ جي ٿياڳ ڪرڻ سان ساڪيامت درشن ٿئي ٿو.

پرارٿنا

سومر ڏينهن پريات جي پرارٿنا

١- دک دکن جا ٽارڻو پرڀو ـ ديا درشٽي ڌارڻو
چمڪ ۽ چنتا رهي ڪاٿي ـ ڪشٽ هرڻو ٽارڻو
٢- خيال ڪرڻ کي هٽائي ـ ديا ڌيرج ڌاريان
پرهم پورو رهي پراڻ ـ ورلي وشين کان واريان
٣- شيل سر دم ڌيرج ڌاري ـ ماتا پتا سيوا ڪريان
ايمان الدر جو آڌاري ـ سر سدا چرڻن ڌريان
٤- هي دياٽو ڪر ديا ڪا ـ ڪرم ڪريان نيم سان
پاڙنا شڌ من ۾ ڌاري ـ نام جپان نيم سان
٥- دشمن پنجئي دور ڪر ـ موهه ممتا کي هٽاءِ
ڪام ڪرودي کي جلائي ـ اهنڪار ڪرود کي هٽاءِ
٦- سڀ ٻڌائي نا سمائي ـ ارڪ اوڏا نا اچن
سدائين من رهي سيتل ـ الته ڪرڻ ڪپ ١١ ڪبن
٧- ستڪار سڀني جو ڪريان ـ دشمن ۽ ڪنهنجو ليان
ڪهت ۽ ڪنهن کي ٽاليان ـ سک سدا سڀني ڏيان
٨- ماتا پرڀل مان نہ پرڀو ـ نرمل پرڀو ناتر جو
سچو سک ڪر ڏيو ڪرشن ڪين ڳنڍڻ ٻارجو

ديا، پرماتما، نمرتا، شانتي، ڪيما، ڌيرج اهي امولڪ رتن لوڪ ۽ پرلوڪ ۾ آنند ڏين ٿا.

ٿيندءِ ڏيهه درشن ۾ نه ڪڙي گهڙي

٤- اکيان اندر مان اُڌا تون آڏاه - جهي وٽ ....

ڪرشن ستگرن سان سچي لڳو لڳاءِ

پورڻ پد کي پهتا، وڃا سي تري - جهي وٽ ....

شلوڪ

موهن پنهنجي ملڻ جو - درشن ڏيو ديدار،
شرڻ پنهنجيءَ ۾ رکو - صاحب سچا ستار،
هيڻن سان همراهه ٿيو - اڙين جا آڌار،
ڇڏايو ڀؤ ساگر کان - جو آهن عيب اپار
ڪرشن سو ڪلتار - جو آهي سار سڀني جي.

ڀڄن

ٽل:- ڏي درشن اچي ڪرتار - مٺل موهن مٺا مرار؛

١- ڪونل ڪڙ ڪري سورج لئه - چڪور چنڊ جو پيار
مور ميگهه لاءِ پاڻ پٽوڙي - لسن ۾ لهڪي لار

٢- هرڻ راڳ لاءِ پاڻ ڳالي - ڀار جو ڪير آڌار
پتنگ بتيءَ لي جان جلائي - موت جو لاهي ويچار

٣- گج گراهه کي ڦاهو ڪيڙو - ساهه ڪڍڻ لاءِ تيار
جن ۾ جڏاهه ڪشت ڪال ڪان - آءُ وڃان ٻلهار

٤- لاج رکي تو ڪبير ڀڳت جي - ڪاشيءَ ۾ ڪلتار
خوب ڪاراڻي خلق خوشيءَ مان - لاٿو ڀڳت تان ڀار

٥- ٻاهه ٻرهه جي ٻري بدن ۾ - سک جو لاهي شمار
ڪماري ڪرشن کي نه لڳائج - تون ٿالي ٺاڪوار.

٢- تڪڙ پتر ۽ ڏسڻ جنهنجي - جبل ڏنائين ٽار
٣- اٿا - پنروان ڪٿي توارڪا، پني ڪش عري لوار
٤- آيو ۽ سروج ٿ چنڊ ۽ چمڪي - ساعر پني الار
٥- نوڪ بني ۽ اسي ڪني ۽ - جوٽس جڻ چمڪار
٦- ڪرشن ڌيي تو جيڪي پڌنهن تو - سوني جاطيار
٧- چجب ڪي اشرو جي آهي - علي ڏيي ني وتار

شلوڪ

بٺي ٿيان ڪرت جو - مٿاني انترو اڪيان
اشٽ وھ انڌو ۽ چنڊ اعاٻو ابهان
لبه آنند انڌو ۽ - ساکي ڪي ۽ ججاڻ
ڪرشن جڙعي لڻاڻ - الڪ پد اواچ جي

بچن

لال نه جبي وٺ، جبي وٺ، جبي وٺ هري
جنڙي منش ديئي له ملسده وري
١- آمر جو آلي اول جبيو وارکي
ڪرپو پوء ججڪ جي ڪرم ڪارکي
باني جي رٿو ٿا پرپر ڪا پري - جبي وٺ —
٢- ڏور ۽ ڪرم سان سدا دل رکو
ستن ستگرو جسو ڪو آنند چکو
آپو آڪين ججڪ ۽ ليپ وپندين مري - جبي وٺ —
٣- وساري جي وشدنهن دکي ڏاڍو ليعدين
پرين پنڌ پولدين وجي ليٺ رسدين

۱- مايا جا پيو جوڙ جوڙان - سچي سمرٿي کين سوريان
ڏکن لاءِ پيو ڏولڳر ڏوريان - ڪرشن جي ايا ڪاهي آهه
۲- هتان هليا ويا راجا راڻي - ڪيئون اڪا ڪا ڪوڏي ڪاڻي
ويا چلائي جوين جوالي - خبر نه ان جي ڪائي آهه
۳- ستمگر سان نه نيهن لڳائين - هريءَ کي نه هردي ڏيائين
ڇو تو ماس جنم رلائين - پهون جي ڪمائي آهه
۴- ڪرشن ليتي ۽ ليمر لاهيو - سچو ستسنگ بڻايو
ورتا ڇو وقت وڃايو - هي ڏاڍي پرائي آهه

شلوڪ

ڏسي پڪي خوش ٿيا - ميوا مزيدار
طوطا بلبليون ڪوئليون - ڪئي چمن جي چمڪار
ڪائين ميوا خوش ٿي - ڪن پرڀوءَ کي نه پڪار
شبد اچارين سڪ مان - هر هند وارون وار
ڳائين ڪن گوبند جا - جنهن جوڙيو هي جسار
هيءَ قدرت سڀ ڪلتار جي - آهي اگم اپار
ڪرشن ڪر ديدار - الله آلسر رام اپار

طرز :- پائي وسڻ سنت اڪالي
ٽل:- ڏسو پائي قدرت ۾ ڪلتار - جنهنجو انت نه آهي پار
۱- وڻن ٽڻن ۾ ساوڪ جنهنجي - گلن ڦلن هبڪار
لالا روپ ۽ رنگ بڻائي - باغ ڪيا نه بهار
۲- سمنڊ ندان لهران ۾ - جنهنجي ليز لڪي وهي ڌار
جڙ ۽ چيتن بسن پکين جي - ابر لپيءَ تان اڌار

گر ڪيجي گر منجي گر ڪا لڳي پانءِ
گر بن ٻاٻا ٻالڪا - دوکھ ناهين ٺانءِ

ڀڄن

طرز:- ٻالي الک جي پيرو ٻار مهندجو
ٽل:- ڳوليم لئي جني کي - مليم سنت سنئي
ڪيائون مهر مولتي - ويا دک سڀئي
١- جڳت جا اڌاري - ديا درشتي ڌاري
مليا مون مراري ٻلي ٻاڳ سنئي - ڳوليم لئي جني....
٢- هٿس ڏاڍو ڏوهي - ڪپتي ڪامي موهي
سنتن صاف ڌولي - ڪلهاءون گيان ڏيٺي - ڳوليم لئي جني....
٣- ستگر اسيلا شاهه - هيم دل اندر چاهه
ڏسي جن سچي راهه ڪٽيائون ٽاپ ٽيئي
٤- ڪرشن داس آهيان - چئي جا ٻڌايان
سدا سر نوايان - شرڻ تنجي وهي

شلوڪ

رکڻي ڪسولي سيار - ته اُزل ابدءُ اوچتو
هيرو هارائي هٿن مان - ناحي ڪوڙا ناهه
سمجهه رکڻ ڪالڪا - ڪڻ وڃين سان چاهه
ڪال ڪپلدو ساهه - تڏهن ڪرشن ڪنبدي هٿڙا

ڀڄن

ٽل:- جاڳ ننڊ منسار - مش ڏيهي ٻائي آهه
ٿار جهنگ جي - ويلا هيءَ آئي آهه

پڙ نہ رکين ڀڳوان جو - ٽيئين وشين ۾ غلطان
ڪال ھٿندہ اوچتو - ڪشي ٿھري ڪان
جنھن نہ ڪولڌر ڪھي وڌا - ماريا ڪئين ٻلوان
ڪرشن اھو ارمان - وقت وڃئي ٿو ھٿن مان

ڀڄن

ٽل:- ڏن جويں ۾ جوالي - ڪنھن سان ليهہ ھيءَ لاھي
آئي آخر سڀ ڦالي ...

١- ٻدا ٻاور چنڊ لاھي - سڀڪو سوارٿ جو آھي
ڏس الدو ويچار ڪري - ڪوئي ڪنھجو ڪو ناھي
٢- اڱمان لتل اٿئي واري - ٻيو ڪيال ٻٽئي ٿھاري
ايمان ڪرين ٿو ن ڇو - ڪيئن مت اٿئي ماري
٣- سڪ سڄڻ سان لائي - ڏئي ٻھوڄي ڪي ڏپائي
ٿو سان ساٿي ٿيندو سو - پڪي پرڀت پرڀوءَ پائي
٤- ڪيتا آھو ٿو ن آھين - ٻيو ڪيڏاٿھن ٿو ن ڪاھين
ويچار ڪر ڀلا تو - دمت ڀيو سيمت ڇوائين
٥- ھل ستسڪر ڏي ڪاھي - سڪ مايا ۾ لاھي
سڀ سڀو لٿي سدسار - من مستيءَ ۾ چاھي
٦- ڪرشن ڪوڙو ڏيھن ٿيندو - جاڳن ياد ٻرڀو ايندو
دک درد وڃدا لٿي دور - سک سڄئي ايندو

شلوڪ

پورا ستسڪر ٻيتيا - ٻوري ٿوئي جڳت
ھندپان ڪارڻ پان ٻندپان - وڃھ ھوئي مڪت

ٻيون (سر ٻهاڙي)

طرز:- جڏهن ٻون ٿا ياد ٻيوهار عمر
ٽل:- ناهي رلڻ ٻيڻ ۾ وس ري أدا
الدر ٻرهر ٻهيجو ٻسس ري ادا

۱- سواس سواس ۾ شبد هلائي ڏس
من سرلسي شبد ملالي ڏس
رکي چاه هي چرخو چلائي ڏس
وٺ گيالي گرن کان کس ري أدا

۲- هي چرخو ٻنا لند لساو أليئي
چئي ويدن جو سچو سار أٿي
اهو سمت سچن جو واپار أٿي
آهي وشواسي جي وس ري أدا

۳- جي ٿي التر مکر ۾ من موڙيندين
ٻوه چرخو ڪيئن هي چوريندين
ممتا موهه وڏائي ۾ توڙيندين
ڪٽندين ڪيئن دليا مان جس ري أدا

۴- جيڪي الدر ۾ ڏيان لڳائين ٿا
ڏکا درد ر جا ڪين ڪائين اسا
ڪرشن ستگر سان لنئون لائين ٿا
ااوي هر لکه ۾ هردم اون هس ري أدا

شلوڪ:- ٻالي مالش د ٻهي - ڪرڻ ڪرزو ٻهان

ڀڄن

طرز:- عشق اٿالڳو ڏاڍو آهي مون نه اوکي اڳيئي ٿي چيڙو
تال:- دم نه ڪرڻو مون کي ڌار ٻرڻو

شرڻ پنهنجيءَ ۾ رکجو سوامي

١- دين ديالو داتا آهيو - مهر جو مون تي هٿڙو گهمائو
برد پنهنجو سنڀار ٻرڻو - شرڻ پنهنجيءَ ۾ رکجو سوامي
٢- ڪين ڪيان تو ڪرم ڪمائي آهي اوهان کي روشن سائي
ڪرپا ڪرڻو ڪرتار ٻرڻو - شرڻ پنهنجيءَ ۾ رکجو سوامي
٣- ديا ڪري دک درد اوارڻو - ٻرڻو ٻالا ٻرٻر جا پيارا
آهيو ڏڏن جا ڏاتار ٻرڻو - شرڻ پنهنجيءَ ۾ رکجو سوامي
٤- آهيان درشن جو مان سوالي - ڪين ڇڏيندا خاوند خالي
آهيو اڙين آڌار ٻرڻو - شرڻ پنهنجيءَ ۾ رکجو سوامي
ڪرشن عرض ڪري هٿ جوڙي
ايشور رکجو مهنجي اوڙي
مون مٺا من ٺار ٻرڻو - شرڻ پنهنجيءَ ۾ رکجو سوامي

شلوڪ:- جنهن جاڻو آتم گيان - ستگر جي سکيا سان
راڳ نه دويش ان کي سمجهن سڀ کي سمان
مٽائون ممتا من جي - اوديا روڳ ايمان
ساکي جاڻن پاڻ کي - نيارو آنند وان
ڪرشن ڌري ڌيان - سکي ايا سروپ ۾

ڪرشن ٿزل ٻاري - لي سوٻارو سب ارڪ ۾

ڀڄن (سر سنئي)

ٽل :- ٻاڙ ٻلپو آهين ٻاڙ ڪان پيارا
چو ٿو جڳو سڏائين - دکڙا ٽالين

١- اصل ڪان آهين ٿون ابناسي
ارمن ٻولن ۾ وانن ٿاسي
چولو جمر وجالين - دکڙا ٽالين - ٻاڙ ٻلپو ....

٢- لوڪڻ سرڪڻ جو ساکي آهين
جوڳ مرڳ وارو جيو ٿون ناهين
اجان ۾ سمجهيو ناهين - دکڙا ٽالين - ٻاڙ ٻلپو ....

٣- ستگرو ڏاري ٿيءَ سياڻو - مورک من ٿيءَ ڪهن اياڻو
چو وشين ڏي ٻيو ڪاهين - دکڙا ٽالين - ٻاڙ ٻلپو ....

٤- ڪرشن ارجن کي ٿو ٻڌائي
جڳ ۾ ڪرلي ڪنهنجو ناهي
حالي ٿون ۾ ٻيو آهين - دکڙا ٽالين - ٻاڙ ٻلپو ....

٥- ڪرشن ساڳيو شمر ٿون آهين ٻلجي ٻالڪي ڪڏهن سڏائين
ٿون ٻلپو ٻه من ۾ آهين - دکڙا ٽالين - ٻاڙ ٻلپو ....

شلوڪ :- سچي ستگرن جي - مهما ڪهڙ ڪري
ويد ۾ ڪٿ ڪٿي ويا - ڪوي گرلڪ ٻري
الهيءَ سچيءَ سڙڪ لي - ڪو ٻرامي ٻند ڪري
ڪرشن ٻند ٻري - ڪو ٻائي ٻار اپار جو

شلوڪ:- ڪجهي ڪجهارت ڪجهه جي ستگر سٽائي
واهي پنهنجي وجود ۾ - هيئين سان هنڊائي
ممتا مٽائي - ڪرشن ملي ڪرتار سان

ڀڄن

ٽل:- ڪجهي ڳالهه ڪجهه جي ستگر سٽائي
وساري ڇڏيائون جڳت جي نه وا

۱- شبد سوهڻگ سٽائي - ڀولا ڀرم ڀڃائي
جيئڙ کي ابرهم ٻڌائي - سچي جوت جڳائي
۲- اولي ورلي سرلي اندر هلائي
شبد ٻان سان نيئي ملائي
ائسري ارهه جي - ممون واهي وڃائي
۳- سبق ڇڏيائون سيکاري - جڳا جڳ جيئاري
امر پيالو پياري - سچي لئو لڳائي
۴- نام روپ اوديا جو پردو هٽايو
سچو سک اندر ۾ ستگر لکايو
مڪل روپ موهن - من اندر ملائي
۵- ڪرشن داس ڳايو - ڪرن گيان ٻايو
سمادي۾ سمايو - قبول پيئي ڪمائي

شلوڪ:- ولي ڪس ڪرن ڪان - ڏس ٻاٽ وڃاري
ره ليارو لب جيان - ڇڏ ممتا ڪنهن ماري
آلهه پائي اندر ۾ - گيان ڪرن جو ڏاري

سکدائی ڀڄن

شلوڪ:- سچي والي سنت ٿي - ڪي ڪي سچا سچائن
ڪري من لسن مسن ۽ - سروپ سو جائن
رهن سدا لدياسن ۽ - سوڄ الستي مالڪ
ڪرشن ٻلهار لس - جن سچالو ستنام ڪي

ڀڄن

ٽل:- اصل آعيان آءُ ڪير ستگر - سچي ٻاليه سٽاهوم سوامي
١- ڪامي ڪروڌي لوڀي آعيان
وشين ٻوڙن ڪي چمسان چاعيان
بيو سڏايان سيسر ستگر - آعيو ٻرهيو الترٻاهي
٢- جيو ٻرعسر ۽ بيد لو ٻاليان
ڀرم ٻوڙا سي ڪيئن ٻڌيسان
اولهو لنگيان ڪيئن ڳهير ستگر - دٻا ڪرهو داتاو سوامي
٣- وقت وچاير وڙا وٻهي - ڪين ٻروڙير ٻاڻ ڪي ٻجهي
ٻري عنايم ٻير ستگر - عالي ليو مولسان ستگر عامي
٤- ڏالو ڄڻيءَ جو ڪرشن رکيائون
سوڻ ٻس چيو سو آعيان آءُ
ٻرهاسي وٻو ڳهه ستگر - الهيءَ ارٻا مان ڪيڏلون سوامي

شلوڪ:- ڳجهي ڳجهارت ڳجهه جي ستگر سڻائي
والهي ٻنهيجي وجود ۾ - هيٺين سان هيڏائي
ممتا مٽائي - ڪرشن ملي ڪرتار ســان

ڀڄن

ٽل:- ڳجهي ڳالهه ڳجهه جي ستگر سڻائي
وساري ڇڏيائون جڳت جي نه واني
١- شبد سوهنگ سڻائي - ڀــولا ڀــرم ڀڃائي
جيو کي اسرهه ٻڌائي - سچي جوت جڳائي
٢- اولي ورلي سرتي انــدر هلائي
شبد ڀوان من سان ٺيٺي ملائي
انسري اوهه جســي - موون والهي وجائي
٣- سبق ڇڏيائون سڀ ڪاري - جڳا جڳه جيماري
امــر پيالو پياري - ســچــي لئو لڳائــي
٤- نام روپ اوديا جو پردو هٽايو
سچو سک اندر ۾ ستگر لکايو
مڪل روپ مورتي - مــن انــدر ملائي
٥- ڪرشن داس ڳايــو - گــرن گيان پايــو
سمادي ۾ سمايو - قبــول پيئــي ڪمائي

شلوڪ:- ولي گس گرن کان - ڏس ٻاٽ وڇاري
رهه لپارو نپ جيان - ڇڏ ممتا ڪي ماري
آلله باني اندر ۾ - گيان گرن جــو ڌاري

سکدائي ڀڄن

شلوڪ:- سچي واڻي سنتن جي - ڪي ڪي سچا سڄاڻ
ڪري من ڪسن من ۾ - سروپ سو جاڻ
رهن سدا لنڊياسن ۾ - سوڄ الستي ماڻس
ڪرشن ٻلهار تن - جن سڄاڻو سنتن کي

ڀڄن

ٽل:- اصل آهيان آءٌ ڪير ستگر - سچي ڳالهه سڻاءِ سوامين
١- ڪامي ڪوڙي لوڀي آهيان
وشين ڀوڳن کي جيءَ سان چاهيان
ٻڌو سڏايان سچو ستگر - آهيو ٻڌو سو انترجامي
٢- جيو ٻرهم ۾ ڀيد ٻو پاليان
ڀرم ڀولا سي ڪيئن ٽاريان
او ٻهو لنگهان ڪيئن گهر ستگر - دبا ڪرهو دانار سوامين
٣- وقت وڃايم ورنا وهي - ڪين ٻروژم ٻاڻ کي ٻڌي
ٻري هٿايم ٻڌ ستگر - هالي ليو مولسان ستگر ڪامي
٤- تالو چليءَ جو ڪرشن ڪيالو
سوون ٻس جيو سو آهيان آءٌ
ٻڌءِ ٻڄي و او ڦير ستگر - الهيءَ ارديا مان ڪڍ لون سوامين

اَن ليمون ٻالون ڀورتا مليءِ - لڙُ لڳي داس زمان

٣ دوها C :- ڏيهڙ ڏاڄ ڏان وس ٿئي - چاهين جو ڪليان
پالين ڏ اکهڙا ڪو - ڏمن، ڏيا لئي ڏان

٢ دوها :- دو ٻالن ڪو ٻول مسٽ - جو چاهين ڪلياڻ
اارانظ اڪ ٿوس ڪو - دوجا سري ٻگوان

١ دوها :- سپ ڌرمن ڪو ڇوڙ ڪر - اڪشرن پر هوءِ
چنتا تج سپ پاپ لئي - مڪس ڪ... ٢ ١ ٠

کيان ڏٺي نئرار جانسيج - ڪني جو تلڪاري لوح
سـ ديي دهلو داتا ڪرشن - هرجل بار آڪاري لوح
لرساجي لوح ڏو اساڪي - دوشي ڏي ڪڪواري لوح

ايشور پراپتيءَ لاءِ سولو اپاءُ

۱۰ دوهاڻ ڏولي، ڪميا، شرشوچ، شر - ڏي وڏا اڪروڌ
ستيء، اچوري، ڏوڙ دش - ڏيت عقلي منو نسوڌ
۹ دوهاڻ شروڌ، ڪبرلي، سرچ لعه - بدسيون اڳوان
اوجي، وسدي، داسي وسه - سڪه سرنج جساڻ
۸ دوهاڻ نسر ليراسچ ساڌ ڪر - براڻاڻار اڪساڻ
نسرڳهار ڏارڪسا، ڏيساڻ - سسماڌي جساڻ
۷ دوهاڻ اس آسار سسار ۾ - سساسه وستو هڪ سار
سنڪ، اڇي، سيوا، دِيا - داڻ، دنيه، ٻر اپڪار
۶ دوهاڻ سڌيا، پوجا، هڪي، لپ - ديا سالوڪي داڻ
اڻ جنسي اهسڻ سڻ - لئڇسي هسوء ڪلياڻ
۵ دوهاڻ گوهد، گسو، ڻاٽري - گيتا گنگا شاڻ
اڻ باليون ڪسي ڪريا سڻ - شمڪير ملي اڳواڻ
۴ دوهاڻ ستر، سيوا، ساڌنا - سه برشون ڪا سنگ
اهه چارون ڪرلي لسرسه - موهه لتا ڪسو ڀنگ
۳ دوها ۸:- لي بزلر سيرا ڪيئي - ڏن بولر ڪر داڻ
[illegible] لرهر اڇي ڪر - اڻ لسي وڏ هوسه ڪلياڻ
[illegible] سسه وڏن، آڏ بڪتا - برلرڏ ماسه سماڻ

سان مولکي ياد آهن. هي راڻيءَ جڏهن ٻڌو ته ساهو وتن جا
دک وسري ويندا، تڏهن مان توهان سان گهر هلندس.
گرڀ جا دک پڻ سڀ وسري ويا، توهان سان گهر هلندس.
اڄ ۽ الله جي ڪرپا سان ٻه ڏوک ڏورئتي ٿيندا ٿي
تڏهن راڻيءَ چيو ته جيڪڏهن توهانکي ٻڌو وڃي ته
آهي ته منهنجي طرفان به موڪل آهي، ٻيهڪ ساڳو ٻاجهه
۽ ارهم الله جو رس ونو. انهن چئي ڪري سڀئي گڏجي
ايشور کي پرارٿنا ڪرڻ لڳا:-

پرارٿنا

ٽل:- پورن پرميشور پرتم پيارا - اڙٻن جو آڌاري تو
پڄن پاءُ جي پيت رکون ٿا - صاحب سڀ ليزاري او
١- جوت جڳت ۾ طاقت لهنجي
سڀ چس الله ڪاري ٿرز
شرن توهان جي آهيون سڀڪر- موهن مدن مراري لون
٢- پار برهم گهٽ گهٽ پرڪاشي
پالن هار پرايڪاري لون
الله اسان جو آهه اداسي - دکين ڏي داداري اون
٣- وشيه وڪارن جو جڳ سارو
لس جو جاڻهاري لون
پرپرسدي ڪا پهل پيارو - سڀني جو سڪڪاري اون
٤- امر پوريءَ جو آلله ايشور
آهين امبرسد ذاري اون

برهمان كرن چڙيا. ڏ وساري ڏك جا كاڪوس را
جي گروءَ وساريندس. ڏ اهي ڪاٽلي سان كريا ي
ڪر. سمرڻ جو ايشور هڏي اڄ هي ڏ لون سان كريا

ڀڄن

ٽل:- اون بن ٽلڪن جو مهمان - ڀڄو هدا ٽنيسن ٽمان
آهي - سڪر مطلب وارو ٽنسين ٽوسسار سارو
١- جيڪي ٽيندا سهارو - بري اڄي ليدا ٻاڻ
الف ويل ڏ ڏيندا سهارو - اڄان اڪ ڪرلي لاهي
٢- ڪال اڄڻي لوسرلي ڪاهي - بوه الف ليدان بهيمان
آهر ڪندين لون هاءِ هاءِ - ٻڍ من جو وارث لاهي
٣- جتي مٽن جو ڪاڏو آهي - جيڪي بيا آهس ٻيابان
ايشور لن كي روز رسالي - مش لولاءِ آهي برلي
٤- ٽي همت ڪڙوني همت ڏرلي - رک ايشور ۾ ايمان
هجي لڳائي چاهي گرهستي
٥- ڪرشن سردو سڄ جو ڪر لون
ڪري واڀار جيٽري مر لون
وڃن گرن جا هڏي ٻهو لير لون
ڏر ايشور جسر لسون ڏيان

هي ٻڙورلا راطي! گرن جي ڪريا لهڻ كان اڳي مون
هلجي ٽرهان سان برابر ڪهولي. هاڻ جهڙيءَ طرح مون
مالا جي گرب ۾ تومها جيڪي ڏک سدا آهن ۽ السي
[illegible] ڪي ٻرارلاٽون ڪدون آهن سي گروءَ جي ڪريا

سڀڪو گھٽيو ماڻهن مان سهج گھٽيو سيٺن
اڏڻ اهي الستي چئجن - ڪيهہ جن جي ڪمن ۾

ڀڄن

ٽل :- ڪلجگ مان ويو ڌرم - وڌيو پاپ وڏائي
پائي لـ رهيو ڪوڙ - وائي سمجهہ سچائي
١- ليتي لڪو ليم رهي - لبڏ لـ وڏائي
پيءُ مڇهان دادو هٽيو - هٽي ماءُ مان ياچائي
٢- سنسار جو ڏسو وهنوار - رهي پيڻ لڪو پائي
زال جو ڪٽيو مرد ڪالي - ماءُ ڌيءُ جي ڪمائي
٣- چورن مڇهان چوري وئي - نہ چڏي ساڌن سچائي
ڀڳتي لـ رهيو ڀڄن - رهي همت جي صفائي
٤- سچا وچن لٿا وٽن - وٽن راڄ ۽ شرابي
ڌ ڪر پاڄن سرن سازن - سچي خلق مڇهاڻي
٥- گرن گروهٽو چڏيو - چڏي شش ڪمائي
وڙهي مٺا وشين ٽي - لشون ماپا لڳائي
٦- ڪرشن گرو ديا ڪريو - ڪران مان نہ وڏائي
سدا مڌهجو ست رهي - ڪران ڪين ڪچائي

هي راڻي! جڏهن راجا خوش چڱو ڀلو ٿيو، تڏهن او
ڏيهن ڪالهوءَ راڻيءَ هن چوڪر کي ڪاڪوس مان ٻاهر
ڪڍي، برابر سان سڻان ٻاهي ڪرائي، هار سينگار ڪرائي
هاس ولاس ڪرڻ لڳي. تڏهن انهيءَ جوان اون ڏينهن

مورڪ چوڪر هو. راجا مورڪ چوڪري جي ڪٿا راڻيءَ
کي ٻڌائي ٿو.

ڪٿا مورڪ چوڪري جي

هڪڙو راجا هو. ان جي راڻي ٻئي ڏار ڏي ٻرش سان
ٻرس ڪرڻ واري هئي. هن ٻاهيءَ جي معرفت
هڪڙي شاعرڪار جي پٽ کي مهلاس ۾ سڏايو. جڏهن
هو ٻچڙي ويو ته ٻئري ۾ راجا صاحب خود اچي ويو.
چوڪري چيو ته مون کي لڪاءِ. راڻيءَ هن کي هيٺين
ڪاڪوس جي ڪرليءَ ۾ لڪائي ڇڏيو. راجا بيمار هو.
لون ڏينهن ٿالهن دسمم ڪندو رهيو؛ هن چوڪري
جي مٿان دسمم رهندا رهيا. هو اولي ڏينهن مها ٻڌايو
سهندو رهيو؛ پڪار ڪندو رهيو ته هي ٻڳوان! مون
کي هتان ڪڍ، مونکي مان ڪمھ نه ڪانديس. اهو آهي
ڪاڄڪه، جو ٻهڄو ڏ رم ڇڏي پاپ ڪرم ٻليان ڪاهي
پيو ٿيهن لي مهاڻا ڏکن ۾ چرن ٿا:-

حال هن جڳ جو لکيو ڪتابن
سعوش ارهمڻ ڇڏيو لرشٽا ۾ ٽڙ ڏن
جوڳ جوڳين ڇڏيو ٻرڳن ۾ پتڪن
اڪر لشرن ڇڏيو لضا ڇڏي ڪامن
وڙهي مٺا وٺ ٻن لي -ملان هت هٺ
ٻاجارن ڏارن ۾ وڏا وچوڙا وجهن
پٽهڻن آچار ڇڏيو ٻيا ڪوڙ لي ڪڏن

ٽيو ليٽن لوهين ۾ برهم آنند وٺڻ لاءِ راڄ کان ٻه رهت
ٽيو ۽ برهم آنند وٺڻ لاءِ متان راڄ ۾ وڃايو. الهيءَ ڪري
مان پرارٿنا ڪريان ٿي ته گهر موٽي هلو.
راجا چيو ته، دک جي لاهڻ لاءِ جيڪي پرميشور جي
شرن ڇڏي ڪهن ٻئي جي شرن ۾ وڃن ٿا اهي مورک
آهن. مان الهيءَ راجا وانگر مورک ڪونه آهيان جو پرميشور
۽ ستگرن جي شرن ڇڏي، ڪهن منش يا ديوتا جي
شرن وڃان، جتان دک پيدا ٿئي، تنهن ۾ هميشه ستگرن
جي شرن رهجي.

دوها:- پورا ستگرو پائيئي - پوري هووي جڳ
ڪالوندي پوالدي هسدي - وچون هووي مڪ
دوها:- گر ڪيجئي ۽ گر مڃئي - گر ڪا ليجي نانءُ
گر بنا اپايا نالڪا - دکه لاهين ٿانءُ
دوها:- ٽن لوڪن ۾ جس ڦهلي - هري درشن ڏي سوار
سيئي ويدن ساک ڏاي - ڪرشن ڪئي لسروار
دوها:- گر ڪرپا ڪرشن ملي - ٽيهي لوڪن جو راڄ
جنم مرڻ ۾ نا اچي - پالي سو سرتاج

مان ته انهن ستگرن جي شرن رهندس. تو جيڪي
گهرو سک ٻڌايا آهن، سي پرميشور کان ٻي مک ڪرڻ
وارا آهن. راڄائي سک جيڪي ته آهن سي سڀ دک
روپ آهن ۽ پرميشور جي پراپتيءَ ۾ اٽڪ ڪندڙ آهن.
تنهنڪري مان اهڙو مورک ڪونه آهيان جهڙو

سنسڪ ان کي ڳوليندي مري ويا. ڪن ڄڻن وري
ڪري ٻيا. انهن نه لڌي نه لوهان ۽ ڳوليندي هن آنند
کان ۽ وڃو؛ اهو آنند ۽ نه مليو. جيئن هڪ مورک راجا
پنهنجي ٻاري؟ پٽ راڻيءَ جو وچن نه مڃي تندرستيءَ
جو آنند ڳوليندي راجائيءَ جو ۽ آنند وڃايو.

ڪٿا هڪ مورک راجا جي

هڪڙو راجا هو جنهن جي ڪور ۽ السعه ٻڌڻ جي
سامگري؛ سڀ سڀئي مرضيءَ موجب ملندڙ هئس،
پر هن جي سرائر ۽ ڪوڙهه لڳي پيو هو. ڪوڙهه جي
لاعلاج واسطي ايڪ آباز ۽ ڪيائين پر ڪوڙهه نه لٿو.
راجا ٻڌو ته هڪڙي ڪڙيءَ وٽ ڪوڙهه جي دوا
آهي. پر هن جو هيءُ شرط آهي ته جيڪو مولسان
ڇڏلهر ڪبلي مون کان ڪتندو، ان کي مان چڱو ڀلو
ڪندس. جيڪڏهن مان ان کان ڪتندس ته مان ان کي
پنهنجو غلام بڻائيندس. راجا هيئن ۽ ٻڌو هو ته هوءَ
وڏي ڪپٽي آهي؛ هڪ کان سواءِ ٻئي آدميءَ کي ٻاڌ
وٽ اچڻ لئي ڏي. اهو سڀ حال ٻڌي ته راجا ان
وڃڻ جي اچا ڪئي، سندس ٻڌو ته پٽ راڻيءَ زالن جون
گهڻيون چتراون ۽ چالاڪيون ٻڌائي سمجهايس ا، ا
راجا نه مڃيو ۽ هن سان ڇڏلهر ڪيائين.
ڪيليندي ڪبلندي هارائين ۽ هميشه لاءِ غلام ٿيو.
تندرستيءَ جي آنند ولڻ لاءِ راج کان ۽ رهت

ڀڄن

ٽل:- هي سڀ ڪلپت جو سنسار - جڏهن ٻه چيتن جو چمتڪار

١- جاڳرت سپني ٻنهي ۾ جوتي
سرڀا ۾ آهي ساڳيو سوني
اهو سمجهي ورلو ڪوئي - جيڪو وڃي ڪري ويچار

٢- راڳ ۽ دوش لاءِ ڪن پيا چاهين
آکيون ڏسڻ لاءِ ليهڙا پائين
لڪ ڇپ ڇوڙي خبر پڌائين - هرڪ رس جي ڏار

٣- ديهه متيءَ جو پتلو آهي
چيتن پاڻ سو چرلندو لاهي
ڏس ڪٿي تون ڏيان لڳائي - آهي الهيءَ جي آڌار

٤- ڪرشن چيتن ري الڙيون ڪوڙيون
ڪيئن ٻروڙي سگهنديون ٻوڙيون
سون ناڙيون اپنديون سوڙهيون - جيئن مردي جي آچار

دوها:- سوامي سين سيوڪ ٻڙا - چارون ويد ٻسرماڻ
سيتي ٻالڪ ڪي رام گيا - ڪوڊ گيا هنومان

هي راڻي چنبي وڏن سيوڪ جي وڏائي چئي آهي؛ ته گروءَ کان ٻه چيلو وڏيڪ آهي، جيئن رام ته ٻال ٻڌي لنڪا پر ويو پر هنومان اڏامي لنڪا ويو، اهڙي وڏائي جن ستگرن وٽان ملي، تن کي ڇڏي ڪٿي ڳوڙ موٽي هلان؟
راڻي چوڻ لڳي مهاراج برهم گيان جيڪو جو ته ٻالو ته لڪان ڏسڻ ۾ جيئن بيابان، ڪٿين اوڳي جهي لهي ساڏو

۽ سندر مک وارين استرين ۽ سڌاس جي ڏينهن وارا
لوڪن کي پرس ڪرڻ وارا مهاتمائون تو ڏانهن آکيان
رهن ٿا. اوهين وڏا ٻالڪ آهيو، اهڙو سک ڇڏي،
اوهين ڪيڏي الله لاءِ ساڌو ٿيو ٿا؟ ٻڌهن راجا اِلو
ڏالو لـ هي راڻي لـون مڃان ۽ رهڻ واري سڀني مان
ڇا جاڻين؟

مولکي اهين سڀني هي رهڻي ٻاد لي ٻوي جو جيڪو
هيءُ سر آهين ٿان صدقي ڪري ڇڏيان.

شلوڪ:- سو هزار ٿالهن صدقي - جو مهين نه ٻولن ٿڪي
لکروڙ ٿالهن صدقي - جو من لڙن رکن جهڪي
ليل پدم ٿالهن صدقي - ڪالهه جمادي هڪي
ٽي جهان ٿالهن صدقي -
جو هوون سون سڏاون سڪي

دوها:- نشت آدرشت نه گيان ٻن - گيان لـ ٻن ويراڳ
جان لي ٻڌلو وند ٻرد - تـان لي ٻڌ دک لياڳ

دوهو:- ٻن وويڪ ويراڳ مٿن - انو پند ٻهڪم نوڪ
شري شنڪر مر شنڪرو - دي ويراڳ وويڪ.

هي راڻي لـو چيو نه ڪهڙي الله لاءِ هيترو سک
ڇڏي ساڌو ٿا ٿيو. ڏس مٿين شلوڪن ۾ راجا ٻرٿري
ڇا ٿو چوي؟ گيان ڪالـواءِ اٿيان ناس نه ٿيندو. ويراڳ
کان سواءِ گيان نه ٿيندو ۽ جو سڀني سکن جي ڏينهن وارو
گيان لڀڻکي ڇڏي، اوسان ڪڏ ڪهر موني هلان. هي
ٻڌ هيءُ سنسار ڇا آهي؟

موڙڪ سهي ڪين سگهي - موهل جو ماڻو
٢- پٽ ۽ گهري سکن ڪاڻ - ڪئي ڏني لاڻو
وڏو ٿي پيءُ کي ڏني - باادر پراڻو
٣- مايا خاطر پاڻ ولوڙي - سکي ٿئي ساڻو
وڃي هليي هٿن سان - نہ وڃي وڪاڻو
٤- جوڀن ۽ شونق ماڻي - سو رهي سماڻو
پڊي کي نہ ڪتب ڏني - لڏو وهاڻو
٥- **ڪرشن** چوي آءُ آهيان - لڏر نماڻو
گرن ڀان ڪرنہ منهنجو - نار نڪاڻو

هي راڻي! اون چوان ٿي تہ موني هل! پڏاءِ سنسار ۾ ڪوڙو سکہ آهي؟ دکہ ئي دکہ آهي. سيڪر پنهنجي پنهنجي سوارت جو پيلي آهي. هيئر مون گرن کان گيان پاتو آهي ۽ منهنجو جگت سان ڪوني واسطو ڪونهي ۽ آءُ هيئر بلڪل آنند ۾ آهيان. لڏهن اپئن راڻيءَ چيو تہ چڱو مهاراج! جيڪڏهن توهاندو برهم چنتن ڪرڻ جو پڪو اهڙو خيال آهي، تہ مان ڪجھ اتي چوان. بيشڪ وڃي برهم چنتن ڪريو.

تڏهن چوٿين راڻي هٿرا پڏي واتي ڪرڻ لڳي، "پران پتي، پريو! توهان ساڏ وڃو ٿا ڇو؟ توهانجي گهر ۾ مولين جا مندر، هيرن سان جڙيل، ڪستوري ڪنگوءَ سان ليپيل ۽ ڏرلي هيرن لعلن سان جڙيل، لعلن جا پلنگ

يا ٻاجهوري ٻوڪيان ٿو ته ان مان ڪو فائدو ڪونه ٿو ٿئي. سو پٽن کي چلي لڪيالين نه موت ۽ ٻاجهوريءَ جي ٻوڪ پٽي صاف ڪري ڇڏجو. آءٌ چانورن جو ٻج وٺي ٿو اچان، لڏهن پٽن موت ۽ ٻاجهوريءَ جي ٻوڪ پٽي صاف ڪري ڇڏي ۽ هو چانورن جو ٻج وٺي آيو ۽ پٽيءَ ۾ ٻوڪيائين پر پاڻيءَ نه ملڻ ڪري، سارن جو ٻج سڪي ويو.

جيئن اهو مورک زميندار سمو نه سڃاڻي ٿيوي فائدن کان ويو، تيئن آءٌ سمن جي سڌ ۾ اچي، گهور موتي علان اعڙو آءٌ مورک ڪونه آهيان. آءٌ سمن جي سڌ ۾ رهي پرم سک کي پائيندس. سمن جي سنگت سکن جو سمنڊ آهي. اهيءَ پر ڪار مان مٺش جنم سڦل ڪندس. مونکي گرن جي ڪيان ڪالسواءِ جيءَ ۾ جهوراٽو آهي ۽ جو نه سنسار جا سک سڀ دک روپ آهن.

هي راڻي اٿن ٿي ۽ مهنجو حال نه پڇ:-

شلوڪ:- دلدار جي درشن لا- مهنجي دلڙي آهه دلگير
جيءَ جلي لو جوش ۾- اندر آهه اڪير
چنتا چڪيا چور ڪيو- شانتي لاهه شرير
ڪرشن ملن نٿير- من جي تمنا الر لڳي ۾

پڇن

ٿل:- جيءَ ۾ جهوراٽو نه لڳو- جيءَ ۾ جهوراٽو
گرن سندي گران ٿا- جيءَ ۾ جهوراٽو
ا- ٿا.ءِ. هٿي لڳڪ ۾- ڪو سهڄوي سياٽو

ڪرشن گيان ٻڌا ڪڍهن ڪين ٽري

نيڻي لساپ الدر جا ڻار منا هي راڻي، هريءَ جي لام ڪالسواءِ ڪٿي ٻ سڪو ڪولهي. پڙيوءَ جا جيڪي پيارا آهن، ٽن لاءِ ٻاڻا ٻڳوان چيو آهي.

دوها:- داس دکي ٿو مٿن دکي- آد انت ٿهون ڪال
پلڪ اڪ ٻ ٻرگهت هوءِ- ڇن ٻ ڪرون ٿهال

دوها:- ٻرام پيالا جو پيٽي - سيس دڪشنا دي
اوپي سيس نه دي سڪي، ڪٿا لام ٻرٻر ڪالي

دوها:- پهلي دانا شش ٿيا - جن لي من ارپيا سيس
پيڇي دانا گر ٿئي - جن لام ڪيا ٻخشيش

دوها:- ٻرٻر ٻنا ڏام رج لهين - اسرهه ٻنا وراڳ
ستگر ٻنا مٽي لهين - من مدسا ڪا داڳ

دوها:- گر ڪو ڪيجئي ڏنڊوت- ڪوٽ ڪرت ٻرنام
ڪيٽ نه جاڻي پرنگه ڪو- گرو ڪري آپ سمان

اهڙو جو گرو چوراسيءَ جي چڪر کان ڇڏائي ٻرمانند سک ڏيڻ وارو، ٿيهجو گيان ٻلائي، آءٌ ٿرسان ڪڏ ڪهڙو موڪي هلان؛ اهڙو آءٌ موڪه نه آهيان، جهڙو هڪ زميدار موڪه هو.

موڪه زميندار جي ڪٿا

ڪٿا:- هڪڙو پنجاب ۾ رهڻ وارو زميدار امرلات جي ٻالرا ڪرڻ لاءِ ڪشمير وارو. اٿي سندو ٻاسڻي چالورن جي ٻئي ڏٺائين ۽ خيال ڪيائين ته مان موڪه

ڪرشن لي ۽ اداس- رهه ايشور جي آسري

ڀڄن

ٽل:- رهه ايشور جي آڌار منا
ڇڏ اوڪ ڪوڙي جي ڀچار منا

١- اڄا اوڪن هيءَ ۽ لو انڪن
خالي ڀرلن ڀرمن ۽ ٽڪن
ڪر ڪول ايدلي جن لاءِ لتڪين
ڪڻ هڪ ۽ ڇڏي ڏيندي ڏار منا

٢- لک وار بهادر وڃا لال لڏي
مڏيون ملڪ خزانا مال ڇڏي
سر لدهڻجي سدا پيو ڪال سڏي
پيو ڀور ڀڃائين وڃار منا

٣- راوڻ ڪنس وڏا ٿي تهر ڪيا
سي ۽ روئندا اکين مان رت وها
ڇڏي راڄ راڻيون وڃي پيڏ پيا
هڪ ڏينهن مڙي ليندين چار منا

٤- ٻڌو ساز اڪر وارو ڪبل اٿئي
ڪڻ ٻلڪ جو سيٽي ميل اٿئي
وشئي ڀوڳين لاءِ جيل اٿئي
جن ڪي لالچ ڪيو لاچار منا

٥- لشڪامي ٿي جيڪو ڪرم ڪري
اڻ هوالديءَ ٻاهر ۽ ڪين ڀري

ڪندو، سو پسوڻ مان ماڻهو ۽ ماڻهوءَ مان ديوتا ٿي
پوندو. تنهن بالڪ بالڪيءَ کي چيو ته اڄ کان شنان
ڪريون. شنان ڪرڻ سان پڻ ماڻهو ٿي پيا. وري پيو
پيو آڪاس واڻي ٿي ته هاڻي جيڪو ماڻهو شنان ڪندو
سو پاڻ ته ماڻهوءَ مان ديوتا ٿيندو پر ماڻهوءَ مان پسون
ٿي پوندو. تنهن بالڪ جو ماڻهو ٿيڻ ڏسي پنهنجي
استريءَ کي چيو ته اڄ ته مون شنان ڪريون ۽ ديوتا
بڻجون. تنهن عقل واريءَ استريءَ چيس ته هي آڪاس
واڻيءَ جو ڀاءُ لوڪان کوله سمجهيو. هي ٻه شڪ ٿو پوي،
وچن جو ٻيون ارٿ سمجهڻ ٿيندو آهي. ٻوئين ارٿ ۾
ماڻهوءَ مان پسون ٿيڻ لاءِ چيو ويو آهي. اهڙي شنان
ڪندا ته بالڪ ٿي پوندا. پر مورک بالڪ ته ڇيڙو شنان
ڪيائين ۽ ماڻهوءَ مان بالڪ ٿي پيو. ديوتائي جي آنند
وٺڻ لاءِ منش چولي کان سڪيو ۽ پنهنجي استريءَ
کان به ويو. ليکن لوڪان ۾ اهين ته ٿئي جو برهم آنند
کي ڳوليندي ڳوليندي، متان راجا ٿي سگهن کان به سگهو.
راجا چيو ته مورک بالڪ شبد جو ڀاءُ نه سمجهي اوسيءَ
ڪري دکي ٿيو. مولکي نه سمجهي اهين ٻڌايو آهي ته
ايشور جي آڌار رهي، جيئن هن ٻڌڻ ۾ سمجهي چيو آهي،

شلوڪ:- گنگا جل اشنان سان - پاپ ٿين لسا ناس
روڳي مرض دکي ٻڌ - وڃن هڪدم ٻاس
سمجهه سماگر هري ڪٿا - ڪٽي چوراسي ٿاس

٢- پريم جا پيالا پيءُ پياري
موهن مليا من کي ماري
سنڌءِ نيم سڌائي وڃا - لوڪ لڄا کي لاهي وڃا

٣- وشيه وڪارن کان ليا اداسي
ڪاٽي ڪال اڪال جي ڦاسي
پيچ پرپوڻ سان ڀاڳي وڃا - لوڪ لڄا کي لاهي وڃا

٤- صورت سهڻي کي ڀهڻجي جاڳي
صاحب هرهنڌ پاٿر سڃاڻي
محبت موهن وسائي وڃا - لوڪ لڄا کي لاهي وڃا

٥- ڪرشن ڪنڌ ڏاوجن ڪوري
صورت صاف ڏاسي لن اوري
لوڪون پاڻ لڪائي وڃا - لوڪ لڄا کي لاهي وڃا

هڙي رهڻي جڏهن تني لڏهن پرپوءِ سان ماڃيءَ و پاڻ گرهستي، پاڻ کان اپترا ڏکر ڪواءِ سنا ٿيندا. پهڪري مهنجي پرارٿنا مڃي گهر مرتي هلو ءِ نه ڪ الدر جهڙي اوهان جي حالت ٿيندي. راحن! بالدر جي ڪٿا ٻڌو.

ڪٿا بالدر جي

هڪڙي اڄاڻ للاءِ جي ڪاري بالدر ۽ بالدري رهندا هئا ۽ ڦل ڦرلن لي مشڪلات سان گذران ڪندا هئا. ٻنهي جي پاڻ ۾ ڏاڍي پريم هئي. هڪڙي ڏينهن آڪاس واڻي لي ڏاح هن للاءِ ۾ جيڪو شخص

اوهالکي سگهندي، سيتل چندن وغيره اسين لائيندا هئاسين؛ ريشمي ڪپڙا پائيندا هئاسين؛ انگ انگ ۾ پوشاڪ؛ ڳچيءَ ۾ موتين جي مالها پائيندا هئاسين. سياري ۾ سوڙ ۽ ڀريل پٽڙيون؛ اوهاري ۾ ڦلن جي سيجا وڇائي اوهان کي سمهاريندا هئاسين؛ سو رهين ورهين جون سنڌ رڳون سوريون سينگار ڪري اسين توهان وٽ بيٺيون رهنديون هيون؛ ڪچهريءَ درٻار ۾ وڏا وڏا سڌ پرش اوهان جي ملاقات واسطي ايندا هئا. ڪيترا راجا مهاراجا توهان جي سر لي چت جهلائيندا هئا؛ انهن سڀن کي ڇڏي، ڪهڙي سک لاءِ اوهين چاهيو ٿا؟ انهن ۾ ڪٿي جو حيءُ سک ۽ عليو وچهو ۾ اهو به نه ماڻهوءَ چون ٿا ڀيري ڏاڍي ڪٺڻ آهي.

شلوڪ:- جي سوريءَ سر ڏئن - ساڌو سي سڌ جن
مرڻ جيئڻ سک دک جر - سنو شوڪ نه ڪن
پرامي پڌائين نه، پاڻ سڪي - هردم اهڃ لهن
سدائين سر رهن - ڪرشن ڪڇن ڪين ڪي

ڀڄن

طرز: آهي گذر جو نه مڪان
تل:- جنهي سچالي صورت ساڳي - لوڪ اچا ڪي لاهي وڃا
١- هردم حق جي هر انگ هلائي
پرام ۾ پڌهنجو پاڻ پڇاڻي
پ رانگ دنيا جا ڏاهي وڃا - لوڪ اچا ڪي لاهي وڃا

رهيو، ليڪن مان سنتن جي ديدارن آنند سروپ آتما جو
درشن ڪري ڪنگال نه رهندس. ڇو ته سنتن جي ديا
سان مون اهو ديس هٿ ڪيو آهي جتي ڏري مالڪ نه
دک جو چڪر ڪونهي؛ سو هن ڀڄن ۾ ڪن ڏيئي ٻڌ؛
سگهي ٿي.

ڀڄن

ٽل:- اسين ديس انهيءَ جا واسي - جتي ناهي چڪر چوراسي
١- جتي ڪالو روپ ڪو ناهي - رڳو سچ چت آنند آهي
ويٺا سنت سچا لِوَ لائي - الي آهي اکنڊ اُباسي
٢- جتي مايا اوديا ناهي - ڪو ايشور جيو ڪو آهي
چڏيو خيال جڳت هي ناهي - ناهي ڪال اڪال جي ڦاسي
٣- الي وهه نه پهچي واٽي - ناهي جاڻ لکو اٿاڻي
ورلي موج اها ڪنهن ماڻي - جيڪو وابيئي هروي آڪاسي
٤- ڪرشن داس ٻڌو دل لائي - سب ڪرڻيءَ جو ڦل آهي
جيڪو هيو مان برهم ساڻي ٻوري سٽگر ڪئي منهنجي آشي
راجا جا وچن ٻڌي پيءَ راڻيءَ ۾ جو سڀ ڪئي؛
ڇيائين ته جيڪڏهن برهم آنند جي ولڙ لاءِ سڀ اٿو
ٿا ته بلاشڪ ڇٽو؛ منهنجي طرفان موڪل اٿو.

ٻڌي نين راڻي ڪترا ٻڌي ڏاڍا ساهه ڪڍي چوڻ لڳي
"منهنجا مالڪ، منهنجو ۾ شڪ لاهيو. توهان کي گهر ۾
سڀ سک موجود آهن. انهيءَ کان وڌيڪ ڪهڙو سک
آهي، منهنجي ڳولا ۾ اوهين وڃي رهيا آهيو. گهر ۾

اوهالکي سکنڌي، سيتل چندن وغيره اسين لائيندا هوندا هيولسين ۽ ريشمي ڪپڙا پائيندا هيولسين ۽ انگ انگ ۾ پوشاڪ ۽ گلي ۾ موتين جي مالها پائيندا هيولسين. سياري ۾ سوڙ اون ٻريون ۽ اونهاري ۾ گلن جي سيجا وڇائي اوهان کي سمهاريندا هيولسين ۽ سورهن ورهين جون سندرون سورهن سينگار ڪري اسين اوهان وٽ بيٺيون رهنديون هيون لسين ۽ ڪچهريءَ دربار ۾ وڏا وڏا سٺ پرش ۽ اوهان جي ملاقات واسطي ايندا هئا. ڪيترا راجا مهاراجا اوهانجي سر اي چت ارهين چاهيو ٿا؟ انهن ۾ اهي جو هيءُ سک ۽ هليو ويو ۽ اهو ئي نه ماڻهو ٿي چڪو. هميري ڏاڍي ڪلڪ آهي.

شلوڪ:- جي سوريءَ سر ڏان - سانڌو سي سڌ جن مرڻ جيئڻ سک دک جو - سنو شوڪ ۽ ڪن ڀرمي ٻڌائين نه، پاڪي - هردم اچ لمن سدائين سر رهن - ڪرشن ڪهن ڪن ڪي

ڀڄن

طرز: آهي گذر جو نه مڪان

ٽل:- جمهي سچالي صورت سائي - لوڪ ڀلا کي لاهي وئا

۱- هردم حق جي هراڪ هلائي

برابر ٻنهي جو ٻاڪ ٻچائي

پر اڪ دنيا جا ڌاهي ويا - لوڪ لپا ڪي لاهي وئا

رهيو، ليڪن مان سمجهان ٿو ته سنتن جي ڏنل آنند سروپ آتما جو درشن ڪري ڪمال ڪري رهيا آهن. پر جي سنتن جي دنيا سان موهه ۽ مان ڏيئي اعر ديس همت ڪيو آهي جتي ڏوي عالم ۽ ذڪ جو چڪر ڪولهي ؟ سو هي بچن ۽ ڪن ڏيئي ٻڌو ؟ سگهجي ٿو.

بچن

ال: اسين ديس اهي ۽ جا واسي - جتي ناهي چڪر چوراسي
١- جتي نالو روپ ڪو ناهي - رڳو سمه چمه آنند آهي
ويا سمسر سڀا نهو لانڊي - اتي آهي اکنڊ اُداسي
٢- جتي مايا اوديا ناهي - ڪوايشور جيو ڪرآهي
جڏپوجيال جڳسه هي ناهي - ناهي ڪال اڪال جي ڦاسي
٣- اتي ويد ته پهچي واٽي - ناهي جاڻ اڪو اڻجاڻي
ورلي موڙ اهي ڪنهن ماٽي - جهڪوانيهي هو وي آڪاسي
٤- ڪرشن داس ٻڌو دل لائي - سڀ ڪرٿي ۽ جو قل آهي
جهڪوجهو مان برهم ٻدائي ٻوري سمڪرڪئي مهدجي آشي
راجا جا وچن ٻڌي اپي ۽ راڻي ۽ ۽ جي سڀ ڪئي ؛
چيائين ته جهڪڏهن برهم آنند جي وڻجا لاء سمه ٻڌو
لا ته بلاشڪ ٻڌو ؛ مهنجي طرفان موڪل اٿو.
ڏهن ڏينهن واڻي هترا ٻڌي ڏڏا ساعه ڪئي چوڻ لڳي
" بهنجا مالڪ، مهنجو ته شڪ لاهيو. ڊوهان ڪي گهر ۾
ب سگهه موجود آهن. اهيء ڪسان وڏ اڪ ڪهڙو سگهه
. حددن. گهلا ۾ اوهين وچي رهيا آهيو. گهر ۾

ڪٿا مورک مزور جي

هڪڙي شاهوڪار ٺيڪيدار سون جي کاڻ کوٽائي.
گهڻيئي مزور ڪم تي لڳايا هئائين. سڀني جي هٿن ۾
لوهه جا اوزار هئا ۽ سڀ جدا جدا ڪم ڪري رهيا هئا.
هڪڙو مزور پٿر ڪٽي رهيو هو ته ان جي هٿان هڪڙو
پارس جو ٽڪر اچي ويو. پارس سان اوزار لڳڻ ڪري
لوهه جو رنگ پيلو ٿي پيو ۽ سون ٿي پيو ۽ مڙي پيو.
تڏهن مورک مزور روئڻ لڳو، ايتري ۾ اهو مالڪ
ٺيڪدار اچي ويو ۽ هن کي روئندو ڏسي پڇيائين ته
"چاڪاڻ ٿو روئين؟"

هن چيو ته "مهاراج! منهنجو ڪو قصور ڪونهي. مون
هن پٿر تي اوزار هنيو ته پيلو ٿي مڙي پيو. منهنجو
روز ته ڪاڄ، مون ڪول موٽو آهي." تڏهن اهو
ٺيڪيدار، ان کي پارس سمجهي، اندر ۾ ڏاڍو خوش ٿيو
۽ ٻاهران هن کي ڏمڪايائين ۽ ٻيو اوزار گهرائي ڏنائينس ۽
چيائينس ته هن سان ڪم ڪر. جيڪڏهن هي به پيلو
ٿي مڙي پيو ته ڪڍي ڇڏبو. هن اهو هٿيار ان پٿر
تي هنيو ته اهو به پيلو ٿي مڙي پيو. تڏهن ٻيو اوزار
گهرائي، انهيءَ مزور کان اهو پٿر ڪڍايائين ۽ جي اوزار
پيلا ٿي ويا هئا سي پنهنجي گهر پهچايائين ۽ هن کي
ٻيو اوزار گهرائي ڏنائين ۽ موٽي ڪم ۾ لڳايائينس. جيئن
اهو مورک مزور پارس کي پائي به ڪنگال جو ڪنگال

شلوڪ:- وشن جي وات ۾ وسا وڏا ويس وهي
چونيءَ چڙهيا ڪين ڪي - صاحب ڪيو لڪوي
من پڌرو ماسا ۾ - خالي رمزن منجهه رهي
ڪرشن رکيو ڪهي - وقت وڄايو وشن ۾.

ڀڄن

ٽل:- وشن ۾ اڃايو وقت لسا وڄايو
ڪري سنت ساٿو ڀڄن لسا ڳايو
١- وشن ڪسي وڏالي - ڇڏيسو جيءُ جالسي
لڳيون لاٽ الاهي - ڪهير ٿا ڦتايو
٢- ورليءَ ڪي واريو - بڪسو بيچ ڀانيو
سچو سمر لاهير - جسم لا رلايو
٣- شرم ويو جڏاڻي - ڀڳتي ڀاو لاهي
لڄا لوڪ لاهي - خلق لا ڪلايو
٤- ڏوم ڪي ڇڏي جو - ڪال ڪي سڏي سو
ڀڙو لن حو ٻڌي او - چوراسيءَ ۾ آيو
٥- ڪرشن ڪرسجاڳي - صبيو رام صاڳي
رلندين رت اڀاڳي - اڄهو ڪال آيو.

لنهن ۾ آءٌ ڪو مورک مزور ڪولڊ آهيان جو لنهنجو
چرڻ مڃي، هلي چوراسيءَ جا ڏک ڏسان، ۽ هيڙو ستن
جو ڏل پارس وڄالي وڃي رهان، جيئن ڪو مزور پارس
پالي ڪري ٻه مورکه جو مورک رهيو، سا ڪٿا ٻڌ.

دوها:- جهان ڪام تهان نام نهين - جهان نام تهان ڪام
دونو ڪبهون نا ملي - رب رجني اڪ نام

هي راتي ڏيڻ ۾ ڪوڙو سک آهي؟ پرائي امانت ليڪ ۾ پرائي؛ عمر ڀر ڏاڍين دک. ڏيون ڪجهه ڏيڻ کي نه ۾ دک، نه ڏيون نه ۾ دک؛ پوءِ ڏيڻ جي سورن ۾ پيو سڙجي. پٽ جي ٿيو سپاٽ نه ڪيڏو ڪل جو لالو. پر جي ٿيو ڪپاٽ، نه ڪنس وانگر ماءُ پيءُ کي هٿن دو جيل ۾، نه پنهنجي لالاٽي گهر جون هوائون کائين. مايا جي نه اچڻ مان به دک، رکڻ مان به دک، وڃڻ مان به دک؛ مهاتمائن پڻ ائين چيو آهي:-

دوها:- ڪبير مايا موهڻي - موهي جان سڄان
ڀاڳيون ڇوڙي نهين - پر پر ماري ٻاڻ.

دوها:- مدوا تو پنڇي ڀيا - اڙ ڪر چلا آڪاس
اوپر هي لي گر پڙا - من مايا ڪي پاس.
ڪهو ڪري ڇا ڪريو؟

دوها:- نام ڀجو من وس ڪرو - يهي بات هئي تتس
ڪاهيڪو پڙهه پچ مرو - ڪوٽن گيان گرانت.

دوها:- ستنام ڪو ڇوڙ ڪر - ڪري اور ڪي آس
ڪهي ڪبير تهين نرڪا - هوا نرڪ ۾ واس.

تنهن ۾ وشين جو سک دک روپ آهي. جيئن هن جڳ ۾ مهاتما پڌائي رهيا آهن نه هي جڳهاسو وشين ۾ وشے نا وڃايو.

گدڙ چيو تہ چڱو مان تہ وڃان ٿو. گدڙيءَ گهڻو ئي
روڪيس پر گدڙ همت ڪري ٻيو ڏينهن ٻار ڇڏيو ويو ۽
مڙدي سودو لڙهي ويو ۽ ٻئي مري ويا. انهن لوڪن
۾ منهنجو وچن نہ ٻڌي ارڌماند جي سڪ ولڙ لاءِ متان
وڃي آنند کان بہ اداس ٿيو. انهيءَ ڪري گهر موٽي
هلو، منهنجو چوڻ مڃيو. راجا چوڻ لڳو ”هي راڻي سمار
جي وڃڻ ۾ ڪهڙو سک آهي، جو لڙڻ مرڻ ڪي جانب
ڪان جدا ڪري رهي آهين؟“

شعر:- ناري ناڪر انڌڪ اندوري - جرت ڪپت جي کاڻ سدا
ڏيءَ پراڻي سدا دکہ داني - ڪندين ڪرلهدين ڪندا ندا
پتر سپالر ٻر جي ٽئي ڪپار - هٺ هٺ جا پيا همت هٺدا
مايا موهڻي سدا نہ رهڻي - ڪرشن نالڪڻ ڪاري آدا

هي راڻي! وڃڻ ۾ ڪهڙو سک آهي جو لوڻ مرڻڪي
اترو ستاني رهي آهين؟ مهاتما چون ٿا تہ استري ول چل
جي کاڻ آهي، سدائين ڪرڙ ڪپت جي کاڻ آهي، ان
تي اعتبار ڪرڻهي، چوڻ نہ

دوها:- ناري لندي الاه چل - دوست مٿا سنسار
انسا ساڌو نا ملا - جهه سک الرون ٻار.

دوها:- ناري ڪي جان برت - انڌي هوت پتنگ
ڪبر ان ڪي ڪڙن گئت - جولت ناري ڪي سنگ.

دوها:- بہ ناري ڪي راڇي - سپڌا لرڪ ڪر جاه
سر چوڙي لهن - ڪرن ڪري اپاو.

برسات جي ڏينهن ۾ نديءَ مان لنگهندو لنگهندو هڪڙو مڙدو اچي لنگهيو. ان کي ڏسي ڪري گدڙ گدڙي ڏاڍا خوش ٿيا. گهڻيئي ڏينهن مڙدو کائي خوش ٿيا. هڪڙي ڏينهن گدڙ گدڙيءَ کي چيو ته "اسان جي عمر ته گاهه کائيندي عمر گذري ويئي. اڄ ته اڄ کان وٺي انجام ڪريون ته اڄ کان پوءِ گاهه نه کائينداسون." گدڙيءَ چيس ته "مڙدو تيستائين ملندو جيستائين ندي آهي، ورنا اسان جي لاءِ گاهه ئي رکيو آهي. تنهن ڪري اهڙو انجام نه ڪر." پر مورک گدڙ پنهنجي استريءَ جا ڀلي جا وچن نه مڃي، هٺ کان انجام ڪيو ته مان اڄ کان وٺي گاهه نه کائيندس. جڏهن ٿورا ڏينهن گذريا ۽ نديءَ ۾ مڙدو نه آيو تڏهن گدڙيءَ گهڻو سمجهايس ته گاهه کاءُ. گدڙ چيو ته مان پنهنجو انجام نه ٽوڙيندس. ٻي ڏينهن بکيو رهيو ۽ کائڻ لاءِ ڪجهه نه مليس. چوٿين ڏينهن ڏاڍي زور سان برسات پيئي. ندي ڏاڍي هلي، هڪڙو مڙدو لڙهي لڙهي پرئين ڪناري لسي وڃي لڳو. گدڙ گدڙيءَ کي چيو هل ته پار هلي مڙدو هٿ ڪٽي اچون ۽ ڪيترين ڏينهن موج سان کائينداسون.

گدڙيءَ چيو ته گاهه چڱي ۾ چڱي ائين ته اسين پار پهچي نه سگهنداسين ڇو جو پاڻي گهڻو آهي ۽ جي پهچي به وياسين ته به مڙدو آڻي ڪين سگهنداسين ڇو جو نديءَ ۾ لڪ گهڻي آهي ۽ برسات هاڻي به پئجي رهي آهي.

ڀڄن

ٽل:- هيءَ ٻاجهن ڀري ڏاڍي آهي ڳري
مٺا سمجهه ڪٿي ٿا لهه وڃڻ مري
١- لوڪان ٻڌي اڪو ڀڳوان لڀندو- اڪيمارا موهه ايمان وڃندو
ڏاڍو ڏکيو سورن ۾ وڃڻ سڙي
٢- دوليهه کي ٽارڻ دل کي ٽارڻ- ٻاڻ سڌارڻ ڪتي مارڻ
ڪم ڏاڍو ڏکيو مهنجا آهه هري
٣- وشيه ڀوڳ ڪمائڻ ڪرمهلائڻ- ٻاڻ پوڄائڻ ٽاور ڪيائڻ
آهي راجاڻي سک ڪين ڏري
٤- سهڻي ڪايا کي شمشان ڪرڻ
لاهي ڪايهه خبر نه لڱن وڃڻ ٽري
ڪمن ڪرشن وڃڻ جمر وري

ڏهن ڪري لوهان اهيءَ سک جي ڳولا نه ڪرڻ ۽ الين نه ٿئي جو اوهين اهيءَ سک کي ڳوليندي متان وشئي سک کان ٿا وڃو، جيئن گدڙ پنهنجي گدڙيءَ جو چيو نه مڃي، ماس جو رس وٺي ولي، گاهه کان نه سگهندو رهيو. ٻڌو ته مان هڪ گدڙ جي آکاڻي ٻڌايان ٿي ؟ مهنجي اهيءَ ڳالهه جو جواب ڏيڻ ۾ ساڻو ٿجو.

ڪٿا گدڙ جي

هڪڙي اڪيلي ٻن ۾ هڪ گدڙ ۽ هڪ گدڙي رهندا هئا. هنجو ٻاڻ ۾ ڏاڍو ٻرڀر هو. هڪڙي ڏينهن

دوها :- سکہ ۾ سمرن اسا ڪيو. دکسہ ۾ ڪيو اسد
ڪهي ڪبير لڇمڻ داس ڪي. ڪؤن سدي ارباد

دوها :- ڪبير چنتا لو ستنام ڪي. اور نہ چنتوي داس
جو ڪڇ چنتوي نام بن. سونئي ڪال ڪي ڦاس

هي مهاراج! توهان ڏٺو آهيو جو اهڙيءَ بندي ذاريعي
ڪيئي اٿو. هاڻ توهانکي برهم چنتن ڪرڻ ڏيان ٿي.
بلاشڪ وچي ٻراوه جو سمرڻ ڪري، ٻهڄي جيون
سڦلي ڪراو.

ايتري ۾ بي راڻيءَ چيو تہ مهاراج! ارهان ڇا جہ
لاءِ ساڌو ٿا ٿيو؟ راجا چيو تہ برهم سکہ
لاءِ ڇو جو برهم سکہ کان سواءِ وشين جو سہ
آهي. ٿوري ساعت سکہ ٿئي ٿو، ٻر وري دک
آهي. انهڪري مان جوڳي ٿي، ساڌو مهاتمائن
برهم آنند ولندس. راڻي همت ٻڌي اکين مان پاڻي آ
ڪري چوڻ ٿي مهاراج! اهڙو سکہ تہ ڪهڻ ورلي کي
ملي ٿو. توهان موتي گهر هلو، ڇو تہ فقيري ڏاڍي
ڏکي آهي. توهان ڪرڻا ڪري هي ٻچن تہ ٻڌو؟

شلوڪ :- ڏکہ ڏوجهڙا فقيريءَ ۾ اوکي آهي ڪار
کهڻو ڏسن هٿن سان. ٻهڄو سر هڪوار
هٿن هرگز ڪين ڪي. ڏسي لکي تلوار
ڪرشن ڪن ٻچار. موهن جي تہ ملڻ جي

ٻڌڻ ۾ ٻڌايان ٿو سو ٻڌ.

شلوڪ:- از غيبي آواز جو- لڏ لڏ لڳو رنگ
ممتا موھ مٽي ويو- ڪرشن رھيو سنگ
مٽي واو مستڪ لان- ورڌانا جو انگ
چاڪي گھمي جھنگ- جو ساڪي سرجڻھار ٿو ن.

ڀڄن (سر ڀيروي)

طرز:- ڪر دم دم ۾ ديدار

ٽل:- آنءَ ساڪي سرجڻھار منا- ڏن ڏيھيءَ جو سردار منا

١- لکي وٽڪ لنديءَ ۾ ھلي ھلي
لٽڻ آئا مسن جي جلي چلي
جنھن جو ليز لٿو ٿي جھلي جھاي
اٿين الھ لسه منھنجو يسار منا

٢- آڪاش سورج چنڊ ۽ تارن ۾- ۽ جبل ڪنالن غارن ۾
الڏن مسڏن ڏن وارن ۾
منھنجي جوت جو آھه چمتڪار منا

٣- دکر سکر سيڻي ديھي سوي- ھلي جاي ۽ دھي اھي
چمتن سان ٿي گيان اھي- اھو ڏللو مون ڪان ڏار منا

٤- اھو ڪرشن ساڳيو روپ آئسي
جيو وسن جيڪو سروپ آئي
آنند جنھن جو الوپ آئي- تنھي لوڪن ۾ لروار منا

اھو ڀڄي ٻڌي ٻورن راڻي تمام خوش ٿي. ھتڙا ٻڌي ٻتيءَ کي چوڻ لڳي:

ٻچن ۽ ٻڌايان تو سو ٻڌ.

شلوڪ:- از غيبي آواز جو. لڏ لڏ لڳو رنگ
ممتا موهه مٽي ويو. ڪرشن رهيو سنگ
مٽي وار مستڪ تان. ورڌاڻا جو انگ
چاڪي گهمي جهنگ. جو ساڪي سرجڻهار تون.

ٻچن (سر ڀيروي)

طرز:- ڪر دم دم ۽ ديدار

ٽُل:- آن ئ ساڪي سرجڻهار منا. من ديهيءَ جو سردار منا

١- لکي وهه ڪ نديءَ ۽ هلي هلي
ليٽي آشا مــن جــي جلي
جڳهن جو ليز لٿو لن جهلي جهاي
اليءَ المع لــ منهنجو پــار منا

٢- آهيان سورج چنڊ ۽ تارن ۾- ۽ جبل ڪنالن غارن ۾
الـــڊن مـــڊن ڏن وارن ۾
منهنجي جوت جو آهه چمتڪار منا

٣- دک سک سپيٽي ديهي سوي. هلي چلي ۽ ڏهي لهي.
چيتن سان ٿي گيان لهي. اهو ڏالڊو موِن کان ڏار منا

٤- اهو ڪرشن ساڳيو روپ النــي
چيو ويــڊن جيڪو سروپ الٿي
آنند جڳهن جو انوپ الٿي. تنهي لوڪن ۾ لروار منا

ايترو ٻڌي ٻچري راڻي تمام خوش ٿي، هٿڙا ٻڌي
...ڻ لڳي:

ڪٿا هڪ ٻالڪ جي

هڪڙو غريب زميندار هو. هن کي هڪ ڪنيا ۽
هڪ ننڍو پٽ هئا. ڪنيا هڪ شاهوڪار جي گهر ۾
پرڻجي وئي جتي ڳائون ۽ مينهون گهڻيون هيون. هن
ڪنيا ويچار ڪيو ته منهنجي پيڪي گهر ڪا ڳانءِ مينهن
ڪانهي، پنهنجي ڀاءُ کي ڪوٺائي کير مکڻ کارائي راضي
ڪري موڪليان. هن پنهنجي ڀاءُ کي ڪوٺايو. گرميءَ
جا ڏينهن هئا. سوير ڏڌ ولوڙي مکڻ ڪڍي سمهيل
ڀاءُ کي جاڳائيندي هئي ۽ هٿ منهن ڌئاري سندس
هٿ ۾ مکڻ جو ڇاڻو رکندي هئي ۽ چوندي
هيس ته هي جلدي کاءُ. اڳي هن مکڻ ڪڏهن ڪونه
کاڌو هو ۽ ان کي ڏسڻ لڳو، اتري ۾ اُس ۾ مکڻ
رجي ويو ۽ آڱرين کان وهڻ لڳو، تڏهن ان مورک ٻالڪ
مکڻ جو ڇاڻو ڇڏي آڱرين مان وهندڙ ڦڙا چٽيا ۽ ٿان
جا پيٺي سڙڻ، سا کڻي مکڻ کٽي ويئي ۽ کيس مٿي
۾ کيرايائين ۽ ٻالڪ ايڏو اڃا رئندو ئي رهيو. اهڙو
مورک مان ڪونه آهيان جو مهاتما جي ڏنل هٿ لئي
برهم آتما کي ڇڏي، انهن جي وشين آتما روپ ڌري
ماتر آتما کي ڇهڻي، هميشه لاءِ رئندو رهان. اهڙو
مورک مان نه آهيان. اوکي خبر آهي ته آءٌ ڪير آهيان؟
مهاتما چون ٿا ته تون ساکي سنچت آتما، گهٽ گهٽ ۾
ٻالڪ، اڄما. امر آهين. سو آءٌ اوکي پهچو آتما هن

ڪرشن ڪرپا ڪلتارملي لو. جيومان پرهم پٽالي لو
هي راٽي اٿرن سکن جي ڏيٺ واري کي چڏي جي
مان گهر ملان ا مور ڪ چرائيندس. چو ته سنتن مون ڪي
هڪ امولڪ مالها ڏني آهي ته واهي قير. اها ڪوڙي
مالها آهي؟ تهن جو ورلي مک سان ڪري لوکي هن
پچن ۾ ٻڌايان ٿو.

ڀڄن

ٽل :- سچي سمرٽي واهي سور مدرا. هردي منجهه هري ءجي

١- ليهن سچولون نام سان لانج - وشيه پوکن ۾ من نه پلالج
پنيان الٽي پسج چور مترا

٢- ستسنگ سان وڪ پريمت لون پوري
مصت وجاه نه ســـواس موڙي
لوڪ لاڳاپا ٽور، مترا

٣- رام جي رنگ ۾ پاڻ رنگائج. محبت جا اون مٺيا پائج
سهاڳ ڏسين سر مور مترا

٤- ڪرشن ليسن ڪين ونيندين
گر چرلن ۾ سر نه سٽيندان
ڪرين ڪٽي جي ڪرم ڪروڙ، مترا

مان اهڙو مورک نه آهيان جو پرهم رس
لوڙي آنند چنڊ کي لڳي وڃان. لون هاڻ
ٿيالمت جوجواب دڙشتالت ۾ ٻڌي شالمت رهه.

ڪڍهن نه ڪائيندس، ٻگليءَ کهڙولي سمجهاس ٻر موڙڪ
ٻگلي کين سمجهيو. آخر انجام ڪري ڇڏيائين. هو
هر روز اچي ڪرلن ٽارلن جا، جي هنس ڪيرائي
وڃن ان جو ڪير چٽي ڳڌران ڪرڻ لڳو. جڏهن سڀ
ٽارل کپي ويا تڏهن ٻگلي ٻگليءَ کي چيو ته مٿي وڻ
۾ اجان ٽارل ٻيا آهن. اڄ ته اسين پاڻتئي چڙهي ڪير پيئڻ.
ٻگليءَ چيس ته ڏون نه آڏاسي سگهندس ۽ نه ٽارل
چڙهي سگهندس؛ چڙو ته اسان جي چهنب ڪٽي آهي. ٻر
موڙڪ ٻگلو پتورٽا استريءَ جو چيو نه مڃي، وڻ لسي
چڙهي ويو ۽ ٽارل کي پهچي چهنب هڻي ٽورڻ لڳو
ته چهنب ٽارل ۾ اٽڪي پيئي ۽ لڳو ٽارل ۾ لٽڪڻ؛ آخر مري
ويو. جيئن اهو موڙڪ ٻگليءَ جو چيو نه مڃي ڪير جي
رس ماڻڻ لاءِ مڃين ڪان نه ويو، تيئن اوهين نه پتورٽا
جو چيو نه مڃي، ارهمانند جي رس ماڻڻ لاءِ مان وڃي
آنند ماڻڻ ڪان نه سگهو. الهڙه ڪري گهر موٽي هاو.
راجا چيو ته مان اهڙو موڙڪ ڪونه آهيان، جو لڇهڻ
چوڻ مڃي سترسنگ ۽ ٻرهم آنند کي ڇڏي ڏيان.

هي راڻي سترسنگ مان ڪئين سک ٻرابت ٿا ٿين سي
ڏيان ڏيئي ڪجهه ڏون نه ٻڌ.

شعر:- درد دک سڀ دور ڪري، من جون مرادون پچائي ٿو
اکيان اوليءَ الله ريوار اڏاني. جنم مرڻ دک مٽائي ٿو
ايڪا ست سنگ مڃي، ٻاڻي قال کي وڃائي ٿو

ٻگلي رهندا هئا ۽ انهيءَ جو پاڻ ۾ ڏاڍو پيار هو. هميشه
مڇيون پڪڙي کائيندا هئا. ڪناري تي ٻارڙن جا وڻ
پيدا هئا. هڪڙي ڏينهن اتي هنس آيا ۽ ٻارڙن ۾ لوڪا
هيٺ ٻارڙن جو ڪير پيتائون ۽ ڪجهه اڇل ڪير هيٺ
ڪيرايائون. اهو ڏسي ٻگلي ٻگليءَ کي چيو ته هي ته اسان
جهڙا آهن، ڪير ڇو ٿا پيئن؟ مڇيون ڇو نٿا کائين؟ ٻگليءَ
چيو ته هي اسان جهڙا سفيد ٿي ٻگلا نه آهن، پر هنس
آهن. هي ڪير ۽ گڏيل پاڻيءَ کي جدا ڪري سگهن ٿا
پر اسين نٿا ڪري سگهون. جيئن هڪ هنڌ لکيل آهي ته
جهڙا اڇا بگلا تهڙا اڇا هنس. پر ۽ هنس ۽ بگلي ۾
تفاوت ڪهڙو؟ گڏيل ڪير ۽ پاڻيءَ کي جدا ڪرڻ وقت
هنس هنس ٿي لڌا ٿا ۽ بگلا بگلائي ٿين ٿا. انهيءَ ڪري
هي ڪير ٿي پيئن ٿا. ٻگلي چيو ته اچو ته اسين به ڪير جو
سواد وٺون.

اهو ڏسي ڪرڪ ٻارڙن جو ڪير پيتائون، ڏاڍو سواد آيو
چيائون ته اسين ته اجايو مڇيون ٿا کائيندا ٿا کائون. ٻگلي
چيو ته مون مڇين جو تياڳ ڪيو. اچو ته سنڪلپ ڪريون
مڇيون ته اسان جو پورڙون آهن، اسين ڪير ٿي پيئنداسون.
ٻگليءَ چيو ته اسان جي واسطي وڏا مڇيون ٿي ٿائون
ٿن، ڪير هنس واسطي آهي. اسين هنس ڪيئن ٿينداسون
هيءَ ڪري مان اڀياس ڪندس ۽ توهان ۾ اڀيا
ڪريس. ٻگلي چيو ته مان اڀياس ڪريان ٿو ته مان مڇيون

ڪوتا: نه هوندو سک جن پر، نه ان پر، نه تن پر، نه من پرا
نه جپ پر، نه تپ پر، نه تيرٿ پر پائيڻي!!
نه يوگ پر، نه ڀوگ پر، نه سنجوگ پر، نه وييوگ پر
دسون دسا پرمائيڻي!!!
نه گيان پر، نه ڌيان پر، نه شان پر، نه مان پرا
نه مان اپمان پر، ٻوتا، پائيڻي!!
سڀن جنهن هٿ سک واچار پر، وچاري جن پائيڻي!!
تنهن ڪري مان هريءَ جو نام جپي سگهي ٿيندس.
انهيءَ ڪري ساڌو ٿيان ٿو. انهن ٻڌين ڀرين راڻيءَ چيو
ته ساڌو ٿيڻ ۽ برهم رس وٺڻ ڏاڍو ڏکيو آهي.
شلوڪ: فقيريءَ ۾ فاقڪشي - وڏو الٽي ڏوال
سڪا ٽڪرا ڀيک جا - پيو چگو اهو ملندو مال
ليڙون لڳوٽيون انگن تي - پيون جنهن جڳ جنجال
چڙ لسون خام خيال - اوکي فقيري ڪرشنا
هي راجن لوڪان تڪليف سهاري ڪري ڪونه
سگهندا. مان لوهاڻي پتورتا استري سمجهائي رهي
آهيان، انهن نه لڳي جو برهم رس وٺڻ واسطي متان
وشئي رس کان نراس ٿيڻو پوندو. جيئن هڪڙي اڪلي
پنهنجي پياريءَ پتورتا استريءَ جو چيو نه مڃي، پاڻ
کي ڀڳي رس کان وڇاڙ ڪو، ليڪن لوڪن نه لاءِ پتو.

ڪٿا بگلي جي

هي راجن! سمنڊ جي ڪناري تي هڪڙو بگلو ؟

ٻڌائون کياڻون ٻه راجا هڪ ٻه ڀڳتن. انهن راڻين چيو
ته توهين ساڌو ڇو ٿا ٿيو؟ راجا چيو ته ٻرهم سک جي
اپٽ واسطي؛ ڇو ته سنسار جو ميلو اِن مٽن واسطي آهي؛
پوءِ هڪ ٻئي کان جدا ٿيڻو پوي ٿو. تنهنڪري هي
راڻي، هي ٻچن مهالما جو ٻڌ:-
شلوڪ:- سڀ مسافر لوڪ - جيئن ٻيڙيءَ جو ٻور
مايا موهيو جن کي - سي ٿيا ڇڪا چور
اوڏ پاڪڍي الدرمان - لاٿا سڀ رڪيان مور
ڪرشن سيٺي ڪوڙ - اٿي ميلو سڀ مٽن جو.

ڀڄن

ٽل:- اِن مٽن جو اٿي ميلو - هتان ويندا لمڪ اڪيلو
١- سنگي ساٿي ساٿ نه هلندا - ڪٽنب نه توري ٿنبيلو
مٿي ٻڇاڻا ساڙي ايندا - وقت نه ڏسندا ويلو
٢- ڪال ڦوري ٽالي آيو - سالجهي چساٽ سوٻيلو
ورلندي پوءِ رسا ڪين ماڻ - هلندءِ ڪين ڪي حيلو
چا ڪو آندو چا ڪو ليندين - خالي هٿرا ڪٽي لڻ ويندين
مالش چولو هتي ڇڏ يندين - ڏيندءِ گهور ترڪ ۾ املهو
سدا ليٽي هل سنتن جي - ميلو اٿي مالش چولو
ٻڪورڪ وشراس وچن جي - غافل ٿيءُ نه ڳهيلو
ڪرشن ڪرڪرپان ٽون واهي - ٽن من ڏن گرن کي ڏئي
ٽارج ٽاپ الدر جا ٿيئي - تنهنجو ڇنڊو موهن سان ميلو
راڻي ٻئي هڪ مهالما هن ڪرڪ ۾ چيو آهي.

راڻيءَ چيو ته مهنجي پاڻ جي چني آئي آهي ته
وڃي ساڌو ٿيندس، جيڪڏهن اُن ڏينهن اندر
ر هيئي ته ملي وڃ؛ الهيءَ ڪري روئان ٿي. راجا
و ته اُن روءِ ته، هو ساڌو ڪونه ٿيندو. راڻيءَ چيو
ن جا خيال اصل کان ئي اهڙا هئا. راجا چيو ته
ڪي ساڌو ٿيندا آهن سي ڪنهن کان ڇپي ٿا ڇڏي
ڪي لٽا ٿين. ويراڳوان آدمي ڇپرکٽ کان سواءِ ئي گهر
ي ڇڏي وڃن ٿا.
ر. ويراڳين جي واٽ اٿاڳ لکوي - اُن وشين سان واڳ
دان ڌرم ۽ ڌن کي اُٿائي - پالڻون پڙ ۽ پير
سدا سک ۽ سکن سائينءَ جي - راُن رس جا ٻاڻ
ڪرشن ٻاهه برهه جڏهين ٻاري. تڏهن ڪيدا ته ڇپيا ۽ ڏير
چئيون لڪڻ ڪو ويراڳ ڪرلوي. تڏهن راڻيءَ چيو ته
ويراڳ ڪهڙيءَ طرح ٿئي ٿو؟ راجا چيو ڏيکارئين ٿا
ته ڏيکاريو.
چئي پڌائين؟ راڻيءَ چيو. جڏهن سڀئي جيو
تڏهين راجا وري سڀني کان پڇيو. تڏهن سڀئي ڌاڻين
ته ڏيکاريو، تڏهن راجا الهيءَ هڪ ڌوليءَ ۽ سڀئي
کي چوڻ لڳو ته ” اڄ کان وٺي اوهين مهنجون مائٽون
آهيو. راڄ سنڀاليو، مان وڃان ٿو.“ اُهين چئي رهندو رهيو.
راڻين چيو ته راجا شايد چرچو ٿو ڪري. پر راجا سچ
پيچ علو ٿي ويو ۽ هڪ برهه وتا هوالما جو دش ٿيو
جو خيال ڪيائين. هيڏانهن راڻين روڻ لڳيون ۽ رز
راجا وٽ آيون ۽ چوڻ لڳيون ڪيٽي

شيشن ڪلس جهن چمڪ نهاري
هاڻ بداء شيشن آهن لاهين
٧- سوداگر ۽ سنڌو ۽ مراڻ آو
کوڙي ڪتب جي سورن ۽ سڙاڻ آو
تالکهو ڏسي الٽرن ڪين ترڻ آو
نتو پاڻ کي ترن سڌو سمجهائين
٨- ستگر سچ جي سرڪي پياري
ڪرشن چڙهي رٿي خوب خماري
اندر ساغر تي بيحد بهاري
سکيا ستگر جي متان ٿسون پلائين.

برهم چنتن

درشٽانت:- هڪڙي راجا کي چار رائيون هيون،
اڻي راجا کي گڏجي سان ڪرائيندڙون هيون. هڪڙي
هن راجا کي گرمين جي ڏينهن ۾ ٿڌي پاڻيءَ سان
ان ڪرائي، ٿڌي راڻي راجا جو شرير اگهڻي رهي
ي ۽ ڪيهن سبب ڪري روئي رهي هئي ۽ ليڪن
ر گرم جل راجا جي سيتل سرير تي پيو. ٿڏهن راجا
ڻيءَ کي، روئندو ڏسي راڻيءَ کان روئڻ جو سبب پڇيو.
: ڪٿڙن دردن دل کي دکايو. آب اکين مان واهين ٿي
ڪيهڙاب جا ڪرڙا پاڻي. عطر عنبير نه لائين ٿي
گهڻين ۾ ترن دل کي ڳاري. پيئي پور پچائين ٿي
ڪرشن کولي حال اندر جو. راڻي چوڻ لڳائين ٿي.

شبد جو ٿل آهي.

٤- شبد جو لين ٿيڻ ٻرهم ۾ آهي.

٥- ستوگڻ روپ هئڻ ڪري شبد جو رنگ سفيد مڇيهر وبندو آهي.

٦- شبد جو سواد مٺو آهي.

٧- جيو ۽ ٻرهم جي ايڪتا، اهو شبد جو ارٿ آهي.

٨- سواس ۾ اچارڻ ۽ اٿي ڪي دان ڪرڻ (يعني انڪاريءَ کي شبد جو اپديش ڏيڻ) اهو ٻڌهي قسمن سان شبد جو خرچ آهي.

٩- واچيه ارٿ ۽ لکيه ارٿ، اهو شبد جو ووڪ آهي.

١٠- "سوهنگ" اهو شبد جو تالو آهي.

١١- شبد کي اچار ڪرڻ وارا ٻران آهن.

١٢- شبد کي ڄاڻڻ واري ٻڌي آهي.

١٣- شبد جو سادڪ من آهي.

١٤- شبد جو ساڌن واڻي آهي.

هي ٻهارا ٻراهي، سعڪرن جا وچن ايشور جا وچن ڪري سمجهه. ٻراهيءَ کي دل ۾ سنسو رهجي ويو ته اڃا خود ٻرهم ڪهڙن آهيان. شش سوال ڪري ٿو. گرو ان ٻچن ۾ ٻراهيءَ کي سمجهائين ٿا ته هي اپا:- جهڙيڪي ٻولي رهيو آهين سو تون خود ٻاڻ آهين ۽ ٻولي جي ڪري ٻاڻ کي جهڙ مڃڻ وارو جيڪو سڏائي رهيو آهين. هاڻ

ڪارڻ مٽيءَ جي سروپ جو پرڪاش آهي ۽ مٽيءَ مان
ٿي سڀ اُپجن لين ٿين ٿا ۽ انهيءَ مٽيءَ (ڪارڻ) جي نه
هئڻ ڪارڻ ٿانون (ڪاريه) جي استرتا پڻ ڪانهي.
انهيڪري ٿانون روپ ڪاريه جو اُپادان ڪارڻ مٽي
سمجهڻ گهرجي.

پرشن:- ٻيو نمت ڪارڻ ڇاکي ٿو چئجي؟
اُتر:- جڏهن ڪارڻ جو ڪاريه ۾ پرڪاش نه هجي ۽
فقط ڪاريه جي اُتپتي ڪري ۽ جڏهن ڪارڻ جي ناس
ٿيڻ ڪانپوءِ به ڪاريه ٺهيو ٿي رهي، اهڙي ڪارڻ کي
نمت ڪارڻ چئجي ٿو.

مثال:- جيئن مٽيءَ جا ٿانو آهن ۽ انهن جو ٺاهيندڙ
ڪنڀار، چڪر ۽ لٺ جنهن سان چڪر ڦيرائيندا آهن.
انهيءَ کي نمت ڪارڻ چئجي ٿو. انهيءَ طرح شبد
جو اُپادان ڪارڻ آڪاش آهي (ڇو ته شبد آڪاش جو گڻ
آهي) ۽ شبد جو نمت ڪارڻ ستگرو آهن. ڇو ته ستگرو
هردي اندر شبد کي پرگهٽ ڪن ٿا.

(٢) شبد جو سروپ- پرڪاش آهي، يعني گيان
سروپ آهي. ٻيو انهي شبد جو سروپ امر گهرو آهي.
اهڙو ڪو ڪو جگياسو هجي ته ان کي ستگرو سمجهائي
سگهن ٿا.

(٣) سڀني ڏکن جو ناس ۽ پرم آنند جي پراپتي، اهو

ڏس نہ ڇا سان ڀري آھہ ڀتي
ڇا ڏسي لڇڻجي ممڪ ٻلي وٺي. الڏا اھو الٽي اکيان
لڇڪري ھي جڳيا سو ڀيرباڻي ووڙ کي ڏارڻ
ڪر. ووڙ ھيءَ آھي:-

دوھا:- شبد ڪارڻ سنگرو ھتو. شبد سروپ پرڪاش
پرايسس پرمانند ڦسل - پرھر مانڊي لساس

دوھا:- رلکس سٿيد سٿوڳ. ميٺو شبد سواد
جيو پرھر کي ايڪتا - ارٿ نسس ٿاٿيو لزاد

دوھا:- سواس سمرڻ، پرڪود يتا. دو وڌ مرچ اھہ جاڻ
ووڙ واچيہ آر لکيہ ارٿ. سوعمڪ ٿار ٻچان

دوھا:- شبد اُچارڪ پران ھتي - ٻڌ ھتي جالن ھسار
شبد ڪو سا ڏڪ مي لکو. ساڌن والي چسار

ارٿ:- شبد جو ڪارڻ سنگرو آھي - ٻر ڪارڻ ۾
لسمن جو ڳيدو آھي. ھڪ اُپادان ڪارڻ، ٻيو لسھ
ڪارڻ، انھيءَ لسھ ڪارڻ کي ڪي جنار ڪارڻ بہ
چوندا آھن.

پرشن:- اُپادان ڪارڻ ڇاکي ٿو چئجي؟

اُتر:- جنھن ڪاريہ ۾ ڪارڻ جي سروپ جو پرويش
ھجي يا جنھن ۾ اُتپتي، استتي ۽ لين ٿئي ۽ جنھن ڪارڻ
جي ناس ٿيڻ ٿي ڪاريہ رھي نہ سگھي، انھيءَ کي
اُپادان ڪارڻ چئجي ٿو. مثال:- جيئن مٽي آھي. ان
مٽيءَ جا ٿانو ڪاريہ روپ آھن. انھن ٿانون ۾ سدس

ڪارڻ مٽيءَ جي سروپ جو پرڪاش آهي ۽ مٽيءَ مان ٺهيل سڀ اُپٽ لين ٿين ٿا ۽ انهيءَ مٽيءَ (ڪارڻ) جي نه هٽڻ ڪارڻ ٿالهون (ڪاريه) جي استرتا بهڻ ڪاهي. لهذڪري ٿالهون روپ ڪاريه جو اُپادان ڪارڻ مٽي سمجهڻ گهرجي.

پرشن:- انهو امت ڪارڻ ڇاکي ٿو چئجي؟

اُتر:- جنهن ڪارڻ جو ڪاريه ۾ پرڪاش نه هجي ۽ فقط ڪاريه جي اُتپتي ڪري ۽ جنهن ڪارڻ جي ناس ٿيڻ ڪانپوءِ به ڪاريه ٺهيو ٿي رهي، اهڙي ڪارڻ کي امت ڪارڻ چئجي ٿو.

مثال:- جيئن مٽيءَ جا ٿانو آهن نه انهن جو ٺاهيندڙ ڪنڀار، چڪر ۽ لٺ جنهن سان چڪر ڦيرائيندا آهن. انهيءَ کي امت ڪارڻ چئجي ٿو. ٺهڙيءَ طرح شبد جو اُپادان ڪارڻ آڪاش آهي (ڇو نه شبد آڪاش جو گڻ آهي) ۽ شبد جو امت ڪارڻ سنسڪرو آهن. ڇو نه سنسڪرو هردي اندر شبد کي پرگهٽ ڪن ٿا.

(٢) شبد جو سروپ- پرڪاش آهي، يعني گيان سروپ آهي. پيو انهي شبد جو سروپ اما ڪهڙو آهي. اهڙو ڪو ٻيو جگياسو هجي نه ان کي سنسڪرو سمجهائي سگهون ٿا.

(٣) سڀني ذڪن جو ناس ۽ پرم آنند جي پراپتي، اهو

ڏس نه ڄاسان پري آهه ٻيٺي
ڄا ڏسي لڌهجي مت پلي وٺي - اڌا اهو اٿي اڳيان
لڌهڪري هي جڳيامو ڀرپانڻ وياڪ کي ڏاڍ
ڪر. وياڪ هيءَ آهي:-

دوها:- شبد ڪارڻ سنگرو هئه - شبد سروپ پرڪاش.
پرايست پرمانند ڦل - برهم ماهين لواس
دوها:- رلگسـ سنيد ستوگڻ - ميلو شبد سـواد
جيو برهم کي ايڪتا - ارٿ ٻـ تاهين آراڌ
دوها:- سواس سمرڻ، پرڪوديا - دو وڌ مرچ اهه جان
وياڪ واچه اُر لکيه ارٿ - سوڌنڪ نام بچان
دوها:- شبد اُچارڪ پران هئي - هڏ هئي حالن هـار
شبد ڪر ساڌڪ من لکو - ساڌن واڻي چـار

ارٿ:- شبد جو ڪارڻ سنگرو آهي - ٻه ڪارڻ ان
لمن جو ليدو آهي. هڪ اُپادان ڪارڻ، ٻيو نمت
ڪارڻ، انهيءَ نمت ڪارڻ کي ڪي جناه ڪارڻ ٻه
چوندا آهن.

پرشن:- اُپادان ڪارڻ ڇاکي ٿو چئجي؟

اُتر:- جنهن ڪارڻ ۾ ڪارڻ جي سروپ جو پرويش
هجي ۽ جنهن ۾ اُپتي، استتي ۽ لين ٿئي ۽ جنهن ڪارڻ
جي ناس ٿيڻ تي ڪارڻ رهي نه سگهي، انهيءَ کي
اُپادان ڪارڻ چئجي ٿو. مثال:- جيئن مٽي آهي. اُن
مٽيءَ جا ٿانو ڪارڻ روپ آهن. اُهي ٿانو ۾ سدس

هي اهڙا رهڻيءَ ڪالسواءِ جسم کي شانتي ڪڏهن
ڪين ايندي، شانتيءَ ڪالسواءِ ڌڻيءَ جو ديدار ڪڏهن
ڪونه ايندو. آدمي ڀوڙي هزار ورهيه وديا پڙهي
امتحانون ڪري، تيرٿ ڪري، غشان پڙهي، پاٺ ڪي
وڏا وڏا اپديش ڪري، تڏهن نه جسم کي ڪڏهن آرام
نه ايندس. ابياس، وئراڳ ۽ وچار ڪالسواءِ ڪڏهن
نه هردي ۾ شانتي نه ٿيندي. تنهڪري هي ڳالهه جا
پيارا هن سنسار کي متي سمجهي همٿهه ڏيندو رهه، هن
مان ڪي اعتبار نه رک. وچار جي تلوار سان اگيان جو
ناس ڪر ۽ هن ڀڄن کي هردم ياد ڪندو ڪر.

ڀڄن (سر ڀيروي)

تل:- متيءَ لئي ٿو آهين مستان- اکيون کول الڏا انسان

١- مٽي متيءَ جا، متيءَ جون ماڙيون
متيءَ جا جوڙ، متيءَ جون ڄاڙهيون
متيءَ جون ابليون ٽڪي وارون- ڌني جالي لئين ...ان

٢- متيءَ جا لسر ۽ متيءَ جون ناريون
متيءَ جو سون متيءَ جون ساڙهيون
متيءَ جا مالڪ متيءَ جون ٻارون- متيءَ جو سڀ سامان

٣- متيءَ مسان آهن متيءَ ۾ وهندين
وري اسين داخل متيءَ ۾ ٿيندا اسين
جا ٿو آهين جا لون ليندين- ڪر ياڻي ڪر ٻچ دان

٤- ڪرشن داس متيءَ جسي ڏسي

لوهاڻجي لڳري اچڻ لي ويندي ۽ وڏي ڪا بيماري پوندي ۽ لوهاڻ سڀئي ناس ٿي ويندا. ويچارا گرهستي پورڙا پنڊت کي ڪروڌ ۾ ڏسي اچي ٻڌا ته مهان گروءَ کان ٻچي ٻئي پترو ورا الٽون سوا. ا. مري وڃي! ٻوءِ ولون ڏيمائو ڏڪا ڪانپندا ۽ سو ويچارن ڇا ڪيو جو اڳاري ڪري سڀئي شهر مان پنج سؤ روپيه روڪڙا، ٻه سولي جون ڪپڙون ڪتون، پلنگ هنڌ، فراسيون آڻي سمسجي اڳيان پيتا رکي. پنڊت ڏسي ڏاڍو خوش ٿيو ٿي روئي ۽ ڪاڏائن ۽ آشرواد ڏيئي اڳو ته پڳوان لوهاڻن کي سڀالي پترا ڏيندو، ڌن ڌن ڏيندو، روزگار سدو ڏيندو ۽ لوهاڻجي لڳريءَ ۾ بيماري ڪانه پوندي ۽ سدائين سکي هوندا. اِئين آشيرواد ڏيئي هليو ويو.

. مون ستگرن کان همت جوڙي پڇيو مهاراج هتري قدر وڏي ودوان ۽ وڏي مالتا واري ٻاري پنڊت کي ته لوڀ ۽ ڪروڌ ۽ ٻين وڪارن ٿي ستايو، تنهنجو ڪهڙو سبب آهي؟ تڏهن ستگرن مون کي سمجهائي چيو ته اچا، منهنجي جي اٽال شيطهن جي واسه ۾ پکي گهر ڪمن ڪندا آهن ڇا؟

ٻعني ٽڙيو ٿي گهر ڪندا آهن. ۽ تند ۾ وقتا ٻعني ڳالهائيندڙ ماٺهوءَ جي گهر کي چور ڪمن ٽريندا آهن ڇا؟ ٽيٽين ـجٽيءَ ۽ ليشتا ڪالسواء ٻندلن ۽ ودوان کي رڪار دا آهن ڇا؟ ٻعني ضرور ٽريندا.

٣- وڻت وچاڙم وڻا واهي

ٻوڙي هناڻم ٻيو ستڪر کين ٻه ورڙيم ڀاڻ ۾ وٺهه

٤- نالو جنيءَ جو ڪرشن رکيائون

نيو هاڻي ستڪرو هاڻي

ٻوءِ ٻئجي وارثيو ستگر- ڪانيو غريب جي هاڻ غلا ي

مون ۾ چيو سو آهمان آنون

ستگر ٻمهنجي ڀڳت کي ٻڌائين ٿا :-

درشٽالت :- هڪڙي دفعي هڪڙو ٻمڻ ڪاشيءَ

مان پڙهي ودوان ٿي هڪ شهر ۾ آيو جتي ڏاڍا سعد ر

واڪيان ۽ اپديش ٿي ڪيائون، جنهن جي واڪيان ٻڌڻ

لاءِ هزارين ماڻهو اچي ڪنا ٿيا ۽ ڳلن ٻون ورڪانون ٿي

ڪيائونس. جڏهن (١٥) پندرهن ڏينهن پورا ٿيا تڏهن

آدمين کي اڪيءَ سان چوڻ لڳو تہ مون کي پيٽا ڏيو.

وڃارا ڳوٺاڻا ڪمدار سو مهاراج جي چالاڪيءَ کي ڪٿان

تا سمجهن ۽ پنهنجي شڪتي الوسار ڪن ٻئج، ڪن سٺ

روپيا پيٽا رکي، ڪن تہ ٻه رکيو ۽ پيٽا اڪل ڏيڍ سؤ

ڪن اچي ٿي. پنڊت ڏسي ڪري اچي ڪاوڙيو. آدمين

کي چوڻ لڳو توهان اسي شرڌا دشت آهيو. مون

توهان کي ١٥ ڏينهن ۾ هزارين اپديش ٻڌايا ۽ توهان

هزار ماڻهن فقط ڏيڍ سو روپيا پيٽا رکي آهي. سو

ورق ۾ ٻيو جلي ۽ روٽي ۾ تہ ٻيو ڪاسي، روپيا ٻيو

ڪري ۽ ڪاپي ٻيو چوي تو تہ ٿورن ڏينهن ۾

پڙهندو يا پڙلدو سو ترپ جي دکن کان ڇيندو، ان
جي چوراسي ڪٽجي ويندي، لوڪ کان ڇيندو. اهي
وچن ارجن سري ڪرشن جي مک مان پڌا. لهڪري
گرودکشٽا ولڻ اثر ڪرم آهي. گرب گيتا سمابسمت.
جيئن وڏ ۽ ٻيا شاستر ٻڻ چون ٿا ته مايا جي چنڊ لاءِ
۽ پرماتما جي پراپتيءَ لاءِ اپاءَ سچا ستگر پڌائي سگهن
ٿا، جو جڳداسو جيئن ساڌلن سهمت، پرپر سان گرن وت
اچي ڪري همت پڌي ستگرن کان ڇپ-ي لو، ته اهو
ڪم آهيان؟ جيئن عرض پچن ۾ چيل آهي.
شلوڪ:- دبا ڪربوعن داس لي - مهدجا ستگر دين دڀال
پڪي لـوڻ وشين ۾ - هيٺ ليا ٽـم حال
جيو برعرحو پيد ته جاڻي - ڦاٿس موهه جنجال
ڪري پـالو پـال - ڪرشن بڌاوروات ڪا

پچن (سر ڌناسري)

ل:- اصل آهيان آءٌ ڪير ستگر
سچي ڳالهه سٽسابور سـرامـي
١- ڪامي ڪروڌي لوبي پاپان
بوگن وشين کي جمع سان چاهيان
پبو سڌايان سيـر ستگر - آهيو بـو بو الترباسي
٢- جيو بـرعم ۾ پيـد لـو پـاپان
پـم پـولا ڪـيئن پـاپـان
لنگهان ڪيئن گهير ستگر. دبا ڪريو دانا سرامي

ٿوڪيو آهي. اهڙي طرح گرداوري ۾ گروءَ جي ٻڪ
ڪرڻ لاءِ شيوا ڪرڻ ٿو ڪيو آهي.
جيئن سيٺي لعلڻ ۾ گنگا ندي سرواشٽ آهي.
ورڻ ۾ ايڪادشيءَ جو ورت اتم آهي، سيٺي
سيٺي شڀ ڪرمن ۾ گروءَ جي شيوا اتم آهي. گرو دڪشا
ڪان سواءِ ٻرالي ٻسن جون ٻو ٽيون ٻاڻي ٿو، جي ٿڌ ۾
ڪري، ٽ ٻه ٻسن جي جرڻ ٿو ٿئي ٿو. چوراسيءَ جي
چڪر ۾ ڦٽڪندو رهي ٿو.

سار ڪتاولي ۾ مهاڀاڻ چيو آهي ته:-
اڃه گرمتر دردري ٿئي - گرو اوديا گهاس
ٻياگر دامت گرمتر جو - سڌاپي لرڪي جاس
ارجن پڇڻ لڳو:- هي سري ڪرشن جي! گرو دڪشا
ڪوڙي وستو آهي؟

شري ڪرشن جي چوڻ لڳو:- هي ارجن! ذليه جمر
لڌهڇو آهي، جو هي سوال پڇيو آهي. تون ذليه آهين،
گرو دڪشا ۽ اڪر آهن. هري رام الهن اڪرن ڪي گرو
چوالي ٿو. اهو چئي ورٽن ڪي جڻ سرواشٽ آهي. هي
ارجن! گروءَ جي جو شيوا ڪري ٿو سو مڌهڇي جڻ شيوا
ڪري ٿو. مان ان لي ٻرسن اعدلي راضي ليان ٿو. اهو
چوراسيءَ کان ڇٽي وڃي ٿو. جنم مرڻ جي لرڪ ۾
وري نٿو اچي.

هي ارجن:- لڌهڇي؟ مڌهڇي سدواد ڪي جو ٻرالي

ٻڌڻ جي آهي. گرو ڪهڙو ڪجي؟ جنهن سڀ الداروڻ جيتيون آهن - جنهن کي سچو سنسار ايشور روپ لڳندو اچي ٿو. سڀني جڳهه جي وستن کان اداس آهي. اهڙو گرو ڪجي جو ايشور کي ڄاڻڻ وارو هجي. اهڙي گروءَ جي هر طرح سيوا ڪرڻ گهرجي.

هي ارجن! جو گرو جو ٻيڪ آهي سو منهنجو ٻيڪ آهي، جو ٻرائي گروءَ جي سمک واڌي منهنجو ٻچن ڪري ٿو، ان جو ٻچن ڪرڻ سڦلو آهي.

جو ٻرائي گروءَ کان بي مک آهي تنهن لي سڀن ٻولن جي مارڻ جيترو پاپ آهي.

گروءَ کان جيڪو بي مک آهي تنهن جو درشن ڪرڻ ٻوڪهه اهي. جهڙيءَ طرح شراب جي ٻرتڻ ۾ گنگا جل وجهڻ سان اپوتر ٿيندي آهي، تيئن گروءَ کان جيڪو بيمک آهي تنهنجو ٻچن ڪرڻ سدا اپوتر آهي. ان جي هٿن جو جل نه پيئڻ گهرجي نه وٺڻ. هو جيڪي به ڪرم ڪري ٿو سي نشڦل آهن. ڪڪڙ، ڪانءُ، سوئر، گڏهه آهي سڀئي جوڻيون خراب آهن، پر انهن کان به نالائق جي جوڻ ڪوني، انهن سڀني ڪونين جوڻين کان اهو مڙش ڪونو آهي جنهن جو گرو ناهي. گروءَ کان سواءِ ڪنهن نه ليندي، هو ٻڪ لي ٻڪ نرڪ ۾ ويندو. گرو دڪشا کان سواءِ سڀ ئي ڪرم نشڦل آهن.

هي ارجن:- جيئني ورڻن کي منهنجي ڀڳتي ڪرڻ

ڪٿي مالها گلن جي چڙهائي ٿو
ڪٿي هار سينگار ڪرائي ٿو
ڪٿي گيان سندو گلدار ادا - هيءَ عجب ....
٨- ڪٿي دسرٿ لال سڏائي ٿو
ڪٿي ڪنس لاءِ ڪال سڏائي ٿو
هتي ڪرشن لال سڏائي ٿو
سڀ ڪلپنا جو وهنوار ادا - هيءَ عجب ...

گرب گيتا ۾ ارجن سري ڪرشن ڀڳوان کان پڇي ٿو
ته هي ڀڳوان! سري ڪرشن جي، توهان بار ار هم آهيو،
توهانکي منهنجي وار وار نمسڪار آهي. اتي توهانکي
مان پنهنجو سنبڌي ڄاڻندو هوس پر هينئر پروهيئور
جو روپ سمجهان ٿو. هي ناراين، گرو دڪشنا ڇا ڪري
ڏجن ٿا؟ سو ڪرپا ڪري مونکي ٻڌايو؟

سري ڪرشن چوڻ لڳو:-
هي ارجن:- توکي ڏيواد آهي ۽ وري توکي
ڏيواد آهي. تنهن جو ماتا پتا ۾ ڏليا آهي، جنهن جو
اهڙو پتر آهين جو گر دڪشنا پڇي آئي؟

هي ارجن! ساري سنسار جو گرو جڳر ناٿ آهي،
وديا جو گرو ڪاشي آهي. ورڻا جو گرو برهمڻ آهي،
برهمڻ جو گرو سنياسي آهي. سنياسي اهيءَ کي چئجي
جنهن سڀ جو تياڳ ڪري، مون ۾ چت لڳايو آهي. سو
جڳت گرو آهي. هي ارجن! هيءَ آئيو ڌيان ڏيئي

سو قدرت جو ڪرشار ادا ـ هيءَ عجب ...
٢ـ ڪئي شاهن جو ٿو شاهه ڪري
ڪئي راجائن کي گداءَ ڪري
ڪئي رلن جو ٿو لباهه ڪري
ڪئي پت نه پيءَ ڪان ڏار ادا ـ هيءَ عجب ...
٣ـ ڪئي ڪنوارن جا ٿو ڪوت ڪري
ڪئي سڪورا گهٽا ٿو ڏهوت ڪري
ڪئي چاڙهيءَ چاڙهي چوت ڪري
ڪي گهيرون گهمن بيڪار ادا ـ هيءَ عجب ...
٤ـ ڪئي پنڙن لاءِ پدائي لسو
ڪئي ڏيئرن ڪاڻ سڪالي لسو
ڪئي ناريءَ ساڻ رلالي لسو
ڪئي پارن مان بيزار ادا ـ هيءَ عجب ...
٥ـ ڪئي حاڪم حڪم هلائن لسا
ڪئي ساري خلق کلائن لسا
ڪئي بيو پاڻ سڏائن لسا
ڪئي اي اي ڪن ٻڪرار ادا ـ هيءَ عجب ...
٦ـ ڪئي رلندي گهر ۾ گهارين لسا
ڪئي ڪلندي عمر گذارين لسا
ڪئي ڳٽون ۾ جيءَ ٻارن لسا
ڪئي ڏکن ڪئي دل ڏار ادا ـ هيءَ عجب ...
ڪئي پرچا پاس ڪرالي لسو

يعني ڪجهه به اُتو ڪري. سڀ ڪنهن جي هردي ۾ رهي
۽ اسنگ رهي ٿو. لڇمڻ ڪري هي هنومان! سيتا جي
هردي جو پرڪاشڪ پرپورڻ، اجنما، اناشي سچدانند
سروپ رام کي ڄاڻ ۽ ساڳئي جا رام جي شيام سندر
مورتي آهي اها مايڪ اُن منهنجو روپ آهي. اهڙيءَ
طرح ست ۽ مٿيا جو وچار ڪر ۽ جيڪي اسوڪي ڏسڻ
يا ٻڌڻ ۾ اچي ٿو سو سڀ مايا آهي ۽ انهن لڇڻ ڪر.
اهڙيءَ طرح سيتا هنومان کي پنهنجي مايا جو سروپ ۽
رام جيءَ جو سروپ جدا جدا ڪري ٻڌائيندي رهي.
هنومان ۽ سيتا جا وچن ٻڌي سڀ سنسار کي مايڪ
يعني مٿيا سمجهي، اتمام جاڳي ليا ۽ ڪندو رهيو ۽ مايا
جو اڌشٺان يعني آڌار سچدانند سروپ کي رام جو سروپ
سمجهي ان ۾ ورتي لين ڪندو رهيو ۽ هرک شوڪ ۾
سم رهيو. ان مان لڇڻ ٿيو ته جيڪي ڪي ڏسڻ ۽
ٻڌڻ ۾ اچي ٿو سو سڀ مايا آهي.
اهڙيءَ مايا جو هي ڀڄن ٻڌو.

ڀڄن (سر ڀهاڙي)

ٽل:- هيءَ عجب سندو اسرار ادا
جنهن جو انت نه ڪوئي پار ادا
١- ڪٿي جهنگل وسائي شهر ڪري
ڪٿي شهر ڦٽائي قهر ڪري
شل مالڪ پنهنجي مهر ڪري

بعد ۾ لنڪا کي ٻيهر سمجھ مارڻو، ٻہ رام کوئي ڪم
نہ ڪيو. ھو نہ اڪرڻ آھي. سڀ ڪم ڪرڻ واري ماں
آھيان، بعد ۾ مون ئي رام لوڪ واري ڏيھ جي ڏاڍو
آھي. ڀال ليلا ڪئي آھي. وشوامتر جي يڳيہ جي رکيا
مون ڪئي آھي ۽ لنڪا کي ٻيهر سوڊ مون مارٻو آھي.
گوام جي استري ۽ اهليا کي پير ڇهائي ان جو سراپ ختم ڪئي
مون پورو ڪيو آھي. راجا جنڪ جي سڀا ۾ شو ڌنش
جو ڌنش مون ٽوڙيو آھي.

سيتا سان شادي بہ مون ڪئي آھي. پرشرام جو اپمان
بہ مون ٽوڙيو آھي. سيتا سان شادي ڪري گهر ۾ ١٢
سال سک مون ڀوڳيو آھي. پتا جا وچن مڃي بن ۾ مون
لواس ڪيو آھي، وراڌ دئيت کي بہ مون مارڻو آھي.
ڇاڀا جي سيتا راوڻ وٺي ويو ھو نہ ان کي ڳوليندي
روڏن بہ مون ڪيو آھي. جٽايو ۽ جي گتي بہ مون ڪئي
آھي. ڪبنڌ دئيت کي ماري ان جي مڪتي بہ مون
ڪئي آھي. ڀيلڻي ۽ جا جوٺا ٻير بہ مون کاڌا آھن. سگريو
سان مترتا بہ مون ڪئي آھي. ٻاليءَ کي بہ مون مارٻو
آھي. ڀيمھڙ کي شرڻ بہ مون ڏني آھي، ۽ لنڪا جو
راڄ بہ مون ان کي ڏنو آھي. راوڻ کي بہ جنگ ۾ مون
ساريو آھي ۽ سيتا کي موٽي وٺي آئي سڀڪاسڻ نہ بہ ماں
... آھيان. مطلب نہ جو جو ڪم اوڪ رام چندر بہ
... تا سو مون ڪيو آھي. رام نہ اڪرڻ آھي

ن شام مورتي سري دسرٿ دناران ڪوش...
پيت مان پيدا ٿيو آهي، اهو رام نه آهي ۽ اها ما...
يعني مايا مان آهيان. رام ته ان جي اندر سوڪير...
کي ڏسڻ وارو اڪرتا، اوناشي ۽ پراپورڻ سچ...
اباڌي ۽ رهت، مانا پتا رهت، پُن پاپ رهت، ا...
وڪارهين، سڀني جو آتما سروپ آهي. اهڙي ۽
رام جي ۽ جو سروپ ٻڌائي، هاڻي سيتا جي پدھ...
سروپ هنومان کي ٻڌائي ٿي."

هي هنومان! مون کي ساري جڳت جو اپادان ڪارڻ
مؤل پرڪرتي يعني مايا جاڻ. جڳت کي پيدا به مان ڪي...
ڪريان، پالڻان به مان ٿي ۽ لئه به مان ٿي ڪريان.
سري رامچندر جي ستا پائي سڀ ڪم مان ڪريان
ٿي ۽ پر اگياني بالڪ وانگي رامچندر ۾ ڪلپنا ڪن ٿا ته
رام هي هي ڪم ڪيا ۽ واستو ۾ هن ڪجھ نه ڪيو آهي.
سڀ ڪم مون ٿي ڪيا آهن ۽ سڀ ڪم مان ٿي ڪريان
ٿي. جو جو ڪم مون ڪيو آهي سو هنومان تون ٻڌ:-

اهوڌيا ۾ سورج وانشين ۾ شيام سندر روپي دا...
روپ جنم به مون پاتو آهي، رام نه اجنما آهي. مورک
لوڪ چوندا آهن ته اڄ رام نومي يعني رام جي جنم جو
ڏينهن آهي. اجنما جو جنم ٺهرائين ٿا ۽ اڪرتا رام جي
ڪريا ڪلپنا ڪن ٿا ته رامچندر اهوڌيا ۾ رام ليلا ڪئي
...هن وشوامتر جي يگيه جي رکيا ڪئي ۽ هن شترن

ڪٿا:- هڪ ڏينهن هنومان سري رامچندر جي شرن
۾ اچي چرڻ لڳو ۽ چيو ڀڳوان! مان توهان جو داس
آهيان، مان توهانجي واستو سروپ کي نٿو ڄاڻان ۽ اهڙيءَ
ڪري ڏک سک ۾ هرڪ شوڪ ڪريان ٿو. ڪرپا ڪري
مون کي پنهنجي واستو سروپ جو درشن ڪرايو. ٻڌي
سري رامچندر سيتا کي مايا جو اوتار ڄاڻي، پنهنجي
استريءَ جي سامهون ليلا ڪرڻ لڳو ۽ سمجهو ۽ ويچار
ڪيائون ته مايا کي تشڪ ڪرڻ بنا هنومان منهنجي اصل
سروپ کي نه سمجهندو ۽ لهڪري مايا روپ سيتا
پنهنجو پاڻ کي جونو ثابت ڪري ته چڱو آهي، يعني
مايا روپ سيتا پنهنجو سروپ. پاڻ ئي چوي ۽ آن سان
گڏ منهنجو واستو سروپ به هنومان کي چئي ٻڌائي ته
چڱو آهي.

اهو ويچار ڪري سري رامچندر جانڪيءَ کي چيو
ته هنومان تنهنجو سيوڪ آهي، ڀڳت آهي، گيان ٻڌڻ
جو لائق آهي، ان کي منهنجو سروپ ۽ پنهنجو سروپ
جدا جدا ڪري سمجهاءِ. سيتا چيو چڱو مهاراج. ائين
چئي ڪري پنهنجو سروپ ۽ رام جي جو سروپ جدا
جدا ڪري هنومان کي ٻڌائڻ لڳي.

هيءَ ڪٿا ادياتم رامائڻ جي رام رديہ ادياءِ ۾ لکيل
آهي. سيتا جي هنومان کي چوڻ لڳي ته "هي
جي جو تنهنجي سامهون هتي بيرن آدي الکن

مٽي ويٺي من مان - ممتا موهه سندي ڄار
پٽي ونا پرڀر سان - اهنڪار جي اسار
ڪرشن ٻي سڀ کواري - اون جدا ناهين ليپ ڪ

ڀڄن

ٽل :- اون ته ابرهم آهين سڀ روپي هري

١- جل پرٿوي لسا اون، اگن ناهين
چت آنند لي ناهين ان زري
آڪاس وايو ناهين
الهن پولن ڪي مٿان پاڻ پاٽن ناهين پرم ماهين

٢- اون اندرڪون نا اتهڪرڻ ناهين
پت سمجهه ڪٽي ته ته ويندان مري
نشڪراسي تي چورس چاهين
استول سوکيم ڪارڻ ناهين

٣- ذس واهي مدا وچار ڪري
اون جنم مرڻ ۽ ته ايدين وري
پر ٻيچ انهيءَ ڪان اون لسبري
لدهن جي ڪرم ڪريا پيو ڪير ڪري

٤- ڪرشن ڏاهي نا، چيتن شڌ آهين
اولي ناهي بي ڪا پار پسري
ساکي سڀ جو اون گهٽ ماهين
لشپي ڪر ته ڪو اون جيو ناهين
وچار ڪر، وجهي ٻند ٽري.

ڪري ٿو ڇهڙو، ايئن، جيئن سمنڊ ۾ نانا پرڪارن جا
اُٺ هلندا پدارٿ ڏسڻ ۾ ايندا آهن، جيئن اونهيءَ ۾
اُٺ هلندو نانگ نظر ايندو آهي، جيئن سپيءَ ۾ اُٺ
هلندي چاندي ڏسڻ ۾ ايندي آهي، جيئن سورج جي
ڪرڻن ۾ اُٺ هلندو ريج جو پاڻي نظر ايندو آهي،
جيئن آڪاس ۾ اُٺ هلندي نيلائي نظر ايندي آهي،
جيئن سپني ۾ سنڍ اسٽريءَ کي اُٺ هلندو پنهنجو پٽ
نظر ايندو آهي، تيئن برهما ۾ سنسار نظر اچي رهيو
آهي. سنڍ جو پٽ، سهي جا سڱ، آڪاس جا گل
ڪوڙا آهن، تيئن هي سارو سنسار ڪوڙو اُٺ هلندو
نظر اچي رهيو آهي.

هيڪڙو برهما ساکي درشٽا يعني ڏسندڙ تنهي وقتن ۾
سچو آهي. اهو روپ آهي تنهن ۾ تون پنهنجو آتما
يعني پنهنجو پاڻ سڃاڻي ٻڪي اٻوڪ رهه. تون اڻل
آهين، ساري سنسار جا پدارٿ تنهنجي ڌارا يعني دسڪرڻ
آهن. تون سڀني جو آڌار جوت آهين. هي سارو سنسار
تنهنجي روشني آهي. تون سورج آهين ۽ هي سارو
سنسار تنهنجون ڪرڻون آهن. تون سمنڊ آهين هي
سارو سنسار تنهنجا ترنگ آهن. هي سڀ تنهنجي آتما آهن.
الهيءَ نشچي کي ڌارڻ ڪر ته تون به آنند کي پائين.
پيارا گرمکه هن ٻن ۾ جڏهن لکيل آهي سو تون
ٺوڪ آهين، الهيءَ ۾ سنسو نه ڪر.

شلوڪ:- آلم رس پيئر جن- ٿي ڇڙهي خوب خماري

٦- ارجن گيان هردي هڌايو
هٺ ڇڏي ڪيو ٻڌ جو ساٿو
ارجن ڪرشن کي اُن گرو مڃايو
ديا ڪري جن دلڙي ٺاري

٧- ارجن جي ٻنتي قبول ڪمائي
ڪرشن ڇوي ٽو ويدن آهي ڳائي
ارجن جيئن تيئن گرو سهائي
موهن ملندو مٺو لي مراري

پيارا پريميو! پرميشور جو ڪوني رنگ رو
ڪونهي؛ جيڪو جهڙي ڀاونا سان ڏسندو تنهن کي ت
سروپ ڏسڻ ۾ ايندو. ايشور هر هنڌ وياپڪ آهي
ساري سنسار ۾ پرميشور ائين رهي ٿو، جيئن ٽرن ۾ ليا
کير ۾ گيهه، ڪمند ۾ مٺاڻ، گلن ۾ خوشبوءِ، شيشي
صفائي، آسمان ۾ سُنتا، پاڻيءَ ۾ ٿڌائي ۽ باھ ۾ لپ
رهي ٿي تيئن سنسار ۾ پرميشور رهي ٿو. انڪري ٻڌي
ڪري جگياسو ڀڄڻ لڳو گرديو! لوهان ۾ سڀئي سنت
۽ شاستر چئو ٿا ته هڪڙوئي پرم آتما ۽ سرو وياپڪ
پورڻ آهي ۽ پرماتما ڪالـ واءِ ٻي ڪا به شئي ڪانهي. جي
اما ڳالهه سچي آهي ته نانا پرڪارن جو سنسار ۽ طرح
طرح جا پدارٿ، مان، اون، هي، هو، دوئيت ڪيئن
ٿو ڀاسي؟ ڪرپا ڪري اهو سنسو مهنجو دور ڪريو.

ڀڄن (سر ڀيروي)

١- ارڄن ڇڏ تون هٺ هڪاري
ڪڄ نہ خوشيءَ مان گيان گنداري
پنھنجو ڪري تو ساڻ ڦاسايو
اگيان جي انڌ ۾ من الڪايو
ڇڏي ڏي تون پنھنجو پرايو- پيارا ٿي ڪين اٽاري

٢- وچن منھنجا ڏس تون نہ وساري
ڪير مري تو ڪير نہ ماري
ارڄن ڇڏ اهڙا ٻالھ وساري
ميت مٺا موھ ممتا جي ڄاري

٣- پنھنجو ڌرم تون پاڻ ڪي ٽاري
ڏکيو ڏيھن نہ ڪڏهن ڏڪاري
سن مايا ڪمان وٺ تون واري
تون سڪ روپ سدا سڪاري

٤- پيڌ پرم سب پولا پلاڻي
ٽوڪي ارجن ڇا ٿيو آهي
تو اڄان پست سمجھوتي ناهي
هاڻ اٿي ڪڄ گيان ڪناري

٥- ڪرم اُپاسنا ڪر دل لائي
لوڀ موھ ۽ وڪار وڃائي
الدر گيان جي جوت جاڳائي
پرنت رکي ڪر مٺا بولاري

٩- ٻولي ٻه جهڙو اهو ڪو روئي ڪواهي.
١٠- اڀياسي ٻه جهڙو اهو ڪو آنندي ڪواهي.
هي وچن مهنجي ٻلي لاءِ چيا اٿم. جيڪڏهن اڀو
واجب رهڻي رهندان ته مهنجي من کي شانتي ايندي
پر جي ڪو کهڻي کهندان سو هون شانتي سان پائي
سگهندان.

ساکم

رهڻي رهي وو هي سکه ميرا- وو صاحب منهن اسکا چيرا
مهنجا پيارا گرمکو! تون ڏسي ٿو ٿي. هي اٿم گيان
سيٺ دکن کي دور ڪرڻ وارو ۽ ٻان ڏيڻي ٿو. ارجن
کي سري ڪرشن ڀڳوان گيتا جي انهن هين اٿ ٻاءَ جي
ٻهران ۽ اي شلوڪ ۾ ٻڌائي رهيا آهن ته هي ارجن!
سڀني براڻين ۾ من کي جاڻ جو مولڪي جاڻي تو اهڙو
جو گيان آهي، مهنجي مت ۾ اهوئي گيان آهي. تون
هت چڙهي ڪري ارجن! هي ٿا مهنجا سڪاري وچن
ٿو ٻه هردي ۾ وهار. الهي اگيان کي چڙهي ڪري، الي
ٿو ڪر. هي پارٿ! آءٌ مهنجي ٻانڌي لاءِ توکي چوان ٿو.
شلوڪ:- پالد ٿيڻي ٻه پالي ڪري- تون ٻرپوه کي ٻوڃاءِ
ممتا موه سڀ چڙهي ملا- جيسين چرڻ سان لڳاءِ
هت چڙهي هوشيار ٿي- هي وقت سڀ ٿان وڃاءِ
ڪٽي هردي سان هنداءِ. ۽ ڪرشن ڪيندو ڪوڀري

آهي. لهڻجو ئي لڇڻ پوڻن جي ڪامنا وارو لوڪي جنم
مرڻ جي ڏيڻ وارو آهي؛ ۽ ارهم پاڻ وارو لڇڻ لوڪي
ارهم روپ ئي ڪرڻ وارو آهي. سيني سڄڻ شاسترن
ويدن جو اهو ئي سڌانت آهي. هاڻ لهڻجي مُوڄ ۽ جئن
پسند اُپيئي لڇڻ ڪر.

هي جگياسو! وري پڌ ۽ جي اون پاڻين لـ مهڙو
وهنوار ۽ پرمارٿ ٻئي سڌرن ۽ چت کي آرام ۽
شانتي اُئي لـ هي ۽ ڏهه ڳالهيون هردي هنڀاءِ، مون
ڏهه هزار پستڪ پڙهي، اهي ڏهه ڳالهيون هٿ ڪيون
آهن. سي لوڪي پڌاپان لو، چو جو لـون مهڙو پيارو
پکيا آهن:-

مُرون، مانگـڙن لهين ابهي لـس کي ڪاج
پرمارٿ کي ڪارڻي مڃهي مانگڻ ناهي لاج

۱- پهڻ وارو ماڻهو ڪهه جي پهي ڪان بہ هلڪو جاڻ.
۲- سنتوشيءَ جهڙو ڪوئي ڏنرو ڪراهي.
۳- اپرڪا واري جهڙو پيو ڪوئي دکي ڪواهي.
۴- پرهم درسي پرش جهڙو پيو ڪوئي سکي ڪراهي.
۵- ڪرود جهڙي اـي ڪا پاهه ڪاهي.
۶- پرهم چرج پعطي ابرج روڪڻ جهڙو پل ۽ دوالي ڪاهي.
۷- سچار پرش جهڙو پيو ڪو لرپ ڪواهي.
۸- سنتا واري جهڙو پيو ڪو مرد ڪواهي.

شوڪن جي ڪارڻ اٿئي؛ موهه جنم مرڻ جي ڪارڻ اٿئي؛ چت پرگُن جي ڪارڻ اٿئي.

سو بابا، پٽ! جگيءَ طرح ٻير ڪرڻ؛ متان ڪو ڪنڊو نه لڳيئي، ڪڏهن ٻه ڪنهن گل سان پيار نه ڪر؛ متان ڪوماڄڻ مهل روئڻو پوئي.

هي سنسار سچو باغيچو آهي. جي پنهنجو سک چاهين ته ڪنهن ٻه وڻ کي نه لوڏ، نه ڪن پٽ، گل ڦل ٻه نه ڇڻ. ڪنڊن کان ٻه پاڻ بچاءِ، پوءِ رُئي ٻيو واس وٺ. ڪنهن ٻه شيءِ ۾ موهه نه رک؛ نه هٿ ڪرڻ جي ڪوشش ڪر. موهه کي ڇڏي خود مستيءَ ۾ مست ٿيءُ ته موج ماڻين.

پيارا گرمک:- جيڪڏهن تون چاهين ٿو ته دنيا سان ملي رهان ته ديهه اڀمان ڇڏ ته پرلوڪ کي پائين. تنهنجي هردي ۾ جهڙو ڪو اڇو هوندو تهڙو ئي ڦل ملندءِ. جيئن ڪٿو ٻه گاهه کائيندي آهي؛ هرڻ؛ گڏهه ٻه گاهه کائيندا آهن پر گئوءِ مان کير، هرڻ مان ڪستوري؛ گڏهه مان لڏ پيدا ٿئي ٿي. اها ٻه اڇي جي جت آهي. گاهه هڪڙو آهي پر جهڙو جنهن کي اڇو تهڙو تنهنکي ڦل ٿئي ٿو. هن لوڪ توڙي پرلوڪ ۾ ٿوکي اسان ڪوئي لوڪ ڏيڻ وارو آهي نه ڪوئي مٽي ڏيڻ وارو آهي. نه ڪوئي اوچي پدوي ڏيڻ وارو آهي، نه ڪوئي ليچ پدوي ڏيڻ وارو آهي. نه ڪوئي جنم مرڻ جي دک ڏيڻ وارو آهي، نه ڪوئي مکتيءَ جي سک ڏيڻ وارو

٣- ڪيڏاهن هليا ويا هرڻيه ڪشپ جي- دليت وير ٻلوان
ساري جڳت جو راڄ ڪيائون- مسن ۾ رکيو ڪمان
٤- ڪيڏاهن هليو ويو ڏهسر راوڻ
جنهن جي لوڪن ۾ شان
اندر ڪبير ورڻ سمر راجا- جن لئي سندس احسان
٥- ڪيڏاهن هليو ويو هرشچندر راجا
چڙي ماڙيون محل مڪان
ڌرم خاطر ڪٽنب ڏن ڏنئي- وڃي ڪر وسايو مساڻ
٦- ڪيڏاهن هليو ويو دريودڻ راجا- جنهنکي هو ايمان
ڀيشم، درواسا ڪرڻ، دشاسن- جن لئي سندس فرمان
٧- ڪيڏاهن هليا ويا پنجئي پانڊو- شُور وير وڏا ٻلوان
سدا سهائڪ ٻاڪ جنهي جو- ليو ڪرشن ڪنهيو ڪان
٨- سنسار سارو هي آهي سپنو- ڪوڙو سندس سامان
سڌ، سورما ۽ پنڊت، ڀوڳي- ڪنهن جي هلندي ڪان
٦- ڪرشن داس سمر سمر جڳديشور- پائي پورن ڌام
سنتن تر اپديش اهوئي- ڀڄ وڃن جو پرماڻ.

١- پيارا گرمک:- اندر جي محل لشڪائي ڪرم ڪري صفا ڪر ته پاڻ لاءِ لين، جيئن صاحب سان ڪوڙن جي محل لائقي آهي.

٢- پري واشيا ۽ اُن ڪمن کي شپ ڪرمن سان هٽاءِ

٣- [illegible] جي، مٽو سان اگيان ۽ سنسار روپي ڀرم ڌارا، واچار سکن جي ڪاڻ التي، سنسار

پنهنجو پاڻ اُٺڙيءَ ۾ گهڙي ليءَ نه جوڙيندو هو. نيٺ
راوڻ مرندي مري ويو پر پنهنجو ايمان ڇڏڻ لاءِ هٿ نه
ڇڏيائين. اهڙيءَ طرح اهڙا اگيالي ماڻهو، سنت دروهي
جيئو دک ڏسن ٿا، سڄي ولس کي برباد ڪرائين ٿا پر
ايمان لاءِ ڇڏين ٿا جو نه جوڙين جوالي آهي، ڌن دولت
جام آهي، اولاد جي ڪوئي ڪانهي؛ مٽ عزيز موجود
آهن؛ ڪنهن به پدارٿ جي ڪمي ڪانهي؛ لڇڻ
راوڻ وانگر اهنڪار ڪن ٿا. پر جڳياسوءَ کي ڪڏهن به
اهنڪار ڪرڻ نه گهرجي جو نه سڀئي ڏينهن هڪ جهڙا
نه ٿيندا آهن. جن جن ايمان ڪيو تن جو جيڪو حال
ٿيو سو هن اڳين ۾ چيل آهي.

شلوڪ:- رک نه رتيه جيترو- اندر ۾ ايمان
اچي نه ڪٽندي اوچتو- ٿوري ڪال ڪمان
وهي وسائيندين ويڙا- نون مون جا ٻه مڪان
ڪرشن ڪهي ڪمان- جو نا هن ڏينهن هڪ جهڙا

ڀڄن

ٽل:- سڀ ڏينهن نه آهن هڪ سمان
جو ٿا ڪريو، آدا ارمان
١- برهما رودر ۽ اندر هليا ويا- لکهڻي ڪوڙي جان
پل پل ناس ٿيندي هيءَ ڪايا- نون چار دن مهمان
٢- ڪيڏا هن هليو ويو بلي ولت راجا- جنهن اندر کيو حيران
سرڳ لوڪ پاتال زمين لي- جنهن جو هئو اعلان

لڳا جوڳين جا جيو ڦٽڪڻ لڳا. اڳهين سمدر ديوتائن کان
مدد گهري ۽ ديوتائن جو به جن مهاتمائن جو لوپ اپراڌ ڪيو
آهي تن کان پنهنجو اپراڌ ڪما ڪرايو. سمدر پرس ٿي
مهاتمائن جي شرڻ ۾ آيو ۽ پرارٿنا ڪئي، اڳهين اگستيءَ
پيٽ جل لگهو شڪا ڪري ٻاهر ڪڍي کارو ڪري
ڇڏيو ۽ سمدر کي سراپ ڏنو ته لوڻ هاڻي کارو ٿي
رهندين ۽ ڪو به توکي مٺو ڪري نه سگهندو. اها
پنهنجي پرارٻڌ ٿي چڪي جا ڪيترن يتن ڪرڻ سان به
نه هٽندي. سمدر ديوتائن کي پرارٿنا ڪئي ته منهنجي
ڪارڻ هٽايو پر سيدي ديوتائن جواب ڏنو ته اسان
اَسمرٿ آهيون، پرارٻڌ کي اسان هٽائي نٿا سگهون. پيارا
سڀ سنگيو! جڏهن پرارٻڌ ڪرم ديوتائون به نٿا هٽائي
سگهن ته باقي اسان ايڏو اڀمان ڇا لئي رکي ويٺا آهيون؟
مورک لوڪ اگيان جي وس ٿي اڀمان ڪن ٿا، جيئن راوڻ
اڀمان ڪيو هو. ڪيترن هنڌ ٺوڪرون کاڌيون هٽائين.
پهريائين پاليءَ پنهنجي ڪڇ ۾ ڇهه مهينا رکي ڇڏيو هوس.

۲- سنگلديپ شهر ۾ استرن ڪيترو سمجهايس ان
کي هٺ ۾ اچايو ۽ ان جي ڏهن سرن لئي ڏيئا ٻاري
رکي گهر ۾ سوجهرو ڪيو. ۳- سهسر ٻاهرءَ هٿن سان جل
روڪي راوڻ کي لنڊيءَ ۾ اوڙڻ لڳو. ۴- راجا اَج
ليليءَ جو ٻاڻ راوڻ لئي ڇوڙيو پر راوڻ ڪانءُ
جي اوٽ ۾ ٻاڻ بچائي ورتو. ڇاڪاڻ ته راجا اَج

انراوت هائي، رنيا ڪيا، ڪلپ ارڇ ۽ امبرت اِلدر د...
ڪي ڏلائين. سپتمکي ڪهرڙو سورج کي ڏرائين. ڪامڌ...
ڳان ۾ رشين کي ڏلائين. اهڙيءَ طرح الهن کي پنهنجو ...
ٻڌائين ۽ سيني ڪان وچن ورتائين ته ڪڏهن به منهنجي
مٿان ڪا وپتي اعتي لڪليف اچي ته منهنجي رکيا ڪجو.
پر جڏهن وقت سمند جي مٿان ٻاوي روپي وپتي آئي ۽
ڪڏهن به ان جي ساهمنا نه ڪئي. ٻڪ جي استريءَ
نراوچن پتيءَ کان پڇيو ته سمند ڪهڙو پاپ ڪيو جڏهن
ڪري هو ملي مان ڪارو ٿي پيو؟ نراوچن چيو لڳو ته
سمند پهرائين مٺو هو ۽ سڀ رشي مني سمند جي
ڪناري تي پنهنجون ڪٽيارن ٺاهي انهن ۾ رهندا هئا
جڙيءَ طرح هاڻي گنگا جي ڪناري تي رهن ٿا.
سمند سيني، داڻالن سان عترنا، ڪرڻ ڪري ايمان ۾
ٿر جي ويو ۽ سو رشين جي براڪتيا ونڻ واسطي ٻڌو جي
مرادا توري رات جو سيني رشين جــون ڪٽيائون
ٻوڙي ڇڏيائين.

رشي ڏاڍو دکي ٿيا، ٻي ڏينهن سمند جڏهن شانت
۽ آلو تڏهن رشين آگسٽ منيءَ کي ان وقت روانو ڪيو ۽
جو ونرات ڀڳوان جو اپاسڪ هو ۽ تڏهن سمند کي ٺارنا
ڪري چيو ته اڙي سمند دروهي! توهان پنهنجي
ڪڪرم جو ڦل ڀوڳ. سو چئي ڪيائين جو اياڻي ڳيتون
ڪري پي ويو. سمند جي سڪڻ ڪري جل ۾ رهندڙ ...

ڪئي ته منهنجو ڪلنڪ دور ڪريو، پر گنگا ۾ جواب
ڏنس ته پيو ڪر ور گهر. پرارٻڌ کي مان ۾ مٽائي نٿي
سگهان. آخر وڃاري اُٿي ڀڳتي گهري. گنگا ڇو
انهن لئي ٿيندو.

چندرما سري ڪرشن جي اُٿي جنم سان ڀڳتي
ڪئي. جڏهن گهڻو لب ڪيائين تڏهن ڀڳوان مٿس پرسن
ٿيو ۽ چيائينس ته ور گهر. چندرما وڃار ڪيو ته جيڪڏهن
ڀڳوان کان ڪلنڪ لاهڻ لاءِ ور گهرندس ته شايد
گنگا ۽ شو وانگر جواب ڏئي. تڏهن چيائين ته مهاراج!
توهين اسان جي ونش ۾ اوتار وٺو يعني چندرونسي
ڇاڻيو. ڀڳوان چيو ته ائين ٿي ٿيندو. مان ڪرشن اوتار ۾
توهان جي ڪل ۾ اوتار وٺندس. جڏهن ڀڳوان ڪرشن روپ
۾ چندر ونش ڪل ۾ اوتار ورتو ته چندرما اچي چرڻ
لڳو ته منهنجو ڪلنڪ دور ڪريو، ڀڳوان چيو ته پرارٻڌ
ڪرني ۽ آهل ڪرم کي مان ۾ ميٽي نٿو سگهان.

ديوتائون ۽ پرارٻڌ ڪرم کي هٽائڻ ۾ اسمرٿ

درشٽانت:- ورڻ ديو جو سروپ سمندر آهي، جنهن
مان چوڏهن رتن لڌا آهن. ته مان هڪ امرت ۾
هو. ورڻ ديو وشنو ڀڳوان کي ڏنو، ۽ ڪوستڀ مڻي
ڏنائين، ۽ شنک ڏنو. وڪ ۽ چندرما مهاديو کي ڏنائين،

رهيو پاڻ نه اڪري ڪري ڪيتيءَ ۽ ڦلن ۾ وس هلڻ ٿي
ويو؛ راڻ جو چور ماڻهن کي ستائڻ لڳا؛ آهيءَ ڪري
سيٺين دکي ٿي برهما وٽ ويا. برهما سيا لڳائي چندرما
کي چيو ته پيو سڀ اوکي معاف آهي، پر اڄوڪي ڏينهن
(يعني بدي جي چوٿ) يادون سدي چوٿين لسي
جيڪو ماڻهو درشن ڪندو سو ڪلنڪي ليندو، ڏهن
ڪري ٿي بدي جي چوٿ جي چندرما جو درشن نه
ڪبو آهي. اهو ڪلنڪ پرارٿ ڪرڻيءَ، اهڙي ڪري
اڄ ڏينهن تائين هندو ماڻهو نه سگهيو جيئروڪ چندرما ڪٽين آباو ڪيا.

چندرما مهاديو جي پوڄا ڪري، مهاديو کي اليمت
پرسن ڪيو؛ چندرما کي چيائين ور گهر. چندرما چيو
ته منهنجو ڪلنڪ هٽايو. مهاديو جواب ڏنو ته پرارٿ
کي مان هٽائي نٿو سگهان؛ پيو ڪو ور گهر. هن چيو ته پالا
لوهان جي مستڪ ۾ مون کي رهڻ ڏيو ته من گنگا جو
هميشه شنان ڪريان ته ڪلنڪ لهي وڃي. مهاديو چيو
ته جيڪڏهن ٻيج جو چندرما ٿي رهڻو هجيئي ته پاءِ
رهه؛ پر ڪلنڪ روپ ۾ مان توکي رهڻ نه ڏيندس.
ان ڏهن دوج جو چندرما ٿي مهاديو جي مستڪ ۾ رهڻ
لڳو. انهيڪري ٻيج جي چندرما جو سڀڪي درشن
ڪندا آهن. ڪيترا سال مهاديو جي مستڪ ۾ رهي،
گنگا جو شنان ڪندو رهيو؛ گنگا هن جي شرڌا ؛
ڏسي هن کي چيو ته ور گهر. چندرما پرارٿنا

ورهسپتيءَ جي استري تارا، هنجو سندر روپ ڏسي
مٿس موهت ٿي پيئي. تارا ۽ چندرما کي ڪيترا ڏينها
پوءِ لاءِ ڇپيو برهن نه ڄاتو. آخر وڃي ولي تارا چندرما
سان سنگم ڪيو جنهن مان هڪ پٽ پيدا ٿيو. جڏهن
ٻالڪ وڏو ٿيو ته چندرما پنهنجي گوديءَ ۾ ويهاري،
ان کي پنهنجو ڇوڪرو سمجهي، پالنا ڪرڻ لڳو.
ورهسپتيءَ چندرما کي گهڻيئي ڏاڙا ڪئي؛ پر هن جواب
ڏنو ته هيءُ پٽ منهنجو آهي. ٻنهي گروءَ چيس ته تون
مون وٽ رهي، ويدا پڙهي، وري منهنجي استريءَ
مان پٽ پيدا ڪيو آهي، تنهنڪري تون مها پاپي آهين.
پوءِ ورهسپتي ڪاوڙجي برهما وٽ فيصلي لاءِ ويو،
جنهن سڀني ديوتائن جي سڀا لڳائي. چندرما چوي ته
منهنجو پٽ آهي، ورهسپتي چوي ته منهنجو پٽ آهي.
آخر تارا کان پڇيو ويو؛ پر تارا جواب نه ڏنو. پوءِ برهما
ڇوڪري جي مٿي تي هٿ رکي چيو ته هي پٽ، تون پنهنجي
پتا جي گود ۾ وڃي ويهه؛ انهن ٻالڪ چندرما جي گود ۾
وڃي ويٺو؛ سڀني ديوتائن چيو ته ڇوڪرو امر ٿيڻوان
آهي. سڀا ۾ ورهسپتيءَ جي ڏاڍي اپي عزتي ٿي؛ ايمان
سهي نه سگهيو؛ تنهن چندرما کي سراپ ڏنائين ته تون
هميشه جيئرو هوندين ليڪن توتي ڪلنڪ رهندو.
جنهنڪري جهن جو درشن ڪندو ان تي به ڪلنڪ لڳندو.
چندرما شرم جو مارئي، گهر ۾ وڃي لڪي ويٺي

جهڙا ڀهاڙن تي پيدل گهمندا رهيا آهن، ايا شيد ۽ جهڙا گيان پائي مؤن ڌاري ٿي رهيا آهن، ٿيان سگهندو ۽ نارد جهڙا گياني ايشور ڀڳتي ڪندا ٿـي رهيا، چوڻان جوڳـي شبيه آد يوگ ٿـي ڪندا رهيا، پنجان سؤبري رشي جهڙا گيان پائي پنجاهه استرن سان ڀوڳ ٿي ڪندا رهيا آهن، چهان سنڪ آدي گيان پائـي ڪام ڪرپالو ٿي رهيا آهن، ستان ارجن آدي گيان پائي ٻڌ ۾ لڙندا ٿي رهيا آهن. انهيءَ ڪري گيانين جي پرارٻڌ الوسار هلت چلت جدا جدا آهي. انهن ڪري، سڀني گرهستين کي گيان ٿي سگهي ٿو، ۽ گرهستين ۾ به سڀني کي، ٻيءَ برهمڻ، کتري، ونش، شودر ۽ استرن کي به گيان ٿي سگهي ٿو. جنهن لي گرووالاڪ صاحب پڻ چيو آهي:

چوپائي:- سچ سمرٿي هوونءِ ٻرگاس
تالي هڪڙا مهه رهڻي اداس
ستگر کي انسي وڏيائي- پتر ڪلتر وچي گت پائي

دِرشتانت:- ڀڳت ترلوچڻ پنهنجي استريءَ کـي سمجهائين ٿا ته چندرما تان اسه ڪلنڪ نه لٿو جيتوڻيڪ هن ڪيترا اپاو ڪيا.

ڪٿا چندرما جي

چندرما ٻين ديوتائن سان گڏ ديو گرو ورهسپتيءَ وٽ وديا پڙهندو هو ۽ گروءَ جـي گهر ۾ والدڪائيءَ وقت شيوا به ڪندو هـو. گهر ۾ اچڻ وڃڻ ڪ...

الاپ:- ڪرن جو گيان منڙا - ٻڌج وچار ســان
ٻڌج وچار سان- هردو ٻڌجو لــارجان
١- جيو انش روپ آهي - دک سک جنهن ۾ ناهي
ڪــرٿا ٻڌگ ڏاهــي هلـــي - جيئن آڌار ســـان
٢- مولي ڏاڪي جي سهاري- ليڻن جڳ لهڻجي آڌاري
ٻڌ پـــرم ٻالي ٻــاري- ٻرپـو ڇاڻ ٻار ســان
٣- جيئن ٻراٿا ڪرڙا لاهي- ٻاہون تـــا اوان لاهي
ليڻن لن لهڻجو آهي- هلين چـــو اهنڪار سان
٤- جيو ٻٽي کي جلائج - ايـــش ٻٽي کـــي اڏائج
اهو ســـدا ڪاڏو ڪائج - وچـــن لـــه رسارجان
٥- سمت چمت آنندجو ئي- ٿهن جو روپ ساڳيو سولي
نام روپ ناهي ڪوئي - لـڃي ســـان لهارجان
٦- جن ٻڌو وارڳ سان واهي- ڪرشن ڪل لهوي کي ماڻي
سر ستگر کي ڏيئي - درشن ڪر ديدار ســـان

شاستر چون ٿا:- ته گيانين جا ٻرار ٻڌ ڪرم عجيب
لين ٿا. ڪرم اوسار گيانين هي هميشه ۽ عجيب ٿئي
آي. ٻر گيان ۽ ودي، مڪتي هڪ جهڙي ٿئي ٿي.
سري ڪرشن ڀڳي ليو آهي، سڪديو تياڳي ليو آهي،
سري رامچندر ۽ راجا جنڪ راجا ٿيا آهن. وسشت جي
ڪرم ڪالدي ليو آهي. هي سڀ گيان ۾ هڪجهڙا آهن.
گيانين جي ٻرارٻڌ اباري لياري آهي. جيئن جنڪ
آدي راج ڪندا ئي رهيا آهن ۽ هڪڙا گياني جڙ ٻرت

شرن ۾ اچي ۽ گروءَ وٽ اچي پيا چار ساڌن ٻه ڪري، جي هي آهن:-

(۱) شروڻ (۲) منن (۳) لڌ ڀاسن (۴) ساڪياست ستگرو جو اپديش. اهي ساڌن ۾ ٻه سڀني کان مکيه ساڌن شبد وچار آهي. شبد معنيٰ واڪيه ۽ واڪيه ٻن طرح جا آهن:

۱- آوانتر واڪيه- آوانتر واڪيه اهي آهن جي فقط جيو يا فقط ايشور جي سروپ کي پڌرو ڪن ۽ ايڪتا بابت نه چون، سي آوانتر يعني ڪڙو واڪيه آهن. جن واڪين جي اندر ايڪتا جو گيان ڪولهي ۽ ايڪتا جو گيان رکو مهاواڪيه ۾ آهي. جيو ۽ برهم جي ايڪتا جي، چوڻ وارو واڪيه يعني شبد سو مهاواڪيه چئجي ٿو.

مهاواڪيه جي وچار سان سڀني کي گيان ٿئي ٿو ۽ مهاواڪيه وچار ٻنا ڪڏهن کي به گيان نٿو ٿئي.

يعني مهاواڪيه جو وچار ئي مکيه ساڌن آهي. باقي سڀ گوڻ ساڌن آهن. الهيءَ ڪري اڌڪاريءَ ئي گروءَ جي شرن ۾ وڃي مهاواڪيه جو وچار ڪرڻ گهرجي.

شلوڪ:- اوديا جو اپاءَ- ڪواهي آتم گيان ري
پڇي ڪر پرليت سان- ساڌي سڌ سماءَ
جاڳي ايشور جيو جو- ڪيو دل مان دليا ڀاو
اهڙو دلبر داءَ- موني ايندءَ ڪيڏڪي.

پڇن

طرز:- گرو اون بڌاء مولڪي من ڪيئن مارجي

ار چئجي. اُن حالت ۾ اڪي گهر جو ليائُ ڪجي ۽ اڪي ساڌ ۽ ٻڌجي ياڻڪي دکن ۾ وجهجي.

ٻيو-ليمر ويراڳ: هن لوڪ جا پرڳ، استري، پٽر، ڌن وغيره مولڪي نه گهرجن، اهڙي پڪي اچا جو الو ليمر ويراڳ آهي. اُن ۾ ساڌو اٺجي سڳهجي لو ٻعني سنياس وٺي سڳهجي لو.

ٽيون: ٽر ليمر ويراڳ: هن لوڪ کان ٻرهم لوڪ تائين جيڪي ۾ پوڳ پدارٿ آهن سي مون کي نه گهرجن، اهڙيءَ اچا کي ٽر ليمر ويراڳ چون ٿا.

(۳) کٽ سمپت آهي. يعني ڇهن ۾ ٦ ساڌن هجن.

پهريون-شم يعني من کي وشين جي پاسي کان روڪڻ.

ٻيون-دم يعني اندرين کي وشين جي پاسي کان روڪڻ.

ٽيون شرڌا يعني گرو ۽ ويد جا وچن سٺ آهن، انهن ۾ هردي ۾ پڪو وشواس رکڻ.

چوٿون سماڌان-هر وقت چت ايڪاگر رهڻ.

پنجون اُپرام-استري پٽر وغيره جو لياڳ ڪرڻ ۽ وشين کي زهر برابر سمجهي اُن کان پري رهڻ.

ڇهون-تتکشيا يعني سک دک، مان اپمان، بک اُڃ، سردي گرمي سڀ کي سهارو ڪرڻ گهرجي.

(۴) مرکشي اچا: نقط موکش جي اچا ڌاري گروءَ وٽ اچڻ ۽ اِي ڪابه اچا نه رکڻ اُن کي ممکيتا چون ٿا. اهڙيءَ طرح مل، وکيپ کان رهت اُي چئن ساڌن وارو ٿئي،

سنتان آدڪ کي پراپت ڪري ٿو ۽ آچار سان ئي سورڳ کي پراپت ڪري ٿو ۽ آچار سان ئي سک ملي ٿو. آچار سان ئي موکش پراپت ٿئي ٿو، آچار سان ئي سڀ ڪجهه پراپت ٿئي ٿو. جو پرش آچار کان ڀرشٽ آهي يعني دراچاري آهي ان کان ڌرم به منهن موڙي ٿو وڃي. دراچاري پرش سنسار ۾ نندڪ ليکيو وڃي ٿو ۽ دکي رهي ٿو ۽ سندس عمر گهٽ ٿئي ٿي. تنهن ڪري نت، نشڪام ڪرم، سداچار ڪڏهن به تياڳڻ نه گهرجن. سداچار سان چت شڌ ڪري، ايشور ڀڳتيءَ سان چت ايڪاگر ڪري، چئن سادن وارو ٿي، گيان جي حاصل ڪرڻ لاءِ، گروءَ جي شرڻ ۾ اچڻ گهرجي. پر پهرين چئن سادن سان پاڻ کي لائق بڻائڻ گهرجي.

اهي چار سادن هي آهن:- ١- وويڪ يعني آتما اَن آتما يعني ست ۽ اَست جي ڄاڻ، ۽ آتما ابناسي آهي اَچل آهي، پري پورڻ آهي ۽ هڪ آهي. ۽ اَن آتما يعني ديه، من انڌريون ناسوان آهن، چنچل آهن ۽ اڻپورڻ آهن ۽ انيڪ روپن کي ڌارڻ ڪن ٿا، اهڙيءَ طرح هر وقت وچار ڪرڻ جو نالو وويڪ آهي.

(٢) ويراڳ:- سو ٽن پرڪارن جو آهي. ١- مند ويراڳ ٢- تيبر ويراڳ ٣- تر تيبر ويراڳ. جڏهن استري، پتر، ڌن يا ڪوئي پيارو سنبندي مري وڃي، تڏهن من ۾ جيڪو ڌڪار آهي سنسار کي. اهڙي ٻڌي جڏهن ٿئي ته ان کي مند ويراڳ.

جي اولاد وانگر نِمت اندومتيءَ ۽ راجا اَج جي شرير
مٿان اچي پيئي. اندومتي سرڳ جي گلن کي ڇهائي راجا
اَج کي چيو ته مان هاڻي وڃان ٿي، ڇاڪاڻ ته مون کي
سرڳ جا گل ملي ويا آهن. راجا پرام ڪري گھڻوئي
سمجھايس پر اندومتي نه روڪجي سگھي، ۽ آڪاسي سرڳ
ڏانهن هلي وئي.

هن جي وڃڻ ڪري راجا کي ڏاڍو ڏک لڳو ۽ روئڻ
لڳو ۽ زمين تي مورڇا کائي ڪري پيو. گھڻا ماڻهو اچي
گڏ ٿيا ۽ راجا کي سمجھائڻ لڳا پر ڪابه سڌ نه رهيس.
پوءِ وسشٽ منيءَ چيس ته يگيه ڪراءِ ته مان اوکي ڇهن
منهن اندر اندومتي ولي ڏيندس. اون ڌيرج ڪر پر
راجا کي ڌيرج نه ٿيو ۽ رُندو رهيو ۽ راڄ ڇڏي اڪيلو
ٻن لڳو آخر ۾ سرير تياڳيائين.

راجا جنڪ کي اَشٽاوڪر منيءَ چيو ته هي راجا جنڪ!
جيستائين اون وشين کي نه ڇڏيندين تيستائين لهڻجي
چت ۾ اپديش اثر نه ڪندو، جيڪڏهن ڪٽي مهادبو،
وشنو ۽ برهما به ڪٽي اوکي اپديش ڪن. لهڻڪري
ليس، نشڪام ڪرم ڪري، پهرياڻ چت کي شڌ ڪرڻ
گهرجي. چت شڌ ٿيڻ سان جلدي گيان لهندو.

دڪشيه سمرتيءَ ۾ هڪ شلوڪ چيل آهي جنهن جو
ارٿ هي آهي. آچار سان مطلب ڪرم ڪرڻ سان ٿي
منش عزت آبرو حاصل ڪري ٿو ۽ آچار سان ٿي پتر

ڪري سگهي. سو اچي ڏپ لڳس ۽ مڇيءَ جي چرڻ
تي ڪري پيئي ۽ پنهنجي ابراڌ جي ڪميا گهرڻ لڳي.
مڇيءَ ڌيان لڳائي ڏٺو ته هوءَ مڌهجي لپ ڪڍڻ ڪرڻ
لاءِ آئي آهي؛ ۽ متان پڻ مڇين جي اپ ڪڍڻ ڪر
۾ پرورت ٿي وڃي، تنهن ڪري سمجهائين ته هن کي
ڪجهه ڏنڊ ضرور ڏيڻ گهرجي. اندومتيءَ کي چيائين
تنهنجي ابراڌ لاءِ توکي ٿورو ڏنڊ ڏيان ٿو ته تون سرڳ
۾ وڃي نه سگهنديءَ جيستائين ڪ توکي سرڳ جا گل نه
ملندا. اندومتي اداس ٿي، راجا اَج وٽ آئي
چيائينس ته مان تو وٽ رهڻ چاهيان ٿي، پر مان سرڳ
جي گلن ملڻ تي هلي وينديس. مون سان گهڻو پريم نه
ڪجو ۽ مان مڇيءَ جي سراپ ڪري توهان وٽ رهان
ٿي. اهڙا انيڪ وچن چئي سمجهائينس نه، پر راجا اَج
جو چت سرڳ جي اپسرا کي ڏسي اهڙو موهت ٿي
پيو، جو پنهنجو سڀُ ڌرم، راڄ سنڀالڻ وغيره، ڇڏي
ڏنائين. سڄو ڏينهن اندومتيءَ سان گڏ رهڻ لڳو. ٿورن
سالن گذرڻ بعد هڪڙي ڏينهن سرجو نديءَ جي
ڪناري تي راجا اَج اندومتيءَ سان گڏ گهمي رهيو هو
ته نارد، جنهن جي سرڳ ۾ اندر پوڄا ڪئي هئي،
جنهن جي گلي ۾ سرڳ جي گلن جي مالها پيئي هئي،
آڪاس مارگ مان اوڏانهن پئي آيو. هر ڪنهن ۾ مگن ٿيل
نارد جي گچيءَ واري مالها آڪاس مان ٿي پيئي ۽ ارسات

رام اپنا نا ملا اسو ڪيا جيئا؟ ڪنهن بہ نہين.

شعر: عاشق ٻي اسي حاليئي - جو اهلي درد هو
ٻل ٻل ۾ لبدي سواس لي - اور رنگ زردا هو
عاشق ٻي اسي جاليئي - جو ثابت قدم رهي
اس نفس بودماغ ڪي - حڪومت ۾ نہ رهي
هويا جب لون فقير - تو لالا ڪسي سي ڪيا
ڇوڙا سبي ڪنب او قبر - راستا ڪسي سي ڪيا
مطلب ٻلا فقير ڪو - بابا ڪسي سي ڪيا
دابر اپني ڪو ڇوڙڪي - ماما ڪسي سي ڏيا

دوهو: آدر ٻرڻ، امت ٻر ٻئي - ايڪي ست اتيت
جڳت جلدي ڪي ترڻ ۾ - ورلا ڪو اڪ سنت.

جيسين تائين اساڻو چت شد نہ ٿيو آهي، تيسين تائين چاهي ڪوٽ اپاءُ ڪجن، تہ بہ ٻئي لي اسان جا وچن اثر نہ ڪندا؛ ڇو تہ الهيءَ مان سمجهڻ گهرجي تہ اسانجي من ۾ اڄان ملينتا ٻيٺي آهي. الهيءَ لي هڪ درشٽانت ٻڌو.

ڪٿا راجا آج جي

راجا آج جي راڄ ۾ هڪ مني نشڪام لي تپسيا ڪري رهيو هو. ان جي تپسيا کي ڏسي اندر ديوتا کي اچي ڀؤ ورتو تہ متان مهنجو راڄ نہ هليو وڃي، سو ڇا ڪيائين جو اندر ديوتا تالي اپسرا کي منيءَ جو تپ ڀڃڻ ڪرڻ واسطي موڪليائين. اپسرا اچي گهڻئي زور لڳايا پر منيءَ جو تپ ڀڃڻ نہ

لڏهن پيهڄو مڪ ڪولي انڪل سان ان ٻولد کي جهٽي
وندي آهي .

٦- اجا ٻيهي ڀڪري سا ٻ قتل ڪوهه، جڏهن ٻ ٻالي
ڌ هجي الي ڪڏهن ڪاڻ وهندي آهي .

٧- روڪ معني ونا سو ٻ راس جو هٿ جوڙي ايشور
جي ٻندگي ٻعني ڀڄڻ ڪندو آهي .

٨- آدم سيباس هڪ پکيءَ جو ناو آهي سو مينهن
کي جهٽ پڪي وٺندو آهي .

٩- سوان معني ڪتو ان ٻ اترو گيان آهي جو سال
ٻ هڪ ڏينهن ورس ڪندو آهي .

رجب ڦير او چوي ٿ پسن ۽ پکين ۾ ٿ اترو گيان
آهي، ٿ ٻاقي اهڙن ماڻهن کي ڌڪار آهي جو مينهن ڏيهه
ٻاڻي ڪري ٻ آتم سروپ کي ٿ ڄاڻو الن .

هڪڙي سمي پڻ غزل ٻ چيو آهي .

غزل

ٻراست ٿ ڪئي سروپ سي - اون ڪياڪيا؟ ڪڄهه ٻي لهين
جان دلبر ڪولا دي - لو ڪيا ديتا؟ ڪڇ ٿي اهين

١- ملڪ گهيري ٻ سڪندر - ڪئين هزارون سر مئي
اپني ٻر قبضا لـ ليتا - لو ڪيتا ليتا؟ ڪڇ ٿي اهين

٢- ديوتائون لي سوم رس پيتا - لـو قـر ٿـي ڪيا هتا
ٻرام رس گـرلا پيتا - لـو ڪيا پيتا؟ ڪڇ ٿي اهين

٣- وڇوڙي دلبر ڪي ٻ - هر اي عمر ٻالي ڪبر ڪي

اهي ئي ڪم، جيئن بالڪ ۽ ٻئي ٻوٽا جهڙا ۾ هيڏي سندر
مالش ڏيئي وڃائڻ نه پوءِ ڪٿي ڪان ۽ ڪڏهن ٻس ڪان
ٻه ٿيئڻ لڳي، ڇو نه ٻس ۽ ٻڪڙن ۾ نه ڳيان آهي.
هيئن هڪ مثالما چيو آهي.

ڪوت:- متي مرال، مدرڪ - وار ولراهه چالي
ڏيک ڪبوتر ڪار - ٻيڪ پتري ڳهر آلي
چندن جهاء ٻسڪ - سوات رلي سيس لوري
اُجهان اشت ڪوڀ - روڪ رتي ڪرهوڙي
آدم سنياس ٻرڪي منش - سوان ورهه ڏن لاليا
رجب منش ڏيڻ ڏرڪ - آلس وار نه جاليا

ارٿ:- متي معنيٰ ٻڌي مرال يعني هنس پکي - ان
کي نه اتري ٻڌي آهي جو کير پاڻي گڏيل مان کير جدا
ڪري پيئي ٿو.

٢. مدرڪ معنيٰ ماکيءَ جي مک، سا نه جيترا وڻ
آهن، تن مان نه چالجي ڪري، ماکي جن وڻن مان
ملي سگهي انهن ڪڍي اچي ٿي.

٣. ڪبوتر ان ۾ اتر ڳيان آهي جو پنهنجي مالڪ
جي جاءِ ڪٿي ۾ ڪٿي ٻيءَ هنڌ پهچائي سگهي ٿو.

٤. ٻسڪ يعني نانگ ان ۾ نه هن گهڻو زهر اچي
ڪٿو ليندو آهي، ۽ جيئي نه سڳهندو آهي، تنهن
چندن جي وڻ ۾ اچي ويڙهجي ويندو آهي.

٥. سيس يعني سڀ اُها نه جنهن ترساس پوري

١٢- ڪرشن لـوڪـو ڪي لـارازي
جنتي ونو هيءِ جڳت جي بـازي
ڏکن سکن ۾ رهجو راضي - علي پرڀوجا من ملا ٿـو

ڪوت:- ٻاٻـو هٿ مٿش ڏٺو - اوسـر اڻيـو اٿـو
اسي ڏٺو ويـر ويـر ڪهو ڪهـان پـاليئي
ٻوليو هٿ ٻالوري جيؤن - اُب ڪيون ڏ سياڻو هوءِ
رلـن امـول سو لـو ڪاڻهن ڪو لڳـائيئي
سمجهه وچار ڪـر - لڳـن ڪو سنگ ليالڳـو
لڳو بـازي ديکـو ڪرمـن لـو دلائيئي
سدر ڪهت لالتي ساوڌان ڪيؤن لو هروي
هـري ڪـو ٻهن ڪو هـري ۾ سمائيئي.

اَرت:- هي جيو! ٻڌاءِ ڏ هوڙي مٿش ڏٺو پـاٿي
ڪري ٻهن ڏ ڪنڌن، ڏ ٻوءِ ٻيو ڪوڙ ر وقت ايندو؟
ٻالوڙن والڳر ڇو پلجي رهيو آهين؟ هيٺر ٿي سياڻو
ٿيءُ؛ هيءَ اموالڪ رلن ڏٺو ڇو ٿو وڃائين؟ سمجهه؛
وچار سان هن پرڀن لڳن جو سنگ ڇڏ؛ هن لڳيندڙ
جڳت ۾ ڪرمن جي وس ٿي ڊڄ ڏ؛ سنت سندرداس
جن چون ٿا ڏ هي مٿش ساوڌان ٿي، هريءَ جو ٻهن
ڪري هريءَ ۾ سمائجي وڃ. جيڪڏهن لـو سنساري
وهدوار، ڪٽي ڪمو ڏ ڇا ٿيو! ٻت پوڻا ڏ ڪتا ٻـو ٻيا
ڇڏين؛ ٻيت ڏ ٻنڇي ۾ ٻيا ٻالهن، هي جيو! جيڪڏهن

سنتن جي سڄ سچ جي واٽي - ڪجهه هردي سان ڪتابو

٤- ڏرم جي ڏند کي ڪمن مجن ٿو
واجائي ڏند سوچ سهسن اسو
لال سچو ٿون ڪمن اهن ٿو - سچي سٺ سنگ کي نه ڀلارو

٥- گهور ٻه لهتي ليمر سان گهارو
اڄڙن بارن ڪي ٻسدار هو
ٻاٽ اري وري امن کي ٿارو - ٻنهجو فرض جاڻي ڦل ٻاٽو

٦- ماٺهو گهرن نا محل ۽ ماڙيون
ٻاڻ ملي سب مڙا ٿاريون
موهن ماڻ لاه وجايون ٿاڙيون - سوهنگ شمد ڪمايو

٧- ٻاهه چڪمت جي جبري جلاني
سپي دود دکسن ڪي وڏائي
پرمن ٻوڳن ٻر ٻڪسائي - شانتي جل چٽڪايو

٨- اهنڪار اڄ'ٿون دل ٻر نه ڏارو
وکي ايڪتا ٻيالي ٻارو
من وڏراڻ ايپاس سان مارو - اٿن وسشت رام ٻڌايو

١٠- جنهن سک شرڌا ٻگتي لاهي
سوني جنم مرڻ نه و ٻاني
ڪرشن ارهن کي ٿو ٻڌائي - اهو ٻگولس گيتا جو رايو

١١- ڏوم سان جو اهو رايو
ٻالر ٻيسر گڏجي ڳايو
ايندو توهانجو لايو سچايو - ڪنهن جي دلڙي ڪين دکايو

چڱي جي صحبت مان ٻهريائين ته چت ۾ خوشي ۽ وڏائي معلوم ٿئي ٿي، پر ڪيئن نه ڪيهن مهل اها صحبت کان جي خيال ڪي اهڙي تڪليف ڏيندي جو سالن جو سک نه رلي ٻه نه رهندس؛ پر وڏي تڪليف ۽ آفت کان جي سر لي اهڙي پوندي جو الهيءَ اڌ ڪان هي آدمي پنهنجي جند ڇڏائي نه سگهندو ۽ اهڙي ساري عمر تڪليف ۾ ئي گذارڻي پوندس. جيئن نه جيڪي ٻهراڻ دوست ڏيندا آهن سي پوءِ دشمن ٿيندا آهن.

شلوڪ:- پورب پڇن سان ملبو - لوڪي مالش جو او
وري وشين ۾ نه وڃاءِ - غافل نه ٿي گيت
پيوي پنهنجو ٻانڀ ۾ - ڪر السدر ۾ دهٔ
ڪرشن ڪر واڇار - وقت وڃي اوڇڻ

ڀڄن (سر ڏلي)

ٽل:- پنهنجي جيون مکتي ناهيو - ڇو پلا وشين ۾ آ

١- ڪيهن اون ڪارڻ جڳ ۾ آئين
جنم مرڻ وارو جهو سڏائين
سمر سڻ جو ڪوله ٿو ناهين - من مايا ۾ نه مڇايو

٢- اٿي پهر غمن ۾ گذاريو
پاپ ڪري ٻيا لس من ارايو
سمجهه رکي دل هردو ناريو هنيو وقت ڪڻون نه وڃايو

٣- مالش جنم جو عمر لسه ڇالي
مشه وارڻان پهر من ٻالي

ڪري ڏس وچار اُن واهي
تو ماڻس جنم وڃائيءَ

٢- جي برا ٿوسان ڪن ٿا براڻون
تون تنهن سان ڪر نہ چڱايون
ڪيڪيت ؟ ڪرڻ ڪچايون
ڦل ڏيندو توکي سائين

٣- ڪري سمسنگ ٿي تون سياڻو
ليک لمرتا نديڙو نماڻو
وري نہ ملندءِ اهڙو ناڻو
اُن رچ صبر ۾ سدائين

٤- گيان گرن ڪان وٺ تون واهي
تن من ڏن وچن تون ڏاهي
شيوا ڪريڪج سڄل اُن داهي
متان پڇتاءُ پاڻ پڇائين

٥- ڪرشن جڏهن گيان نہ ايندو
تڏهين اندر ۾ آنند ايندو
اولڏهہ تڏهن ايان نہ ويندو
پوءِ تون پرمانند پد پائين

هلندي وقت ستن چيو، ايا! من لي متان وا
رکين؛ هنن ڇئن آدمين جي سنگت متان ڪرين:

حاڪمن جي صحبت ٢- استريءَ جي صحبت
ءَ جي صحبت ٤- نشئيءَ جي صحبت ١

ٿي ويو آهي. ان استاد کان ڏهه دفعا وڌ ۽ گائتري
جي اپديش ڪرڻ وارو آچاريه پنهنجي پروهت آهي. ا
پروهت کان ٻه سو دفعا وڌ هڪ پتا سنمان ڪرڻ ٿي ويو آهي
اهڙي طرح نتيه ڪرم ڪري، پوء نتيڪ ڪر
ڪري پنهنجي پاڻ کان ڪوئي وڏو اچي ته ان اڳيان اٿي
بيهي نمسڪار ڪرڻ گهرجي ۽ شراڌ وغيره ۾ وڏي هڪ
دان پڄ ڪرڻ ان جو نالو نتيڪ ڪرم آهي. اهي نتيه
نتيڪ ڪرم اوس ڪرڻ گهرجن ۽ تياڳڻ نه گهرجن.
هيء ڳالهه ڀڳوان ارجن کي ٻڌائين ٿا:
يگيه، دان ۽ تپ روپ ڪرم تياڳڻ جوڳا نه آهن، پر
اهي لازم طور ڪرڻ ضروري آهن، جيئن ته ٻڌوان
کي اهي ضرور ڪرڻا آهن. هي ارجن! اهي ڪرم ۽
پيا به سمورا سرشٽ ڪرم آسڪتي ۽ ڦل کي تياڳي
اوس ڪرڻ گهرجن. اهو منهن جو اٽل نشچو آهي.
شلوڪ :- شيوا مذهبون جن - لڏو لال اڻ ملهو
سي ساڃي سڪ سچيء سان سدا شيوا ڪن
نيون، مڪان، موچڙا، سڀئي سڀ
رتا رنگ رهن - انهي پهر عجيب جي

ڀڄن (سر ڀيرويں:)

ٽل :- چو چگهه ۾ آيو آهين - اتو هر دي ڳالهه ٻڌائين
١- جن ٻنيان لنون جي عمر آ وئي
سي لـ وينده ڏکڙا ڏيئي

پرجاپتيءَ جي مورتي آهي. ماتا پرٿويءَ جي مورتي
آهي. ۽ ڀاءُ پنهنجي مورتي ڪٿن ڪيل آهي. ماتا جو
پوڄن سان ساري پرٿويءَ جو پوڄن، پتا جي پوڄن سان
اندر آدڪ ٣٣ ڪروڙ ديوتائن جو پوڄن ۽ گروءَ جي
پوڄن سان برهما، وشنو، سدا شو جو پوڄن ٿي وڃي ٿو.
چاڻاڪ ته پتر جي اُٺين ۽ پالنا ڪرڻ ۾ جو ماتا پتا
کي ڪشٽ ٿئي ٿو، ان ڏک کي ماتا پتا ئي ڄاڻن ٿا.

جيتوڻيڪ پتر سوان ورهين تائين سيوا ڪري ماتا
پتا جي اُپڪارن جو بار لاهڻ چاهي، ته به هو لاهي
نه سگهندو. انهيءَ ڪري پتر کي پنهنجي ماتا پتا جي
سيوا ڪرڻ ٿي پوندي آهي. چاڻاڪ ته ماهه ولي ودّيا
پڙهائڻ واري آچاريه کان ڏهوڻو ۽ چار ويد ۽ گائتري
منتر جو اُپديش ڪرڻ وارو آچاريه ڏهه دفعا وڌيڪ
سرشٽ آهي. آچاريه هي آهي ته اُن کان ڏن وارو
سرشٽ آهي. ڏنوان کان پنهنجو سمبنڌي سرشٽ ۽
پنهنجي سمبنڌيءَ کان برسن سرشٽ آهي ۽ ان کان
شاستر انوسار شڀ ڪرمن جي ڪرڻ وارو سرشٽ
آهي ۽ انهن ودّيا کان رهت رڳو شڀ ڪرم ڪرڻ
واري کان ودوان شڀ ڪرمي سرشٽ آهي. مطلب ته
متي لکيل ڏن ارڌ آڌ آهن. انهن سڀني کان وڌيڪ
سنمان ڪرڻ جوڳا آچاريه آهن. اُن ودوان کان به پاڻ
ويد ڄاڻڻ وارو ودوان ڏهه دفعا وڌيڪ سنمان ڪرڻ

آلڙ هستي ٻاٿي ٻڌه جو- مؤج اندر جي ماڻ ٻڌا ٻڌه سڄڻوا ويد جا واڪيه آهن ته ٻڌهن ڪرم، ٻوءِ اُپاسنا ۽ ٻوءِ گيان پاڻ ڳهرجي.

جيڪو منش ٻهراون ڪتاب چڏي، ڪدم ستون ڪتاب ڪندو، سو هڪدم ڪري ٻولدو، ٻهن ڪري ڏاڪو ڏاڪو ڪري چڙهڻ گهرجي.

اٿئيءَ جو سنمان

امراج چوي ٿو ته پنهنجي استان لي آڻ اٿئيءَ کي مستڪ نوائڻ ۽ منا وچن چوڻ سان سورج ديوتا جو پوڄن ٿئي ٿو ۽ جل پيئارڻ سان ديوراج اندر جو پوڄن ۽ اُن اٿئيءَ جي چرڻ ڌوئڻ سان پترن جو پوڄن ۽ ٻاوجن ڪارائڻ سان ٻرجا پتي دڪش، ڪشپ آدڪ ٻا ٻرجا پتيءَ جگت گرو سري برهما جيءَ جو پوڄن ٿئي ٿو.

جاوال شرايه جوارت هي آهي ته جو ٻارش پنهنجي گهر ۾ آيل سنياسي آدڪ رڪت سنت کي ٻيئڻ لاءِ جل جي لپ ۽ کائڻ لاءِ پوڄن جو گرهه ٻرابر سان ڏئي ٿو، ته اُها جل جي لپ سمندر جي ٻرابر ۽ پوڄن هماليه ۽ سمير پربت ٻرابر وڏا ٿين ٿا. جيڪڏهن هڪ ٻرهم ويتا ڏهر ۾ پوڄن کائي وڃي ته سارو جگت ترپت ٿي وڃي ٿو. اهڙيءَ طرح اُٿئيءَ جو پوڄن ڪري، ماتا پتا جو پوڄن ڪري ۽ کانتريءَ جو اُپدنش ڪرڻ وارو ۽ ويد جي پڙهائڻ وارو پروهت برهما جي مورتي آهي. پتا

لکي جمع مرڻ آئين - اهــو ناهي لهڻجو وڙ بدا
۴- سوني جڳ کي سچو ڀانئين - ڏاڍن ڏکن ۾ لون آئين
لئو بدن تان باز ناهين - ڪتنب جي سورن ۾ لہ سڙ بدا
۵- هي نہ مايا اهڙي آهي - وشن مدين کي نہ ڀلائي
برهم مهڄهان لئي جبو بتائي - اهيءَ ڏاڻڪان اون ڏو بدا
۶- ڪرشن داس نبي ڏئي - بسچ بهڻجو باڻ مان بدهي
-ڇن گرن ونان وهي - بائي آلد لـي أمــر بدا
شلوڪ:- بنا آلر گيان - ممت لــہ مٽي مـن جي
لوڙي ســب ـاڌن ڪري - ٻڙ هي وبد ٻران
وکي سر لي شبد ۾ - سوجهي ذسي ـچان
گيتا ۾ ڀڳوان - ارجن کي الين چيو

ڀڄن (سر للگہ)

ٽل:- ڀهرين سچاڻج ٻاڻ مدا - ٻوء مـــزو انئي ماند ۾
۱- سر دم سيل سنتوش جو ساڌي - چارئي ساڌن ڌار
سڪ وکي سڄ شبد گرن جو - من الڀاس ساڻ مدرا
۱- من ۾ الدريان ديهہ جو ساکي - سب کــي جاڻڻ هار
جاڳرت سپن شتوپت تئي - ترپا الپمہ پڇاڻ مدرا
۳- جمر مرڻ ٻيو تو ۾ لــہ ڪولي - سکہ دکہ لهر سمان
سب گهٽ وياپڪ صورت لهڻجي - اهو ابدر اچاڻ مدرا
۴- ناپ ڪمول کان نام هلي تو - ترت وکي لون لهار
براہ بهشتي، مدماہ وبکري - نيارو سدا نرباڻ مدرا
۵- ڪرشن الو روپ وجائي - سمہ چمہ آلد چاڻ

جو پنهنجي دل ۽ زبان کي سنڀاري هلائي يعني دليلاوي
وڏن پدارٿن ملڻ تي خوشي نه ڪري، نه ملڻ تي ڏکي نه ٿئي.

٣- جيڪي پنهنجي ڌڻيءَ يعني ايشور جي رستي
کان ٻي مک هجن ۽ دنيا جي لالچ ۾ جن جي دل قائل
هجي، تن ماڻهن جو سنگ نه ڪجانءِ.

٤- جن جي دل تان مان ۽ لوڀ جو پردو لهي ويو
آهي يعني جن پنهنجي ڌڻيءَ جي خيال ۾ لڳي، ڌڻيءَ
۾ فنائي يعني هيڪڙائي ورتي آهي ۽ مطلب نه پنهنجو
پاڻ گم ڪري، هميشه هر طرح سان، هر حالت ۾،
پنهنجي ڌڻيءَ جو ديدار ڪري رهيا آهن، اهڙن سچن
درويشن جي چرڻن جي خاڪ ٿي رهجانءِ.

شلوڪ: ڪري ڪوچ ويا - سڀئي سنسار مون
پير پيغمبر اوليا - جن پڻهن جا پڌ ڪيا
گياني ڌياني گرهستي - سامي پڻ ٿيا
سڀئي غيب ٿيا - تون ڇا سمجهو پاڻ کي

ڀڄن (سر ڀيروي)

ٽل:- منجهي مايا ۾ اـــ مـــر بندا - ڳولهج پنهنجو گهر
١- گهر نه لڌهن جو آنند وارو - پران کان ٻي آهي پيارو
لڌهن کان ڪيئن ڪنارو - اها نه لڌهجي ٻر بندا
٢- سڪ جا سڳي سيني پائي - ڏک ۾ ٿيندي ڪوا سهائي
الکـ سمي ۾ ٿيندي راهي - پهچندي پتڻ تي لڪر بندا
٣- سچ جو سودو ڪرڻ آئين - لڪي تون پڌت اڙڻا آئين

وهندي، جڏهن پنهنجي ستگر جي شبد روپي صابڻ
۽ عشق روپي جل سان دل روپي ڪپڙي کي ڌوئبو ۽
تڏهن اهو دل روپي ڪپڙو سچ جي روشنائيءَ ساڻ
سچو ٿي اچي رنگبو، سچي صاحب جو ديدار پائي
سگهندو. وري مون عرض ڪيو ته هي ڌڻي منهنجا!
توهان ڇا کائيندا آهيو؟ ڇا پيئندا آهيو؟ ڪهڙا ڪپڙا
ڪندا آهيو؟ پنهنجي بچاء لاء هٿيار ڪهڙا رکندا آهيو؟
تڏهن اهو مهاتما چوڻ لڳو ته ڌڻيءَ جي بندگي منهنجو
کاڌو آهي. سچي سائينءَ جي وڏائي يعني مهما ڪرڻ
منهنجو پاڻي پيئڻ آهي. پنهنجي ڌڻيءَ کي هر هنڌ موجود
سمجهي تنهن ايشور جي اڳيان پاپن کان شرم ڪرڻ منهنجا
ڪپڙا آهن. سچ ڳالهائڻ، سچ ٻڌڻ، سچ ڏسڻ، سچ ۾
خيال اُڙائڻ، اها منهنجي تلوار آهي. تڏهن مون همت
جوڙي عرض ڪيو ته سائين منهنجا مونکي پنهنجو شش
ڪري سگهيا ڏيو. تنهن تي فقير صاحب چيو ته ستگروءَ
جو سچو شش اهو آهي جو پرميشور کان وڌيڪ ستگروءَ
کي ڄاڻي. وڌيڪ سکيا مون جي اها اٿيئي ته. هيٺين
چئن ڳالهين تي هميشه خيال رکج.

١. صحبت اهڙيءَ جي ڪر جنهن جي ڪهڻي، رهڻي
برابر هجي. جنهن جي ڪهڻي رهڻي برابر نه هجي،
تنهن جي سنگت نه ڪر.

٢. هميشه ڌيرج رک ٿڌاڻ، ڌيرج وارو آدمي اهو آهي

روشنائي ۽ سچ کي ڏسبو آهي ائين سچ جي روشنائيءَ
سان سچي صاحب کي ڏسبو.

وري مون عرض ڪيو ته سائين سچ جي روشنائي
ڪيئن ٿئي؟ تڏهن سمجهايو ته دل جي صفائي کانسواءِ
سچ جي روشنائي نه ٿيندي. جيستائين دل ڪاري
يعني ملين آهي، تيستائين سچ جو سوجهرو نه ٿيو آهي.
تڏهن مون عرض ڪيو ته هي ڌڻي مهربان، دل جي
ڪارائن جون ڪهڙيون نشانيون آهن؟ ڪيئن لهنديون؟
تڏهن فرمايو ته ڪچي دل جي ڪارائن جون هي
پنج نشانيون آهن.

١- ته ڪاريءَ دل واري کي بندگيءَ يعني ڀڄن مان
رس يعني آنند نه ايندو.

٢- ڌڻيءَ جو ڊپ نه ٿيندس انهيءَ ڪري پاپ ڪرڻ ۾
لڳي خراب ٿيندو.

٣- قادر کي وساري قدرت ۾ ڦاسي پوندو يعني قدرت
کي سچو سمجهي ويهندو.

٤- سچن درويشن جا وچن سمجهي، نه سگهندو
يعني انهن وچن جو انهيءَ جي دل تي اثر ڪين
ٿيندو.

٥- انهيءَ جي دل هميشه جلندي رهندي آهي. اهي
پنج نشانيون جنهن ۾ رهن سمجهو انهن جي دل
ڪاري سمجهڻ کپي. ۽ اها دل جي ڪارائن تڏ

اهو لسو لڱ کيو اسرار ٻڌا
٤- ڪرشن ڏيان ڏٺيءَ جو دل ۾ ڏيو
لڪائي لڪي چگا ڪرم ڪيا سو
ڪوڙي موهه ڪٽنب ۾ وچو نا ڳڻيو
اهو وانهي ڪيو وچار ٻڌا.

هڪڙي ڏينهن آءٌ ڏرياهه تي شڪار ڪرڻ ويس ته هڪڙو سچو درويش ويٺو هو. اُهن پرميشور جو وڏي ڪيرتن ڪيو ۽ ٻهمڻن برهمڻن کي هيٺين ريت سمجهائي رهيا هوا.

١- صوفي سوني آهي جو سر جو سالڪو سٽي.
٢- سورمون اهو آهي جو جهڪي ڇري سوڪري ڏيکاري.
٣- سياڻو اهو آهي جو صاحب کي سڃاڻي.
٤- سمجهه اهو آهي جو اندران ٻاهران سچو رهي.
٥- چڱو اهو آهي جو سڀني کي چڱو ڪري ڏسي
ٻعڪي مندي کي به چڱو ڪري ڏسي.
٦- مندو اهو آهي جنهن جي من ۾ مندائي آهي.
٧- مورک اهو آهي جو مالڪ کان منهن موڙي.
٨- درويش اهو آهي جو دم تي قدم رکي.

وري مون هٿ جوڙي انهيءَ درويش کي وينتي ڪئي ته سائين منهنجا سچي صاحب کي ڪيئن ڏسجي. تڏهن ... ت چيو ته هي منهنجا سچڻا، جيئن سج جي

٧- مانهڻي مانهوءَ جو انهيءَ جو درياهه کلي پوندو آهي.
٨- مانيڻي جي هردي ۾ نوري وديا ۽ گهڻو پرڪاش ڪندي اهي ۽ ڄي گهڻو سک پراپت ڪرائيندي آهي.
انهن ڪان سواءِ ٻيا به گهڻيئي فائدا مانت ۾ آهن.

شلوڪ:- سانت هلندءِ ڪيڏڪي - مورکه مڏهون مال
ٻان لاڀي لسامر جي - جونسو جڳت جنجال
اچي گهتيندءِ اوچتو- ڪرشن ٿهري ڪال
چڏي خسامر خيال- تون جاڳي جپ هر امر ڪي

پدن (سر ٻهاڙي)

ٽل:- اهو ڏينهن وسئون نه وسار ٻندا
ڪيل قول ٻرهوءَ سان يار ٻندا
١- دکه ماس گرڀ جسا آئين ڏسي
مٿي پير مٿا، هيٺي هيٺ سسي
جتي جنڙا اگن جا ٻي سيڪ سئي
رت روگهه سندا هڪار ٻندا
٢- الي سائينءَ کسي لسو سوال ڪيو
پرڀو مون تي ٻلاهون ٻسال ڪيو
هن اسرڪ مڄهان نيڪال ڪيو
جتي لو ٻي رلو زارون زار ٻندا
٣- ٻيو آهيان ڪند گولهه ۾ نه پريسو
هن اولسڌهه مان نسه اڌار ڪريو
اها ڪرپسا مون تي ڪلتار ڪريو

٥- ڪرشن ڪڏهن ڪين وساري - مليل گرن جو گيان
لڌهن مان ٻڌهجو ٻاڻي سڃاڻي - مؤج اندر جي ماڻ
هي پيارا ستسنگي! ماس ۽ سڀئي سڪ انتي.
مسلمانون چون ٿا ته.

ليپائينءَ تان لڌهن سڪ منهجا سبزين - ٻري رالو ڏيئين، ٻاهر ٻاڦ نه لڪري. جڏهن ليهالين مان ٻاڦ ٻاهر لڪري وڃي، ته دلا اڌ ٻڇن، اڌ رهجي وڃن. تنهن ڪري اندر جي مؤج ماڻڻ لاءِ ماس جي ضرورت آهي.

١- ماس ۽ بدن جي سلامتي بعدلي مرڻ جي چنگيائي رهي آ: مطلب ته گهٽي ڳالهائيندڙ، ٻڪ ڪرڻ واري ماڻهوءَ جو هڏو بولو بعدلي خالي رهي ٿو. ان جو ٻيرج ٻٽرو ٿئي ٿو؛ اکين جي طاقت گهٽ ٿئي ٿي؛ ساري بدن ۾ سور ٿئي ٿو. قبضي، دل جي سستي، مٺڪي گرمي، گهٽي قدر پيدا ٿئي ٿي؛ ورلي چنڊل ٿئي ٿي؛ ماس ۽ رهڻ ڪري اهي روڳ هٽي ويندا آهن.
٢- ماليٽي ماڻهوءَ جي ورلي اڪاگر بعدلي ٻڳولس جي اڄن جي رس ولڻ لائق ٿئي ٿي.

٣- ماليٽي جو وچن ماڻهوءَ کي هڪدم اثر ڪري ٿو.
٤- ماليٽي جو جس (مؤما) سڪو ماڻهو ڪندو آهي.
٥- ماليٽون ماڻهو سهاوڪ اي ٻاهر مڪي، ٻجڙن ماڻهن جي سنگت کان ڄٽي پوندو آهي بعدلي ٻجڙن ماڻهن سان سنگ[illegible] ڪندو آهي.

شلوڪ :- ٻڌا ساڌ سنگت - سوامي سڌ رکو ڪو لڪو
جاڳي ڪين اندر مون - ٻي سڀ ممتا مت
ڀاڳي گيان ترو جي - ڪرين ايند ڀڳت
نہ ساڪي ڏسين ست - چيٽيءَ ڪنڊ ۾
٥- انهي ساڌن گيان جا ڌاريو - ڪري ست سنگت کي ڌاريو

ڪرشن ڪال کي ڪين وساريو

تيندو انت ۾ ستگر سهائي
شلوڪ :- سارو جڳ اندو - ٿيو مايا جي موهہ ۾
وڃي وٺڻا ٻاڻا ڪي - ٻڌا سمجهہ سندو
ڪوعاشق چڙهيوائو لي - جاڻي ڏوڙ ڌلدو
واري ڪيست ڪندو - سامي مليو سروپ سان

ڀڄن

ٿل :- هن دوکيباز دنيا جو ڪڏهين - اندا نہ ڪج ايمان
اندا نہ ڪج ايمان - هيءَ لهندو ناهي شان
١- ڪيو ڀيئو آهي سر تهن جي لي - ڦهري ڪال ڪمان
اڇي نہ هلندا نسي او چتو هو - ڪل نہ پولديءَ ڪان
٢- جن لاءِ تون ٿو مايا ميڙين - سگي نہ هلندءِ ساڻ
ساڳيا سيئي توکي آبي ڇڏيندا - جتي مردن جو نہ مساڻ
٣- هلي نہ مايا ويندءِ هٿن مان - لڪري ويندءِ ٻران
پوءِ پنيان پيا روئندا لهنجي - چوندا هاءِ جوان
٤- سمجهي ستسنگ ڪجان سياڻا - متان پوءِ ڪرين ارمان
ٽل من ڌن وچن تون ڏيئي - پوءِ گهرج گرن ڪان گيان

ڀڄن

ٽل:- آئي ڄاڳ ساز ٻاڻي - ڪيڏو ٿڌو اکين مان اجاڻي
١- مٺي ماٺ ڌراپ ڏيهي - وقت وشن پروڄاءُ نہ واهي
ٻس تون پراتر ٻاڻ نہ ڏهي - جيڪو سدا الٿي سکدالي
شلوڪ:- حودي مدجهہ خراب - مورکہ لوڪ آٻار ٿيا
مجهي وليا سڀ - سڀ جڳت جو اسباب
اڳيون ڪال ڦهار جو - سامي جهلس لساب
هر هر ڏين حساب - سمجهہ ورائي سڪٽا
٢- سمجهي لکهجان سير سپاڻا - ڪٿين رائدا وپارت راڻا
ڇڏي مدر مدل اڪاڻا - سدگہ ڪاڏ ڪيئون هڪ ٻاڻي
شلوڪ:- گهرين ڪوه گهٽي - مورکہ مايا رام ڪون
ويا پٽيمدا ڪيترا - مهن لي همت هٽي
لون ٻي ليدين ڪالڪا - ڪوڏي ساڻ ڪٽي
سار سنسيار ڏٽي - سکي ٿئين سامي چئي.
٣- چڏ مايا جي ڪوڙي مستي - ڦاٿر جنهن جي ناهي هستي
سمجهہ ارپت ناهي ٻستي - لون چالي ڪرين تو وڏالي
شلوڪ:- اهڙا لوڪ الڏي ويا - سامي هن سنسار مون
جن جي رت ڦهتن سان - سنتني سمند ٿيا
مالک راڪاس ديوتا - پڪي وس ڪيا
اهڙا سڀ ويا - استت رهي نہ آدمي
٤- ڪال ڦهري طاهر آهي - ڇا مدجهان پيو ڇا ٻٽالي
نہ اوچتو ڪين ٻڌالي - وڃي جهٽ پٽ گهنجوروالي

جيئن واچار مالا ۾ شلوڪ آهي
ها:- ڀڳوت رلي ڪتي آن متي - ڀرڀم اڪمه لت چ
گن گاوت پلڪت هردئه - دن دن سر سه
سوائي ڪرشرام جن ڀڄا شلوڪ ۾ چون ٿا.
:- جپ لپ ڀوڳ وڀراڳ سان حيلا ڪرڻ هز
ڀرت ورت ڀيج دان سان ملندو سرڳ دوا
ڀرڀم اسا ڀرچي ٿو ساڪي سرجڻه
ڪرشن ڪر وچار، ڀار ۽ ڀرچي ڀرڀم سان.
دوها: ڪبير هسا دور ڪرو - روائي سن ڪر ڀرڀت
ڀن رولي ڪتي پاڻي - ڀرڀم ڀيارا ميسه.
جن ڀريوءَ کي پاتو آهي ان کي هن سنسار جا پوڄ
يلاڻي اٿا سگهن ؛ جيئن ڪيترا ئي ڪوڏا هجن پر ٻلي
کي ڪائي نه سگهندا. پر جيڪي رات ڏينهن پدارٿن جي
ڪنبي ڪرڻ ۾ پنهنجي جيوت وڃائين ٿا، سي آشا ۽ ترشنا
۾ جلندائي رهن ٿا. پر جن پرڀم رکي، پنهنجي من روپي
مندر ۾ ستسنگ روپي سيجا وڇائي، من وچن روپي
هار ناهي پاتو آهي، شيوا ۽ امرتا سان شرڀر کي سيتل
بٺايو آهي، اليٺي لنارتڻ اوراس ڪري ٿو.
ڀرڀم ۾ اها طاقت آهي جو گيان جو گيان پلجي وڃي
ٿو. ڀڳتي ڪري هي پيارا، اگيان جي لله مان اٿي
ڪري سجاڳ ٿي ۽ هن ڀجن کي من ۾ واچار.

شلوڪ: چريا چنڊ چوڻ - دم ماري واهه دم ۾
سهڻي ڪر سامي ٿئي - لڌو ساڪيءَ جو سمجھ
ڪيڏي وس ڪلپس ريءَ - مڃيس ساڻ مڪڙ
ٻولڪڻ ؛ ٻوڙڻ - اٿي ڪنر ڪتن ڇو
شاهه ڀٽائيءَ چيو آهي -

١- پڙهيو ته پڙهن - ڪڙهن ڪين قلوب ۾
پاڻان ڏوهه چڙهن - جيئن ورق وارن وترا
٢- سا ست نه سارن - الف جنهن جي اڳ ۾
لساحق لهارن - پسا ٻيا ٻارنءَ لاءِ

روحل لو چوي:-
ڪن مڙئي ڳالهه، تاس ڪنهن جي لن ۾
ڪتابن، سڀون ڳالهڙيون واڪاڻين واس
پر طاهر ٿيندين ذاس، رهڻيءَ ۾ ان روحل چوي

پر ڪالسواءِ ڀڳوان نه ملندو؛ ٻيو به شرڌا ساڻ هجي.
باقي باهريون لڪ لکيءَ وارو ڏيکاو جو ٻرابر نه هجي.
جيڪي ٻرامي آهن سي هن دنيا کان نرالا آهن. هنن
جي هلت چلت ڪهڙي آهي؟

دوها:- الڪ نه اوندهن ڪهڙا - طلب نه رکن طعام
ڇهڙا مڏهه مالـام - لهڙا عاشق عبد ۾

اهن جي لئه حرام آئي وجي آئي. ڏينهن رات ٻراءِ
کي ياد ڪندي گذارين ٿا. گد گد ٿي خوشيءَ ۾ ڏوليا
نه سمائين ٿا. ڏينهن ڏينهن سڌا ڏسڻ ۾ اچن ٿا.

مطلب ته جيڪي پريوءَ جا پيارا آهن تن جي اندر مان دردن جي دانهن نڪري ٿي، دم دم انهي فراق ۾ زار زار رُنن ٿا. انهيءَ قدر جو شرير جي به ڪين سڌ نٿي رهي، هو ڪلا ڪيبت جي پرواهه لتا رکن ۽ هميشهه سنساري پرشن جا طعنا ۽ ٺٺڪا سر تي سهندا ٿي رهن ٿا.

شلوڪ: روئو ويئي روءِ، ڪل لڌهن جڏهن خبر ٿئي
اجا مٿي ٽو - مٺان پوري ڪا پل ٿئي

٢- مٺان ڪرين گمان ڪا مان سدا سهاڳڻ آهيان
ڪبدن جو ڪبير چوي جنهڻجو سنت به رکندا شان
سيئي ٿيس حيران - جس ليلا وانگر لاڏ ڪيا
براج ڪلهه اسانجي بيڪ ڌارين جو ڪهڙو حال آهي.

٣- جوڳي هن جهان جا - ڏونٽا هي ڏونٽا
پيو ڪائين پيٽ ۾ ٽڪر ۽ ٽونٽا
ڪڙا ۽ ڪونٽا، پورب ڏيندا پدرا

٤- جوڳي هن جهان جا جن جواني سان آرو
هڪ مارو وجهن ماني ته ئي پيو ڳالهه ۾ ڳتڪارو
ويچارن وجود کي، ڏکن ۽ ڏيکارو
سي ڪيئن لهن چارو ڪرم جو ڪرم علي چوي

سامي صاحب جن فرمائين ٿا ته مڪ گيانيءَ ٻٽهي، لوڪن کي ڳالهيون ٻڌائي، انهن کي رجهائي خوش ڪرڻ مان پرماتما جي پراپتي نه ٿيندي. اها ڳالهه ڪند تو ڪائين.

حتي ليڇن جي نه ڪچهري ادا
اڄي پالڻو پڇي ٻيا ڪو پري

٢- ستي سيتان رام ڏياڙي هئي
شري رام سندي پت راڻي هئي
ڏاڍي راوڻ ڪئي نه واڳاڻي هئي
رگھنات ٻيا ٻئي روئي رڙي

٣- جنهن راوڻ ڪال ڪي قيد ڪيو
تنهن جو نه ڏسو هيءَ حال ٿيو
لڪو وس رهيو جو ٻاري ڪو ڏيئو
اهنڪار الڏر ٻر ويو ٿي ڏري

٤- لڪئي ڪرمن ڪان سولي چئندو
جنهن لي مالڪ ٻهڇي مهر ڪندو
جالي ڪرشن دلياسب ڏور ڏڏو
ٻالي آلسر گيان سوامي لري

پرم ڪالسواء پريوء جو پسڻ مشڪل آهي، جنهن لي رام جي مها؛ ستگر جي دپا؛ سمه ترشن جي سنگ جو رنگ چڙهي وڃي ٿو، تن جي ڪوڙي حالت ٿئي آئي، هن شلوڪ ۾ ڏنل آهي.

شلوڪ:- بل بل ڪن پڪار، ڪنا درد فراق جا
پسڻ ڪارڻ پريءَ جي، روئن زاروزار
سامي چئي شرم جي رکن ڪالا سنيار
آءٌ مل جالي ٻار نه نه ڏيون تا درد ۾

راجا راڄ هلائڻ لڳو. توڙن ڏينهن پڇاڙا هن جو ناڻو لوهي راجا پٽجي ويو. پياري گرمکو - هن مايا کان ڪو ورلو بچي سگهندو.

ڀڄن (سر ڀيروي)

ٽل:- هن مايا الڳڪ ڪاري، کان ڪو ڇٽندو ورلو وار
ڇٽندو ورلو وار - ڪر ڪيو جسن جو من فقير

١- بالميڪ ڪيا پاپ الاهي - مارِيا ٻير فقير
سات ڪتب جو ڪولہ ڏنائين - ستت ڏاس لکايو

٢- شيخ فريد کي چرري چڙائي - مٿل ڀڳي جي شرار
ڪري سدلي کي سمجهايو - گيالي ٻٽير ۽ گمير

٣- مران مران جي جاپ جپڻ سان - راضي ٿيو رگهوبير
ڏاش بارڻ سان درس ڏنائين - ڀگهس جمر جي ٻير

٤- رامالمد جڏهين راهہ ڏيکاري - ستڌر او ستت ڪبير
ڀورن ٻيڊ ڀهلاچ ٻرايو - جنهنجي الدر اڪير

٥- ستگر ليلا شاهہ سوامي - مليا ستت سڌ ٻير
ڪرشن داس تي ديا ڪري جن ڪاٽي ٻوجي ٻير

ڀڄن (سر ڀهاڙي)

طرز- جڏهن ٻون ٽا ياد ٻوهار عمر

ٽل :- لکيو ڪرمن جو ڪڏهين ڪين ٽري
ٽلي حيلا ڪٽي ڪو هزار ڪري

١- دروپدي هتي ٻتورت ساري ادا
دشاسن ڪتي تي اگهاڙي اد

١- ڪرڙ ڪپت لڪا من ۾ مدائي
سچو سودو ڪن سي سدائين
سي رهن سدا نشڪام - ڪڏي اوڏيا نالڳا ڪاري
٢- ساڌن ڌاري سماڌي لائي - پرمانند پد پورڻ پائي
ڪڏي ڇڏيو سڀ غير گمان - بيٺي انهن کي سڌ ٻڌ ساري
٣- استول سوکم ڪارڻ ٽيئي - ساکي ستن جا ٽيئا سر ڏيئي
سمجهن جڳ کي سپن سمان - آها ستن رمز سمڪاري
٤- موهه مايا جو من مان هٽائي - حيرتي کي ڇڏيئون جلائي
برهم گيان جو ڪيو لکان - سمت ستي سدا سڪاري
٥- ڪرشن گيان گرن مان پاتو - شبد گرن جو سن ۾ ڪماتو
دکن سکن ۾ رهن سمان - مليو لن کي موهن مراري

راجا ٻڌي ڏاڍو خوش ٿيو. گرو جن کي راڄ گدي
ڏيڻي راجا ٻن ڏاهن عالم اڳيان ته گرو چرڻ لڳس ته
هي راجا توهان ڪنڏاهن تو ودهو؟ راجا چيو ته مهاراج
توهان راڄ جو بوجهه ٿيو، هاڻ بي روئين جي ضرورت
ليندي سو جتي وٺندو آئي گاهه ڪري وڪڻي، پيٽ
پيو پاليندس. تنهن تي گرو چيو ته بچا! تو ڪٿان گاهه
ڪٽ ليندو، تنهنڪري توهان مهنجو راڄ وٺي سنڀال؛
ٻه روئين جيترو خرچ خزاني مان ڪڍجو؛ هر سال
مهنجي راڄ جو ليکو مونکي ڏيندو ڪر. چاڪاڻ ته اسان
سادن کي راڄ سنڀال ڪرڻ ڪرائڻو آهي. ڪم ڪار
علائق لاءِ ضرور ڪو ماڻهو رکڻو پوندو. انترو ٻڌي

يعني پنهنجي سروپ جو گيان. گوڻ ڌرم ڇاکي چئجي؟
دوها:- کميا، اهنسا، ديا، مرڌو، ستيہ وچن، تپ، دان
شيل، سوچ، ترشنا بنا، ڌرم لڳہ دس جان
اهو ڌرم پيدا ڪيئن ٿو ٿئي؟ ناس ڪيئن ٿو ٿئي؟
وڌندو ڪيئن؟

چوپائي:- اُپجي ڌرم واڪيہ ست ڪر اَسہ
ديا دان ڪر ڌرم بڌي لسہ
چوپائي:- اِستٿ ڌرم کميا ڪي سنگا
ڌرم ڪروڌ ڪر هوت وڀنگا

پيو جيڪو مکيہ ڌرم آهي سو ستگرو سمجھائي ڇڏي
لکائي سگهون ٿا. اسان جي ڀارت ورش ۾ ڪيئن ڏيئون
مها پرش ٿي گذريا آهن، تن جي سيني پڙهڻ کي
خبر آهي. شاسترن جا پرماڻ ڏيکارڻ لاءِ شاسترن
دوارا پڙهون ۽ پيا، ڏينهن رات ستسنگ ڪندون ۽ پيا
لڌهين ۽ اِسي دلين تي اثر ٿئو وهي. تنهنجو ڪارڻ
فقط اهو آهي جو اسان وشين ۾ ڦاٿي ويا آهيون.

تنهن ۾ هن جيو جو آڌار آتم گيان ڪانسواءِ نہ ٿئي
سگهندو. هي راجن! توڻ ۽ هن ڀڄن مان آتم گيان کي
ني وٺ.

ڀڄن (سر جوڳ)

ز:- ڪنهن فقيري اوکي ڪار
:- جنهن پاتو آهي آتم گيان - تن جي الدو ۾ عجب بهاري

لاءِ چڱيدا تون هدون. جتان هو لنگهي سگهي، پوءِ گرهست
ڪندو هو؛ پر اڄ ڪلهه ننڍي هوندي پنهنجن ٻارن
کي پئسن جي لالچ جي وس ڪري شادي ڪرائين ٿا.
ننڍڙو اهو ڪو لڪري جو ٻار ٻيا ڄڻن پوءِ انهن ٻارن
کان راس ڏيهن ولن مهن متو ٻٽاليندا، ڪٽاليندا ۽
ڪروڌ اڳيءَ ۾ ولن هلندا ۽ سڙندا. اها سڀ اسانجي
ٻارن ۽ ٻمرن جي ٻال آهي. انهن ڏينهن کي گهر جي
نه پنهنجن ٻارن کي ننڍي هوندي ڏسي سگهيا ڏين،
جو هو ودوان، وير ۽ مهاپرش ٿين. انهن ڏنه هو پاڪيزي
دوهي، سمت دروهي ۽ ناستڪ ٿي پنهنجو ۽ ديش جو
ناش ڪن. جيئن شاستر چون ٿا تيئن ڪونه ٿا ڪرايون.
شاسترن جي رسم کي ڇڏي پنهنجي مرضيءَ سان
هلون ٿا. جنهڪري اڄڪلهه اهڙو ڏکيو ڏينهن ڏسون ٿا. ننهن
ڪري اسانکي ٻارن سڀني گهر جي، سالن ڏوهه
الوسار ورزالو نقط هڪ گيتا جو ئي پاٺ ڪرڻ ۽ ان سان
گڏ عمل ڪرڻ سان سڀئي دکن کان ڇٽي، پرماتما کي
پرايت ڪري سگهون ٿا.

پر جڏهين اسان نه هٿ ڇڏي پنهنجي ڏوهه کي
ڏارڻ ڪندا سون پوءِ اسان جون اکيون کلنديون نه ڪيئن
ٻيا ڄڻجن، ڪيئن ٻپالجن ۽ ڪيئن انهن کي ڏسي
سگهيا ڏجي.

ڏوهه ٻن قسمن جا آهن:- هڪ گرڻ ڏوهه ٻيو مکيه ڏوهه،

يعني پنهنجي سروپ جو گيان. ڪوڻ ڌرم چاڪي چئجي؟
ڏوهاڻ:- ڪميا، اهنسا، ديا، مرڌو، ستيہ وچن، تپ، دان
شيل، سوچ ۽ ترشنا بنا، ڌرم لڳ دس جان
ٻو ڌرم پيدا ڪيئن ٿو ٿئي؟ ۽ ناس ڪيئن ٿو ٿئي؟
وڌندو ڪيئن؟

چوپائي:- اپجي ڌرم واڪيہ ست ڪر اُت
ديا دان ڪر ڌرم ٻڌي لست
ٻوپائي:- استت ڌرم ڪميا ڪسي سنگا
ڌرم ڪروڌ ڪر هوت ويڀنگا

ٻيو جيڪو مکيہ ڌرم آهي سو ستگرو سمجهائي، ۽
لڪائي سگهون ٿا. اسان جي ڀارت ورش ۾ ڪيئن ڏهاڙون
۽ مها پرش ٿي گذريا آهن، تن جي سيني برهمڻ ڪي
خبر آهي. شاسترن جا پرماڻ ٻڌائين ٿا. روز شاسترن
ڏواران پڙهون ۽ ٻيا، ڏينهن رات ستسنگ ٻڌون ۽ ٻيا
لڌيون ۽ اسان جي دلين تي اثر ٿو وهي. تنهنجو ڪارڻ
فقط اهو آهي جو اسان وشين ۾ ڦاٿجي ويا آهيون.
تنهن ۾ هن جيو جو آڌار آتم گيان کانسواءِ نہ ٿي
سگهندو. هي راجن! تون ۾ هن ٻچن مان آتم گيان ڪي
پائي وٺ.

ڀڄن (سر جوڳ)

...ارز:- ڪنن فقيري اوکي ڪار
...ن:- جنهن پاتو آهي آتم گيان- تن جي اندر ۾ عجب بهاري

لاءِ ڇڏيندا آهن هئون. جتان هو ليٽي سگهي، پوءِ گرهست ڪندو هو ۽ پر اڄ ڪلهه ننڍي هوندي ئي ٻهراڄ ٻارن کي ٻئن جي لالچ جي وس لي شادي ڪرائين ٿا. لتيڃو اهو آهي لڪري جو ٻار ٻيا ڄڻين پوءِ انهن ٻارن کان راس ڏيهن ولن معهن مٿو پٽائيندا، ڪٽائيندا ۽ ڪروڌ اڳيءَ ۾ ولن جلندا ۽ سڙندا. اها سڀ اسانجي ٻالڪن ۽ ٻمرن جي ڳالهه آهي. انهن ڏنوين کي گهر جي نه پنهنجن ٻارن کي ننڍي هوندي ڏرمي سکيا ڏين، جو هو ودوان، وير ۽ مهاپرش ٿين. انهن ڏنه هو پاڪدي ڏوبشي، سمت ڏروهي ۽ ناستڪ ٿي پنهنجو ۽ ديش جو ناش ڪن. جيئن شاستر چون ٿا تيئن ڪونه ٿا ڪرائون. شاسترن جي رهس کي ڇڏي پنهنجي موهتيءَ لي هلون ٿا. مهڪري ارچتون اچيو الاٽون هڙ ڪن. تنهن ڪري اسانکي ٻهرين سچمت ٿيڻ گهرجي، سنالن ڏرم الوسار ورالو نقط هڪ گيتا جو ئي پاٺ ڪرڻ ۽ ان سان گڏ عمل ڪرڻ سان سچي ڏکن کان ڇٽي، پرماتما کي پراپت ڪري سگهون ٿا.

پر جڏهين اسان نه هت ڇڏي پنهنجي ڏرم کي ڌارڻ ڪندا سون پوءِ اسان جون اڳيون ٿيندڙون نه ڪيئن ٻيا ڄڻجن، ڪيئن لپائين ۽ ڪيئن انهن کي ڏرمي سکيا ڏجي.

ڌرم ٻن قسمن جا آهن:- هڪ گرڻ ڌرم ٻيو مکيه ڌرم،

ڪل سڄي رت ۽ ڀون ۽ سان ڀري پيئي آهي. ٻن ڪي ڪيڻان ڪاڻي رهيا آهن. ٻڪ ۽ وياڪل ٿي پيو آهي. انگ سيئي ڪيڻ ٿي پيا اٿس ۽ چرڻ جي طاقت ڪاڻهيس ۽ ڪڇي ۽ ٽڪر جي گرڻ پيئي اٿس. اهڙو آهي ڪتي جو حال، ته ۽ ڪتي ۽ ڪي ڏسي ان جي ملڻ جي چاهنا ڪري رهيو آهي. اهو ڏسي راجا ڀرتري چوڻ لڳو:-

گوت :- اهو مينج ڪي ليپ ماري الدگا
الدگ سوان سوالي ۽ ڪو چاهي الدگا
ڪرشا ڀدگ، ڪاڻا، ڪتي ڀوڃ ڪوڇا
سروي ڀون ورڻون لي ڀگتي سروا اوچا
ڪرجيا سدگ لي سدگ سون ويا ور لدگا
ڪتي ڪيت اور مکيان ڪا ڀولي ڪا
ترکيا ٻڪ سون وياڪل جهيڙڻ الدگا
گري اپنج پيتار ڪو ڀڙيو سو گهالدگه
انسي سوان لي ڀي لهين ڪام باڇي
ڏلي جوان ڪي چت ۽ ڪيون نه راچي

مطلب ته ڪتي جا حال ڏسي راجا ڀرتري ۽ افسوس وني ويو چوڻ لڳو ته اهڙو ڪتو جو ڪام ڪ... اڄي سگهي نه ٿو ۽ ڏاوان ۽ جران ڪيڻن ٻڄي سگهندا ... سڄڻو! اڄ ڪلهه اسان جي ڀارت ورش جي ته اهائي ... ت آهي ۽ ڀراڻي زماني ۾ ائين ڪونه هو. ماٽائون ٻار ... ، وڏو ڪري، ٢٥ سالن تائين گرو ۽ وت وديا پڙهائڻ

ڏري سر ڪر جي چرن تي - وڃائي ٿي وٺ گهرجي
٢- ڪرم جي گيان کي ڌاري - مصمم من جي کي ڇڏ ماري
اندر دلڙي ٻڌهجي ٺاري - سچو عاشق ٿيڻ گهرجي
٣- سڀني صورت ٿيهجي آهي - جڳت ٽوڪان جدا ناهي
ڪوڙا ٻيا پورلڪ ڇڏ ڌاهي - بهادر ٿي بهڻ گهرجي
٤- ڏجهي هيءَ ٻالڪ جي ڄاڻي - اندر جي موج لٽ ماڻي
ٿيندءِ ستڪر سچو ساٿي - ٽڪهن کي سرڙو ڏيڻ گهرجي
٥- ڪرشن جو وقت وڃائين ٿو - ٿير اڄ جو نه ڇاهين ٿو
سچي لنؤن جو نه لائين ٿو - سچ لئي سر ڏيڻ گهرجي

اهڙي طرح وشي ٻارا سرجن ٽرموهي راجا کي سمجهائيندا رهيا ۽ چوڻ لڳا ته راجا! تنهن جا پنج دشمن آهن جي واس ڏيهن لوڪي مارڻ جي ڪري رهيا آهن. اهي ڪوڙا آهن پنج دشمن، ١- ڪام ٢- ڪروڌ ٣- لوڀ ٤- موهه ٥- اهنڪار. سڀني ۾ مهابلي ڪام آهي، جنهنکي ٽون ٻهرٻالين جيت ته ٻيءَ ٻيا چار ئي دشمن جيتي وٺندين.

مهاتمائون فرمائين ٿا ته ڪام اهڙو ته بلي آهي جو منش نه چاهي به بسون ته ان ڪامنا ۾ ڦاٿندا رهن ٿا. ڪام جي منهن ۾ اچي ڪام کي ٿا چاڙهين. هڪڙي ڏينهن راجا پرلري گهمندا هڪ جهنگل مان اچي لنگهيا. ڇا ڏسن ته هڪ مرڳيڪ ڪئو-ٻت لئي بيو آهي ۽ ڪالو ٻيا ٻنهس ۽ مکيون جهڙ جهڙ بيون ڪن، بدن جي

پيالهون کهت ميرو ننڍڙن کهان گيو
پتا هون کهت ميري پالهن آج دور ٿئي
پتر هون کهت ميرو ور دک دي گيو
ڪامني کهت ميرو سيس سرتاج کهان
سندر کهت ڪوئي نهين جان سڪي
الهي لتڪال روئي هاٿ ۾ ڏران ليو
پرانو هو سو ڇن ۾ کهان گيو

ارٿ:- پياري سڄڻو! لاشو اڄ ٿي پيو آهي ماءِ چوي
مُنهنجو پٽ مري ويو. ڀيڻ چوي مُنهنجو ڀاءُ ويو. ڀاءُ چوي ته مُنهنجو ڀاءُ مري ويو. زال
چوي ته اڄ مُنهنجو سرتاج پٽ لي ڪري پيو. سندر داس
مهاراجن چون ٿا ته افسوس! مورک ايترو به نٿا ڄاڻن ته
هن ۾ ڇا هو ۽ ڇا هليو ويو؟ ست پرش آهي ۽ ڳالهه ڪي
جاڻيو ويندا آهن ۽ شاسترن ۾ پڻ اڪيل آهي. هي راجن!
توسان سنبنڌي ڇڏي ماڻ ڪائين هلندا ۽ اڪيلي توسان گڏ
ڪير ڪونه هلندو ۽ تنهن ۾ ڇو اٿو اهڙو ست پرش ڌمت
ڪري الهي ۽ ڪان گمان وٺين ۽ مايا جي جار ڪان ڇٽين.

پڇن (سر ڪنڊ ۽ ڀيروي)

ٽل:- ڪري سنگر سچائي ۽ سان - سچو پيالو پيئڻ گهر جي
منائي موهه مايا جو - جگت ۾ پوه جيئڻ گهر جي
ــ رکج وشواس وچن لي - مٿان پڻڪين اون ٻار ۾ ۾

ڀڄن (سر لنڪ)

ٽال:- تو سمجهيو الاجي جا هي - اوکي آهه مرڻو آهي

١- ڪچيءَ واريءَ جا ڪوٽ اڏائي ٽهن لي ويٺين ديرو جمائي
اجان ٻيو تو سيٺ سڏائين - هيدا چنڊ ٻاور لاهي

٢- مايا جو رنگو جوڙ ٻيو جرڙين - پاڻهي ٻاڻ کي ٻيو تو ٻرڙين
ٻهڏجي ڪرڻي ٻاڻ کي تو لوڙين - ويٺين ٻهڏجو ڪند ڪپائي

٣- ٻاغ ٻاغيچا ٻنگلا ماڙيون - ٻاڙ ٻاڻتيا سندر ناريون
الٽ وٺي ٽڪندي ڪاريون - آهي ٽيندي ڪرڊ سهائي

٤- ڏس ڪٿي تون سمجهي سياڻا - ڪيڏي هتان ويا رلندا راڻا
ٻير پيغمبر ساڌو سياڻا - ويد واٽيون ويا لسه ٽٽائي

٥- ڪرڻ ڌرم ٻورو رهڻان - دان ڪري ڪٽهڪي نا چٽجان
ڪرشن دک سک سر لي سهڻان
تو سان سنگر ٽيندو سهائي

رشي ٻاراسر حن راجا تو موهيءَ کي سمجهائي رهيا آهن ته هي راجا! توهان جو هن مايا روپي گور گهنگهور ٻاڏجي گهٽا دک ڏسي رهيا آهيو، ڪڏهين اهو به وڃار ڪيو اٿو ته حن لاءِ هيترا دک سهي رهيا آهيو سي توهان سان ساڻ ٽيندا؟ هرگز نه؟ اهي حو بيار ٽيسين ٽالين اٿي جيسين ٽالين اوهين کي سک ٻيو ڏين، سڀ سوارٿ جا اٿي. مرڻ کي پڄاڻا سڀ سوارٿ کي ياد ڪري روئي جا چوندا سو ٻڌ.

١ ڪوٽ:- مالا تو ٻڪاري جائي ڪوٽ ڪوٽ رواهن

چنچلتا کي ڪيئن ناس ڪريون؟ منهنجي حالت ته تمام کي ٿوڪي اچ
آهي ۽ آخر ناس ٿي ويندي؛ تنهنجو لياڳ ڪر. جي
ڪڏهن تون موڪشه چاهين ته وت وراڳ، جيڪو ساڌنا
ڪرڻ وارو آهي.

سوامي اتمه داس جن چون ٿا:-
دوها:- موڪشه وشيه وراڳ جو. پدن وشيه سمجھ
راهم سب گرنٿن ڪو مٿو. من مالي سو ڪراهه
ارٿ:- جي تون موڪشه چاهين ته وشين کان پري
رهه؛ جي بندڻ چاهين ته پرتي رکه؛ اهو سڀني وڏن
شاسترن جو مٿو آهي. هاڻي جيئن تنهن جو من چوي
تيئن ڪر.

رشي پارا سرجن راجا ترمو هيءَ کي پڙائي رهيا آهن
ته "جيڪڏهن تون سچو سکه ٿو چاهين ته وشين جو لياڳ
ڪر. يعني سنسار ۾ هردم ويچار سان حالت ڪر جيئن
منهنجي لاءِ سنسار بندڻ نه ٿئي." راجا چوڻ لڳو، پريو!
راجڪمار وڏو ٿئي ته ان کي راڄ ڏيئي پوءِ سنسار جو
لياڳ ڪندس. تنهنتي گروءَ چيو ته هي راجن! راجڪمار
اتر و وقت جيڪو هجي يا نه هجي؛ تنهن ۾ تون موڪي
راڄ ڏيئي، سنساري دکن کان آزاد ٿي. هي راجن! هاڻ
چت ڏيئي هيءَ پڙهن ٻڌ.

وس ڪي دک ٽالي سگهي ٿو.

هي پيارا ستسنگي، توهان ڪي خبر آهي ته الدرن
جا ٻوڙ ڪيترو دک ڏين ٿا ڏين. راجا پرٿوي ۾ اليٺي
چرن ٿا.

ڪرشن:- الدرن ڪي ٻوڙ ساري - ڀاري روڳ دکي والي
ٿان ڪي ڪڇ ڪيمه ممت - سرائهه پستڪ لسج وي
پاپ آدر لاسن ڪو - وچر پاڪ سان ڪو
داهي دوش ناسن ڪو - موکشه سکي سجري
هو جو شالت پاو ٻيڄ - پراپتي ڪدائي ليڄ
ابهي ڪلول لول - ڪمه لي له اجري
ڪٽ پنگ بتو راڳ - اُالڪو من ڪرو ٿياڳ
موکشه ڪو دراڳ سو ڪاري - لاسون لج وي

ارجن:- هي جيو! الدرن جا جيڪي ٻوڙ آهن سي
وڏا دک ڏيڻ وارا آهن. ڇهڪري اون اهن ڪي ڇڏي
ڏي؛ جيڪو سچي سک ڏيڻ وارو رستو آهي سو وٺ.
جڏهن الدر جو وجر ايندو آهي جو ٻهاڙن کي ناس ڪرڻ
۾ ڪم ايندو آهي؛ ليڪن موکشه روپي وجر پاپن روپي
ٻهاڙن ڪي ناس ڪري ڇڏي ٿو. پر جڏهن ڪاهه ڪڪن
پن کي ٻاهه ساڙي ڇڏيندي آهي، ليڪن موکشه روپي
اگني دوشن روپي ڪاهه کي جلائي ڇڏي ٿي! ٿيون
آتما شالت ڀاؤ جيڪو ٻهچي هردي ۾ آهي، سو اڙي
ليج اون چو الهيءَ کي لئو پراپت ڪرڻ؟ ٻهچي

پڙهڻ. ۱۹- ٻين جا خيال ٻڌڻ ۽ رکڻ. ۲۰- لسهه ليکن ستسنگ ڪرڻ ۽ سڀ شاسترن جو وچار ڪرڻ.

ديوتائن جي رهڻ جا هنڌ

۱- ڪنن ۾ دگپال جو واسو ۲- چمڙيءَ ۾ وايوءَ جو واسو ۳- اکين ۾ سورج جو واسو ۴- جيڀ ۾ ورڻ جو واسو ۵- نڪ ۾ اشوني ڪمار جو واسو ۶- وات ۾ اگني ديوتا جو واسو ۷- هٿن ۾ اندر جو واسو ۸- پيرن ۾ اپيندر جو واسو ۹- اپسٿ ۾ پرجاپتيءَ جو واسو ۱۰- گدا ۾ يم ديوتا جو واسو ۱۱- من ۾ چندرما جو واسو ۱۲- بڌيءَ ۾ برهما جو واسو ۱۳- چت ۾ نارائڻ جو واسو ۱۴- اهنڪار ۾ شنڪر جو واسو. اهڙا ديوتائن جي رات ڏينهن انسان ڪڏ رهن ٿا، ان کي ڇڏي ڪري، انهن کا مالڪ ڏينهن وساريون ويٺا، ان جي ٻليان ٻهڪندڙ جيون برباد ڪري رهيا آهن. پوءِ انسان ۾ ڏاڍو دکي ٿيندا آهن.

ڀڄن (جوڳ)

ٽل:- ڏاڍو پوءِ پسدا پڇتائيندا هن
ڪجهه ڪوڙ ڪين ٻيو الهن چوندا هن

۱- ايندي انهن سمو جڏهن ڀاري ٻدا
ڪندا لوڀ لوڀ ڪزاري ٻدا
الي ڪوڙ ڪندي ڪو ٻرياري ٻدا
پوءِ ورڻا ٻيو لون واجهائيندا هن

۲- هٿان [illegible] ڀار جهڻا لوڪي چڻاڙهيندا

ڳانڍو اٿئي ته ھڙيءَ جا ڳن ڳانئي وٺ، متان پوءِ پڇتائين؛
ڏسندي ڏسندي ھي وقت ھٿن مان ھلي ويندو؛
جيئن ڏيئي مان لڪندڙ لاٽون مٿي اٿيون سگھن،
وھي وڃڻ ٻاٽي وري واپس اچي نٿو سگھي، ڪريل
ڦل وري واپس وڻ پر لڳي نٿو سگھي، ٽٽڻ مان ڏڏل
ڪير واپس پئجي نٿو سگھي، وڇن مڪ مان اڪتل وري
واپس نٿو اچي سگھي، ليڪن گذريل وقت وري واپس
نٿو اچي سگھي. ليڪن ھيءَ ڪڻ پنگ دياھي ٻ ھڻ کان
پوءِ، واپس نھي اٿي سگھي. تنھنڪري ٻون ساوڌان
ٿي ڀھريائين برھمچريہ جو پالن ڪر، جنھن جي آڌار
سان اُلتيءَ کي ٻاٽي سگھندين.

برھمچريہ جا نيم

١- سچ ڳالھائڻ. ٢- ڪان پاڻ شڌ رکڻ. ٣- پاڻي صفا ۽ ڇاڻي
پيئڻ. ٤- کاڌو خوب چٻاڙي کائڻ. ٥- کاڌو ٻه ڳرھ گھٽ
کائڻ. ٦- تماڪ، ڀنگ، چرس، چانھه، شراب وغيرھ
نشيدار شيون نه واپرائڻ. ٧- اندريہ شنان يعني دشا ڪرڻ
وقت سڀ اندريون ٿڌي پاڻيءَ سان ڌوئڻ. ٨- ڪثرت
يا آسڻ ڪرڻ. ٩- ھر روز صبح ۽ شام شڌ ھوا کائڻ
١٠- شنان ڪرڻ وقت بدن کي خوب مھٽڻ. ١١- سويل
سمھڻ ۽ سويل اٿڻ. ١٢- صبح ۽ شام ايشور کي پرارٿنا
ڪرڻ. ١٣- استرين کي خراب دشٽي سان نه ڏسڻ
١٤- پويترتا رکڻ. ١٥- دشا روز ٻه دفعا ڪرڻ گھرجي
٦ - پراڻايام ڪرڻ. ١٧- سادگي رکڻ. ١٨- ست شاستر

٢- هوا ۽ زور سان لڳي ٿي هر هر
لهرون ۽ ڪن پيا ڪن ٿا ڪڙ ڪڙ
غوطا کارائين ٿا وڪڙ ۽ ور ور
ممتا من جي مار اِيشور.
ملاح روپ ٿي موکي تارڻ آهيان ....
٣- مالڪ مچ اچڪر به اچن ٿا
ٻيڙيون ڪيڏي ڪيئن لالڪ لڇن ٿا
وراڻ واڳهو مستيءَ مڇن ٿا
اچي الهن کي تار ايشور
ڏکيل هردو درشن سان تارڻ آهيان ....
٤- هالڪي شرير ۽ طاقت ناهي
آسرو اوت اوهانجو آهي
اوهان بنا دک ڪير نه لاهي
ڪوڙ پڌي ٿو پڪار ايشور
ڏيئي هٿ همت جا اُڪارڻ آهيان . ....
٥- ڪرشن داس جو عرض اهو ئي
گيتا ۾ پڻ چيو اوهان سو ئي
تو بن ٻيو ناهي ڪو ئي
مير سمنڊ جي اُڪار ايشور
والي وسيلو ٿي نه وسارڻ آهيان ....

مهاتما چون ٿا هي واجن برابر پاتڪر اٿيءَ نه ٻاٿي وٽ،

٣- جيءَ جلايائون جوش ۾ جاڳي

وتي وينا ورهه ونراڳي

تن ۾ هڻيو تازا تير - وڃن وڃائيندا وير

اهو لنگهڻو ٿيو آهي لانگهو

- ڪرشن داس ڪر تون تياري

سر سنياهه نه ٿيندئي ساري

اهو ڪر واپار - سهڄاڻ سر لي ڀار

ملي ٿو رام مهانگو

سنتن ۽ پرڀوءَ جي پيارن جي مهما اپرم اپار آهي زبان کي طاقت ناهي جو انهن جي اندرين گڻن جو ورڻن ڪري سگهان. پر سنگ سان ٻاهرين گڻن جي جهلڪا ٿوري گهڻي خبر پئي سگهي ٿي، سا ورڻن ڪئي اٿم. ويد ۾ پنهنجن پيارن جو پار پائي نٿا سگهن. اهڙا جيڪي ست پرش پرڀوءَ جا پيارا جيڪڏهن ڪنهن تي ڪرپا ڪن ته هن ڀو ساگر کان پار ڪري سگهن ٿا.

ڀڄن

ٽل:- آهيان منهنجي آڌار ايشور - ٻيڙو منهنجو تار مان تارو

١- ڀو ساگر جل اونهو سارو

ڏسجي ڪونه ٿو ڪنهن ڪنارو

چؤ طرف آهي گهور اندارو

اچي ٻڌن ڪئي نار ايشور

گهيرن گهمرين دل کي ڀاري. آهيان ... .

مهمانن فرمايو ته درويش ڪٿي ٿو رهي؟

ڪوٽ: لهين فقيري ڪپڙن ڍڪڻ - اڙچي ناد بجاوڻ دي
لهين فقيري ڪاڪي دي وچ - سڪي ٽڪري کاوڻ دي
لهين فقيري سمندر لي وچ - سڪي بير لنگهاوڻ دي
لهين فقيري جهنگل دي وچ - چلي بيٺ ڪاوڻ دي
خاص فقيري شاهه ٻڌو - دل وچ دوست کماوڻ دي

-جنوا فقيري کا بازار جي منالي ڪان آهي جا ڪالي ولني.

دوها:- مرڻ مرڻ سڀڪو ڪهي - مري نه جاڻي ڪوءِ
اڪ وار ايسي مري - جو ڦير نه مرڻا هوءِ

ڀڄن (سر ڏاسري)

ٿل:- الٽي ڪر بربهي راالد - چڙهي ڏي لون اڏ مالد
هيءُ آهي رستو اٽالڪو

١- سور هيم آيا سرڙا سياهي
ڪرڻ مسان ويا ڪسڏ ڪهاڻي
ناتو لهين نلڻ - سر لي برهه جي باهه
ناهي هيءُ سودو سهانگو

٢- سوريءِ تي پهنچا سرڙا ڏاتون
وانتون لڌهن سي ڪين ڪچاون
مولي ڪين مهمير - سڪ جي آهن سر
لدهن ڪدو لن کي ناتڪو

ڏرم جو پترني ڪولهي! ڪٿن ڪولهي؟
ڪوت:- ڪونو ڦري لانگہ پاء گودڙي پاء ڪر
دهڙ ڪي دشا دڪاء ۾ لوڪ گهٽيو هئہ
ڪوئو دود آهاري هئہ، ڪونو ڦل آهاري هئہ
ڪونو اڌ مڪ جهولي جهولي دونهن گهٽيو هئہ
ڪونو لهين ڪاڻي اوٺ، ڪونو مسڪ گٿي ٻڙن
سمدر ڪهت اٿسي ورتا پرسيو ڪتيو هئہ
پرپوہ سين تو پربت لاهين گيان سين تو پرچي لاهين
ديکو پائي الڊيون لي اؤن بچار لٿيو هئہ

ارٿ:- ڪو ڪڇيءَ ۾ لانگہ وجهيو پيو ڦري ۽ چري آءٌ
سمت آهيان ۽ ڪو پراڻيون رليون بدن لي لڳائي پيو
ڦري ۽ چوي آءٌ سمت آهيان ۽ ڪي دهڙيءَ جو سرو
بد لاپو اڇيو لوڪن کي پرغلائين ٿہ آءٌ سمت آهيان
ڪي چون ٿہ اسان فقط کير پيئڻ وارا ساڌ و آهيون ۽ ان
ڪانون ڪون. ڪي چون ٿہ اسان ٹطا فروت لي گذران
ڪندا آهيون. ڪي پهنجو سر هلائي، جهولي جهولي،
دو ٹهين ۾ پاڻ کي گهٽي ڏيکارين. ڪي اوٺ اتا ڪائين
ڪي ماس ڪري شانتي ۾ ٻولي سڏائين ٿا. سمدر داس
جن چون ٿا ٿہ جهڙيءَ طرح برسي جي ڪنڊ مان ڪجھ
نہ ملندو آهي، اهڙيءَ طرح انهن اپاءُ وقت وڃاءُ آهي.
پرپوہ سان ٿہ هنن جي پرمت ڪالهي - گيان سان ٿہ پرچن
ڪوٺہ. ڏسو پائي اهڙيءَ طرح الڊن بازار لٿي آهي.

ايراڏيءَ جو ايراڏ معاف ڪري واراڻ ۾ڻ جا پيارا سنت ڪبير صاحب روئي ڪري چون ٿا ته مونکي وري ڏاڍهن ملندا ؟ ني سنتن ته آءٌ جا جا ڪريان ! سر هم آڳي ۾ جون ٿا.

ڀڄن

ٽل :- آءٌ ته عجيب ته ويني - وانءِ پيارپان
وانءِ پيارپان ته پيئي - غم ۾ گذاريان.

۱- دنيا سدا دور ڏسيو - ڪينڻ ڏکي پيو
ويراڳ ۽ وچار تاهي - ڪون اکي پيو
هي دنيال ڪچ دبا - مان ورلي واريان

۲- هم ته مهنجو سنگي ساٿي - ڪتب قبيلو
آهين مهنجو ايشور - تون وارته وسيلو
ملڻ موهن لاءِ جڏرِ - جيءَ ته جيٽاريان

۳- چڏي جڳ ڪي جوڳي - جهنگل وساڻان
پالي گلي ٿانڪ ڪارا - مرليون وڄايان
ولگهن وانءِ سي مان واهي وار وڄايان

۴- ڪرشن گرو داس جو - هيءَ عرض اڳهانو
مهر جي ڪا اطر ڏري - هٿڙو گهمانو
درشن ڏاو داس کي - مان پيئي پڪاريان

بيارا سچدر ! اج ڪلهه ڏسجي پيو ته ستسنگ ۾ گهٽا ۽ گهر ۾ شاستر ۽ گهٽا، گرو گرنٿ صاحب جهڙا شاستر پڙهن - ۽ بيا، ۾ ڏسجي پيو ته اولدهه لڳي پيئي آهي،

شاستر انهن چون ٿا.

سنت پرش جي ڪيڏي وڏائي ڪريان؟ جيئن پارس
جي گهڻ سان لوهه به سون ٿي پوندو آهي، تيئن سنتن
جي ڪرپا سان جيو مڪتي پراپت ٿي سگهي ٿي.

گرو نانڪ صاحب جن پنهنجي مڌر واڻيءَ ۾ چون ٿا:

سنت ڪي ڌور مٽي اگهه ڪوٽ
سنت پرساد جنم مرڻ تي ڇوٽ
سنت ڪا درس پورن اشنان - سنت ڪرپا جپئي نام
سنت ڪي سنگ مٽيا اهنڪار - درشٽ آوئي سڀ ايڪ اوڪار
سنت س پرسن آئي وس پنچا - انمرت نام ردي لئي سنچا
ڪهه نانڪ جا ڪا پورا ڪرم - تس ڀيٽي سادو ڪي چرن

ايترا جيڪي سنت جن جي لڇڻ سان سڪا وڻ ساوا
ٿي وڃن، قتل پاڻ وري اچن، جن جي وچن ٻڌڻ
هردو ٺري پوي ۽ پريمءَ جا پيارا، سدائين نشڪام،
نرموهي، نرڀئه، آڪاس وريءَ وارا تن جي لڇڻ تي
خوشي ۽ وڃڻ تي دک. ڏٺي! نه ڪبير صاحب جن چون ٿا
نه اهڙي نردئي جيو جي ڪيئن مڪتي ٿيندي.

دوها:- سنت آئي هرشي لهين - سنت گئي لهين روءِ
ڪبير اُس مڻش ڪي - ڪس ود مڪتي هوءِ

دوها:- سک ديوي دک ڪو هري - دور ڪري اپراڌ
ڪهي ڪبير وي ڪب ملي - پرم سنيهي ساڌ

جيڪي سک جي ڏيڻ وارا دک کي ناس ڪرڻ وارا،

سندرداس ڪهي ڪر جوڙي جو دادو ديال ڪوهڙن لاءِ چيرو

ارٿ: اهي سنت پرش اهڙو نه ڪروءِ جو ڪس ڏسيو
جو سَتگرن شبد سٽائي هريءَ سان ملائي ڇڏيو. اهڙو
نه آنند اهو لکايو جو جيئن سورج جي اڪرڻ سان رات
ناس ٿي ويندي آهي، ايئن منهنجي من ۾ ٿيو ؛ سنسن
جو جيڪو اندر هو سو مٽجي ويو. لهذڪري اهڙا
جيڪي ستگرو آهن تن کي منهن جي تن ۾ ڏن ؛ وڃن
سان راز وار امشڪار آهي. سندرداس مهاتما چون ٿا
هٿ جوڙي ڪري ته مان سوامي دادو ديال جن جو چيلو
آهيان. اهي سنت ڪهڙا ؟

دوها:- اَٿي ڪرپالو لوهن درهم چت- سهن شيلتا سار
سردم آدي آڪار متي - مرڌل سرو آڪار

سرو ٿي ڪرپا ڪرڻ وارا- ڪبت ڪان رهت، اج
پڪ، دک سک ۾ سنتوشي، سڀني کي ڏيءَ جي اظر
سان وڏيءَ کي ماءَ جي اظر سان، هڪ جيڏيءَ کي ڀيڻ
جي نظر سان ڏسڻ وارا، من کي روڪڻ وارا، اندرين
کي جيتڻ وارا، نه ڪامنا وارا، مٺو ٻولڻ وارا، سوارٿ
ڇڏي پرمارٿ ڪرڻ وارا، اهڙا جيڪي دئالو سنت آهن
تن مان تمام گهٽو ڦل پرايت ٿئي ٿو. جيڪڏهن ڪو
تيرٿن تان پڇت گهرائي تن کان وڏ وڏيءَ انوسار اگهه
ڪرائي، تن مان جيڪو ڦل پرايت ٿئي سو ڦل جتان ساڌو
وقط لڳوي وڃن، ان جي پير پير رکڻ سان ملي ٿو.

شاستر انين چون ٿا.

سنت پرشن جي ڪيڏي وڏائي ڪريان؟ جيئن پارس
جي ڇهڻ سان لوهه به سون ٿي پوندو آهي، تيئن سنتن
جي ڪرپا سان جيو مڪتي پراپت ٿي سگهي ٿي.
گرو نانڪ صاحب جن پنهنجي مڌر واڻيءَ ۾ چون ٿا

بت ڪي ڌور مٿي اکهه ڪوٽ
سنت پرساد جنم مرڻ تـــي ڇربت
سنت ڪا درس پورن اشنان - سنت ڪرپا ني جپيئي نام
سنت ڪي سنگ مٽيا اهنڪار - درشت آوئي سڀ ايڪ اوڪار
سنت سپرسن آئي وس پنچا - انمرت نام ردي لئي سنچا
ڪهه نانڪ جا ڪا پورا ڪرم - تس ڀيٽي ساڌو ڪي چرن.

اهڙا جيڪي سنت جن جي اچڻ سان سڪا وڻ ساوا
ٿي وڃن، ڦٽل ٻاڳ وري اڇن، جن جي وچن ٻڌڻ
هردو ٺري پوي؛ برهمڻ جا ٻيڙا، سدائين اشڪ
نروهي، نرپٽ، آڪاس ورليءَ وارا نن جي اچڻ
خوشي ۾ وڃڻ لي دکڻ ٿئي! نه ڪبير صاحب جن چون
نه اهڙي نردئي جيو جي ڪيئن مڪتي ٿيندي.

دوها:- سنت آئي هرشي لهين - سنت گئي لهين روءِ
ڪبير اس مدش ڪي - ڪس وڌ مڪتي هوءِ

دوها:- سک ديوي دک ڪو هري - دور ڪري اپراڌ
ڪهي ڪبير وي ڪب ملي - پرم سنيهي ساڌ

جيڪي سک جي ... وارا دک کي ناس ڪرڻ وارا،

سندرداس ڪهي ڪرجوڙي جو دادو ديال ڪوهڙن لعچيرو

ارٿ: اهي سنت پرش اهڙو ته گروءَ جو ڪس ڏسو
جو ستگرن شبد سڻائي هريءَ سان ملائي ڇڏيو. اهڙو
ته آنند اهي لکايو جو جهڙن سورج جي اڀرڻ سان رات
ناس ٿي ويندي آهي، اهڙن منهنجي من ۾ ڀرم ۽ سنسن
جو جهڪر اندارو هو سو مٽجي ويو. ڪهڙي اهڙا
جيڪي ستگرو آهن تن کي منهن جي تن من ڌن ۽ وچن
سان وار وار نمسڪار آهي. سندرداس مهاتما چون ٿا
هٿ جوڙي ڪري ته مان سوامي دادو ديال جن جو چيلو
آهيان. اهي سنت ڪهڙا؟

دوها :- اٿي ڪرپالو اهين دروهه چت- سهن شيلتا سار
سردم آدي اڪام متي- مرڌل سرو اُپڪار

سرو لي ڪرپا ڪرڻ وارا- ڪنهن کان دهت، اُچ
اک، دک سک ۾ سنتوشي، ننڍي کي ڌيءُ جي اٽار
سان وڏيءَ کي ماءُ جي اٽار سان، هڪ جهڙيءَ کي ڀيڻ
جي اٽار سان ڏسڻ وارا، من کي روڪڻ وارا، اندرين
کي جيتڻ وارا، ڀلا ڪامنا وارا، مٺو ٻولڻ وارا، سڀني
جي ڀلي ڪرڻ وارا، اهڙا جيڪي ديالو سنت آهن
تن مان تمام گهڻو ڦل پرايت ٿئي ٿو. جيڪڏهن ڪو
تيرٿن تان پندرنهن گهرائي تن کان وڌ وڏيءَ اڙساڻ ڪم
ڪرائي، تن مان جيڪو ڦل پرايت ٿئي سو ڦل جتان سادو
سنت لکهي وڃن، ان جي ٻير پير رکڻ سان ملي ٿو.

٤- ڀي ڀوڪي اڪن جي - آشا رکي اڀن جي
خريداري مورن جي - ڪستوري نه کائيندين
٥- چڙي ڪوڙ ۽ ڪسنگ - ڪر سادن جو سنگ
متان مايا هٺ ڏنگ - پوءِ ڏاڍو پڇتائيندين
٦- وشي جي تيندين پوڳي - رهندين نه سدائين روڳي
لالچ جي تندين لوڀي - چڪر چوراسي ۾ پائيندين
٧- اندر ڪندين آشا جهڙي - ٻرپو ڪندئي ٻوري ٿهڙي
وڃاءِ نه ساري موڙي - هيرو جنم رلائيندين
٨- ملي ٿئي منشا ديهي - ورتا نه وڃاءِ وهي
ڪٽ پنهنجا تاپ تيئي - پوءِ پرم پد پائيندين
٩- ڪرشن جنهي من ٿاهيو - پرمانند تنهي پايو
برهم روپ نه ٻڌايو - جوتي جوت ۾ سمائيندين

اهڙن مهاپرشن جي سنگ مان ستگرن جي ست پوي ٿي ۽ جيئن چوٽي آهي ته گرو ڪي جان جان - پاڻي پنهجي چان چان. اهڙن ستگرن جي پرتاپ سان ئي سچي سک کي پائي سگهجي ٿو.

گرو ڪجي جوئي جوئي - شش ڪجي وِ لا ڪوئي
سوائي سندرداس جن پڙ چون ٿا.

ڪوت :- موج ڪر گرديو ديا ڪر

شبد سناه ڪيو هري ابرو
جهڙن روڪي برگهني لس جاڪ سوڌ ڪيو برم ڀان اندبرو
ڪاڪ واچڪ مانس هوءِ ن ڪر - هئي گر ڪوئي وندن ميرو

اهڙو ٻڌي راجا کي حيراني ورتي ويئي. ٻاٻي کي
چوڻ لڳو ته آءٌ ٻڌڻ ٿو گهران ته سچي ماڻهو ٻيا
سنگت ڪن اهڙو ته ڪهڙي ڦل ڏيو ٿي ڪرڻ!
ستو ٻالي چوڻ لڳو "مهاراج سچ سنگ ان ٻرڪار ن
جا اُهڃاڻ آهن. هڪڙي سچ سنگ ڪرڻ سان ماڻهو جا
سڀ ملڻ لاءِ ٿئي سچ سنگ سان سنسار سهسر ڊکن جي
اوراڙي ۽ سچي پرمالد جي پراپتي ٿئي ٿي. سو آءٌ سچي
سچ سنگ ۾ رهندو آهيان. جنهنجو ڦل اهڙا ڪيو، جو خرد
ڳالهين کي اڇو ٿيو." اهڙو ٻڌي راجا به سچ پرش جو
سچو سچ سنگ ڪرڻ لڳو.
پياري گرمکو! سچ سنگ ۾ وچڻ سان سچ پرش جو
سنگ لڳي ٿو، اهو حڙو سنگ ٿوڙو رنگ، جنهنجو ورڻ
هن ڏهن ۾ ڪيو ويو آهي.

بچن (دوهي)

لال ٿي- جنهنجي من لائيندي- ٻرني ڦل پائيندي
اهو ٻوڪسي ڪيئن- اب منا ڪائيندي
اس وچڙ رس ماس ڪائسي- وچڙو پيو ڪير ڏاني
ٻڄ ته ساٻجو آهي- رنگ سنگ سان ڦاٻيندي
هنس هو سنگ چاهي- سچا ٻيا موتي ڪائيندي
بگلي هي سنگ مان- مڇيون ماس ڪائيندي
ستگو ڪند ٻيو آهي- ڪوليون ڪند جون ٿوڙهي
ٻچڙو هي سان- ڪوشوء ليت ڪائيندي

آيو ۽ هڪ پريمي وٽ ستسنگ ڪرڻ لڳو جتي سنڌو
لاءِ ٻڌڻ سنت جي شيوا ڪرڻ لڳو ۽ ستسنگ ۾ هن جو
چت لڳي ويو ۽ جڏهن ڪري راجا وٽ وڃڻ جو خيال
دل تان لهي ويس. جڏهن ستسنگ سماپت ٿيو، تڏهن
گهر ۾ اچي ڏسي ته سون جون مهرون پيون آهن. عجب
۾ پئجي چوڻ لڳو ته هي مهرون ڪٿان آيون! اِلي ه
کي پڪ ٿي ته اهو سڀ سچي ستسنگ ۽ سچن پرشن
پرڀو جو پرتاپ آهي. ٻئي ڏينهن سنڌو لاءِ راجا ج
دربار ۾ آيو ۽ نماڻو ٿي اچي پيرن تي ڪريو ته متان مو
کي ڏنڊ نه ڏي ۽ جو ڪالهه ڪونه آيو هوس ۽ سو ٻ ج
ته پيو ۽ روئي ته پيو ۽ سنوارت ۽ پيو ٿاهي. تڏهن را
روئڻ جو سبب پڇيس ۽ چيائينس ته "روئين ڇو ٿو؟ ڪ
مون توکي هيٺريون مهرون ڏنيون، تڏهن هولدي به و
روئين." اِلي لاءِ کي سمجهه آئي ته شايد ڀڳوان مهنج
پت رکڻ واسطي، لاءِ جو روپ ڌاري، راجا جي اچ
سنوارت هڪڻي آهي. مون کي جيڪي مهرون گهر م
مليون سي ڀڳوان ڇڏي ويو آهي.

راجا جا وچن ٻڌي سنڌو لاءِ چوڻ لڳو ته "راج
مون کي معافي ڏيو، ڪالهه مان ڪونه آيو هوس
سچي ستسنگ ۾ سنت پرشن جا وچن ٻڌڻ ويو هوس
ڀڳوان مهنجي روپ ۾ توهان وٽ آيو، جي توهان جو
ڏنل مهرون مهنجي گهر ڇڏي ويو."

ٿري وڃن ٿا جيئن پارس جي انگ سان لوهه به سون
ٿي پوي ٿو. ٻڌهڪري هر هڪ پراڻيءَ کي گهرجي ته
هر روز ستسنگ ڪري گيان روپي گنگا ۾ شنان ڪري
پرڀوءَ جو درشن ڪري. جيئن هن ڀڄن ۾ چيل آهي.

ال: ستسنگ اٿئي هر دوار مٺا. ٻڌ گيان گنگڪار مٺا

١- اُتي ڪن جا تاپ اواريندا ـ هتي من جي مل اتاريندا
وري ڪوڙ جسم ڪو نڌاريندا، ڪرپو وچن تي اعتبار مٺا

٢- اُتي برف مثل ٿڌو پاڻي آهه، هتي الفرس جهڙي پاڻي آهه
جيڪا جڳن ڳڻن جي ڪٺي آهه، ٻڌي پنهنجو جسم سڌار مٺا

٣- اُتي هر ٻڙيءَ لي لائيندا، هتي گيس هريءَ جا ڳائيندا.
پد موکش سندو پڙ پائيندا، ڀؤ ساگر کان ٿي پار مٺا

٤- هتي گورا گنگا ۾ واهيندا، هتي من جا پاپ مٽائيندا
سچي ستسنگ سان لڙن لائيندا،

ڪر ڪرشن اندر ديدار مٺا

ڪٿا:- پاڻڊو پڙهه شهر ۾ سڌو نالي رهندو هو، هن جو
سوا ٻهر سماڌيءَ ۾ وهڻ جو نيم هو. پوءِ سچو ستسنگ
ڪندو هو؟ اُن ڪالهوءَ راجا رامسنگ، جو ڪبير صاحب
جو شش هو، تنهن جي تيل سان مالش ڪندو هو،
جيئن ته راجا ڪبي ڪو روڳ هو. ڪبير صاحب جي
ستسنگ مان سڌي ناليءَ کي پرماتما جو پرم جاڳيو، ڪبير
صاحب هن کي پنهنجو گرو ڪري ڪيو اٺلي سري راماللد
جو چيلو بنايو. هڪڙي ڏينهن هڪ سچو مهاتما شهر ۾

١- سمر ٢- سنتوش ٣- وچار ٤- ستسنگ، وڏي ۾ وڏو
دروازو ستسنگ آهي.

وچار مالها ۾ چون ٿا:-

ست سنگ اڄ ڪلپ ترو- سڀل ڪامنا ڏينت
امرت روپي وچن ڪهہ- تين تاپ هر ليت

ارٿ:- ڪلپ ترو هڪ وڻ جو نالو آهي جنهن وڻ جي
هيٺ ويهي جيڪا بہ دل ۾ ڪامنا رکبي سا پوري ٿي
ويندي، اهڙيءَ طرح ست سنگ روپي وڻ هيٺ ويهڻ
سان سنتن مهاتمائن جي مک مان جيڪي امرت روپي
وچن اڪرن ٿا، سي سروڻ ڪرڻ سان، ٽن تاپن کي جلائي
خاڪ ڪري ڇڏين ٿا. اهي ٽي ڪهڙا آهن ١- ڪٽنب
جو روڳ ٢- شرير جو روڳ، ۽ ٽيون من جو روڳ، اهي
ٽي روڳ آهن جن ۾ جيو سدائين جلندو رهي ٿو. انهيءَ
روڳن کان ڇٽڻ لاءِ، خاص ستسنگ جي ضرورت آهي.

راماڻ ۾ پڻ چيل آهي:-

چوپائي:- بن ست سنگ وويڪ نہ هوئي
رام ڪرپا بن سلڀ نہ سوئي
شٺ سڌرهن ستسنگ پائي- پارس پرس ڪي ڌاتُ سهائي

ارٿ:- سنت چون ٿا تہ سچي ست سنگ کانسواءِ
ڪنهن بہ وويڪ نہ ٿيندو. واهگرو جي ڪرپا کانسواءِ
سچيءَ وستو کي پرکي نہ سگهندو. جيڪي مورک منش
آهن سي بہ ست سنگ جي پرتاپ سان برابري کي پائي

جهلڪو ٻئي لڄار لڪي نه سگهندو آهي.

اهڙيءَ طرح جيڪي سنت پُرش آهن سي ڪڏهن به لڪي لڪا سگهن چاهي هو پاڻ کي ڪيترو به ڪٿي لڪائين.

چا ڪاڻ ته جيڪي لڙ واشنا وارا سنت آهن تن کي ڀِير ڪرڻ ٿيندا آهن، جن سان ڪالي شئي گهرڻ واسطي اوڪن جي در لي وڃن ۽ وڏيرا ڳوالن کي همت ڪئن ٿيندا آهن جن سان پنهنجي لاءِ اوڪن کان پداوبه وٺي ڪالين ۽ ٻيئي جن کي اڪيون ڪين لڳنديون آهن جن سان پنهنجي ڏٺيءَ ڪانسواءِ ٻيو ڪجهه ڏسن ۽ جن درواشن کي ڏٺيءَ ۾ ٻورو پورو وشواس آهي، انهن کي ڏکر سهئي ۽ نه ڪوڙهي ۽ سدائين سڪر آهي. جيڪڏهن هڪڙو داڻو ڪٽڪو سڙ روپيه وڃي لڳي ته به سدائين بي پرواهه رهندا آهن.

هي پيارا! جيڪڏهن تون به اهڙن پرگين جو درشن ڪرڻ چاهين ته ستن ڳالهين جي پوري ڪر.

١- ڪنهن سان پنهنجي وڏائي نه ڪر ٢- ڪنهن جي گلا نه ڪر ۽ نه ڪر ٣- فضول اجايون ڳالهيون نه ڪر.
٤- ايشور، ديوتا ۽ ستگرن ۾ پورو وشواس رک.
٥- وشواس جا ڳانا نانڪ ۽ ناچ نه ڏس. ٦- پنهنجي دشمن سان وير نه رک ٧- وشين پوڳڻ جون ڳالهيون نه ٻڌ، نه اوس درشن پائيندين. ٻر جيڪڏهن مڪتي وٺڻي گهر وڃڻ چاهين ته الي ٻهوڃ لاءِ چار دروازا هميشه کليل رک.

سورٺا ـ ڇپي لهين بادل چاڙا
پوکي کو ڏيک ايک ڏري
تو ڪرم ڇپي لهين پيوت لگايا
ڪوي گنگ ڪهي سن شاه اڪبر
ننگ ڇپي لهين ڇپا ڇپاڙا
ارٿ :- بادلن جي آواز ٻڌڻ لي يڪدم مور آواز ڪندو آهي.
٢- ساموندي گهوڙي جي واڳ ڇڪڻ سان يڪدم هلندو آهي.
٣- وڀچارڻ استري ڪيترو نه پاڻ کي لڪائي پر جي چال ڇپي نه سگهندي آهي.
٤- سڄو پرتم ڪٿي ڪيترو نه پري وڃي رهي، پر جي پرات ڇپي نه سگهندي آهي.
٥- سوروير بهادر لڙائي جي ميدان ۾ ڇپي نه سگهندو آهي
٦- اُدار دل وارو ڏوماتما ڪٿي ڪيترو نه ڪنگال وڃي پر ڇپي نه سگهندو آهي.
٧- جيڪڏهن تارا سڀئي گڏجي چندرمان کي ڍڪ پر ڍڪجي نه سگهندو آهي.
٨- سورج ڪڏهن به بادلن جي ڪارڻ ڇپي سگهندو آهي.
٩- توکي ساڌو ڪٿي ڪيترا به پيک پائي پيوت لڳائي پر اُن جا ڪرم ڇپي نه سگهندا آهن.
١٠- سڄو ٻولي ڪٿي وشتا ۾ ڦٽو ڪجي نه به اُن جو

سڀ کان رهو نه اداس - ڏهن لالچ جسم لاڳو
۲- ڏک سک ۾ رهي سمان - نڪو لوڀ اندر ايمان
جن ممتا موهه نه تاس - جاڻ مورت سا ڀڳوان
۳- لکي دشمن سچ ڪري - رهي ڏک سک کان نه ٻري
دوست کيو جن آس - سو لئي گيان گرهه لري
۴- سدا استت کسان نيارو - ڇڏيو جن لوڪن جو لاڙو
لڳا ڪتي جي لن آش - سو اسر تم کي پيارو
۵- آهي ٻرهمڻ جو آڌار - سڀ آلسر جو ديدار
آهي چيتن جو پرڪاش - ناهي ڪرشن سا ڪردار

گرو نانڪ صاحب جن ٻه چيو آهي:-
ساڌ - اسرهم گيائي ڪئه ڪوجهه مهيسر
نانڪ ٻرهم گيائي آپ پرميسر

هي اُهن گياني مهاپرشن جا اپٽ جيڪي مٿين اپٽ
۾ چيا ويا لن جي ڪوئي ڪاهي ۽ اُهي ڪڏهن نه ڇڏي
نٿا سگهن - جيئن نه هن ڪوس ۾ آهي -
ڪوس :- گهن گوڙ ٽڪورسين مور ڇڏي نهين،
طري ڇڏي نهين واڳ اڇايا
چڪچل نسار ڪي چال ڇڏي نهين
ٻرهس ڇڏي نهين ڀوت دکايا
رڻ کيس مالهن رهوس ڇڏي نهين
دالسار ڇڏي نهين سنگ آيا
تارون ڪي اوسسين چندر ڇڏي نهين

٨- ڪرشن ڪتا ڪر ڏاوڙي ماکڻ گود جيون ٻال!
رکشيا ڪري ڀڳتن دل سين - ستسنگ رکپال!!
٩- ستگر ليلا شاهه ڪيو - ڪرون پرڻام آديس!
وگهن هري منگل ڪري - سهائڪ ديناديس!!
١٠- ٻرد اپنا راکي ڪبر - سيوڪن ڪي سرتاج!
ڪرشن داس ڪي وينتي - پورڻ ڪرلو ڪاج!!

تومو ماتا چه پتا تومو - تومو بنڌو چه سکا تومو
تومو وديا درومم تومو - تومو سرو مم ديو ديوا.
اوم پورڻ مد پورڻ مدم - پورڻاچ، پورڻ مد اچتي
پورڻ سيه، پورڻ ماداي، پورڻ ميوا وشيشتي ليي.

سري ڪرشن ڀڳوان گيتا جي ستين ادياءِ ۾ ار
کي اپديش ڪن ٿا، هي ارجن! منهنجا چئن قسمن
ڀڳت آهن. هڪڙا دکي، ٻيا جگياسو، ٽيان سوالي
چوٿان گياني - هي ڀارت! مان گيانين کي پيارو آهيان
گياني مونکي پيارا آهن. باقي ٽن قسمن جا ڀڳت به سرشٽ
آهين، پر گياني اصلي منهنجو سروپ آهن، اهو منهنجو
مت آهي. ڇو جو اهي استر بڌيءَ وارا آتم سروپ
استت آهن. انهن جا لڇڻ هي آهن.

ڀڄن

ٿل:- برهم گياني سو آهي،
جن پاتو برهم گيان، ڇڏي لوڪ لڄا لاهي
١- جن موهه مايا لتاڙيو - سوئي آهي وڏ ڀاڳي

ڪرشن ڪوٽ

ڀاڱو ٢

شري گرو پرماتما نمھ

شري گڻيشاي نمھ

منگلا چرڻ (دوھا)

١- وندن ڪرون اڄ روُپڻن - آتم آنند انوپ

اپنا جان ڪي سب ڪرني - سرو آڌار سروپ

٢- نمو شنڪر وشڻ گرو - سچدانند سروپ

ناشڪ شوڪ ڪليش سب - ڌيوھن گيان انوپ

٣- ڪتا براپ ڪرت ھون - سنو سرولتا چت لاء

سرولتا وڪتا ايڪ ہر - ڪتا ووھي ڪھاء!!

٤- اپرمت ڏھائي لسن شڌ - من شڌ ڌاري ڏيان!

لن من دولون شڌ ھو - ڪتا سدي ڏرڪان!!

٥- پاپ ھري منگل ڪري - جو جن انگ لڳاي!

لين ناپ ڪليش سب - سب سنگت نشاي!!

٦- صاحب ستگر سمت پن - مھا وبد پران!

سروڻ مدن جو جن ڪري - پاوي پد نروان!!

٧- ھوگر وشمت گيتا سري - اور اپادڪ گرانت!

[illegible] سنگت جگ سارهتي ايڪ موڪشي ڪو پنت!!

ڀڄن (سر پهاڙي)

ٽل :- ڏسي حال منهنجو ڪر پال گرو
سڻ ستگر منهنجو سوال گرو

١- دايا دکي پرساد ڪيو
ان ڦڪر مڃهان پرساد ڪيو
هي حال ڏسي مون داد ڪيو
پسي ليڙو منهنجو پال گرو

- ڪامي ڪروڌي لوڀي آهيان مان
وشيه ڀوڳن کي پيو چاهيان مان
ڪيئن پار ٻڌن ٽان لاهيان مان
ڪرپو ساڻ اظر ڪر نهال گرو

آهيان داسن جو مان داس گرو
ڪٽيو جنم مرڻ جي ڦاس گرو
ڪرلو پوري اندر جي آش گرو
آهيو لالن جا لوهين لال گرو

٣- عرض **ڪرشن** جو ڪر اگهائيندا
سڀ وهم وڪار وڃائيندا
منهنجي چرڻ ڪنول سدا راهيندا
مٿان ايندو آ ڪهڙي ڪال گرو

شلوڪ

سرليون سنتن جيءَ کي - ھيو وچن جو ٻاڻ
ماري من سان سنتان کي - سوگھو ڪيو سڪ ساڻ
تسمسه ون سان ڌھر ڪيو - جنھن جلائي جان
ڪرشن الس ارمان - چڙي وٺا چوري ڪري

وچن (سر اوڙالو)

ٽيڪ:- موھن تي سکرن جي جدائي لسي ماري
ڏيان ڌوڙ ڪيھن کي - ويا ٻڌيتن ٻر ڳاري
١- ٻال ٻال ٻٽي بيڪارٻان - ليڪن نر ھاريان
ساٿي تيي سنجارٻان - وطن واڻ واري
٢- ڳڙل ڪيٽن ٽپارسان - وانون ٻٽي لپارٻان
ڪسن ٻر تسنارسان - وھان ڪيٽن واري
٣- سرتون شال اتيدا - ڏيڙا ڏور ليندا
آڪي تمر تڏيندا - جڏيءَ کسي جيڏاري
٤- ڳچيءَ ڏنڌ ٻٽي - ٻيرين سر لوائي
ڪوشن تيسا ٻٽي - سکرو سنجاري

شلوڪ

ڪر ھڪ تي ھوش جي سکر سکو ٻڪار
تر ھھڪ موڻ ڪيترا - ٻٽيو ٻٽيءَ دار
ھيو ھڪ تي - سڃڻو نہ سرنار
تو ڏيو ڪوشن تي ڪا ڦرسان

ڪٿي ڀيھجي سائينءَ کي سمجھي، ڀاڻ کي ڀاڻ ۾ لئي
ڪريو، الھي ڪري لوھاڻا سيٺي مطلب پورا ٿيندا. اھو
اپديش ٻڌائي سمت روانا ٿي ويا. تڏھن ٻراھمي روني
ڪري ڀيھجي ستگرن جي جدائيءَ ۾ ھي ڀڄن چوڻ لڳو:

شلوڪ

موھن ڀيھجي مھر سان درشن ڏيو ديدار
ھيٺن سان ھمراھ ٿيو، اڙين جا آڌار
ڏوھ ڏسو نا مون سدا ديا ڪريو داتار
ڪرشن تون ڪلتار ـ سارون سيٺي جون لھين

ڀڄن (سر جوڳ)

ٽل:- ستگر جي درشن لاءِ ـ دلڙي روز رڙي
صلاح ڏيو ڙي سرليون وارث ڪيئن وري
١- پرپر ڏيئي ويا پورو ـ اندر ڪامي تو ڪورو
اھو سمجھي ڪو سورو ـ دل ڳلتين مدبھ ڀري
٢- ويا وڇوڙو ڏيئي ـ ورھيہ لڳھي ويا ڪيئي
ڪڏھن ملندم مون سيٺي ـ من محبت مدبھ مري
٣- ڪڏھين موني ملندا ـ دکڙا دور ٿيندا
وھم وڪار سڀ ويندا ـ پرلم ڏين پيالا پري
٤- ديسن ديالو آھن ـ پير اگھڻ مون ڀائن
چت چرلن سان لائن ـ مسلدم مھر ڪري
٥- ڪرشن ٻڌي ٻئي ٻالھون ـ عرض ڪري تو آھون
دکہ جون ٻڌي من داھون ـ درشن ڏي داتڙي ٿري

جن پرشن کي پرميشور پرلم جي بخشش ڪئي آهي،
اهن کي ڏٺيءَ جي پٺيان؛ درويش جي صحبت کانسواءِ
ٻيو ڪجهه، نه پسند نه ايندو آهي. هي مهاتما سچ! پرلم
جي پتاڪ هٿڻ -والي آهي؛ سيڪو ماڻهون هٿي سگهي.
ٿورا پر پرلم جي دکن؛ ڪليفن جي خبر پراميءَ کي
رهندي آهي. مرڻ جي مراجهه بعدل مرڻ جي دکن
جي خبر اهيءَ مرڻ واري کي ئي رهندي آهي، ني
ڪٿهن ڏسڻ واري کي ڪهڙي خبر؟ تنهنڪري پراميءَ
کي ئي پرلم جي ڪليف جي خبر رهي ٿي. اهو پرلم
لڏهن جاڳندو جڏهن شب ڪرمن جي پرولي پهنجي
هردي ۾ ليندي. جيستاءِ شب ڪرمن جي پروليءَ
دواران هردو صفا نه ٿيندو، تيستاءِ پرلم روپي پرماتما
هردي روپي گهر ۾ ڪڏهن به اسٿت نه ٿيندو آهي.
لوڙي شب اشب ڪرم پرميشور جا آڌيل آهن، نه ته
پرميشور جو حڪم شاسترن ۾ اتين ٿيل آهي نه اشب
ڪرمن کي ڇڏي شب ڪرم ڪريو. اشب ڪرمن جي
ڪرڻ سان پڪولتڻ ناراض ٿيندو آهي؛ شب ڪرمن جي
ڪرڻ سان پرميشور راضي ٿيندو آهي؛ تنهنڪري
هي پيارا، شب ڪرم ڪري پرلم کي پيارو ڪريو؛ پرلم
سان درويش جي صحبت ڪريو. درويش جي صحبت
... عڪي آپديش ملن، ان تي عمل ڪريو. پهنجي ڏٺيءَ
... ڌيند، هر حالت ۾، هر طرح سان، ياد ڪريو، جتي

شلوڪ

ڪال ڇڏيندو ڪين ڪي - حيلا ڪندا هزار
رشي منسي ۽ ديوتا - ڇڏيا ڪين ڪهار
پير پيغمبر پاتشاهه - پيا جوڌا بيشمار
ساري ڪيا سردار - ڪرشن لکيءَ تلوار سان

بچن (سر پرڀاتي سر ڏنا سري ۽ تلنگ)

ٽل:- متان ڀڏائين ڀاڻ مدرا - تنهنجو ڪم هڪ ڏمڙي آهي

١- ڏسندين عمر هٿن مان ويندي
الٽ وڃائي ڪونهي سهاءِ نه ٿيندي
ڇڏي ڏي ڇڪتاڻ، مدرا

٢- ڪم نه ايندءِ پيڻ اُسان پاڻي
سڄڻي ناهيندي هٿن سان ڪاڻي
ڏيندءِ نه ڪوڏي ساڻ، مدرا

٣- ووڙ ڪ وراڳي سان من کي واري
انهي ساڌن گيان جا ڌاري
پوءِ تون پسندين پاڻ، مدرا

٤- اکيون کول اندر جون ڏسهي
تن من ڌن گرن کي ڏيئي
گهرجاڻ اپل تي ڌاڻ، مدرا

٥- ڪرشن ڏيان ڌڻيءَ جو ڌاري
ڪڍ تون ممتا من کي ماري
موج اندر جي ماڻ، مدرا

ايڪاڳرائي کان سواءِ، ٻچن جي الله جي موج نه ٿيندي
آهي؛ مطلب نه سنسار جا جيڪي وديا، ويراڳ،
ويچار ۽ ستسنگ کان رهندا آهن، تن جي چت ايڪاڳر
نه هجڻ سبب انهن کي ٻانءِ ۽ ٻچن ڪرڻ جو پورو وس
بعدالله جي پوري خبر نه پوندي آهي؛ پر جيڪي
ستسنگي، ويراڳوان، ويچاروان ودياوارا جيڪي آهن، تن
کي به جيستائين چت جي ايڪاڳرتائي نه ٿيندي آهي
تيستائين ٻچن ٻانءِ جي الله جي خبر نه پوندي آهي؛
جڏهن انهن جي ورتي ايڪاڳر ٿيندي آهي تڏهن انهن
کي ٻچن جو ذاتو وس بعدالله پيدا ٿيندو آهي؛
ورتيءَ جي ايڪاڳرتائي کان سواءِ سڀ ورهين جو ٻچن ۽
ورتيءَ جي ايڪاڳرتائي سان هڪ ڏينهن جو ٻچن برابر
آهن؛ ۽ سڀ ورهين جي ٻچن کان به هڪڙي گهڙي
سچن درويشن جي صحبت وڌيڪ آهي. سچي چڱن
ڪرڻ جو مول ڪارڻ درويشن جي صحبت آهي.
درويشن جي صحبت جو رس بعدالله تڏهن ٿيندو
آهي، جڏهن پنهنجي اندر ۾ پرڀر جو پرڪاش ٿيندو
آهي. پرڀر ڪالسواءِ درويشن جي صحبت جو رس نه
ايندو آهي؛ جيئن سان اکِ جي آديهءَ کي ٻاڻيءَ جو
سواد نه ايندو آهي. ڀڳڪري هي پيارا ستسنگيو!
هردم هن ٻچن کي ياد ڪريو ۽ پنهنجي رهڻي سڌاريو.

ڪرشن رام سمان - رهيا آهن سنسار ۾

ڀڄن (سر پرڀاتي)

طرز:- ڏالي ڏٽيءَ جي ٻرو ٽار منهنجو

تال:- ڪٺن ڪال ڦهري ٿو پل پل پڪاري

ڪٿي نند نيڻن مان ڪوورا وهاڙ

۱- چڏي ڪين ڪنهن کي راجا رنڪ ٻرڳي

فقيرن اميرن سنت پير جوڳي

لکين ڪئين هزارين رلدن ۾ رناري

۲- راجا ڪنس ڦوريءَ حڪم ٿي هلايو

ڪرشن جي مارڻ جو پهه ٿي پچايو

چڏيس شيام سندر مگن ساڻ ماري

۳- هرناڪش هچارو جو ڦهري ٿيو هو

پهلاد ڀت جي پنيان جو پيو هو

ڪيا ٻران ٽنهن جا، جبل چرت چاڙهي

۴- رکي روپ نرسنگ سندر شيام آيو

تڏهن مان پرگهٽ ٿي درشن ڪرايو

چنبن ساڻ چيري قتل ڪيو سنهاري

۵- ايمان اهڙا ختم ڪيا الاهي

وسيلو ٻيا ڪر ڏسان ڪو اِنه واهي

الڪي ترءُ ن ٻيڙو ڪرشن ڪرتاري

منهنجا پيارا، وديا پڙهي پنهنجي چت جي ورليءَ کي ضرور اڪاگر ڪرڻ کپيءَ ڇو ته وريءَ جي

شڪل جي ساري خبر پوندي آهي، ليڪن شاسترن مان پهچي ڪين؛ اونهن جي ساري خبر پوندي آهي. پر ڪ شاستر ودّيا جي پڙهڻ مان آدمي جا پسون وارا سڀاو مٽجي ديوتائن وارا سڀاو ٿيندا آهن؛ جيئن ڪ آدمي شرم هوندو آهي ڪ ادار ٿي پوندو آهي؛ ڪنجوس اشراف ٿي پوندو آهي، ڪ ڪيل آدمي وڏندڙ ٿي پوندو آهي؛ ڪروڌي شانت وارو ٿي پوندو آهي، ڀڄڙو آدمي جگر ٿي پوندو آهي، جن پرس کان ڏر لڳو ماڻهو اڙبي ٿي پوندو آهي. جنڪڏهن پڙهائڻ وارو ڪاوان هوندو آهي؛ پڙهڻ وارو شردالو هوندو آهي ڪ متيان ڪڻ وديا پڙهندڙ کي ضرور پرايت ٿيندا آهن. تيون ڏٺي جي حڪم نامي جي پوري پوري خبر وڌوان کي ٿيندي آهي؛ بارڪ آهي سڀ حڪم ناما سمجهي پڻ کي ۽ سمجهائي سگهندا آهن. اهي ٿيئي ڪاوديا ٿيندا آهن. لڏهيڪري هي اپا ڪڏهن رهڻي واري سند کان ڪجهه وديا جو ابياس ضرور ڪرڻ کپي؛ ڪ ڪ ڪال ڪ سڃهيئي ٿو ڪ ڪٽرو زبردست آهي! ڪڏهن کي ڪو ڇڏي. هڪ ڏينهن لوڪي ڪ وٺي ويندو، لڏهيڪري هر وقت هن ڳڻن جو جتن ڪر.

شلوڪ

دنيا دوکي باز جو. ڪر سر اڌا ايمان
ڪال ڪروڙين ماريا. جوڌا جنگ جوان
ملڪن جا مالڪ هئا. سهڙو سڌن شان

پرميشور جو پرامي سنت اهو آهي جو رهي به سنسار روپي درياه ۾ ۽ پاڻ به نه پسائي. مطلب ته ني ڪم ضرور ڪري، هڪ نه مرڻ کان اڳ، مايا ۽ مايا جي پدارٿن جو تياڳ ڪري ٻيو مرڻ کان اڳ ۾ ني پرلوڪ جي تياري ڪري ٽيون مرڻ کان اڳ ۾ ني پرميشور کي پرسن ڪري، يعني هر حالت ۾، هر وقت ۾، پنهنجي ڏڻي جي يادگيري رکي ۽ ڏڻي جي ڏني منجهان غريبن انٿن کي پنهنجو حصيدار سمجهي دان ڪري.

دان ٽن قسمن جو ٿيندو آهي. هڪڙو گرهستيءَ جو دان، ٻيو ڌرماتما جو دان، ٽيون ويراڳي درويش جو دان. گرهستيءَ جو دان اهو آهي جو گرهستي ڌرم ليتيءَ جي اوسار ٻن سؤن، ٻين مان ڏهاڪ رپيا دان ڪري ٻيو ڌرماتما ست سنگيءَ جو دان اهو آهي جو وس جيترو ٻهرن جي آجيوڪا کان وڌيڪ جيڪي هجي سو ڏڻيءَ جي نالي ني دان ڪري ٽيون ويراڳي سنت جو دان هو آهي جو جيڪي پاڻ وٽ هجيس سو ڏڻي جي الي ني ڏيئي ڇڏي، پاڻ وٽ ڏڻيءَ جي نالي کانسواءِ ٻو ڪجهه به نه رکي ۽ پنهنجو ممت ڪنهن به شيءِ ۾ ڪري. سڀ ڪجهه پنهنجي ڏڻيءَ جو سمجهي، ي خواهش ني رهي ۽ شاستر وديا ۾ برابر رکي. ڇو ، شاستر وديا ۾ ني گڻ ٿيندا آهن: پهريون ته شاستر ي وديا هڪڙو آئينو آهي، جنهن آئيني ۾ پنهنجي

ميٺي چنڊ ٻالڪ من مان - ڪٽڙيا سدي ڪاڻ
سڀ چت آنند روپ جي - جاڻن لــذي جـاڻ
ڪرشن داس قربان - قدمن تن جي تان وڃي

ڀڄن

ٽل:- جن کي سڌ آهه پيئي - وڃرا ڪـن وت وڃي
سچ لي سر سي پڇيا - ٿيا ڏاڏار ٻـڻ ڏيئي
١- لائي ليهن سدو ناٿو - ٻڙ ٻڪو جن ٻــالــو
جاڻ لنهي آهــ چالو - جيڏري مري ويا جيئي
٢- لوڪ لاڳاپـــا لاهي - ٻورلگ دنيا جا ڏاهي
ڪوڙ مذجهان سي ڪاهي - پــاڻ ڏلــو جن ٻڌي
٣- ڪمڙو ٻــالي چــولا - ٻـرم رکن نــا ٻــولا
ڪـود وهن سي گــولا - ستگر هي ٻـل سيئي
٤- لڳي لاهوتــن لاڙي - ٻدن ٻيا سـب ٻــاري
وشمن ڪان مـن واري - ٻيالي ٻڌي مان وٺي
٥- ڪرشن هٿرا جوڙي - سر ستگـر تان گهوري
ڏاڙ ڏلو هن ڏوري - لـاپ ڪتبا لـن نيئي .

هي پيارا، هن جهان ۾ ماڻهون چئن قسمن جا ليندا آهن. هڪڙا آهي جي مايا سان پريت ڪن ٿا ۽ پرميشور سان وير ڪن، ٻيا آهي جي مايا سان وير ڪن ٿا ۽ پرميشور سان پريت ڪن ٿا، ٽيان مايا سان ۽ پريت ڪن ٿا ۽ پرميشور سان ۽ پريت ڪن ٿا، چوٿان نه مايا سان پريت ڪن ٿا ۽ نه پرميشور سان، يعني پاڳل ماڻهو ن.

٢- وچن ڪرڻ جا دل ۾ ڌاري - من ويراڳ اڀياس سان ماري
ڀڳتي پريم سان ڀوڳي ڀار - دُرلڀ ملي ٿي مانش ديهي
٣- پاکنڊ سان نا پاڻ ڀڄائج - سچ ۾ قدم رکي سک پائج
نه ته لون سمنڊ ٻن جم جي مار - ڪال ڪروڙين مارِيا ڪيئي
٤- راڳو ڏيهان پاڻ بچائي - جگر جگر ۾ جان جلائي
ڏس الله ڇيڻ چمتڪار - سڪيا مهنجي سڀ نه سيهي
٥- اتر مکه ٿي پاڻ وڃائي - سوهنگ شبد جو ناد وڄائي
جنهن پالو پرمانند اپار - **ڪرشن** ڪل آنڪي ڀيئي.

هڪڙي وئراڳيءَ کان مون هٿ جوڙي ونتي ڪري پڇيو ته ”هي سائين مهنجا! توهان صاحبن کي رهڻ واسطي ڪهڙيون جايون پسند اينديون آهن.“ تڏهن اهي وئراڳي وراڻيو ته ”هي پيارا، اسان کي رهڻ واسطي چار جايون پسند اينديون آهن. (١) مسان (٢) مقام، (٣) شهر جي ٻاهران سڃيون جايون، (٤) پربت جون غفائون - اهي چار ئي جايون اسان کي رهڻ واسطي پسند اينديون آهن.“ وري مان هٿ جوڙي ونتي ڪئي ته هي سائين مهنجا اسان گرهستي آدمي ٻڌو سنساري آدمي سنسار ۾ ڪيئن هلون ٻڌو اهڙي ڪائي ڀڳتي ٻڌايو جيئن اسان جو وهنوار، پرمارٿ ٻئي سڌرن تڏهن ديا ڪري اهو درويش چوڻ لڳو:-

شلوڪ

ستگروءَ جي شبد سان - جنهن سڃاتو پاڻ

ڏيکار نه ھليو اچي، ھل ھل ڪريس نه ھليو وڃي، اچڪار ڏيس نه ھليو اچي. پيارا اھي نه ڪٿن جا سپاھ آھن. اھا درواش جو سپاھ پري پيو آھي. ٿڌين مھل اھو گرھستي سنت جي پيرن ۾ ڪري پيو ۽ چيائيس نه ”گھڻو سالين موکي معاني ڏي ۽ مون تي نظر ڪر.“ تڏھن سنت چيس نه ”پيارا، وس آڇيني نه پنھنجي من کي مار ۽ تڪليف سھي، ۽ درواش سان دوستي پاڙ ۽ من مکين جي سنگت کان دل ٽار ۽ ڪارڙ ڪي ساڙ ۽ سنت شيوا ۾ ھڏ ماس چڱي طرح ڳار ۽ جئين ۾ ٻڌائي ليٽن رام رچن ۾ پنھنجي من کي مار، نہ ته ٿٻائي ھڙو ٻار، سگھي ڏين سنسار ۾.“ انھن چئي درواش مھر جي نظر سان گرھستي ۾ کي لالون امل ڪري ھليو واو ۽ ھي رچن اڏالي وٺس.

شلوڪ

ماھا جي لون موھ کان - ٿڪري ٿي ٿروار
شبد وني سگر کان - ولھي ڪر وچار
ٻاري جوت الدر ۾ - اوديا اوندھ ٿاز
ڏٺي ۾ سندو ديدار - ڪرشن ڏس قلب ڏي ۾

ڀڄن

طرز:- لبد چڙي پت ليٽ سجاءِ.

ٿل ٿي لاھولي لھہ لون لال - ولنج ولراڳن کان واڻي
ولنج ولراڳن کان واڻي - سرڙو پنھنجو سچ لي ڏيڻي
١- لبد ليٽن ھان ڪيج لھائي - ٿار جي وند جي ۾ رجائي
لڪندين لون گھر ۾ ار - جاڳ مسافر آھين سيٽي

معاف ڪريّ مون ستگر، جاڻي ٻالڪ ٻڌهڄا
ٻڌس پياري منهنجي، واهه ولهيءَ ٻي ناهي -
۴- ليلا شاهه ڪرو، درد ٻڌو مون داهون
ڪرشن عرض ڪري، هٿڙا ٻڌي ٻئي ٻانهون
شڻ ڏيو داسن کي، مدو اداسي آهي.

هڪڙو درويش شهر ۾ مدوگري واسطي ڪنهن گرهستيءَ جي گهر ويو، جتي گهر واري کيس گاريون ڏيئي ڪڍي ڇڏيو؛ جڏهن اهو ستت ٿورو ٻري ويو، تڏهن اهيءَ سڏ ڪري چيس ته "فقير اچ؛ روٽي وٺي وڃ." فقير موٽي آيو؛ تڏهن گرهستيءَ چيس ته "تون ته وڏو ڪو بيشرم ٿو ڏسجين؛ وڏو ڪو بي حياءُ آهين." وري گاريون ڏيئي ڪڍي ڇڏيائينس. اهيءَ طرح ستت ڀيرا ستت کي موٽايائين؛ اٺين ڀيري ستت کي سڏي ٻاڻ وٽ وهاري، ڪوسي رکَ جي ٿالهي ٻري، ستت جي متان وڌائين. تڏهن ستت ڪپڙا ڇنڊي گرهستيءَ جي ڀيرن تي ڪري پيو؛ چوڻ لڳو ته توڻ منهنجو گرو آهين؛ اهڙي ٻرڪيا اٿي منهنجي ڪنهن نه ورتي آهي، جهڙي اڄ تو ورتي آهي؟ گرهستيءَ چيس ته "فقير، توکي شاباس آهي، جو ستت ڀيرا آئين ۽ ويئين به، تڏهن به ڪاوڙ نه ڪيئه." ستت چيس ته "پيارا، اهو ڪڻ ته ڪتي ۾ به آهي؛ جو ڪتي کي ات ڏيکار ته هليو وڃي؛ روٽي

"ساڳيا ڪيترن سان لڳا سڀ - جن برابر ڪيو لهي برابر پاليو."

پر ڪنهن جو برابر پٽ به آهي، ڪنهن جو برابر ڏن به آهي، ڪنهن جو برابر استري به آهي، ڪنهن جو برابر پنهنجي شرير به آهي؛ اهي برابر ڪچا ۽ ڪوڙا آهن؛ جو نه هميشه ڪچهڙا نه رهندا آهن. فاني اعتبار ناسوت پدارٿ به جيڪو برابر آهي، سو ڪچو ليکو اهي ۽ سچي شيءِ اعليٰ پرماتما به جيڪو برابر آهي سو سچو ئي آهي. اصل سچو برابر اهو آهي جو پنهنجي سچي ڏنيءَ ۾ رکجي؛ جڏهن تون پنهنجي سچي ڏنيءَ ۾ برابر رکندين، تڏهن اوءِ سچي ڏنيءَ جو ديدار ليندو. ايئن چئي اهو درويش هليو ويو تڏهن روئي ڪري جدائيءَ ۾، هي اچن چونڊ لکيس.

پڃن (سر ڀيروي)

ٽل:- درد ڏيئي ويا دل کي، لعل سڀ ويا لائي
ڪڏهين موني مون ملندا، اهير اڳ ۾ ٻائي
١- ڀاڳ منهنجي ۾ ڀير هيءَ وڇوڙو آهيو
ڏوهه ڏيان مان ڪنهن کي پيچ ٻڪر مون پاتيو.
جيءَ جلي ٿو جيڏيون، گهايل ويا دل گهائي.
٢- سڪ ڙي سڀ لئي ساري، محبت ۾ ٻيئي نه مران
ٻاهه ٻرهه جي ٻاري، ٻٽيون ٿيو لئي نه ڪران
صلاح ڏيوري سرتيون، سمت اچن گهر ڪاهي.
٣- ڏوهه ڳهٽا مون ڪيترا، عيب ڏسن لا منهنجا

ڪندا هن، جي هن لڳن ۾ چيل آهن.

شلوڪ

عاشق پرهجي اندر ۾ - پوري ڪئي ڇان
ست رهن مهران ۾ - ڪين نه ڪنهن جي ڪاڻ
جهالي پاڻي ڀاڻ ۾ - ڪن ٿا رام رهاڻ
ڪرشن سڀ ڪنهن ساڻ - پاڙو پولين ڪين ڪي

پهن

طرز:- گروه جي گود ۾ گرمڪ

ٽل:- مري ميدان اچن پيارا - ليماهين لهن لمشاليا
سچو آنند اندر پائي - دنيا ڪان ٿيا نه ديوانا

۱- جوڙي جسار اندر جاڳون - اٿائين باغ باغيچا
حسن حيرت ڏسي شاهي - ڪتاڀون ڪند مستانا

۲- اچن پرلمي اوري ڪاهيون - اندر آتش پرهه پاهيور
وڃڻ جون ڪين ڪن واڳون - پتنگ جيئن ٿين پروانا

۳- رهن مضطرب، ٿا ڦڙيا - سوڙي ساجن وچي چڙهيا
آهن پرلمي آئي اُڙيا - ڪهڙا گالين پيا گانا

۴- ڪرشن جو نام سان نعارو - هڻن پيا وقت ٿي سارو
اوهنگ سوهنگ جو هونڪارو - پئي هترا پڌي پانا ٿيا

جيڪڏهن اون پرلم ۽ سچائي سان پرميشور کي هڪ
سڏ ڪرڻ نه پرميشور توکي سئو سڏ ڏئي ٿو جيئن
پرميشور هر جڳهه تي پورن آهي، تيئن پرلم نه هر جڳهه
تي پورڻ آهي ۽ پرميشور ۽ پرلم ۾ ڪوئي ڀيد ناهي.

ڪا ورلي لوڙ لڳائي
سچو ڪيل مايا جو لاهي
ڪا سورهه ڪندي ساري

٥- سنت سڄڻ جيئن اُجالج
من رام هي رنگ ۾ رچالج
اهي ٻُڌا ٻُڌيءَ ۾ ٻالج
نه نه خاق ڪندي نه خواري

٦- ڪوٽيون آشون اندر مان اُڏائي
ڪرشن من موهن ساڻ ملائي
پتي پريوءَ کي پرچائي
متان گولڊ غم ۾ گذاريئن

سڀي چڱن ڪرمن ۾ وڏو چڱو ڪرم دم لي ندم
وٺڻ ايشور ڀڳتيءَ جي ٻالي سان ٻرابر ڪرڻ آهي. اهو
ٻرابر تڏهن ايندو آهي جڏهن سنساري سکن جي اڇا
ڇڏبي آهي؛ جو جيو سنساري سکن کي ڇڏيندو آهي
تنهن کي دک اصل نه ٿيندو آهي. جيڪڏهن مان کي
چاهين نه ٻرابر جو ڀالو نه وٺ. پرميشور جي ملڻ جي
اڇا ڪرين نه وڏن سڏن جي چاهنا نه رک. جي وڏارن
سڏارن چاهين نه پرميشور جي ملڻ جي اڇا نه ڪر.
پرميشور جو ملڻ ايشور ڀڳتي ۽ سچائيءَ سان ٿيندو،
سو تڏهن ٿيندو جڏهن سچي عاشق جا ڪرم

جي هردم سنڀال ڪري.

شلوڪ

ست جو سنڌ رولون پڏي - پختو پير جماء
سيتا جيئن سنسار ۾ - پڪهڙو ليڪ وڌاء
داخل ٿين دربار ۾ - جائي جوڳن جاء
سهڻي سڌ جي ساء - ڪرشن وٽي جا ڪانڌ کي

ڀڄن

طرز:- سٺ سيتا رام جي ڪهاڻي
ٿل:- سٺ پتري مهنجي پياري - رهه مايا موهه کان نياري
١- ڪري ست سنگهه من کي ماري
ڪيي ڪروڙ اندر کي تاري
وت: بول گرئي جا پاري
ڪندو موهن تهنجي موچاري
٢- پتورت ڌرم ۾ رهجان
دکه ديهه دليا جا سهجان
ڪڙا وچن نه ڪنهن کي چئجان
پلي سر تي وسائن واري
٣- ڪنهن سان ويرورود نه پائج
سڀ ڪنهن سان مٺڙو ڳالهج
هي وچن هميشين سان هنڊائج
ڪندو صاحب توکي سوياري
٤- اوکي پرام جي منزل آهي

بـــوءِ ٻڪـڙا ليڏيـــن اهاڻـــو
هاڻ ۽ سنڌ سيار - ڇڏ هـيءُ ٻڇڙو ٻراڻو
٢- ڇوڪي چڪڻ لاءِ وڃيو واجهائين
اُســـوري جيڻ لاءِ ڇولو سڌائين
ڇوڪرو اُٿي ڏيهون ڇار - ڇڏ هيءُ ٻڇڙو ٻراڻو
٣- هــر زوراور جــوڏا مـــاري
وهـــر وڏا ٻدوان رنـــاري
سڙي ليڏي ڇـار - ڇڏ هيءُ ٻڇڙو ٻراڻو
٤- واهي وڳر سان وقــت وڃائي
ٿمر اڳ جو ڪين ڪـــي لاهيئي
رولندين زارون زار - ڇڏ هيءُ ٻڇڙو ٻراڻو
٥- ڪرشن گرن ڏي هل لون ڪاهي
مـــان ڙڏائي وكـــار وڃالـــي
گمان گرن جـــو ڏار - ڇڏ هيءُ ٻڇڙو ٻراڻو

سڪن ۾ وڏو سڪ سترش آهي ۽ سلطانن ۾ وڏي سيلتا جت جي شانتي آهي ۽ دکن ۾ وڏو دک موڪتا آهي لعل لي واپاري آهي ۽ سڀني ڪوڙن شين ۾ ڪوڙي شئي ڪوڙو وڃن آهي. سڀني ملين شين ۾ ملي شئي ملو وڃن آهي. سڀني ٻرن ڪمن ۾ ٻرو ڪم ٻڪواس ڪان بي مڪ لبط آهي. لسڀن ۾ سڀالر مالائون ٻڌهڻ لياڻين ڪي شاديءَ رلس هيءُ اڄن ٻڌالي ساهري رواو ڙون آڻن ۽ ڇوڙ مالا جو ارض آهي ٻڌهڻجي اولاد

تو ملي سنت سنگ مان جي گروه کس پيا

ڪرشن اوم چوڻ سان ڪلي ٽي دري

مان هڪڙي درويش کان پڇيو ته "سائين مهربا! سڀني باهين ۾ وڏي باهه ڪهڙي آهه؟ سڀني سکن ۾ وڏو سک ڪهڙو آهي؟ سڀني سيلتائن ۾ وڏي سيلتا ڪهڙي آهي؟ سڀني دکن ۾ وڏو دک ڪهڙو آهي؟ سڀني ڪوڙين شين ۾ تمام ڪوڙي شيءِ ڪهڙي آهي؟ سڀني مٺين شين ۾ تمام مٺي شيءِ ڪهڙي آهي؟ سڀني ادن ڪمن ۾ ادو ڪم ڪهڙو آهي؟ سڀني چڱن ڪمن ۾ چڱو ڪم ڪهڙو آهي؟" تڏهن الهي درويش مولڪي چيو ته "هي پيارا، سڀني باهين ۾ وڏي باهه چنتا آهي، ڇڪيا ماڻهوءَ کي مٿي کاپوءِ ساڙيندي آهي ۽ چنتا جيئري ئي ساڙيندي آهي. انهيءَ چنتا جي لاهڻ لاءِ هن پڇن کي هردم ياد ڪر:

شلوڪ

ڌن دولت ۽ ديهه مان - منڙا ڪيڏ ٽون موهه
هن مايا جي جار ڪي - پوليا جاڻج دوهه
ڪاڻ قوت جي ڪيترائون - ڪرين ڏنگايون ڏوهه
پڇتائيندين پوءِ ڪال جهليندءِ ڪنڌ ڪان

پڇن (سر مارو)

ٽل:- اُڏ ٻڪي هل يار - چڏ هيءَ ٻچرو براڻو
١- نيٺ ته ٽيندو ٻچرو براڻو.

شلوڪ

هردم جپ هريءَ کي - واهي منجهه اڪالس
ڪروڙين جنمن جو ٽل - هرد و ليمدءَ شالس
اڪري وهندءَ پلڪ ۾ - ڀسورا ڀرم ڀرالت
ڪرشن لهنجي ڪرالس - ڪڏهن ڪهنجي ڪين ڪي۔

ڀڄن (ڏاي)

ٽل:- هري اوم هري اوم هري اوم هري
هري اوم جپڻ سان ٻوي چمه اري

۱- وشين جي لالچ ۾ ليو آهين الڏو
دنيا جي ڏلڏن مان ڪنهن لسا لڏو
موهه سنديءَ جار ۾ ڦو آهين الڏو
ڪندي هاءِ هاءِ لون وهندين مري

۲- ڌان شواق مان ڪي ڏسو من لرئي
موهان آهين ڇار ڏيهين ڏيان نا ڏرئي
ڏن جوبن ۽ مال جو ايمان ڇو ڪران
مرڻ ويلي موڪيا نه ملنديئي ذري

۳- معش دلهه ۾ اڇي اڄن نا ڪيو
املهه ماڻڪ چڏي لوڪوڏيءَ ملهه ڪيو
پهنجو ملهه لون پاڻ ڪندين، ڪندو نا بيو
ڇو راسيءَ چڪر ۾ وجين لوري

۴- ٻوڪ، ٻڪيه، ڏرم، دان، ڪرم جي ايا
ڪاڙ ڪال هريءَ نام سمان نا ليا

چڙهيائين. لڏهن هو هردوار ويو. اُتي پهچي پنڊت کي
ڪجهه رپيا ڏنائين، چٽي لڳائي، سنڌس پٽن کي آڻي
ڏنائين. هاڻي هو لسڪيت ٿي ويا. سمجهيائون ته اسان جي
پيءُ جون هڏيون گنگاجيءَ ۾ پهچي ويون. ڇهن مهينن
کانپوءِ اهو پنگي الهيءَ ڪمخاب واريءَ گوڏريءَ مان
صدري ٺهرائي، اها پائي، الهيءَ سيٺ جي گهر ڪاڪوس
صفا ڪرڻ ويو. سيٺ جي لڏهن اهو ڪپڙو سڃاڻي ورتو.
پٽيءَ کي چيائين ته هن کي ڌمڪائي سچي ڪرايوس.
پنگيءَ چيو ته برابر ڇهه مهينا اڳي، گوڏري وٺي ننگي
پيئي هئي. ان ۾ پئسا ۽ پائوليون پيا هئا سي مون ڪڍي،
هڏيون ڪري ٻري ڦٽيون ڪيون. لڏهن هيءُ ٻرادري
ڪٺي ۽ ٻروهت کي سڏايائون، چيائونس ته سچ چئه،
نه ته لڏهن جو ٻروهتپڻو ڪڍيو ويندو. ٻراهمڻ ٻڌي ويو
۽ چيائين ته ڏسو ته لڏهن جو پيءُ جيئري ته هردوار نه
ويو ۽ مرڻ کان پوءِ ٻرادريءَ کان ڪنيءَ لي ڪجهه به نه
ويو، تنهن مون اڪيلي ٻراهمڻ سان ڪيئن هلي
سگهندو. انهن چٽي سچي ڳالهه ٻڌايائين. ٻرادريءَ
ويچار ڪيو ته هيءُ هري سمرڻ کان بي مک هو، انهيءَ
ڪري هن کي سري گنگاجيءَ پنهنجي شرڻ ۾ اچڻ نه
ڏنو! لڏهن ڪري پاڻ کي پتت ۽ پرميسر کي پتت پاون
سمجهي، ٻوڙ ڪري نام جپي، ڪرتارٿ ٿيو. جيئن اجامل،
ٻولنا، گنڪا آد، تري ويا، تيئن هن پاڻ کي، پياري
پرماتما، ٻوهان نه جپي تري وڃو.

لي مردو پدل هو سو اچي چڙهيو ۽ مرليءَ سهارنپور
هليو ويو. لڏهن الي سڀ ڏسي ڪلڪ لڳا ۽ چيائون ته
چا ٿيو، هن کي ته پالڪيءَ لي چاڙهي هردوار وٺي ويا
هئا. هتي گهوڙي لي ڪيئن آيو؟ پوءِ هنن ان ماڻهون
کان سچي خبر پڇي چيائون ته هيڪي هتيئي ساڙيو ۽
هڪڙي کي هردوار موڪليائون هو وڃي سڀني کي
موٽي وٺي آيو. ٽئين ڏينهن هالي مڙي برهمڻ براهمڻ
کي سڏائي ڏاڍي تاڪيد سان چيائون ته پتا جي هالي
گنگاجيءَ ۾ وجهي اچ. سڄي ڪٽنب خوش ٿي برهمڻ
کي ڪنهن ٻ، جنهن ٽي، ڪنهن ڏهه رپيا ڏنا. جهلا
هڪ سو رپيه برهمڻ کي مليا. برهمڻ ڀڄ آيو، واپار
ڪيائين، ته مان هڪ سؤ رپيه جي هردوار ڪٿي وڃڻ
ته رستي ۾ ڪو ڏاڪو ڦري وٺندم. گهر کي اچڻ ته
چڪر، سو گهاٽي بن ۾ وڻ تي چڙهي، ٿارن ۾ هاليءَ
واري ڳوٿري لڪائي، گهر سؤ رپيه رکي ويو. پليان
هڪڙو پنکي ڪاليون نٽڻ آيو، ان وڻ تي چڙهي
ڳوٿري ڏٺي. خيال ڪيس ته ان ۾ پيسا هوندا سو ڳوٿري
کڻي دور دور وڃي کوليائين ۽ پيسا ڪڍي، هڏا اُن
ڪڍي، رستي تي ڦٽيون ڪيائين ۽ اٿي رستي، ڪان
گهر هليو ويو. ٿوڙاهون وري برهمڻ آيو، ان وڻ تي
اچي ڏٺائين ته ڳوٿري اتي ڪانه! ڏاڍي ڳولا ڪيائين
پر ڳوٿري نه ملي ۽ چوڻ لڳو ته هڪ ڀيرو هردوار مان
ل..، گوڙاون چليون لڪالي، هن کي پرسن ڪري

گنتي تي وهندي. انهن ڳالهين ڪندي ڪندي اسين
اچي وياسين. اتي هڪڙو ڪوڙهيو رهندو هو. ان سڀئي
ڳالهه ونئي ٻڌي. جڏهن سڀني کي ننڊ اچي وئي، تڏهن
ويچار ڪيائين ته هن جي مٽ پٽيءَ کي پنهنجي آسن تي
رکي، مان پالڪيءَ ۾ سمهي هردوار پهچي وڃان. اتي
پني پيو گذر ڪندس هتي ته ڪو ڪجهه به نٿو ڏئيم.
اهڙو ويچار ڪري مردي کي پنهنجي آسن تي سمهاري
جڏهن پاڻ مردو بڻجي اهيءَ پالڪيءَ ۾ سمهي پيو.
پرڀات ڪال ٿيندي ئي هن پالڪي کڻي ۽ اتي هليا هردوار
جتي براهمڻ سادو ڪنا ڪري جڏهن پٽيءَ جي
سنسڪار واسطي پالڪي کوليائون ته ڪوڙهي اگهه
چوريا، اهو ڏسي اچرج ۾ پئجي ويا. چيائون ته مردو
جيئرو ٿيو آهي. آخر ان کي کوليائون ته پالڪيءَ مان
ڪوڙهيو نڪتو! سڀ ڏسي دنگ ٿي ويا ته هيءُ ڪوڙهيو
ڪٿان آيو؟ هن کان پڇيائون ته هن چيو ته توهانجو پٽيءَ
ته رمسال ۾ آهي جتي رات رهيا هئا. مان اڳي اڪيو رهيس ٿي،
۽ هتي هردوار ۾ پني کائيندس، انهيءَ ڪري پالڪيءَ ۾
ويهي رهيو هوس. ويچار ڪيائون ته پٽا جيئري ته گنگا
تي نه آيو پر مري به نٿو اچي. پوءِ ته ماڻهون جن ۾ هڪ
سندس پٽ هو، سي هن کي ڪڍي ويا. اچي ڏسن ته برابر
مردو پيو آهي. ٻه گهوڙا ڀاڙي تي ڪيائون، هڪڙي
تي لاش ٻڌائون، ٻئي تي چڙهي ويا. جنهن گهوڙي

کبان ووڙيــڪ وڏائي لاءِ- اکيان السڏهر اڏائي لاءِ
٣- ڪرشن لهي کي ڪين وساري وڃائن جي وات اهاري
ڳـــل ڳراڻي ڀالڻ لاءِ- جو لـــي حـرص ملائڻ لاءِ

للڇمڻ ٻهڳي ٻئي، ڀرادريءَ کي سڏائي، ٻتاجيءَ کي
گهٽڙ سمجهايو ته گنگاجيءَ ڏي هلو. اسان مان ڪو هڪڙو
واري واري سان لوهان وٽ رهندو. ٻئي ته ٻلي جي
ڳالهه چيس، ته ٻيءَ کي ڏاڍي ڪاوڙ آئي ۽ چيائين
ته "هاڻي ٻي نا موٽڪي گهرمان ٻاهر ڪڍو. مان گنگا
تي ڪونه هلندس. گنگا جو پاڻي ڏڏو ۽ واڻي آهي.
مان ڪونه ٻيندس ۽ لڪو سان ڪندس. ساڌو ٻراهمڻ
ٻئس لڏڻ لاءِ لڳا آهن، مان انهن جو درشن ڪونه
ڪندس." آخر ته واو. ڪجهه سمي ڪاٻوءِ مري ويو.
هن جي ٻئي ڀهڻي ماڻهن ۽ برادري وارن سان وچار ڪيو
ته ٻتاجيءَ جو گنگا تي هلي سنڪار ڪنداسين ۽ اليڇي
ٻارهي جو ڀنڊارو ڪنداسين. اهڙو وچار ڪري ٻالڪيءَ
کي سجالي، ٻيءَ جو مڙهه ان ٻرکي وڏي ڏوم ڏام سان
ٻردوار اچي لڳا. ايندي ايندي رستي ۾ رات ٻئي
وئي. هڪ اهڙ ٻه هڪڙي ڏرمسال هئي ۽ اتي رهي
پيا. اوليا جا ڏيهن هئا، هي ٻيءَ جي ڪالي الدرکي
آهر سموهي ٻيا ۽ ٻالهيون ڪيائون ته ٻتاجيءَ کي گهٽرلي
سوڙ ٻر ته مچائين. گنگا کي ڳاراون ڏيندو هو. هاڻي
اس هن ٻون گنگاجيءَ ٻه چڙي ايداسون ته سندس

بابت هڪ ڪٿا آهي. ڪٿا :- سهارنپور ۾ هڪڙو سيٺ رهندو هو. جو گهڻو شاهوڪار هو. سندس استري مري ويئي هئي. ڪيس ٻه پٽ هئا، جي ٻئي ٻرٽيل هئا. جڏهن شاهوڪار پڙو ٿيو تڏهن گهر ۾ پيو، هندو هو، ڪارگهارا پيو ڪيائدو هو. ٻهن کي ڏاڍي ڳالهي ايندي هئي. ڪانڻ خرچڻ لاءِ ڪنهن کي پائي پيسو به ڪونه ڏيندو هو. تڏهن ننهن پٽهڻ پٽين کي چيو ته توهين پٽهڻ ٻيءِ کي گنگا لڳ وٺي هلو. دان پنج ڪندو، گنگا سنان ڪندو، ست سنگ ڪندو ته گتي ٿي ويندس. پو ته سنتن هن ٻهن ۾ چيو آهي ته هيءَ منش چولو مهانگو مليو آهي، جا جي لاءِ مليو آهي، سو پڏو.

شلوڪ

وات وٺي ستگر کان اگٽي ٻير ٻ گهاڙ
اندر آلم رام جـو وٻهي ڪر ويچار
ماري ممتا موهه کي ورلي، الدروار

ڪرشن بي سپ ڪوڙي ڪار- سڪ لائج ستنام سان

پڄن (سر پرڀاتي)

ٿل :- مانش چولو مليو مهانگو- خاص پرڀوءِ جي پائڻ لاءِ
خاص پرڀوءِ جي پائڻ لاءِ- جنم مرڻ دک لائڻ لاءِ

١- پيرٻري وچ ستگر دواري- هاج هٿن سان ڪرسڪ ڌاري
سر گر اگيان لـاڻڻ لاءِ- پاپن جـي لـــ مٽائڻ لاءِ

٢- نيٽڻ سان پس گر پيشائي- ڪنن پٿهي سان پڏ گر پاٽي

اندو سهڪجي خيال ڪنگوڻ ۾

٣- اَمل کائڻ ۾ آهن اوجهرائون

جوُن مٿي ۾ ڪندئون پرائيون

٧ ڪم ڪلل ٿيون ڪر جون ڪاٿيون

رالو ڏيهان سر لسي شيطان

بد ناموسي اَمل کائڻ ۾

٤- دارون پورن ڏني داداري

پوءِ ڪندو پڌري شاهوڪاري

ڏوم ڀڳاڙو خلق جي خواري

پيو هولندو مردي سمان

اولڌو ايو پيو لاءِ اوڪڻ جي

٥- ٻڙي، ڪالجو، چلم، تماڪو

ناس نياڪي نو ڪالو چاڪون

اوي علت ۾ آهن اپاسيون

ڪوڙو لشو ڏن ديهي ايمان

ديو نه لڳندي منجهه اڱڻ جي

٦- ليکو نسام نشو پيءُ لهي

آهه وراڪن وٽ لون وڃي

ڏوم سدارو مٿلي ڌاهي

عمر پيالو پي ڪر ڪيان

ناعي اڱڻ جي اَلب مڙڻ جو

—نامر برش دارجا وستيا هرگز لي نه سکهندا. اوي ء

٣- سدا اُستت ڪان رهان نيارو
ڪام ڪروڌ ڪان ڪريان ڪنارا
سون ڪي سمجهان ڌوڙ ڌوڙ
٤- مان ملي نه ڪريان مغروري
جت ڪٿ ڇاڻان جوت ضرور
هرش شوڪ کان دور دور
٥- اوپ ڏي ڪين ڪري من لاڙو
موهه نه مون تي ڪري ڪرمار
چدنا ٿئي مون چڙ ۽ چُور
٦- آشا ترشنا ڪي بند اڏايان
ڪرشن تنهنجو درشن پايا
حاضر ڏسان مان حضور حضور

نشن باوت ڪنن جو ڀڄن

سيبي لشن ۾ اڻيتي نقصان - بدا نشي ۽ ناراڻ جي
١- ڀنگ ڀيئڻ سان ڀوت بڻائي
بي مطلب ٿي بڪ ڪائي
ڪاڻي گهر جو قوت گهٽائي
ڪم ڪرڻ ۾ ٿئي پشيمان پاڻي پڻ ناهي پاڻ جو
٢- چرس چرلس جيئن چمت پئڪائي
گهاٽي ۽ پيو ٿو گهٽيون گهمائي
چاهه ڌاڙهي جيئن چمنا چاهي
در در تي پيو لهي آڌمار

سوامي شرڌانند جي رکيا ڪري لڙ. جهڙيءَ طرح سري رامچندر ببيشڻ جي رکيا ڪئي.

پرمارٿ

جو سرڻ آوي تس ڪنٺ لاولي- اهو بِرد سوامي سدا اهڙي طرح پورڻ سمرٿ ڀڳتيءَ جي اندر لوڏا ڀڳتي سمايل آهي. براهمڻ کي گهرجي ته پهنجي ستگرن کي پرمرسان هيءَ برابر لنا ڪن. جهڙي هن اچن ۾ چيل آهي:-

شلوڪ

ستگرو سمجهاڻي ڪئي، وهه لشن ڪان دور
پهڪ سنل ٻه لي ڪري، مڌ ڪندڻي بعد موڙهه
چرش چڙهي جي مڙ ۾، ساهه لاهڻ ۾ سور
سب دک ڪند لي دور، ڪوشن لشو وند نام جو

اچن (سر ڀيروي)

طرز:- ڏسان مان ماڙو ملڪ ملير ماير
تال:- وڄان مان نام لشي ۾ ٻار ٻور
ڪايا سمجهان ڪوڙ ڪوڙ
1- ستگر مهنجو عرض اولاڻي
ساڌ سنگت سان مون کي لائي
من دوڙي لا سور سور
2- ڪشٽ ڏسي مان نا ڪرٻاٻان
سڪ ڏسي لا من لا. وڏايان
دل ساڻ ڏر لئي ڏور ڏور

٣- ابدا أستمس کان رهان بيمارو
کام کروڌ کان کريان کنارو
سون کي سمجهان ڌوڙ ڌوڙ
٤- مان ملي لب کريان مغروري
جت لت چالاڪان جوت ضروري
هرش شوڪ کان دور دور
٥- اوپي ڏي کين کري من اڙو
موهه لب مون لي کري کر مارو
چندنا لڳي مون چئن چوڙ
٦- آشا ترشنا کي ب آڌايان
کوشن لهجو درشن پايان
حاضر ڏسان مان حضور

ڏشن واڌت کڌن جو پڇن

سيدي لشن ۽ اليٺي لکڻان - پنا لشي ار ناراڻ جي
١- يڪه پيٽڻ سان پوس پالي
بي مطلب لي اڪ پڪالي
ڪالي گهر جو توس گهٽائي
ڪر ڪري ۽ لئي ٺيمان هاڻي پڻ لاهي پراڻ جو
٢- ڇرش ڇرلن جيڻن چس پڪالي
گهاڻي پيو لو گهڻيون گهمائي
چاهه ٽالهي جيڻن چمنا چاهي
در در لي پيو لهي آپمان

سوامي شرڌانند جي رکيا ڪري ۽ جهڙيءَ طرح سري رامچندر اهلها جي رکيا ڪئي.

پرمارٿ

جو سرڻ آوي تس ڪنٺ لاوئي - اهو برد سوامي سدا اهڙي طرح ٻوراهمڻ سرڻ اڳتيءَ جي اندر لوڏا اڳتي سماهه لي. براهمڻ کي گهرجي نه ٻهچي ستگرن کي برابر سان هيءَ ٻرار لنا ڪن. جهڙي هن ٻچن ۾ چيل آهي:-

شلوڪ

ستگرو سمجهائي ڪئي، رهي نشن ڪان دور
هڪ ستل بس لي ڪري، مڏ ڪند لي بس مورڙهه
چرش جڙهي جي مٺ ۾، ساهه لاهي ۾ سور
سڀ ڏک ڪندلي دور، ڪرشن نشو وس نام جو

ٻچن (سر ابروي)

طرز:- ڏسان مان ٻڙو ملڪ ملير ملير
تال:- وڄان مان نام نشي ۾ ٻور ٻور
ڪايا سمجهان ڪورڙ ڪوڙ
1- ستگر مهچو عرض اوناسچ
سانڌ سڌگمه سان مون کي لالسچ
من ڏوڙي لسي سور سور
2- ڪشت ڏسي مان نا ڪرڀاهان
سڪ ڏسي نا من نسي وڏايسان
دل سان ڏر لئي ڏور ڏور

اوچي اوچي نام چوڻ سان شيئهن اکيون ٻٽيون. ڀڳوا
جو درشن ڪري نمسڪار ڪيائين. ٻاهر اچڻ لڳو ته
ڀڳوان چيس ته جل ڀي آءُ. ڀڳوان جي آگيا مڃي، جل
ڀي، ٻاهر آيو ۽ ڀڳوان جي چرڻن تي سر رکي، سو
تياڳيائين. ڀڳوان ان جي داهه ڪريا ڪري يعني ان
کي ساڙي دوارڪا ۾ آيو. تڏهن ارجن کي ان ڏينهن
کان پوءِ پڪ ٿي ته سواس اچايو ته وڃائڻ گهر جي ۽ ٻاڻ
۾ شيئهن وانگي ڀڳوان کي سرواس ارپڻ ڪري يعني
آتم نويدن ڀڳتي ۾ لين ٿيو.

ڀڳوان ارجن کي گيتا ۾ چيو آهي ته:-

سڀئي ڌرمن کي ڇڏي ڪيول ست چت آنند گهن
واسديو جي سرن ۾ پراپت ٿيءُ ته مان توکي سڀئي پاپن
کان مڪت ڪندس ۽ تون شوڪ نه ڪر.

ڇهن پرڪارن جي شرڻاگت آهي (١) شيوڪ کي
پنهنجي سواميءَ جي انڪول يعني اڇا انوسار ٿي سنڪلپ
ڪرڻ. (٢) سواميءَ جي پرتڪول اڇا خلاف آچرڻ جو
تياڳ ڪرڻ (٣) سوامي منهنجي اوس رکيا ڪندو! اهڙو
وشواس هئڻ. (٤) سواميءَ جي رکيا ڪرڻ هوندي به،
"رکيا ڪريو" اهڙي پرارٿنا ڪندو رهڻ (٥) سواميءَ کي
پنهنجو سرواس ارپڻ ڪرڻ (٦) پنهنجي ڪاترتا ڏيکارڻ
يعني مان اپراڌي آهيان، پتت آهيان، توهان جي ڪچ
شيوا ڪيئن ڪريان. اهڙيءَ طرح جي نمرتا ڏيکارڻ تڏهن ٿي

لٺا موڪلڻ کي برابر ليا آهن.

آئر نويدن ۽ شينهن جي ڪٿا:-

دن والي آراڌ ۾ پياري امڪ ۽ ڪيجي ڏيلا ڪٿا سراس سواس نالم جيڪ ۾:- هڪڙي ڏينهن ارجن سري ڪرشن جي درشن واسطي هستناپور مان ويو. اُتي پهچڻ ۽ ڏٺائين ۽ ٻڪوان ڏيان ۾ ويٺو آهي. ارجن کي چپ ۾ آيو ۽ مان ۽ ٻڪوان جو ڌيان ڪريان ٿو، پر ٻڪوان ڪنهن جو ڌيان ٿو ڪري. واهي رهيو. جڏهن ٻڪوان اٿيو ۽ اها وار نه پڇيائينس. ٻڪوان چيو ۽ مان ٻنهجي انهن ٻڪتن جو ڌيان ڪريان ٿو، جي سواس سواس منهنجو ڌيان ڪن ٿا. ارجن چيو ۽ ڏيکاريو ۽ سهڻا ۽ اهڙو ڪير آهي؟ ٻڪوان چيو ۽ جهنگل جو هڪ شينهن آهي جو هڪ ٽالاءَ ۾ ٿوي سواس سواس منهنجو نالم جپي رهيو آهي. اج اڳيس لٽي ۽ ۾ پاڻي نه پيتي، ۽ متان پاڻي پيئڻ ڪري سواس خالي وڃن. ارجن هٿ ڪيو ۽ مون کي اهڙي ٻڪت جو ضرور درشن ڪرايو. ٻڪوان ارجن کي ان ٽالاءَ تي وٺي ويو، جتي شينهن اکيون ٻوري ٻڪوان جي مورتي هردي ۾ رکي نالم جپي رهيو هو.

ارجن تنسي ڏاڍو خوش ٿيو ۽ شينهن کي وڏو ٻڪت سمجهيائين. ٻڪوان ارجن کي چيو ۽ اوچي اوچي سر سان هري ڪرشن هري ڪرشن اٿوي ۽ طرح منهنجو نالم جپڻ ۽ او ٻي ٻي ولي، ان جو آهڙان سواس آهي. ارجن جي

جيتوڻيڪ لوڪي اڇا ۽ نه آهي لڌهن ۽ اسين لوڪي
۽ استري ڏياري، لڇهڇو اُپڪار ڪندا سون ۽ پار
جا لڇڻ ڌارڻ ڪندا سون.

مٿر جا ڇهه لڇڻ سنت لوڪ چون ٿا

(١) پاپ کان هٽائڻ (٢) پيار وڌائڻ (٣) دوش
نه ڪرڻ (۴) گڻ ظاهر ڪرڻ (٥) آپدا ڪال ۾ مٿ
سهائتا ڪرڻ (٦) ڏرپڪ ڀعدي ڏڪار ۾ ڪئي س
مٿر کي اُن پاڻ آدڪ ڏيڻ. اهڙيءَ طرح سداسي
ڀڳتي ڪئي آهي. گوپين ۽ سکا ڀڳتي ڪئي آهي

(٩) آتم نويدين ڀڳتي

جهڙيءَ طرح راجا بليءَ ڪئي آهي. تن من ۽
سڀ پرميشور کي ارپڻ ڪري ڇڏڻ، ان جو نالو
آتم نويدن ڀڳتي آهي.

١- جنهن سک ڪنهن چاهي سدا سرن رام ڪي
ڪهه ناڪ سن ري مما درلڀ مانک ديه
٢- ناڪر تم سرڻائي آيا - آئر گيو مٿري من ڪا س
جب لي درسن پايا

ڪهه ناڪ گر ٻڌن ڪاني ٻيرنت آن ملي
سرونڻ ڀڳتيءَ ۾ پرڪيت، ڪرتن ۾ سکديو، س
۾ پرهلاد، پاد شيون ۾ لڇمي، پوجن ۾ پرٿو، لمس
۾ اڪرور، داس ڀاو ۾ هنومان، سکا ڀاو ۾ ارجن،
نويدن ۾ بل راجا آدڪ، پرڌان ڀڳت ٿيا آهن. سي

من ۾ ئي پر اُپديش ڪري ٿي.

شلوڪ

سيوا ڪري سوامي جي - سا نہ سڌوري لار
هنت حلميءَ جي هلي - ڪرڻ بہ غرابي ڏار
پريو جاڻ ٻنهيءَ ڪسي - وهم ڪندي نہ وڪار
ڪرشن آن ڪرتار - سدا سهائڻ تو ڪري

رامائڻ سگريو ۽ سري رامچندر جو سکا ڀاو لکيل آهي. ٽڪا:- انهن ٻنهي يار ۽ سگريو جي وچ اڳئين جلائي ۽ اگنيءَ کي ساکي ڪري ٻنهي هڪ ٻئي کي ڀاڪرن وڌيون ڪري ٿنڀاڻ الگن ڪيو، ڄاڻيءَ سان لڳايو. سگريو سري رامچندر جي واجهوٽي ۽ ٻاٽ ٻڌائي پر لکيا ڪمائون. سري رامچندر چيو نہ ٻالي کي ماري ٽنهن جو راڄ ۽ ٽنهنجي استري ٽوکي ڏيارائيندس ۽ سگريو چيو نہ راوڻ کي ماري اوهان جي جانڪي ولي ڏيارائيندس. پوءِ جڏهن سگريو کي سري رامچندر وٽ رهي وسارو ٿيو نہ چيائين ٿو نہ مون کي راڄ جي ضرورت آهي ۽ نہ مونکي استري وغيره جي سڪ ٿي ايا آهي، مون کي اوهانجي ڀڳتي ئي گهرجي. جڏهن سگريو کي اهڙو وسارو ٿيو تڏهن سري رامچندر چيائين لڳو ڀي مترا لون جيڪي چوين ٿو سو سچ آهي؛ پر مان مونکي ڇا چوندا نہ اگنيءَ کي ساکي ڪري سگريو جو متر ٿي ڪري، سگريو جو ڪجهہ اُپڪار ڪانہ! -

استري ۽ پتي ڀاو ۽ سکا ڀاو جي اندر گت آهي يعني سکا ڀاو ۾ اچي وڃي ٿو.

(پرشوتم ماس مهاتم جي ٽيڪا)

نارائڻ جي نارد کي پتورتا استريءَ جي اُتم ورت بابت ٻڌائين ٿا ته پتورتا استريءَ کي هيٺيان ڌرم پالڻ گهرجن:-

(١) پتي ڪروپ هجي يا ڪوڙا ڪرم ڪندڙ هجي يا اڻ وڻندڙ سڀاءَ وارو هجي، (٢) روڳي، بيمار، ڀوت جهڙو هجي يا ڪروڌي، شراب پيئندڙ، انڌو، مورک، گونگو، لولو، ٻوڙو هجي، (٣) ڀينڪر، دردري، ڪرپڻ، نندت، ڌرم دروهڪ يعني ڌرم ڇڏيندڙ ۽ ورت ڀلا ٻين استرين جو مِتر هجي، (٤) استريءَ کي اهو پتي به هميشه ديو وانگي وڃن، سرير ۽ ڪرم سان پوڄڻ گهرجي. (٥) پتيءَ بنا ٻيو ڪوئي ديو، منش، گندرو، سٺي استريءَ کي پيارو نه آهي. استريءَ کي پتيءَ جو برو ڪڏهن نه ڪرڻ گهرجي. (٦) جا استري پتيءَ جي پوڄن ڪرڻ بعد پاڻ پوڄن ڪري ٿي، پتيءَ جي دک ۾ دکي ۽ پرسنتا ۾ پرسن (٧) پتيءَ جي ودهش ۾ وڃڻ ڪري سادا ڪپڙا ڪري ٿي ۽ پتيءَ جي سمهڻ بعد سمهي ٿي، پر پهريائين اٿي ٿي ۽ پنهنجي چت ۾ ٻئي پرش کي نه ٿي چاهي، ان کي پتورتا چوڻ گهرجي.

اهڙيءَ پتريءَ کي ماتا پڻ پتي ورت ڌرم پالڻ

ڪي پرسن ڪري موڪل ولي وري اچي مهالما
جي شوا ۾ لڳو ۽ لمسڪار ڀڳتي ۾ ٻهڄي چمه ڪي
لڳائيندو رهيو.

(٨) داس ڀاو روپ ڀڳتي يعني شيوڪ ڀاو

١- سو شيوڪ هر آکئي جو هر راکي اُرڌار
من لن سنڌي آکي ڌري ڌوڻي وچه سار
٢- ناٿڪ شيوڪ آڪيني سو سر ڌري آلا؛
ستگر ڪنا ڀالا سن لڳي سبد رکهه اُرڌار.
٣- ملي سمه ٻاري د ڀا ڌاري. ڪتهه اُڪت نيچارو
اڪ چمه اڪ من ڌياء. سوامي لاءِ ٻرامه ٻارو
تو لمه ناٿڪ سرڻ سوامي. سمه سگر لو لاڳي
٤- لون ميري سميت سڪا هر ٻران
من، تن، جيئن، ڌن، سب اُرا. اڄ لن سيتو لمري ڌان
لر هي دئي اُڪ بڪارا. لر هي دئي مان
سدا سدا لمري بمه راکهه الترجامي جان
٥- لون ميرا پتا لون هي ميرا مالا
لون ميرا بندپ لون ميرا ڀرالا
لون ميرا راڪا سيهني ڌلي لا ڀو ڪدهيا ڪاڙا جيمه.

(٩) سکا ڀاو روپ ڀڳتي

سکا ڀاو ڀڳتي سگرڀو ۽ واسٽڻ سري رامچندر سان
ڪئي آهي. ارجن سري ڪرشن سان سکا ڀاو سان ڀڳتي
ڪئي آهي. گوپيون سري ڪرشن جون سکيون ٿيون.

جي چرڻن ۾، وري وري ڏنڊوت پيو ڪري ۽ چرڻ
چڙهي ٿي ته. انهن سڀني مهاتمائن کي ڏنڊوت ڪندو
رهي. اُن جي پرڻام کي ڏسي هڪ مهاتما آشيرواد
ڏني. پوءِ سڀني مهاتمائن گڏجي چيو اُت ٻچا! وڏي
عمر ٿيئي. تڏهن مارڪنڊي چيو ته مهاراج! منهنجي
عمر ساري ڏهه ورهيه آهي. باقي ٽي ڏينهن اُچي
ٻچيا آهن. مهاتمائن جا وچن اٽل چئبا آهن. "ساڌ ٻچن
اٽلاڌا". سڀني چيو ته تون ڪو فڪر نه ڪر ۽ اسان جي
آشيرواد سان تون چرنجيوُ ٿيندين وڏي عمر وارو ٿيندين.
جڏهن ڏهه سال پورا ٿيا ته يمراج هن جي مارڻ واسطي
آيو، ته مهاتمائن مارڪنڊي کي آگيا ڪئي ته شو جي
لنگ کي چنبڙي پؤ. ان استان تان شو جي پرگهٽ ٿيو.
ترسول کڻي يم راج کي مارڻ واسطي آيو. يمراج هٿ
جوڙي اُٿي ڪِري پيو ۽ چيائين "جيئن حڪم ڪيو ليئن
ڪريان." مهاديو چيو ته "هن ڪي سڀني چرنجيوُ بنايو
آهي ۽ هن کي نه ماريو ۽ هو چرنجيو ٿي ٿي رهندو."
تڏهن ڌرمراج ان ٻالڪ کي ڇڏي ڏنو ۽ هن جي مرڻ
جو سمو ٽري ويو ۽ هو موٽي مهاتما وٽ آيو. مهاتما
چيس ته پنهنجي گهر وڃ. ٻالڪ چيو ته مان توهانجي
چرڻن جي شيوا ڪندس. مهاتما چيو ته چڱو پر پهريائين
ماتا پتا کي منهن ڏيکاري اچ ۽ پوءِ اچي شيوا ڪر.
مارڪنڊو آگيا الوسار پنهنجي ماتا پتا وٽ ويو ۽ مهاتما
جي ڏنڊوت جو قل چرنجيوي ٿيڻ جو ٻڌايو. ماڻس

ڀڄن

طرز:- دل لڀڻ جي مهڙ جي هڪ آهه

ٽل:- اهڙو ڪهڙو گيان ڪي پاڻون. من موهن ساڻ ملاڻون

١- هيڙي مالڪ ڏاهي پائي. سا ورلا ڪهن وڃائي
اهڙو اپار ٻڌن لسان لاهي. گر گوبند جا گن ڳاڻون

٢- هن مايا کان منهن موڙي. چت اوڪ اچا کي اوڙهي
پنا نگا سيڪي توڙي. چڪر چوراسيءَ لاهيون

٣- ڪري ڪرم ڪريءَ نشڪامي. لوسان ساٿي گهمندو سوامي
جو آهي انترجامي. مٿس لهن هر ڏيان لڳاڻون

٤- سچي پريم پريءَ سان پائي. اها اندر اڀيما آهي
رک مورت من ۾ لاهي. هاڻي گيان جي جوت جڳاڻون

٥- ڪون لام روح کان ڌارو. آهين اڻ کان ئي پيارو
آهي سڀ ڄمڻ آسد سارو. ٻيا پريما اوم ڀلاڻون

٦- ڏس جهالي اندر ۾ پالي. چت اوڌيا سڌ اڏاڻي
تو ۾ جم مرڻ کو ناهي. اهي وهم وڪار وڃاڻون

٧- شڌ سروپ لڀڻو آهي. ايڪي پاڻ کي جيو سڏائي
رکي مايا ٽي ٿ سمجهائي. ڪرشن لهڻ مان موهه مٽاڻون

درشٽانت:- مارڪنڊي رشي پراڻ ڪال ۾ هڪ رشي مرڪنڊ رشي جو پٽ هو. جنم سمي جوتشن چيو ته مارڪنڊي جي عمر ڏهه سال ٿيندي. ماتا پتا کي ٻڌي ڪڻو ڏکو ٿيو. پٽ کي سمجهائي ڪيڪ سڌ مهاتما وٽ شيوا واسطي ڏياري موڪليائون. مارڪنڊو مهاتما جن

وڃي ٻوي ٿو. اهڙيءَ طرح سڀ ديو، مڻش، جاندار
جيو وغيره کي ڪيل امسڪار ان جي چت کي ٻرشن
ڪري، ٻرميشور وٽ ٻهچي وڃي ٿي. جيئن ڀڳوان
سري ڪرشن ڀاڳوت ۾ لکيو آهي. ڳئو، چنڊال، گهوڙي،
گڏه، کي ٻرميشور روپ ڄاڻي، ڀرتويءَ تي مٿو رکي
ڏنڊوت ڪري.

امسڪار ڀڳتيءَ ۾ ڀڳت اڪرور آهي، ۽ ٻرهم ويتا
مهاتمائن کي امسڪار ڪرڻ سان ٻه ٻرش کي گيان، وڏي
عمر ۽ ٻج جي ٻراپتي ٿئي ٿي.

هي ارجن! انهيءَ لاءِ توجي جاڻڻ وارن گياني ٻرشن
کان ڀلي ٻرڪار ڏنڊوت ٻرڻام ۽ شيوا ۽ لسڪپٽ ڀاو
سان ڪيل ٻرشن سان ان گيان کي ڄاڻ. اهي ڌرم کي
ڄاڻڻ وارا گياني، توکي انهيءَ گيان جو اپديش ڪندا.
اهڙيءَ طرح مهاتما ڏنڊوت آدڪ سان ٻرسن ٿي
ادڪاريءَ کي گيان جو اپديش ڪن ٿا ۽ وڏي آيو
بخشيش ڪن ٿا. جيئن هن ڀڄن ۾ چيل آهي.

شلوڪ

جي ڀالٽين جوڳي تيان ۽ گيتا سان لمٿون لاءِ
وني گس گرن ڪان سچي جوت جڳاءِ
پائي آتم گيان ڪي، اگيان الديور اڏاءِ
اهڙي ڪار ڪماءِ، ڪرشن ملين ڪرتار سان.

شنڪا:- ڪياس ڪيم ودوان ۾ سماڌ مان آئي، وشنوءَ
ڪان ولي ڪال ڀڳوان لائين ديوتائن جو پوڄن ڪندا
ڏسڻ ۾ اچن ٿا، سو ڇو؟

اُتر:- ها! ڏسڻ ۾ اچن ٿا. سو ٻال ڪرڻ ارٿ،
جيئن ٻالڪ واريءَ ۾ گهر جوڙين ٿا سو ڪرڻ ناهين
ٿا. پر ان بوڌ ارٿ ليئن ليلا لمت يعني ڪرڻ ارٿ
پوڄا ڪن ٿا. آتم چنتن بوڌ ارٿ ليئن ليلا لمت يعني
ڪرڻ ارٿ پوڄا ڪن ٿا. آتم چنتن بوڌ ارٿ يعني
آتم آنند ارٿ ئه. ودوان ڪري ئه، ودوان ڪري
ڪرڻ لائق ئه آتم ڌيان ئي آهي. جو ڪلپاڻ سروپ
سڀ جو ڪارڻ آهي. گيان آد بشڻ ڪري سڀني جو
پوڄيه آهي. لڇڪري هي وسنت جي، لوڻ ۽ الهيءَ
طرح آڪاس جي ليائي، اسڪ، ڀاڳ چيئن، اولاشي
آلمٰ، ڪي جاڻي ۽ ڌيان ڪر. اهڙي پوڄڻ لائق آهي.

(٧) نمسڪار روپ پوڄا

دلبود ولدلنا آلڪ بار- سرب ڪلا سمرٿ!
ڏولن ٿي راکهه پرڀو نالڪ دي ڪر همٿ!

هڪواري ڀڳوان ڪرشن کي نمسڪار ڪرڻ سان ڏهه
اسميڌ يگيه جي ڪرڻ برابر ڦل پراپت ٿئي ٿو. ڏهه
اسميڌ يگيه ڪرڻ وارو وري جنم ۾ اچي ٿو. جهڙيءَ
طرح، آڪاس مان برساتي ڌارائن ڪري جل، وڻ، ٻوٽا
شهر آدڪ کي ٻوڙ ڪري ندي واهه، رستي سمند ۾

واچيه (ڪتن ڪيل آهي) اُنهن جو پوڄن وڌيڪ آهي ڇا؟

اُتر:- پرم تتو جي نه ڄاڻندڙ اگيانين جي واسطي ڏول اثن آدڪ جو پوڄن سقل آهي ۽ شاستر ۾ آگيا ڪئي آهي. جئن ڪوئي مدش چار ڪوهه پند نه ٿو ڪري سگهي ته ان جي واسطي هڪ ڪوهه پند ڪرڻ به چڱو آهي. ليڪن پرم تتو جي ڄاڻندڙن لاءِ، وشنو آدڪ ديوتائن جو پوڄن اسقل آهي. جهڙيءَ طرح سگند واري مندار پن کي ليائڻي نرگند ڪندن واري ڪر اُڇرڻي (ڪندن) جي پن کي شيرن ڪرڻ وارو مورک آهي؛ تهڙيءَ طرح هو به مورک آهي، جو پرم تتو جو پوڄن نٿو ڪري.

شنڪا:- پرم تتو جي پوڄا ڪهڙيءَ سامگريءَ سان ڪرڻ گهرجي؟

اُتر:- ١- پوتر گيان ٢- سامه سرؤلر سمدرشن ۽ (٣) شم دام چت جي ايڪاگرتا. انهن ٽن ڦلن سان ڪلياڻ سروپ، چد مالر شڪ سروپ، پر برهم ئي ودوان ڪري پوڄيو آهي. انهن پوڄا ڪرڻ وارا ڇون ٽيا. پوتر، سامه، شم- پشپن ڪري جو آتم ديو پوڄيو وڃي ٿو، اهو ئي ديو ارچن آهي؛ وشنو شو آدڪن جو پوڄن ديو ارچن نه آهي. گيان سروپ آتم ديو جو پوڄن ڇڏي، جو وشنو آدڪ جي پوڄن ۾ آسڪت ٿيئي پريت ڪرڻ وارو پرش آهي، سو ڪيترو مدت تائين نه ڪو پائيندو.

موال يو واچ :- هي ته عجيب ڳالهه ۽ سراسر وحشت هي!
مان لوڪي اکر ديو آڻين پڏاءِ ٿو، جنهن جي هڪ واري
پوڄا ڪرڻ سان سڀني پاپن کان مڪت ٿي ويندين.
ٿي پرڀات، پيرائين پڏاءِ ته جنهن ديو جي پوڄا ڪرڻي
آهي تنهن کي اوهين ڄاڻين ٿو؟ وحشت ڇيو ها. پيڊرڪاڪش،
ڪرل لئن ته ليتر ۽ ڪلچ، الدر، اگني، سورج، اهڙي
طرح جا سڀ ديوتا ني آهن.

شو مهاراج چوڻ لڳو ته اهي ديوتا ته آهن. پر انهن
سڀني کي پرڪاش ڪرڻ وارو ۽ پيدا ڪرڻ وارو
سڀ ۾ پورڻ اڪرلون (ڪهون هو ۽ ته ڪيل) آد ۽ انت
رهت ٿي ديو پوڄڻ لائق آهي ۽ لوڪي ديوتا ڇيا آهن
سي ديوتا ته آهن ۽ ا پرڀات ته نڪري، ته مان، ته لون
۽ ته ڪوني ديهه روپ ديوتا آهي ۽ ته ڪرتي من،
پڌ، چمه روپي ديوتا آهي.

آڪار آدڪ جو ارٿ ته پڙهن (هڪ هنڌ هولڊو ۽
ٻئي هنڌ ا هولڊ) وسمه آهي ۽ ان پر ديوپد ڪئي آهي؟
اپر اڪرمس، اڀاد، آسمه جمعن، ڪايان سروپ، جنهن
کي ودوان ڄاڻن ٿا، سولي ديو شمد ڪري جيو وڃي ٿو.
ان جوڻي پوڄن ڪرڻ ڏهرڪي. سولي سمه روپ
ڪري استعد آهي ۽ ان کان اي (سچو) سوڪم ۽ استول
روپ ڌاري برهمانڊ پيدا ٿئي ٿو.
شڪا:- ٻڌهن پوه ڪول لئن، جو آڪار آدڪ جو

واچيو (ڪٿي ڪيل آهي) اُنهن جو پوڄن واهرت آهي ڇا؟

اُتر:- پر لتو جي نه جاڻندڙ اگيانين جي واسطي ڏول اهڙن آدڪ جو پوڄن سڦل آهي ۽ شاستر ۾ آگيا ڪئي آهي. جيئن ڪوئي منش ڇار ڪوهه پنڌ نه ڪري سگهي ته ان جي واسطي هڪ ڪوهه پنڌ ڪرڻ ۾ چڱو آهي. ليڪن پرم لتوه جي جاڻيندڙن لاءِ، وشنو آدڪ ديوتائن جو پوڄن اسڦل آهي. جهڙي طرح سگهند واري مٺائي کي ايائچي ادرڪ ڪنديون واري ڪر لڳرئي (ڪنديون) جي بن کي شيون ڪرڻ وارو مورک آهي؛ اهڙي طرح هو به مورک آهي، جو پرم لتوه جو پوڄن اڻو ڪري.

شاگرد:- پرم لتو جي پوڄا ڪهڙي سامگري سان ڪرڻ گهرجي؟

اُتر:- ١- ڀوڳ گيان ٢- سامي سرو لب سدرشن ۽ (٣) شم دام چت جي ايڪاگرتا. انهن ٽن ڦلن سان ڪلياڻ سروپ، چد مالر شڌ سروپ، پرماتما نئي ودوان ڪري پوڄيو آهي. انهن پوڄا ڪرڻ وارا ڇون ٽا. ڀوڳ، سامي، شم- پشپن ڪري جو آتم ديو پوڄيو وڃي ٿو، اهو ئي ديو ارچن آهي ۽ وشنو شو آدڪن جو پوڄن ديو ارچن نه آهي. گيان سروپ آتم ديو جو پوڄن ڇڏي، جو وشنو آدڪ جي پوڄن ۾ آسڪت ٿي پرت ڪرڻ وارو پرش آهي، سو گهڻي مدت تائين ڏک پائيندو.

مهاديو واچ :- هي برهمو پتائي پر سربشت وسشت هي!
مان لوڪي اُنهن ديو آرچن پدا لتي، جنهن جي هڪ واري
پوڄن ڪرڻ سان سيني پاپن کان مڪت ٿي وبدا ٿين.
شي براهمڻ، پهرياڻين پڌاء نه جهون ديو جي پوڄا ڪرڻ
آهي ڌهن کي اُون جاڻين ٿو؟ وشنت چيو ها. پهرين ڪاڪش،
ڪرل لش نر ليتر ۽ ڪملج، الدر، اگني، سورج، انهي
طرح جا سڀ ديوتا ٿي آهن.

شو مهاراج چوڻ لڳو نه اهي ديوتا نه آهن. پر اهي
سيني کي پرڪاش ڪرڻ وارو ۽ پرپرنا ڪرڻ وارو
منبع پ ٻورن اُڪرڻ (ڪنهن جو ۱ نه ڪيل) آد ۽ انت
رهت ئي ديو پوڄن لائق آهي ۽ ٻي اهي ديوتا چيا آهن
سي ديوتا نه آهن ۽ نه براهمڻ نه کتري، نه مان، نه ٿون
۽ نه ڪوئي ديهه روپ ديوتا آهي ۽ نه ڪوئي من،
پڌ، چت روپي ديوتا آهي.

آڪار آدڪ جو ارمت نه پرچن (هڪ هنڌ هوندو ۽
ٻي هنڌ نه هوندو) وسمت آهي؛ ان پر ديو پد ڪٿي آهي؟
اُيو اُڪرمت، اُناد، اُسمت چيتن، ڪايان سروپ، جنهن
کي ودوان جاڻن ٿا، سو ئي ديو شبد ڪري چيو وڃي ٿو.
ان جو ئي پوڄن ڪرڻ ڳهرجي. سو ئي سمت روپ
ڪري اِستمت آهي ۽ ان کان ئي (سچو) سوکم ۽ اِستول
روپ ڌاري برهماند پيدا ٿئي ٿو.
ا:- انهن پوء ڪول لش، جو آڪار آدڪ جو

آستوتر پڙهڻ يعني آستتي ڪرڻ، گلن جي ورکا ڪرڻ (١٦) پراڄمان ڪرڻ، ڀڳوان جي سيجا وڇائڻ، سڳند وارن شيون ڀيٽ رکڻ ۽ ڀڳوان کي ڀيرون ڏيڻ. ڀڳتن کي انن پرڪارن جي مورتي ٺاهي پوڄا ڪرڻ گهرجي. انن پرڪارن جي هن طرح جي پرتما ٿاهي. (١) شلا يعني پٿر جي (٢) اڪڙيءَ جي (٣) لوهه جي (٤) ليپن يعني چندن جي (٥) هت سان چٽيل (٦) سون جي (٧) مانسي (٨) مڻين جي. پوڄن ڀڳتيءَ ۾ راڄا امرش مشهور آهي.

اهڙيءَ طرح نامديو ۽ ٻهراڻين گهڻن سالن تائين سرگڻ پرميشور جي پوڄا ڪئي آهي ۽ روداس آدي ڀڳتن پڻ شروعات ۾ سرگڻ ڀڳتي ڪئي آهي.

(مانسي يعني نرگڻ برهم جي پوڄا)

يوگ وسشٽ نرواڻ پرڪرڻ پورٻا ٦ سلوڪ ١١٧ کان ١٣٢ تائين.

ٽيڪا:- هڪ سمي ۾ وسشٽ مني ڪئلاس ۾ سري مهاديو وٽ ويو ۽ وينتي ڪري پڇيائين ته مهاراج سڀني پاپن جي ناس ڪرڻ ۽ سڀني جي ڪلياڻ پراپتيءَ واسطي ديو پوڄن، ڪهڙيءَ انم ساگريءَ سان ڪرڻ گهرجي؟ سري مهاديو پرم ڪرپالو، سروگيه، پرم پرشانت جو ساڌن تتو گيان، سرو ديو ارچڻ جو پرم رهسيه، سرڻ ۾ آيل، وسشٽ منيءَ کي هن طرح اپديش ڪرڻ لڳا:-

پوڄا ڪري ۽ پوءِ ٻاهرين سامگريءَ سان ڪري.
ڀڳوانءَ سونهرو پاڻ اٿي سنان آدڪ ڪريا ڪري پوءِ
سڀ سامگري پاڻ وٽ رکي وهي ۽ ايڪاگر چت ٿي
هن ١٦ قسمن جي سامگريءَ سان پوڄا ڪري.

(١) آواهن، سونهن اٿي پڇهن جي سواميءَ کي آتاري
پرڻام ڪرڻ ۽ شلوڪن سان آستتي ڪرڻ. (٢) آسن،
اهاري ليپو آدڪ پوتر سان ڪري، سنگهاسن وڇائڻ
(٣) پاد، ڇڇ ڏولي ڪڍهن ڪپڙي سان صاف ڪرڻ
(٤) ارگهه، هٿ منهن ڌئارڻ (٥) آچمن، ڌوئڻ ڪرائڻ
(٦) اشنان، سنان ڪرائي، ڪپڙي سان سرير اگهي ۽ مندر
کي چٽڪاري ڍڪي سڪائڻ (٧) بسترو پوشاڪ، (زيور) ۽
ڏهڙا انگن تي چڙهائڻ (٨) جٽيو، سون يا ريشم يا سٽ
جو جٽيو صاف ڪري چڙهائڻ (٩) سڳنڌ، چندن، ڪيسر
ڪستوري، گورلوچن، ڪپور، عطر، اهڙيون سڳنڌيءَ
جون شيون لڳائڻ (١٠) پشپ، گل، مکت آدڪ ۽
وچيڻ ۽ مالها گلن جي چڙهائڻ (١١) ڌوپ، اگر چندن،
۽ سڳنڌ واريون شيون، تنهن جو ڌوپ ڏيڻ (١٢) ديپ-
ڏيئو آدڪ جو ڏيکو ڏئي آرتي ڪرڻ (١٣) نيويدي
… طعام … ڪرائي، آچمن ڪرائڻ، جل پيارڻ، ڪرڙي
… هٿ ڌئاري، انگوڇي ڏئي آدڪ ڪرائڻ (١٤)
… آخر مايا آدڪ جي نذر چاڙهڻ (١٥) پراڪرمان
ڏکڻا ڪري، پنهنجو پاڻ قربان ڪرڻ،

٢- اکو ڪرم، ڌرم، ست سنگ ڪيو
اکو ايڪ پرڀو کو انگ ڪيو
اکو ٻول ملڻ جو ڍنگ ڪيو
لاهي گولڊر غم ڪٽي ڀار گرو
٣- دک درد دليا جا ولائين ٿا
وشيه ڀوڳن پر نه ڀلائين ٿا
جيرو جان جگر نه جلائين ٿا
ڏئي درشن دل کي ڀار گرو
٤- عرض ڪرشن جو نه اگهاء گرو
اهو ڀار بدن نان لاهه گرو
پنهن جي چرڻ ڪان نه هٽاء گرو
هاڻي ترس اچي مون کي ڀار گرو

(ارچنا يعني پوڄن ڀڳتي)

سري مد ڀاڳوت جي سڪند ٻارهين ۾ پوڄا ٻن طرحن جي لکيل آهي ١- سرگڻ ٢. نرگڻ. ٻهرياڻين سرگڻ پوڄا ٽن قسمن جي آهي. (١) ونڌڪ (٢) تانترڪ (٣) مسرت (گڏيل). مورتي، ڌرتي، اگني جل، وايو، ارهمڻ، ايشور، سورج ۽ گاءِ انهن سڀني ۾ ايشور کي ڄاڻي، ڀڳتي يوگ سڀ جي پوڄا ڪري. گروءَ ۽ ايشور ۾ ڀيد نه مڃي، انهن گرن کي شرير ڌاري نه سمجهي پر ايشور سمجهي. جيئن پتي ورتا استري پتيءَ جي پوڄا ڪري، تيئن شش گروءَ جي پوڄا ڪري ۽ ڀڳت ايشور جي

لي ڪري ڇيو. سنت ڪيس آشيرواد ڏني ته تنهنجي عمر وڏي ٿيندي. تڏهن چوڪري پنهنجي عمر جي سڀ ڳالهه سنت کي ٻڌائي. تنهنتي سنت چيو منهنجي وچن سان تنهن جي عمر ١٠٠ ورهيه وڌندي يعني هڪ سو ٻارهن ورهيه ٻارهن مهنا ۽ ٻارهن ڏينهن ٿيندي. منهنجي عمر مان سؤ ورهيه ملندءِ. چوڪر ٻارهن ورهين تائين سنت وٽ رهيو ۽ نه مئو. پوءِ پنهنجي پيءُ وٽ آيو ۽ سنت جي مهما ٻڌايائين. تڏهن راجا کي گرو صاحب جي لئه لي شرڌا اُٿي لي. سنت جو شيوڪ ٿي، چون شيرا ڪرڻ لڳو ۽ هن ٻين ۾ ستگرن کي ونتي ڪرڻ لڳو.

شلوڪ

ستگر تنهنجي شرن ۾ آيس رکي آس
هٿڙا ڏيئي همٿ جا ڪٽجو ڪرمن ڦاس
معاف ٻڌاءُ مون ڪندا - اهو الم وشواس
ڪرشن تنهنجو داس عرض اهو ٿي ٿو ڪري

ڀڄن (سر ٻهاڙي)

ٽل:- منهن جي عيبن ڏي نه نهار گرو
اڇي اوڪيءِ مسان نه اُڪار گرو
١- مون ڏوهه ڪيا نه اُپار گرو
تن جو ڪهڙو ڪريان مان شمار گرو
ڪري ٻاجهه مٿان ڪٽي نسار گرو
سوهين آهيو اڌار آڌار گرو

ويڻ ۾ ڪا چاهنا ڪا، اهو وري ڪير چاڻي سگهندو؟
راجا کي اولاد ٻه نه ٿيندو هو. وٽڻ اوسار وڏا وڏا
ٻگهه ڪري ٿڪو هو ۽ ديوتائن جو آراڌن به ڪيو
هئائين. پر ديوتائن آڪاس واڻيءَ دوارا جواب ڏنو
هو ته سنت جنم ڏائين توکي سنتان نه ٿيندي. جوتشي
به اهين چئي رهيا هئا. راجا کي سنتان جي بيحد خواهش
هئي. سنت، راجا جي هٿ ڪرڻ تي چيو، ته گرو جن
جا وچن برابر آهن. راجا چيو ڪيئن برابر آهن؟ سنت
چيو ته هن ڪڪ جو ارٿ ليک لکهن جو پٽ توکي
پيدا ٿيندو. راجا چيو ته مون کي جواب مليو آهي ته سنت
جنم ڏائين توکي پٽ نه ٿيندو. سنت چيو ته منهنجي
وچن سان تنهنجي گهر ۾ پٽ ٿيندو، جو الهيءَ ڪڪ جو
ارٿ توکي پيدا ٿيندو. راجا ڏاڍو حيران ٿيو ۽ خوش به ٿيو.
مهاتما جي وچن آڌار راجا جي گهر ۾ پٽ ڄائو.
سنڌي جوتشين لکن ڏسي ان جي عمر هڪ جنتري
يعني ٻارهن ورهيه، ٻارهن مهنا، ٻارهن ڏينهن پڌائي.
راجا کي پٽ جي جنم جي ڏاڍي خوشي ٿي، پر پٽ
جي عمر ٿوري پڌي دک گهڻو ٿيس. پوءِ پٽ کي ڌرم
شاستر پڙهايائين. ٻالڪ ننڍي هوندي سنتن جي سنگ
۾ رهڻ لڳو ۽ سنتن جا گڻ پڙهي پڌي، ٻالڪ کي چت
۾ شرڌا اُپجي ٿي ته سنت جي شيوا ڪريان؛ تنهن ڪري
راجا کان لڪ چوريءَ اڪري سنتن وٽ ويو ۽ چرڻ

پوڄن نہ ڪيو. سکن اُن جو ڪارڻ پڇيو تہ صاحب چيو
ڪال ۾ گوئندي ڀڳت اسان جا چرن پکڙيا آهن ۽
ڇڏي نٿو؛ جڏهن سالجهي لسي لڏهن گوئندي ڇ-ي
سماڌي کلي ۽ چرن ڇڏيائين. پوءِ گرو صاحب پوڄن
ڪرڻ لڳا. پوءِ جڏهن پالي گوئندو سکمت ولي گرو
صاحبن وٽ ويو ۽ سکن هن کان اِن بابت پڇيو.

گوئندي چيو تہ برابر هڪ ڏينهن مون چرن پڪڙيا
هئا ۽ پوءِ پالي گوئندو چرن جي ڀڳتي لئي گهرلدو وغيره.

پرماڻ:- چرن ڪمل گرڏن ڏيئا، مليا تقاوي لاءِ
ساچي پولجي سچ سڄو، آت پهرگڻ گاءِ
چـرن ڪمل سـنـگ لاڳـي ڏوري
سک ساگر ڪــر پــرم ڳــسـہ موري

پالٻون جـي ڀڳمہ ۾ ڪرشـن ڀڳوان سيڌي سدن ۽
براهمڻن جا چرن ڌوتا. سربهت پرش پاڻ ڪرلارءَه
هولدي بہ، لوڪ مريادا قائم ڪرڻ واسطي ڪرم ڪن
لاءِ تہ عام لوڪ اسان ڪي ڏسي پاڻ بہ اوئين ڪندا.

سري رامچندر ڀلڻيءَ جا چرن ڌوئي پيا سرور
جو جل شڌ ڪيو.

هڪ راجا ست سنگ ۾ مهاتما کان هيٺين لڪ پڌي
”ساڌ کي مهما ويد نہ جاڻهہ.“

راجا ويدن ۾ شرڌا رکندڙ هو. مهاتما کي چيائين تہ
[illegible] ت برابر نہ آهي. جيڪڏهن ساڌو جي مهما

اهڙيءَ طرح ڪبير، ڀڳوان جو سمرڻ ڪيو ۽ ڀڳوان
گرڙ تي سوار ٿي اچي کيس گراهہ کان ڇڏايو.
جڏهن پرهلاد پڪار ڪئي تڏهن ڀڳوان نرسنگهہ
روپ ڌاري ڀڳت کي ڇڏايو. ڪبير سان ٻرهمڻ وير
رکيو ۽ ڪوڙو هل هلايو ته ڪبير ڀگيہ ڪيو آهي، جيڪو
ڀگيہ ۾ ايندو ان کي سولي مهر دکشنا ملندي. ڪبير گهر
ڇڏي جهنگل ۾ وڃي سمرڻ ڪيو ته پنهنجا ڀڳوان، اچي ڀڳت
جي روپ ۾ ڀگيہ هلايو ۽ هر هڪ کي سولي مهر دکشنا
ڏني. مطلب ته جتي جتي ۽ جن جن ڀڳوان کي ياد
ڪيو آهي ڀڳوان انهن جي رکيا ڪئي.

پاد شيون ڀڳتي

پرماڻ:- چرن ڪمل سڀ ڏوري راچي پيئو پرڪ اپارو
ڪر گهر ليني سرب سر ديئي ديپڪ پيو اجارو
نانڪ نام رسڪ ٻڙاڳي ڪلهہ سموها تارو

پاد شيوا روپ ڀڳتي ڀرپائين سري لڇمي جي
ڪندي رهي. پرماڻ ونراڳ شتڪ:-

جهہ شيش ڪي سيج پٽي سٿن ڪيو
پد ڪومل ڪو ملتي ڪملا هي.

تنهن کان پوءِ پاد شيون ڀڳتي راڌا ڪئي آهي ۽
ٻيو هڪ ڀڳت ڪابل ۾ رهڻ وارو ٻاٽي گوندو سري
گرو هر راءِ صاحب جي چرڻن جو ڌيان ڪندو هو.
هڪڙي ڏينهن گرو صاحب ڪٿرا دئا چوڻ سان ٻـ

مس موھن سان لـــ ملائين لــو
پنھنجي جوڀـــن حوالي جلائيندين

٢- وکي موھہ مايا جو لنو مٺس مرڻ
ـھي سور کنـب جا ڇو تو سڙڻ
کم کرڻ ايندءِ جي روئين روڙڻ
لـــن کيان جي غوطا کـــائيندين

٣- لکي سر ستگر کي لـــوائين تو
لکي مـوکشہ جو پد پڄائين لـــو
لکي وھـــم وکار وڃائين لـــو
پـيـو وپـــل مـــرڻ پڄتائيندين

٤- لـــو پريم لـــہ دل ۾ ڌاريو آھہ
لکو وشين کـــان من واريو آھـــہ
لکي تن لـــاپـن کي تاريو آھہ
کيئن کرشن جا گڻ ڳائيندين •

سمرڻ پڄتي

سڌلي کامانيءِ بہ دک جي وقت پرميشور جو
سمرن کيو لہ پرميشور ان جي رکيا کئي • جيئن سري
گرو گرنٿ صاحب ۾ انتي ھيٺيون شبد چيل آھي •
لرب کيا کي کارلني اک پيا پيـــک ڌاري
کامارلي سوارلي واکـــي پنـج ســـواري
مٿن لاھي، کو ھٿ لاھي، کو آھہ لـــہ مـــروا
اڙـــر لڄا راکـــہ ليھہ، سڌ لـــا جـــن لـــروا

چوان ماسٽر صاحب جو سر ۽ گهر ۾ چوان پتا جي ڪ
سر. يعني اصل معنيٰ کان بي خبر رهيو. سو سچو، ارٿ
پورو نه سمجهي چوڪر ٻار ڪائيندو رهيو. تئين جدا
جدا مذهبن وارا پرميشور جي نام جو ارٿ نه ڄاڻي
ڪري جهڳڙن ٿا. جڏهن ڪنهن برهم ويتا مهاتما دوارا
انهن کي پتو لڳي وڃي ٿو ته سڀ نام نامي ۽ کي ڄاڻائين
ٿا ۽ نامي ۽ جا ئي نام سڀ آهن ته پوءِ ڇيڪر جهڳڙن
ڪي ڪين. پرميشور جي نام ۾ هڪ ته پرنام هڻڻ ڀرجي،
چاهي کهڙو به نام جپي. جيئن هڪ ڀڳت گهوڙو گهوڙو
ڪري پڪاريو؛ ٻي ساڻي ساڻي ڪري پڪاريو؛ ٽئين
ٻري ٻري ڪري پڪاريو؛ چوٿين مران مران ڪري
پڪاريو؛ ڀڳوان سڀني کي درشن ڏنو. تنهن ۾ پرنام
ڪالسواء پرهو ڪين پائي سگهبو، جيئن هن ڀڄن ۾ چيل آهن.

شلوڪ

جپ تپ لوڪ وڻراڱ سان - حيلا ڪري هزار
تيرٿ ورت پڄ دان سان - ملندو سرڪي دوار
پرنام بنان پرڀي نٿو - سو ساڪي سرجٽهار
ڪرشن ڪر وچار - پاڻ نه پرڀي پرنام سان.

ڀڄن (سر ڪوهياري)

ٽل :- پت پرنام بنا ڪيئن پائيندين - ليکو جم مرڻ جو لاهيندين
١- وقت وشين ۾ وڃائين ٿو
ڪوڙا ناهه الڊ ۾ ناهين ٿو

نه ٿي سڀ لالا نامي ۽ جا آهن تن جهڳڙا ٻڌ ليندا.

مثال - جيئن سڪول ۾ ماستر ڇوڪرن کي سبق سيکاريو ته مئه هيڊ (My Head) معنيٰ منهنجو سر. ڇوڪرن ياد ڪيو مئه هيڊ معنيٰ منهن جو سر. جڏهن شاگرد پنهنجي پنهنجي گهر ويا تڏهن هڪ ڇوڪري کان سندس پتا پڇيو ته ماستر جيڪو سبق اڄ توکي ڏنو تنهن جو ارٿ ياد اٿئي؟ چيائين 'هائو'. پٽس چيو ته سبق ڪر ارٿ ٻڌاءِ. ڇوڪري سڄو ارٿ ٻڌايو. جڏهن مئه هيڊ آيو تڏهن چوڻ لڳو مئه هيڊ معنيٰ ماستر صاحب جو سر. انهن پٽس لڪا ڪرايس چماٽ. چيائينس مورکا! (مئه هيڊ) معنيٰ منهنجو مٿو. ڇوڪري کي پڪ ٿي ته (مئه هيڊ) معنيٰ پتا جي جو سر سو جڏهن سڪول ۾ آيو تڏهن ماستر صاحب چيو ته ڪالهوڪو سبق ياد اٿئي؟ سهڻي چيو هائو. تڏهن ماستر چيو مئه هيڊ جي معنيٰ؟ ته اهو ڇوڪر جنهن کي ٻه ٽي چماٽ هڻين سو سهڻي ڇوڪرن کان اڳ هٿ ٻيو مٿي ڪري، اٿي ۽ وهي پيو، چئي سالين آءٌ ٻڌايان. تڏهن ماستر چيو چڱو ٻڌاءِ. ڇوڪري چيو (مئه هيڊ) معنيٰ پتا جي ڪا سر. ماستر لڪا ڪرايس چماٽ. چيائينس مورکا، مئه هيڊ معنيٰ منهن جو سر. ڇوڪر واڇار ڪيو ته گهر ئو وڃان ته پتا جي ئو ناراض وهي ۽ سڪول ۾ ئو اچان ته ماستر صاحب ئو ناراض رهي. اهي ۽ مان ثابت آهي ته سڪول ۾ اچان تڏهن

۲- ڦهر جي ڪالي وهائي - آه ڀا ڪنهن جي ڪٺو
جيري خاطر ٻڪري ماري - ڀا گهٽيو ڪنهن جو گلو
۳- پيٽ ڀاپسيءَ واسطي - پرپنچ ايڏو ڀا ڪجي
چڳت ۾ ٿوڙي جيڻ لاءِ - چال ڪوئي نا چلو
۴- سچ سندو سندرو پڌي - اشڪام ٿي شيوا ڪريو
رام ڪي راضي ڪري - ست نام جي رنگ ۾ راو
۵- من سندي مستي مٽائي - گيان ۾ گلدار ٿي
تلسيداس ڪري ليار ي - ويرو ڀا وجهجو ولو.

جو ڀڳتيءَ کان ٻري آهي، ان جا سڀ الگ نسقل آهن ۽ ڪيرتن ڀڳتيءَ جو مهاتم سڀني ساڌن کان سرينشٽ آهي-

شنڪا:- اصل پرميشور جو ڪهڙو نام آهي، جنهن ۾ ماڻهن جو جهڳڙو نه ٿئي؟ هندو، مسلمان، سک، عيسائي وغيره پرميشور جي نام لي ڏاڍا جهڳڙا ڪن ٿا. جيئن ته هندو رام، ڪرشڻ، نارائڻ آد، نامن لي پرسن ٿين ٿا. ۽ سک ست نام، واهگرو نامن لي پرسن ٿين ٿا؛ ۽ مسلمان الله، خدا وغيره نالن لي پرسن ٿين ٿا. عيسائي پرميشور کي گاڊ (God) نام سڏين ٿا. سڀ پنهنجي مذهب جي نام ٻمان اٿي مذهب جي نام لي لڙائي ڪندا آهن ۽ ڏسڻ ۾ به انهن تو اچي. ٻوءِ انجو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟

جواب:- ڪارڻ فقط هيءُ آهي جو نام جي ارٿ کي لتا جاڻن، پنهنڪري پاڻ ۾ جهڳڙن ٿا. انين لتا سمجهن ته هي سڀ نام ناميءَ جا آهن. جڏهن دل ۾ سمجهندا،

هر هر ڪرم بولتا لري، ساٿ ڳالسي ڪنٺه ٻري
سولا ٻڙهاوم گنتا ڪري، سو عرلڪهه ڪي ٻڙوري
سمرن درويد سدا اَڏري - گرلر ستي سلا استري.

پرمالما ڀڳتيءَ ٿيا، پرش جو سروپ ليچ پسونءَ جي برابر آهي. جن جي ڪِلن ڀڳوان وشنو جو نام نہ ٻڌو آهي، ان جا ڪن سرپ جي ٻِر برابر آهن. جن جي زبان پرميشر جا گڻ نٿي ڳائي، سا ڏيڏر جي زبان برابر آهي. جنهن جو مٿو ڀڳوان ۽ سنتن اڳيان نٿو لمي، سو مٿو ڪدوءَ جي لدي برابر آهي. جنهن جا هٿ ڀڳوان ۽ سنتن جي سيوا نٿا ڪن، تنهن جا هٿ سونا ڪنگڻ پهريل نہ مردي جي هٿن برابر آهن. جنهن جا ليتر سنتن جو درسن نٿا ڪن، تن جا ليتر مور جي کنڀ برابر جڙ آهن. جي پير مندرن، تيرٿن ياترا ۽ سنتن وٽ نٿا هلن، سي وڻن جي پاڙن برابر آهن. جو سنت ۽ ڀڳوان جي چرڻن جي ڌوڙ پنهنجي سر تي نٿو چاڙهي، سو مٿو جيئري ئي مردي برابر آهي. تنهن ڪري سڀڪنهن چاهيو ته انسان جو ستسار مان ڪتي وڃون نہ هر دم هن ڀڄن کي ياد ڪريو.

ڀڄن (سر تلنگ)

ٽل:- خوف خالد جو رکي هر دم حليمي سان هلو
جو ڪري ٿن جو ڀلو - ڀڳوت ڪندو تنهنجو ڀلو
١- پاپ کان پاسو ڪري - دل ڌرم ۾ رکجي سدا
حسد، حرفت، ناحق لڳڻون - نہ وکاڻ ۾ جلسو

٢- ڦهر جي ڪالي وهائي - آهه نا ڪنهن جي ڪٺو
جيري خاطر ٻڪري ماري - نا گهٽيو ڪنهن جو گلو
٣- پيٽ پاپــيءَ واسطي - ٻر پنڇ ايڏو نـا ڪجي
جڳت ۾ لوري جيئڻ لاءِ - چال ڪوئي نـا چلو
٤- سچ سندو سندرو ٻڌي - اشڪام لي شيوا ڪريو
رام ڪي راضي ڪري - ست نام جي رنگ ۾ رلو
٥- من سندي مستي مٽائي - گيان ۾ گلدار ٿــي
ٽلسيداس ڪري ٺياري - وير نــا وجهجو ولو.

جو ڀڳتيءَ کان ٻري آهي، ان جا سڀ الگ لسقل آهن ۽ ڪيرتن ڀڳتيءَ جو مهاتم سڀني ساڌن کان سرشٽ آهي.

شنڪا:- اصل پرميشور جو ڪهڙو نام آهي، جنهن ۾ ماڻهن جو جهڳڙو نہ ٿئي؟ هندو، مسلمان، سک، عيسائي وغيره پرميشور جي نام لي ڏايا جهڳڙا ڪن ٿا. جيئن تہ هندو رام، ڪرشڻ، نارائڻ آد، نامن لي پرسن ٿين ٿا. ۽ سک ست نام، واهگرو نامن لي پرسن ٿين ٿا؛ ۽ مسلمان الله، خدا وغيره نالن لي پرسن ٿين ٿا. عيسائي پرميشور کي گاڊ (God) نام سڏين ٿا. سڀ ڀنهجي مذهب جي نام ٻمان اٿي مذهب جي نام لي لڙائي ڪندا آهن ۽ ڏسڻ ۾ بہ انهن ٿو اچي. ٻوءِ اُهو ڪهڙو ڪارڻ آهي؟

جواب:- ڪارڻ فقط هيءُ آهي جو نام جي ارٿ کي نٿا ڄاڻن، ڀنهنڪري ٻاڻ ۾ جهڳڙن ٿا. انين نٿا سمجهن تہ هي سڀ نام ناميءَ جا آهن. جڏهن دل ۾ سمجهندا،

[illegible] ورتا ٿري، پال ڳالهي ڪيئي پري
[illegible] ڪنگا ٿري، سو عرفهه ڪي ٻولري
[illegible] ادري - ڪرلر ستي سلا استري.
[illegible] بلا ٻوش عو سروب ليچ بسوره جي
[illegible] وشنو جو لارڊ هلو آهي،
[illegible] آهي. عن جي زبان بر ميسور
[illegible] زبان براثر آهي. جنهن
[illegible] سوٽو ڪدو، جي
[illegible] سنتن جي شيرا
[illegible] ڪنگڙ بيڙيل ۽ مردي
[illegible] جرنوسن تا
[illegible] آهي، جي ٻر
[illegible] علي، سي وٽن جي
ٻاڙن تونو آهي، سو [illegible] جي ٻرٿي جي ڏوڙ
[illegible] سو ملڪ جيڻري تي سرڻي
برابر آهي. تنهن ڪري [illegible] چاهيو ۽ آسان هج
سنسار مان ڪني وڃون ۽ عرض عن ٻهڻ ڪي [illegible]

ٻهڻ (سر لنڪ)

ٽل:- معزف خاوند جر رکي عردم حلمسه سان علو
— سو ڪري ٻئن جو هلو - ٻگوسه ڪندو ٿيهجو ٻلو
۽ ٽن باسو ڪري - دل ڏرم ۾ وڪجي سدا
[illegible] عرفسه، ناش لگيون - نا وڪارن ۾ جهلسو

باقي ٻه مهورت يعني چار گهڙيون آهي. لڏهن ڇيائين
ته مولڪي ڪاڻ وستو نه گهرجي، مهنجي مرضي آهي ته
مونکي ودياء مڪتي ملي. مون کي جلدي آتم گيان
سرون ڪرايو. اندر ڇيو ته آتم گيان مرت لوڪ ۾ ئي ملي
سگهي ٿو. ليٽر بند ڪر. هڪ گهڙيءَ ۾ ائي مرت
لوڪ يعني ايوڌيا ۾ پهچي ويا. ڪٿوالگ پنهنجي پٽ
کي ڇيو ته لون راڄ سنڀال ۽ پاڻ اندر کي گرو بڻائي، هن
کان آتم گيان سرون ڪرڻ لڳو. هڪ گهڙيءَ ۾ هن کي
آتم گيان ٿيو ۽ ڇو ته ايڪاگر چت سان سرون ڪيائين.
ايڪ چت جهڙ لڪچن ڏنايو- ڪال ڦاس کي ڇڏي ڇڏيو،
ڪيير ايڪ گهڙي آڌي گهڙي آڌي هون ٿي آڌ
ڀڳتن سيتي گوشٽي جو ڪيدو سو لاڀ.
اهيءَ طرح راجا جو چت شڌ ۽ ايڪاگر هئڻ ڪري
هڪ گهڙيءَ ۾ ڪيس گيان ٿيو. هڪ گهڙيءَ ۾ منن
ڪيائين يعني ليشنا ۾ لڳايائين، پوءِ برهم روپ جو چنتن
ڪري، ٽين گهڙيءَ ۾ سرابر ليايگيائين ۽ ودياء مڪتيءَ
کي پراپت ٿيو.

ڪيرتن ڀڳتي

ڪيرتن ڀڳتي يعني مک سان پرميسر جي لالن جو
اچارڻ، يا ٻه چار گڏجي، ساز ڪٺي، ڀڳوان جا گڻ
ڳاليندي رات جو جاڳرو ڪرڻ. ڪيرتن ڀڳتي وڏن
پاپين کي ٻه مڪتي ڏيڻ واري آهي.

سروڻ کان وڌيڪ ٻيو ڪو ساڌن نہ آهي. جو مڙس
چاهي تہ ڌرم ارٿ، ڪام، موڪش مون کي پراپت
ٿين تہ اهو هن ڳالهہ جي سروڻ ڪرڻ سان پراپت
ڪري سگهي ٿو. پرمارٿ گيان يعني آتم گيان ٿي ٿو سگهي ۽
پر سري مد ڀاڳوت جي ٻڌڻ سان جيو کي پرمارٿ گيان
۽ پڻ آتم گيان ٿي وڃي ٿو. اهڙيءَ طرح سروڻ سان
گيان ۽ پراپت ٿئي ٿو، جيئن برهما جي اپديش سان اندر
کي گيان ٿيو، جا ڪٿا ڇاندوگيہ ۽ برهدارڻيڪ اپنشد ۾
پرسڌ آهي. سڻڻ سان ڌرم کي ڄاڻي ٿو سگهجي، پاپ
کي ڇڏي ٿو سگهجي، موهہ ناس ٿئي ٿو، گيان امرت
ملي ٿو، ليڪ ۽ جلد سرشٽ مان اوچ ٿئي ٿو.

سروڻ ڪرڻ سان پرش سالوڪ آدڇار مڪتيون حاصل
ڪري ٿو. جهڙيءَ طرح پرٿو راجا سروڻ ڪرڻ سان پرم
لوڪ ۾ پراپت ٿيو ڪوئي گروءَ دتاران وديانت حاصل
ڪري، وڌيڪ مڪتيءَ کي پراپت ڪري ٿو؛ جهڙيءَ طرح
کٽوانگ راجا سرڳ ۾ ديوتائن جي سرڳ ۾ ديوتائن جي
مدد واسطي ويو ۽ هن پنهنجي ٻانهن جي ٻل سان سڀني
دئتن کي ماري، اندر راجا جي جيت ڪرائي؛ انهيءَ
ڪري اندر مٿس ڏاڍو پرسن ٿيو ۽ چيائين تہ ور گهر.
سرڳ جا جيڪي پدارٿ لوڪ گهرجن سي کڻي وڃ.
کٽوانگ راجا چيو تہ پهريائين مون کي ٻڌايو تہ منهنجي
عمر باقي ڪيتري آهي. اندر چيس تہ ٻين جي عمر

ھي ارجن! ڪيئن، تو منھنجا وچن ايڪاگر چت سان ٻڌا؟ ۽ اگيان کان آيل تيل تنھن جو موھ ناس ٿيو؟

ارجن چوي ٿو ھي ڀڳوان! توھانجي ڪرپا سان منھنجو موھ ناس ٿي ويو ۽ مون کي لڄ سروپ جي سمرتي اچي ويئي آھي ۽ منھنجو سنديھ دور ٿي ويو آھي. ھاڻي مان توھان جو وچن پالن ڪندس. اھڙي طرح سروڻ ڪرڻ سان ارجن کي گيان ٿيو.

گرو نانڪ صاحب بہ فرمائين ٿا :-

الڪار ديپڪ پرڪاسي - نانڪ پرم موھ دک لھي ناسي
جنم مرڻ کي مٽي انديسي - ساڌوکي پورن اپديسي
لت پائي چوکي پرم گون - سن نانڪ ھر ھر جس سرون

ويساس ڀڳوان جي وچن جي پرڀاو سان ھستناپور ۾ ويٺي ٿي، سنجيہ کي مھاڀارت يڌ جو سڀ گيان ٿيو ۽ ڀاڳولڪہ جي استري مترينئي کي سروڻ سان آتم گيان ٿيو.

سري مد ڀاڳولت جي سپتاھہ سڻڻ جو مھاتم ڀاڳوت جي اڌياءِ ٣ ۾ لکيل آھي. جنھن ۾ سري سکديو جي چون ٿا تہ جو ڦل پرياڳ جي ڪسب مالگھ جي مھني ۾ سنان دان آدڪ سان ملي ٿو، ۽ تپسيا، يوگ، سماڌ سان جو ڦل پراپت ٿي نہ سگھي، سو سپتاھہ ٻڌڻ سان، لوڪن ٿي ڦل پراپت ٿئي ٿو. سپتاھہ جو سروڻ، يوگ، ڌيان ۽ گيان کان زيادھہ ڦل ڏيڻ جي اچا ڪرڻو ۽ ان

كاشيءَ ۾ وجـي كروت كالـي
مندر مندر كــي مڻڙو لوائي
لـــ ـــ ذيان الدر ۾ كين ذري
ـــ ـــوڙي جنالـــون ڪيس ركالي
پسمــي ـــدن لــي ماليا بائـــي
ـــــــــ مجيون كلي مٿڙو مائي
ركي بيائي الدر ۾ پيو لـــ ـــري
ـــ ـــيد ـــ شاستر كراي
ٻڙهي اهنكار جا ٻول لـــو ٻرلي
ـــجي آكر ـــان كي ڪين لو ٻولي
ـــل ـــردو لدهجو كين لـــري
ـــ ـــ ـــ ـــان دل لاليندو
ـــ ـــ چـــار بـــدارـــ پاليندو
ـــ ـــر ـــ عـــو متاليندو
ـــ پـــو ساكر مان لرـــ لـــري
ـــ ـــ ـــ ـــ كي تاليندين
لذعن كيان كـــرن مـــان پاليندين
ـــ الدر مـــان اڏاليندين
لذعن كيان ســـي جي جوت ـــري

ـــ ـــ راجا پر ـــ ست ڌيهن پاڳولت سروڪ
ـــ ـــ ـــ ۽ ازجن كيتا ٻڌي گيان پرايت
ـــ ـــ ١٨ شلوڪ ٧٣ ۾ ٻکوان چوي ٿو

وڪ واري سرپ جي مستڪ ۾ ماڻهن کي سک ڏيندڙ
مڻي پيدا ٿئي ٿي. اهڙيءَ طرح ليچ ورڻ ۾ گيالي ڀڳت
پيدا ٿين ٿا. اُتم ورڻ ۾ ناستڪ پاکنڊي پيدا ٿين ٿا.
اهو هرو ڀرو نيم نہ آهي تہ اُتم ورڻ ۾ اُتم ڀدارٿ پيدا
ٿين ٿا. پر گياليءَ کي ٽي گرو ڌارڻ جو نيم آهي، پوءِ
کهڙي بہ جاتيءَ جو هجي.

هاڻ اچو تہ پاڻ ۾ گڏجي ڪري گرو مهاپون ڇاڪاڻ
تہ گرن کان سواءِ من ڪين مرندو. جيئن هن ڀڄن ۾ چيل
آهي:-

شلوڪ

...شن ولي ستگرو سندي پانج گيان وگيان
لڌڙن ڪان ٽي لبڙو چڙي الدر ايہ
...ڪيدي چڌ ڏلب مان موڙڪ مان گمان
ڪرشن ڪندي اِي ڪاڻ ستگر شاهن شاه ريہ

ڀڄن (سر جوڳ)

... گر گيان ٻنا مَن ڪين مري
پلي حيلا ڪئي ٻيا هزار ڪري
...هر ٻار چڙي وچي جهنگ وساڻي
جبل غفا ۾ پاڻ لڪاڻي
...رتن لڙلي پولگيون ڀڄاڻي
لہ لہ چر قر پيئي چت ۾ ڦري
...سا ٻمسا ليرت اڻسي

چاڙهيو وڃي ٿو. ڪستوري هرڻ جي نابيءَ مان لڪري
ٿي ته، اُهي ڪارڄن ۾ يعني منتر جنتر وغيره ۾ ٻاري
وڃي ٿي؛ سيني ديوتائن تي چاڙهجي ٿي. چندن جو
ٻوٽو لڳندو ٿئي ٿو پر پيهجي سگهنديءَ سان سڀني کي
چندن ڪري ٿو ڇڏي. ٻانس جو وڻ وڏڻ جي اهنڪار
ڪري سگهندي گرهڻ نٿو ڪري، جنهن ڪري چندن
روپ نٿو ٿئي. اهڙيءَ طرح گهٽ ذات وارن کان به
گمهه، مکڻ، کير ولي کانئجي ٿو؛ ڪر وهنوار نٿو ڪجي.
ريشمي ڪپڙو، ڪيئن ڪسي ماري، ريشم ڪڍي، پوءِ
سڌاري اُن مان ڪپڙا ٺاهجن، جي سڀ ماڻهو پائين ٿا.
جهڙيءَ طرح ڪنڀار مٽيءَ جا ڪٽورا وغيره ٺاهي ٿو
۽ اُهن ۾ سڀ ماڻهو وڏن ڀڳتين ۾ آڻي پاڻي وغيره،
پين ٿا؛ سنڪوچ ڪونه ٿا ڪن؛ اهڙيءَ طرح برهم
ويتا جي چاليءَ جو وهنوار نه ڪرڻ گهرجي. جهڙيءَ طرح
اهو هرارو ليمر نه آهي نه بوهر گيان، اُهو دروڻ ۾، يا اوچي
آشرم ۾، يا پوتر استان ۾ رهڻ ڪري ملي ٿو. جيئن
مثال طور ڀڳت پرهلاد جو ڄمڻ دئيت ڪل ۾ سڀني آدمين
کي سک ڏيڻ وارو ٿيو؛ وري ديو ڪل ۾ چنچر ديوتا
سيني آدمين کي ڏک ڏيڻ وارو ٿيو. ڀڳوان ڪرشن جي
جنم استان متړا پوريءَ ۾ پاپي ڪنس ٿيو؛ راڪاس
راوڻ جي اپوتر لنڪا پوريءَ ۾ ڀڳت ڀيشڻ ٿيو. ورڻ
ديو ـــ سمندر ۾ لوڪن کي ناس ڪندڙ ۽ کاري

سڪديو سوامي ۽ ديعا برهم ويتا جنڪ جي ڪلالي
جنهن ڪري سندس اهڙ ڪلاڻون وڏائڻ جون ڪه
ويهون ۽ ورڪتيءَ جي ڪاڻي ڏمڪ مڃهس نه ر
ان لي سندس پتا سري وياس کي شوڪ ٿيو ۽ پت
گهڻو ئي سمجهايائين پر نه مڃيائين. ليڪ سري نارد ج
آيو ۽ هو سڪديو جي سامهون مزور جي روپ ۾ لديءَ
ريتي وجهڻ لڳو. سڪديو هن کي نه سڃاڻي چيو اڙي
مورکه هي ڇاڱو ڪرين! نارد چيو نه مان ٻل تو ٻڌان.
سڪديو چيو اڙي مورکه! ڪڏهن ريتيءَ سان ٻه ٻل ٻڌي
آهي؟ نارد چيو اڙي مها مورکه! برهم ويتا گرو جي
ڪلالي ڪرڻ واري کي ڪڏهن گيان ۽ ڇاڻ جي شانتي
پراپت ٿي آهي؟ مهڙجون نه ريو ريتيءَ جون توڪراون
اجايو آهن، جو نديءَ جي ريتي وجهي نديءَ ۾ ٻڌي ۽
پر برهم ويتا راجا جنڪ جي ڪلالي ڪرڻ ڪري تنهنجون
اهڙ ڪلاڻون وڌائڻ جون لشڪ ئي وڌون آهن. الهيءَ
ڪري تون مون کان ۽ وڏيڪ مها مورکه آهين. نارد
جا وچن ٻڌي سڪديو هن جي چرنن ۾ ڪري پيو ۽ ڏڍهن
نارد هن کي پنهنجو اصل روپ ڏيکاريو ۽ اپديش ڏنو.
برهما ڪمل مان پيدا ٿيو ۽ وياس مهاڻيءَ مان پيدا ٿيو،
ڏڍهن ۽ برهم ويتا هٺ ڪري سڀ جا گرو پوڄ ٿيا.
هوڙيءَ طرح ڪنيسر ۽ ڏول مٽيءَ مان پيدا ٿين ٿا ته ۽
ڪنيسر سان سيڌي کي ٽاڪ ڏاوڇي تو ۽ ڏول سر لي

لتل لنب نربهو

٢- گج کي گراهه ڇڏايو جو پيارو
پرڀو سان پريم کي نه پڪارو
گووند پل ۾ گراهه کي ماريو
لڌيس ڪشٽ نربهو

٣- پرڀو جوڙي بي ڪا ڀڳتي ناهي
سائين ودر گهر پراڻ پالي
ڏريوڌن جا ڪاج نه ڪاني
دل ايمان ڏريو

٤- ڪوڙ ڏمر کي ڪين وساريو
ايان نمرتا دل ۾ ڌاريو
شيوا سان جنم سڌاريو
تنهنجو ڪارج سريو

٥- نام سان پريت رکي جي ڪوئي
غم گولڊر نهن جهڏيا ڏوئي
امر آنند کي پائي سوئي
ڪرشن پائي وريو

پياري سڄڻ! گرو ڌارڻ ۾ ذات جو ڀيد نه آهي، پر برهم گيان جي ضرورت آهي. برهم ودا جي جاڻي ڪئي ٻالڪن ليچ عجي، نه ته ان ۾ گالي نه ڪرڻ گهرجي ۽ اپديش وٺي، پنهنجي مڪتي جو رستو صاف ڪرڻ گهرجي. سکديو سوامي ۽ راجا جنڪ کي گرو ڌارڻ ڪيو.

سکديو سوامي ۽ ديعا برهم ويتا جنڪ جي گلالي
جنهن ڪري سندس اهڙ کلائون وڙاڳ جون گهڻ
ويئون ۽ ورڪتيءَ جي ڪاڻي ڏمڪ مڇهس ۽ رهي
ان لي سندس پتا سري وياس کي شوڪ ٿيو ۽ پت کي
گهڻوئي سمجهايائين پر نه مڃيائين. ليڪ سري نارد جي
آيو ۽ هو سکديو جي سامهون مزور جي روپ ۾ نديءَ ۾
رهڻي وجهڻ لڳو. سکديو هن کي نه سڃاڻي ڇهو اڙي
مورک هي ڇالو ڪرين! نارد چيو نه مان پل ٿو ٻڌان.
سکديو چيو اڙي مورک! ڪڏهن رهڻيءَ سان ۽ پل ٻڌي
هي؟ نارد ڇهو اڙي مها مورک! برهم ويتا گرو جي
ٽالي ڪرڻ واري کي ڪڏهن گيان ۽ چت جي شانتي
پراپت ٿي آهي؟ مهنجون نه رڳو رهڻيءَ جون نوڪرون
اجايو آهن، جو نديءَ جي رهڻي وجي نديءَ ۾ پئي ۽
پر برهم ويتا راجا جنڪ جي گلالي ڪرڻ ڪري مهنجون
اڪ کلائون وڙاڳ جون لشت ٿي ويئون آهن. الهيءَ
ڪري ٽون مون کان ۽ وڏيڪ مها مورک آهين. نارد
جا وچن ٻڌي سکديو هن جي چرنن ۾ ڪري پيو ۽ ٿڏهن
نارد هن کي پنهنجو اصل روپ ڏيکاريو ۽ اپديش ڏنو.
برهما ڪمل مان پيدا ٿيو ۽ وياس مهاڻيءَ مان پيدا ٿيو،
ٿڏهن نه برهم ويتا هٺ ڪري سڀ جا گرو پوڄ پيا.
هڙيءَ طرح ڪبيسر ۽ ڏول منيءَ مان پيدا ٿين ٿا نه نه
ڪبيسر سان سيدي کي ٽلڪ ڏاو وڃي ٿو ۽ ڏول سر لي

لـتـل لـنـب لـرسـو

٢- ڳڇ ڪي ڳراهه ڇوڙاي ڄو ٻهار ٿو
ٻرهم سان ٻرٿوءَ ڪي نه ٻڪار ٿو
گوولد ٻل ۾ ڳراهه ڪـي مار ٿو
لـڌهـيـن ڪـشـت لـرسـو

٣- ٻرهم جهڙي اي ڪا ڀڳتي ناهي
ساڻي ودر گهو ٻرٿو ٻـالـي
ڏرٿوڏن جا ڪـاج نه ڪـسـائـي
دل اڀـمـان ڏرسـو

۴- ڪرم ڏرم کي ڪهن وساڙٿو
ايـاز لمـرتا دل ۾ ڏاڙيـو
شيوا سان جـن حـمـر سـڌاڙيو
لـنـهـنـجـو ڪـارج سـرسـو

۵- نام سان ٻريت رکي جي ڪواي
غم گولـدر لهن چـڏيا ڏوئـي
أمر آنـنـد کي پـائـي سـولـي
ڪـرشـن ڀـاڳـيـ ورسـو

پياري ٻچو! گرو ڌارڻ ۾ ذاسه جو ٻيڏن نه آهي، ٿو ٻهر ڳباڻيءَ جي ضرورت آهي. ٻرهم وڌا جي جالي ڪٿي ٻاڙڪان ليڇ هڄي، نه ٻان ۾ ڳلاني نه ڪرڻ گهرجي ۽ آيدش والي، ٻمهڄي مڪتيءَ جو رستو ٿڌ ڪرڻ گهرجي. جيئن سکديوسواميءَ راجا جنڪ کي گرو ڌارڻ ڪيو،

شو مهاراج راضي ٿي اُن مڇ کي ناٿن جو آچاريه مڇيندر
بڻايو جو گورکناٿ آد (٨٤) چوراسي سڌن جو گرو
آهي. اهو ٻه پاروتيءَ جو اُپڪار آهي. اهڙيءَ طر
ڀيرن ٻڌ لڌو پاروتي ٿي.
پوءِ مهاديو کان رام چرتر ڪاڪ ڀشنڊ ٻڌا، جنهن
وري گرڙ کي چئي ٻڌايا، ڪاڪ ڀشنڊ آهي رام چرتر
ڀاڳولڪيہ کي ٻڌايا جنهن وري ڀاردواج کي چئي ٻڌايا ۽
۽ جا ڪٿا ڀاڳولڪيہ ڀاردواج کي ٻڌائي هئي، سائي
ڪٿا گوسائين تلسيداس سڀني سنتن کي ٻڌائي رهيا آهن.
اهڙيءَ طرح چار سمباد روپ چار گهاٽ آهن (١)
شو پاروتي سمباد ٢- ڪاڪ ڀشنڊ ۽ گرڙ سمباد ٣-
ڀاڳيولڪيہ ڀاردواج سمباد ٤- تلسي ۽ سنت سمباد. اهڙيءَ
ريت ڀيمشڻ به سري رامچندر جا گڻ ٻڌي شرڻ ۾ پراپت
ٿيو ۽ ڀڳت ٿيو. اهيءَ ريت ڌرو جاٽ، نامديو ۽ ٻيا ڀڳت
سروڻ ڪري ڀڳت ٿيا. تهڙي طرح پاڻ به سڀ گڏجي
ڪري پريم سان هڪ آواز ٿي، هيٺين سر سان هي ڀڄن
ڳائي ڪري، هريءَ جا ڀڳت ٿيون.

ڀڄن (سر ڀيم)

ل:- ياد ڪريو ياد ڪريو هر ويل هريءَ کي ياد ڪريو
- ياد ڪيو ڀهلاد پياري
هرنا ڪشپ جا ڪشٽ سهاري
رام نام جو شبد اچاري

چوڙ مانسرور جا چار گهاٽ سرون جا ٺهيا ويا آهن:
ن ۽ اڀرندي طرف جو راج گهاٽ آهي ۽ جنهن کي
ن ڪاٺ گهاٽ نه چون ٿا. الي پاروتيءَ مهاديو کان
تا ڏنل آهي. تنهن ڪري ان گهاٽ جو نالو راج
ٽ پيو آهي.

پيو مانسرور جي اتر طرف جو ٻيو گهاٽ يعني اپاشنا
ئلڊ گهاٽ آهي. ان ۾ ڪاڪ ڀشنڊ ۽ گروڙ جو سمباد
آهي. ٽيون الهندي طرف ڪٿو گهاٽ آهي ان کي
ـ گهاٽ نه چون ٿا. ان ۾ سري ياگولڪيه ۽ ڀاردواج
سمباد ٿيل آهي. چوٿون سروڻ ڀڳتي پاروتيءَ ڪئي
ي، جو ڀوڳيائن راماڻ جي ڪٿا مهاديو کان ٻڌائين.
، ڏکڻ امر ڪٿا ٻڌائين. پاروتيءَ کي لوري ڪهڙي لئه
ي ۽ طوطو جو وڻ لي ويٺو هو ڪٿا ٻڌندو رهيو ۽ جو
سکديو سوامي ٿيو، جو سنياسين جو مکيه آچاريه ۽
ر ورڪت ٿيو ۽ هن کان راجا پريکشت ٧ ڏينهن ۾
ي مد ڀاڳوت ٻڌي مڪتي لي ويو. اهو سڀ پاروتيءَ
اپڪار آهي. تنهن ڏکڻ سمنڊ جي ڪناري لي
وتيءَ مهاديو کان ٻڪر اپاس جي ٻاري ۾ پڇيو هو ۽
ديو اهڪ رتنون ٻوڪ جون ٻڌايس ۽ ٻڌندي ٻڌندي
وتيءَ کي ننڊ اچي وئي ۽ هڪ مڇ ٻڌندو رهيو.
وتيءَ ان مڇ لي ڏاڍي ٻرس ٿي ۽ مهاديو کي ٻرار ٿيا
يالسر ته ان کي معش ڪري، ڪالي بدوي ڏيو.

ڀالني

(۲) زبان سان چوندو رهڻ (۳) هردي ۾ ياد ڪرڻ
چرڻن جي شيوا ڪرڻ (۵) ڀڳوان جي ايڪ سامگر
سان پوڄا ڪرڻ (٦) ڀڳوان کي سرب روپ ڄاڻي اڀنت
ڪندو رهڻ يا معدن ۾ نمسڪار ڪندو رهڻ (
داس ڀاو يعني پاڻ کي داس ۽ ڀڳوان کي سوامي سمجهي
شيوا ڪرڻ (۸) ڀڳوان کي پيارو متر سمجهڻ (۹) ڀڳوان
کي سرونس ارپي شرڻاگت ٿيڻ - اها اون پرڪارن جي
ڀڳتي، سمرڻ ڀڳتيءَ جي انترگت آهي يعني ڀڳوان
جا ڀڳت ڀڳوان کي ياد ڪندا رهن ٿا.

جهڙيءَ طرح ڪونج پکي هڪ سو ڪوهه پري هوندي
۽ ٻهڌڙن ٻچن جي يادگيري ڪرڻي، اٽي سندن پالنا
ٿيندي آهي. ٻيو ڌيان روپ ڀڳتي. ان بابت
درشٽانت :- جهڙي طرح مادي ڪڇو ٻهڌا آنا
پاهر رکي ايندي آهي ۽ پاڻ جل ۾ رهندي
آهي ۽ ڌيان سان ٻهڌڙن ٻچن جي پالنا ڪندي آهي.
ٽين ڀڳتي گيان ۾ آهي. ان ۾ درشٽانت: جهڙي طرح
هنس کير ۽ جل جدا ڪري سگهي ٿو، تهڙي طرح
گياني آتما ۽ اناتما جي وويڪ ڌاران، اناتما کي ڇڏي
هر وقت آتما ۾ لين رهي ٿو.

نام جو ٻهرايون ارٿ ڪونج جي مثل سمرڻ روپ
ڀڳتيءَ سو نام جو ٻهرايون ارٿ نوڌا ڀڳتي آهي. ٻهران
ڻ ڀڳتي اها ايڪ پرشن ڪئي. جهڙيءَ طرح سري

ھلي کين سياڻپ ٻلن کي ٻالي

١- هرشچندر جهڙا راجا رلايا
جنهي لي لخت لـي حڪم ٻـي ڇلايا
قسمت کيرايو- مڙدا جلالي- لکيو آهه ...

٢- وکيائين جهڙا هراس وبڙا
ٻڙن ڪنڊن لـي لـي آرام ڪيڙا
وڃي سيتا وڃڙي- ٻڌڙا ٻپالي -. لکيو آهه ...

٣- راجا مـان ليکاري ٻلک ۾ ٻالي
چـڏي ديس پرديس در در ٻاني
کيڏا ڦهر ڪري لي- ولدن ۾ رلاني- لکيو آهه....

٤- ٻـالڊ ٻچڻي جـوا ۾ جهلايـا
ٻهڄي مڻان جـن چوار لـي جهلايـا
دغا ساڌ روبتي- ويناسي وڃالي- لکيو آهه ....

٥- وشديو ديوڪي قيدي ڪرايـا
منـا ٻـال لـن جـا ڪرلڊر کهايا
ڪرشن وار لهي جا- ٻدن ڪتالي- لکيو آهه....

ٻڙدا پڳتي هيءَ آهي

شلوڪ

سروڻن ڪيرڻن سمرڻن ٻـاد شيولن
ٻڙجن لمشڪارن داسين سکا ٻاءُ آلرلوٻڊن
ارٿ:- (١) ڀڳوان جي نالن جو هـر وقت ٻـڌڻ

شلوڪ

(چوپائي :-) اُپجهن ايڪ سنگہ جل مانهي
جلج جوُڪ جم گنڊ ولگاهي
سدا سرا سم ساڌ اساڌ وُ
جدڪ ايڪ جگہ جلد اَگاڌ وُ

ارٿ :- جهڙيءَ طرح جل ۾ جوُڪ ڀعولي چوُر ۽ ڪنول
پيدا ٿين ٿا، ۽ هڪ ئي سمبڌ مان وکہ ۽ امرت گڏ
اڪٺا آهن، تهڙيءَ طرح هڪ ئي ايشور مان ساڌ و اساڌ
پيدا ٿيا آهن، پر سياءُ هر ڪنهن جو جدا جدا آهي.
لوڪرهہ، انهيءَ ڀعولي دوا، جل، واءُ ۽ وستر اهي
۵ وستو ڀلي جي سنگہ ۾ سکدائي ۽ ٻري جي ڪم ۾
دکدائي ٿين ٿا، مطلب هي آهي تہ ست سنگہ ۾ گرمکہ
اچي پنهنجو سياءُ بدلائي ڇاڏ نہ سکي رهن ٿا ۽ پين کي
۾ سکہ پهچائين ٿا. پر منمکہ پنهنجو سياءُ نہ بدلائي ڇاڏ
نہ دکي رهن ٿا ۽ پين کي نہ دکہ پهچائين ٿا.
جو چوي ٿو تہ فلاڻي ماڻهوءَ کي دکہ ڏنو سو منمکہ آهي؛
ڇاڪاڻ تہ ايمان سان ڪيل ڪرمن روپي ڏاڪي سان جيو
پيو آهي ۽ ڪرمن جو ڦل سکہ دکہ ڀوڳي ٿو ۽ ليبر
لکو) برابر ڪرم ڀاڱي بدا ڪنهن نہ منڊو. جيئن
يچن ۾ چيل آهي :-

يچن (سر ڀيروي)

لکيو آهہ ڪرمن جو ٿي ڀاوي ڀوڳاءِ

سمرٿ آهيان!"

گرمک لوڪ برهم وديا گروءَ جي شرڻ ۾ وڃي ٻڌي جي سياڻ کي بدلائي ڇڏين ٿا، سٽ سنگ روپي پراڻ راح ليرٿ ۾ اشنان ڪري نرمل ٿي ٻاٽي ٿا وڃن.

شاستر ۽ سٽ سنگ اهنڪار ناس ڪرڻ وارا آهن؛ پر منمک جي هردي ۾ اهنڪار پيدا ڪن ٿا. جهڙي طرح سورج ليترن کي پرڪاش ڏيڻ وارو آهي پر چبري جي ليترن کي اندڪار پيدا ڪرڻ وارو آهي.

شلوڪ

جهه لبج مٿ ڪڇو ناهن. شاسترس تاالڪو ڪيا ڪرين
لوچن ٻـن جـو آهــ . درپــڻ والڪو ڪيا ڪرين

ارٿ:- جنهن کي پنهنجي ٻڌي نه آهي، شاستر ۽ گروان کي ڪبه بوڌ ڏيئي ٿا سگهن؛ جهڙيءَ طرح ٻن ليترن کان هيڻ پرش کي آرسي ڇا ڏيکاري سگهندي؟ ڪبه به نه. تهڙي سٽ سنگ ۾ وڃڻ ڪري گرمک کي لي لاڀ لئي ٿو. پر من مک کي هاڃي لئي ٿي. جهڙيءَ طرح سوانتي اچتر جي بوند سپيءَ ۾ پئي ڪري موتي پيدا ڪري ٿي ۽ اها ساڳي بوند سرپ جي مک ۾ پوڻ ڪري وک زهر ڪري ٿي. جيتوڻيڪ سٽ سنگ ۾ منمک ۽ گرمک ٻئي گڏ رهن ٿا پر ڪين ٿل جدا جدا حاصل لئي ٿو.

سياهه اوسار سيني جي چشما ٿئي ٿي، پر ...
رڳو ھي آھي ته اگياني سمجھي ٿو ته مان ڪريان ...
گياني ڄاڻي ٿو ته الله وڏو ٿيون ڪن. مَن جو ...
ٿي ھرڪ شوڪ راڳ دويش ڪرڻ جو آھي. مَن ڪ...
مڌسوُڌن ۾ لين ڪرڻ سان ٿي مٿس ھرڪ شوڪ راڳ...
دويش ۾ ھڪجھڙو رھي ٿو. ايڪ ساڌن ڪٺي ڪجن...
پر پرماتما ۾ مَن لين ڪرڻ کانسواءِ مَن پنھنجي سياهه راڳ...
دويش کي نٿو ڇڏي؛ جيئن ته:-

المبرت لٿي اٿي اسيم سڌاني
ڪهت ڪبير اتان ڪو سهج نه جاڻي

ارٿ:- لم جي وڻ کي المبرت يا مصريءَ جو پاڻي
ڏيو ته لم جو سياهه ڀڄڙاڻ ڪوڙاڻ ڪا نه ويندي.
اهڙيءَ طرح مَنڪ پنھنجو سياهه نٿو ڇڏي. تنھن
ڪري جھڙي تھڙي مٿس کي اپديش ڪرڻ نه گھرجي.
درشٽانت:- ھڪ جهرڪيءَ، ٻاندر کي اپديش ڪيو
ته "توُن ٿڌ ۾ ڏکين ۽ ڏکه پيو پائين، توکي ھٿ پير
به آهن ۽ ماڻھوءَ جو آڪار به اٿيئي، پوءِ ڇو اٿو پنھنجي
لاءِ اجهو ٺاھين ته ٿڌ کان بچي پوين!" ٻاندر چيو، "ھي
...ڪي مٺھن واري درا چارڻ، اجاڻي اکواد نه ڪر. توُن
...ڻ کي پنڊ ڀاڻي ٿي سمجھين. توکي ڏپ ۾ اٿو لٿي."
...ين چئي ان جو گھر ڊاهي ڇڏيائين ۽ چيائين ته گھر
...ڻ ۾ جيڪڏھن مان سمرٿ نه آهيان ته ڊاھڻ ۾ ته

ٻو ٻر ساڻ سڪن جو سنگ ڪر.

شلوڪ

عقلي ٻيا اوڙاھ ۾ - سڄ ڄاڻي سنسار
وڃين سندي وهڪري - لڙهي لنيا لاچار
عاشق آهر ڏاڍو جي - رهن سدا آڌار
ڪرشن اڪريا پار - ٻو ساگر جي پيڙ مان

ڀڄن (سر ڀيروي)

طرز:- نالي ڏنيءَ جي بيڙو لنگهه منهنجو
ٿل:- عشق ۽ عقل جو لڳي ڪوڙ ٻالو
ٻيا ٻرير ٻرٻو ڪنهن ڪوڙ چالو

١- عقل کي اميري لڳي لنيي پياري
عاشق لاءِ فقيري منيي ۽ مرچاري
پلايا ڊ ٻلچن ٻڪو بير پالو - عشق ۽ عقل...

٢- عقل طعام عمدا گهري لنو ڏهاڙي
عاشق کي چڻن ساڻ لذت آهه پياري
ٽڙن ڪين ٽڙڪن صاحب کي - چالو - عشق ۽ عقل ...

٣- عقل کي وڻن لنا وشه ٻوڳه ٻاڻي
عاشق کي ٻوڳن جي وڻي ڪالهه واڻي
هٿن ڪين هردم لاهي ليهن ٻالو - عشق ۽ عقل....

٤- عاقل آهي سدائين مايا لاءِ اداسي
عاشق آهه اندر ۾ ٻرٻوءِ لاءِ پياسي
ڪرشن عاشقن ساڻ ٻڪو ليهن ٻالو - عشق ۽ عقل....

ڀائي ۾ سهڻا سُٺو لڳو سڄڻ
ڪٿان جي اُن ڪارڻ - ڪيران ڪر ڪندا - مدش ڏاهي....

٣- راوڻ ڪنس ڪهڙي ڀائي وڏا ڀائي
وڏو ڪال ڪالي ڪنهن جي نا ٽلي
ڪوڙو هٺ وڏائي - ڪري جو ادا - مدش ڏاهي....

٤- ڪرشن رام جهڙا ڏاهي ويا هلي
تنهن اُن ته رهندا هتي ڪهڙ الڏي
وڏائي وڪر ڪان ڪنده جم جدا - مدش ڏاهي....

تنهن ڪري جو مل مولر جي ڏاهه ۾ ممتا ڪري، ارمضور جي اهر جو اڀياس اهو ڪري، شروڻ ۽ منن اهو ڪري، سو سراسري مورک آهي. جهڙي ۾ دارج هي جهو اُن مالا جي گرنٿ ۾ سر ار تکمو رهو هرلحن ۽ لمام ڏکي آئي تو ٻارن کي وري وري پڪار اي ڪنهن ته هي ٻارو پاهر ڪنهن مان ڏهڪو ٻهن ڪندس، ار ٻارن ٻرکي جهو ته اُن هن مل مولر مان اڪري وري مل وازي ڏاهه ۾ ممتا ڪندان ۽ ڏاهه جي ٻالن ارشڻ ۾ اي ارس رهندان، جهن وشيا جو ڪنهون وشيا ۾ راضي رهي لو. ار او اُن وڏس ڪهڙا فسر ڪيا ۽ ٻارن کي جهو نه مان مل مولر واري ڏاهه ۾ اراڻي لب ڪندس. تڏهن ٻارن ٿرلي وشواس ڪري ٻرکي پاهر ڪنهن هاڻ ڪال ته ڏيهون واهڙ لهو اچي، تڏهن اسا اهو سمجهون. هاڻي سڀاڳ آهي ۽ جهڙالي هلي، سڀئي

سنترش، ڏيج، سماڏان، ابرار، سمت سنگ وونبي پھنچي لشڪر سان ملي ڪيون لرشول ياڻوڪ دار ڪري؛ من ؛ وڪاوڻ سان لڙائي ڪندو ۽ لوري وقت ۾ شن جنهن آلما جي جنه ليندي، جھؤ آلما، من وونبي راجا کي ؛ وڪاوڻ وونبي سنا کي ماري برمالما ساڻ شڪ لي ويندو. لنهنڪري هي اچا، لون ۾ اهڙي رنبه سان آدم ڪندي ڏ لنهن جي جئي ليندي بعلي پھوچي ڏئيءَ سان شيڪڙائي ولندين. جي لون واچاوان داناهه آهين ۽ منش ڏاهه جو لدر ڪر. بس ابترولي اپدبش ڏهڻچي لاءِ هن اڙين ۾ بس آهي.

شلوڪ

لدر ڪري ڏ بهه جو – ورنا ڪيسن وجاءِ
وشه وڪاوڻ ۾ اچي – موبد ڏ عمر گنواءِ
ڀاري ڪٿتا گسرب جا – ڀولا ڀسرم ڀساءِ
ڪرشن ليهوس ڀساءِ – لون وکي سڪ ستعار ۾

ڀڄن (سر ڀيروي)

ٽل :- لدر ڪر لدر ڪر لدر ڪر ٻندا
منش ڏيهي ڏاري لدر ڪر ٻندا
۱- هڙو منش جواو لسـ ملندو وري
- ڀارا ڇو ڀاڻ جي ڪڻي لو اري
مران لو ماڻا ۾ - اڙي جو الڏا -منش ڏيهي ....
۲- ڏسي ڏن جوالي لرهو ڀمو لرئين

ٻڌائي ۾ سهما سٺيو پيو سڙن
ڪنهن جي ڏون ڪارڻ- ڪرڻ ڪرم ڪيدا- منش ڏاهي

٣- راوڻ ڪنس ڦهري ٻالي ويا ٻلي
ويو ڪال ڪاٽي ڪنهنجي نا چلي
ڪوڙو هٺ وڏائي -- ڪرين چو ادا- منش ڏاهي...

٤- ڪرشن رام جهڙا ديهي ويا ڇڏي
تيئن ڏون نه رهندين هٺي گهر اَڏي
وڇوڙي وڳر ڪان ڪيڏه جم جدا- منش ڏاهي....

لکهن ڪري جو مل مولر جي ديهه ۾ ممتا ڪري، پرميشور جي نام جو ابياس ڪو ڪري، سو سراسري مورک آهي. جهڙيءَ طرح هي جيو ڏون مايا جي ڪرٽ ۾ سر پر ٽنگيو پيو هوندين ۽ تمام دکي ٿي تو ڀڳوان کي وري وري پڪار ڪئي ته هي ٻرو ٻاهر ڪڍ، مان تنهنجو ڀڄن ڪندس، پر ڀڳوان ڏوکي چيو نه ڏون هن مل مولر مان نڪري وري مل واري ديهه ۾ ممتا ڪندين ۽ ديهه جي پالن پوشڻ ۾ ئي پرسن رهندين، جيئن وشٽا جو ڪيڙو وشٽا ۾ راضي رهي ٿو. پر تو ان وقت ڪيترا قسم کنيا ۽ ڀڳوان کي چيو ته مان مل مولر واري هه ديهه ۾ پرتي نه ڪندس. تڏهن ڀڳوان ڏو تي وشواس ڪري توکي ٻاهر ڪڍيو ۽ هاڻ ڪال ڏينهون ڏينهن وڌندو پيو اچي، تڏهن به ايا ...و سمجهين. هاڻي سچائي تي ۽ چتراڻي ڇڏي، سچي

هي پيارا! مايا استري ۽ پٽ ۽ گهر کي ڇڏي، ايشور جي ڀڳتي ڪرڻ، اهو ڪائرن جو ڪم آهي. سورمن اهيءَ کي ڇنجي جو جڳ جي ميدان ۾ ٻنهي هوشياريءَ سان جڳ ڪندو اچي ۽ پاڻ نه ٻڌائيندو اچي. مطلب ته سنسار روپي جڳ لڳي پيئي آهي. استري، پٽ، گهر، ڪٽنب ساڻ جڳ ٿي رهي آهي. هيڏاهن پنهنجي اندر ۾ من روپي راجا (ڪام، ڪروڌ، لوڀ، موه، اهنڪار، راڳ، دويش روپي سينا) ساڻ جيو ۽ ايشور جي جڳ لڳي پيئي آهي. وڏو سورمو اهو آهي جو اندرين ۽ ٻاهرين ٻنهي جڳين ۾ سورمن ٿي جڳ ڪري ۽ پاڻ نه ٻڌائي يعني پنهنجي آتما ڀاو کي سڃاڻي، انهي آتما ڀاو کي پڪو رکي. تڏهن مون عرض ڪري چيو ته ”هي ڏٺي، مهن جا! هيءَ ٻاهرين جڳ ڪيئن جيتجي؟“ تڏهن ستگرن فرمايو ته ”هي ٻچا، ٻاهرين مايا، استري، پٽ، گهر ڌن، ڀڳولت جو سمجهي، پنهنجو ممت ڇڏي، ستگرن جي وچن جو وار وار ويچار ڪندو رهي ۽ آپدا سمپدا، دک سک ۾ دل پنهنجيءَ کي غمگين نه ڪري ۽ جيئن اچي ٻڻي، تنهن ۾ هميشه راضي رهي. انهيءَ طرح ٻاهرين جڳ جيتي سگهجي ٿو ۽ اندرين جڳ جيڪا من روپي راجا ساڻ ۽ وڪار واسنا روپي لشڪر ساڻ لڳي پيئي آهي، تنهن جي واسطي ابياس، ويراڳ ۽ ويچار- انهن ٽنهي جو ترشول تاهي، پرشارٿ يعني اڌم روپي هٿن ۾ هميشه قائم رکي ۽ سمر،

١- سنسا شوڪ سب ساري- ٽيئي تاپ ڇڏيا تاري
ٻيائيءَ جــو ٻنڌن ٽاري - الکہ لکائني و ٽـــا
٢- شوڪ من ڪـــري - ڌرم دم ساڌن ڪـــري
گيان ۽ مکھن ڪـــري - اگيان اڏائني وٺـــا
٣- وام رنگ لــہ لڳائي - مـــن مايا کـــان ٻلائي
جيوَ پڻي کي جلائي - سچو ارهر نہ ٻڌائي وٺـــا
٤- شمس ســـدا ديا ڌاري - سيئي ٻـــر اپڪاري
ٽاريا جن لوڙاري - موکشہ پت نہ لـاهي ويا
٥- پيتاڏيان مان ڪهڙي ٽاهي- اي ڪامهڻجي وسعو ٽاهي
ڪوشن من ۽ موج آهي- جوت جوت ۽ سمائي ويا

هڪڙي ڏينهن مان پنهنجي ستگرن کان پڇيو تہ
هي سوامي منهنجو چت مايا کان اداس ٿيو آهي. مولکي
لوهان خوشيءَ سان آگيا ڏيو تہ مان مايا، گهر، استري،
پتر ۽ ساور ڪٽنب ڇڏي لوهان جي شرن ۾ وهان ۽ ايشور
جي ڀڳتي ڪريان . تڏهن ستگرن مون کي چيو تہ هي،
ٻيا، ماءُ پت جي دشمن ڪڏهن بہ نہ ٿيندي آهي،
هميشہ پت جي مثان وڏي ڪرپا ڪندي آهي. ۽ جڏهن
اهو پت پنهنجي ماتا کي پنهنجي داسي سمجهيءَ ۽ ٻراٻر
پتا کي وساري ڏوي، تڏهن الهيءَ جو پتا ۽ الهيءَ جي
ماتا ٻئي ناراض ٿي، الهي پنهنجي ٻالڪ کي سخت سزا
ڏين ٿا. هيءَ مايا ايشور جي استري آهہ ۽ اسان جي
ماتا آهہ ۽ ايشور استان جــو پتا آهــ . جيڪڏهن اسين

پنهنجي مايا روپي ماتا کي ايشور روپي پتا کي اربن
ڪنداسين ۽ پنهنجو ممت الهيءَ ۾ رکنداسين، جيئن ٻالڪ
ماتا جا استن پي پنهنجو گذران ڪندو آهي تيئن اسان
۾ پنهنجي مايا روپي ماتا مڃهان ان قلڪن روپي کير
پي گذران ڪنداسين ۽ مايا روپي ماتا کي پنهنجي پتا
يعني ڀڳولت جي سمجهنداسين، ته اها مايا روپي ماتا ۽
ڀڳولت روپي پتا اسان جي هر طرح جي پالنا ۽ رکيا ڪندا
رهندا ۽ پنهنجو ٻالڪ سمجهي اسان کي لوڪ پرلوڪ
جو سک بخشيندا؛ پر جيڪڏهن اسان مايا روپي ماتا کي
ڀڳولت روپي پتا جي نه سمجهنداسين، ڪوئي دوشٽي
رکنداسين يعني پنهنجو ممت رکنداسين ته مايا روپي ماتا
۽ ڀڳوانت روپي پتا اسان جي مٿان تمام ناراض ٿيندا ۽
چوراسي لک جوڻيءَ روپي سخت سزا ڏيندا. مطلب ته
مايا ايشور جي ڀڳتيءَ ۾ دشمن ناهي؛ اٽلو سهائڪ آهي
يعني مددگار آهي. جيڪو ڀڳولت کي ڀلائي مايا کي پنهنجو
سمجهي ساڻس پريتي يعني موهه ڪندو، سو ايشور جو
وري آهي؛ اهيءَ جي هڏي ۽ ڏکن کي ڀڳولت ناس ڪري
انهن کي ايڪ ڏکن جي پراپتي ڪرائيندو آهي. هي پيارا
هميشه ڀڳوانت کان ڀؤ ڪري ڪپي. جيڪو پرميشور کان
ڀؤ نه ڪندو آهي تنهن کي ڪال اوچتو پنهنجي پيرسان
...ري چڙي ٿو، جيئن هن ڀڄڻ ۾ چيل آهي.

١- سنت شرڻ سڀ ڇڏي - تنهن تب ڇڏيا ناري
تيڻي جسم تتي ٽڙي - تلڪ لڳائي واسا
٢- سونهن منهن ڪري - سر تي ساڏو ڪري
ڳاڻ ۽ منگهن ڪري - ڳچي الائي واسا
٣- رام رنگ نسر لڳڻي - سسي مٿا ڪسان پالي
جيڙهي کي جاڻي - سچو ٻتر ۾ ڇاڻي واسا
٤- شمس سدا ذيا ڏاري - سڀ بسر ابڪاري
ناريا جي لو ناري - موڪش پنت ۾ لاهي ولا
٥- پيناڏنا مان ڪيڙي ڏجي - ني ڪامهنجي وستو لاهي
ڪرشن من ۾ موج آهي - جوسه جوسه ۾ سمائي ولا

هڪڙي ڏينهن مان پنهنجي سنگرن کان اچي رهيو ته هي سوامي منهنجو چيو ماما کان اداس ليو آهي. مولڪي لوهان خوشيءَ سان آڪيا ڏيو ته مان ماما گهر استري پتر ۽ سارو ڪتب جلدي لوهان هي شرڻ ۾ رهان ۽ ايندو جي ڀڳتي ڪريان . تڏهن سنگرن مون کي چيو ته هي، پتا، ماءُ پت جي دشمن ڪڏهن به نه ٿيندي آهي ۽ هميشه پت جي مٿان وڏي ڪرپا ڪندي آهه. پر جڏهن آهو پت پنهنجي ماتا کي پنهنجي داسي سمجهيو ۽ پراو پتا کي وساري لو، تڏهن الهيءَ جو پتا ۽ الهيءَ جي ماتا پتي ناراض ٿي، الهي پنهنجي بالڪ کي سخت سزا ڏين ٿا. هيءَ ماتا ايندور جي استري آهه ۽ اسان جي ماتا آهه ۽ ايندور اسان جو پتا آهه. جيڪڏهن اسين

جو رنگ سون جي رنگ وانگر ٿيندو آهي ٻيو جيئن
قيديءَ کي قيد مان ڇٽي ملندي آهه ۽ پنهنجي گهر ڏي
روانو ٿيندو آهه، تہ انهيءَ کي تمام خوشي ٿيندي آهي
۽ سندس منهن مرڪندڙ ۽ چٽ پرشن رهندو آهه ۽ ليئن
جڏهن ٻچن واري پرش جو شرير ڇٽندو آهه تڏهن اهو
سمجهي ٿو تہ هاڻ هن جهان روپي قيد خالي مان ڇٽي
منهنجو جيڪو اصل گهر يعني ڌڻي مالڪ آهه، اوڏانهن
وڃان ٿو ٻيو هاڻي منهنجو ڌڻيءَ سان ميلاپ ٿئي ٿو.
انهيءَ ڪري مرڻ وقت درويش کي خوشي ۽ آنند
ٿئي ٿو ۽ انهن جي منهن جو رنگ سون وانگر ٿئي ٿو.
اهڙا سنت جڏهن ڪنهن شهر ۾ پريميءَ وٽ هڪ پلڪ يا
هڪ راس رهي پنهنجو نام روپي المرت ورهائي روانا
ٿين ٿا، تڏهن پريمي، سنتن جي جدائي ۾ اکين ۾ آنسون
آڻي پنهنجن سنتن ۽ ستگرن کي هن ٻچن ۾ ياد ڪن ٿا.

شلوڪ

سنتن ري سنسار ۾ - ٻيو نہ آڪارڻ هار
شرڌا ڌاري جو اچي - من مان ڪڍي وڪار
آنند پائي اندر ۾ - درشن ڪري ديدار
ڪرشن پلي ڪرتار - گهرجي، هرجي، گيان سان

ٻچن
(سر ڀيروي)

سنت سمجهائي ويا - درد دک لاهي ويا
الله اندر ڏٺي - موهـ

٦- ڪرشن داس آهيان - ٻـالوون ٻڌي بخشايان ستگرن سر لڏايـان - ڪل ٿاپ ڪندم سائين •

هڪڙي ڏهي مون هڪڙي درويش کي وانتي ڪئي ته سائين منهنجو چت مايا کان اداس ٿيو آهي ؛ هاڻي ڪرپا ڪري مون کي ڀيک ڏيو . تڏهن اهو درويش ڪاني چوڻ لڳو ته هي ٻيا لنگوٽ ٻڌڻ ؛ مٽي مائڻ ؛ ڳوڙهن ڪيرڻ ڪرڻ ؛ مالهائن بائڻ يا ان ۾ رهڻ ڪري مايا جو ٿياڳ نه ٿيندو آهي . ٻورو ٻورو تياڳ ٻيئي سيامي سوچيو ويندو آهي جو ٻانڻ جيتري ٿي مرُدو ٿي رهي ٻيئي ٻمهڃي ڏٺي ٿي پر لتاني ولي . ٻوءِ لوڙي ڪيڙا ڪري لوڙي نه ڪري ، روئي ڪاني لوڙي نه ڏئي ، ٻتي ۾ رهي لوڙي شهر ۾ رهي ، مٿو مداني لوڙي نه ٿالي ، پر ٻمهڃي ڏٺيءَ جي رضا ۾ هميشه راضي رهي . اهڙيءَ طرح ستگرن جي چرڻن ۾ شرڌا ؛ پرام وڪي جيڻ چالرڪ پکيءَ جو پرام ارساس ۾ ٿيندو آهي . ٻاهرون شرام ڪري لوڪن جي والدڙيءَ ۾ ٻورو رهي ، پر اندر پرمالما ؛ ٻمهڃي ڏٺيءَ جي ٻڃن ۾ ٻمهڃي وراڳيءَ کي ٻراپت رکي .

الهن ٻچوان پـرش کي ڏٺيءَ جو ديدار خاصل ٿيندو آهه ؛ جنم مرڻ جو دکه ان جو ڪٽجي ويندو آهه . ڏٺيءَ جي ديدار جي نشاني ؛ جنم مرڻ کان مڪمت جي نشاني اها آهه جو مرڻ جي وقت الهيءَ جي مڌهن

ي ، ڪرم ڪرڻ جو اڌڪاري آهي ۽ گيان
اڌڪاري جاني گل جي ايمان کان رهت آهي .
ڪري هي مدش تون ايمان ڇڏي ڪري هن ڀڄن
سمرڻ ڪندو ڪر .

شلوڪ

پاڻي ماڻش ديهه ڪـي - ڪـر نـه ادا ايمان
ڌاري پـڙ ڀڳوان جـو - هـليج حليمت سـاڻ
گال سجهي تو ڪنڌ ٽي - وسـر وڏو ٻلـوان
ڪرشن ڌري ڌيـان - ڀري رهج ڀرپنچ کان .

ڀڄن (سر ٻلاگم)

ٽل :- انسان ٿـي ادا ڇـو ايمـان ۾ ٻيو آهين
پهڻ جي هٿن سان پنهنجو سچ پچ تو سر وڃائين
١- ڌن جـوڀن ۽ جواني - ڏس کهڻ ڪاڻ ماڻي
سڀ ويا ولوڙي پاڻي - سمجهيو اڃان نه ناهين
٢- ٿهري ڪال ايندو ڪاهي - ڏيندئي جهڳو ڦٽائـي
پوءِ ڪندين هاءِ هاءِ - ڇو تو لون ناٿ ناهين
٣- ايڍ وڏائيءَ جو لـالو - سياڻـا اـه لو سچالو
جاڻي ٻـار سر ٽان لاٿو - پاڻ کي وڏو سڏائين
٤- جهڙو ٿي سانگ پاڻڻ - اهڙو ٿي نڪ لياڻڻ
ليٽيءَ سان هاڻ ڪـاڻڻ - سوئـي، سڪي سڌائين
٥- لوڪن جي جا وڏائي - سمجهه اون آها اجائي
جهٽ پٽ ڪندا جدائي - جن کي

جدا آهن. ١- وڪراپيه ٢- وونڪ ٣- ڪت سمپتي ٤- ممڪشتا. اهڙيءَ طرح اهي جي ساڌن ۾ ورود آهي. ڦل ۾ ۽ ورود آهي. ڪرم جو ڦل سرڳ آهي، جنهن ۾ جنم مرڻ بڻيو رهي ٿو؛ گيان جو ڦل موڪش، آهي؛ جنم مرڻ جو ابائو ٿئي ٿو. ڪرم ۽ گيان جي سروپ ۾ ورود آهي. هت يعني سڀ الگن جو جوڙڻ، ڪرم جو سروپ آهي ۽ سڀ الدڙن، من، ٻڌيءَ کي روڪي اچل ٿي وڃڻ، گيان جو سروپ آهي. اهيءَ طرح ڪٿهن ۾ صورت ۾ گيان ۽ ڪرم جو گڏ رهڻ ٿي نٿو سگهي.

جيئن هڪ سمي برهما جيءَ وٽ الدري وڃي فرياد ڪيو ته سورج ڀاڳئن مون سان دشمني ڪري ٿو؛ مون کي رهڻ نٿو ڏئي. جتي سورج اچي ٿو آسان مولڪي لڏائي ڪيڏي ٿو. لوهين آسان جو ورود هٽائي ڇڏيو. برهما چيو ڇڪر ٿي مدعي ۽ مدعاعليه گڏ ٿيو ته توهان جو انصاف ڪيندو. الدري واهي رهيو؛ پر جڏهن سورج ڀاڳئن کي ايندو ڏٺائين ته ڀڄڻ لڳو. برهما چيس پڇ ته اچي ٿرس. الدري چيو ته مان آن جي اڳيان ٿرسي نٿو سگهان. اهو ته ورود آهي! برهما چيو ته لڌهن توهان جو اهو ورود هليو ايندو. اهڙيءَ طرح گيان روپ ۽ جي اڳيان ڪرم بهي نه سگهندو. جهڙيءَ طرح ۽ ڪرم جو ٻاڻ ۾ ورود آهي؛ اهڙيءَ طرح اڌڪاريءَ ساڌن ۽ ڦل سان ورود آهي. جاڻي، ڪل، ڏن جو

لئي. تنهن ڪري هي ارجن! تون جو ڪرم ڪرڻ سو ڦل اڇا رهت، ڪيول پرميشور لمت ڪر. تنهن لڌهجر ڪندين ته ڪرم توکي بنڌن جو ڪارڻ ٿيندا ڇاڪاڻ ته فقط ڪرڻ جو سڀاءُ بنڌن ڪرڻ جوئي آهي.

رماڻ:- ڪرم ڪالبڌ ٻه ڪره آچار ٻن ناوئي ڌرڳ ڌرڳ سدسار
بنڌن پاڌ نه ماڀا ڦاس - جن نانڪ چوئي گر پرگاس
ڪرم ڌرم ليبر ارت پوجا - پاڙ برهم ٻن جان نه دوجا
جپي نـام وسارڀا ٻه ڪـــرم ڪماوه هـــور
نانڪ جم پر ٻڌي مارئه، جڻ سني اوٻر چور
ٻه شاستر ٻه سمرتي ٻيکي ســـرب ٻ لـبڌ ول
پوجس ناهي هـــر هـــري نانڪ نـام اَمول

انهيءَ طرح گرو نانڪ صاحب سڀني ساڌنن ۾ رام نام جو مهاتم وڏيڪ چيو آهي. تنهن ڪري جگياسوءَ کي گهرجي ته سڀ ڪرم ليائي، برهم ويتا گروءَ وٽ وڃي، گيان جو شروع ڪري. مڪتيءَ جو ساڌن هڪ گيان ئي آهي؛ ٻيو ڪوئي ساڌن ڪون آهي. جڳت ۾ جو برهم گيان آهي، سو ڪرم ۽ ڪرم جو مول ادهڪار ۽ اوديا تن سڀني جو ناسڪ آهي. اهڙيءَ طرح انهن جا اڌڪاري جدا جدا آهن؛ تنهنڪري انهن جو پاڻ ۾ ميل نه آهي ۽ انهن جا ساڌن به جدا جدا آهن. ڪرم جو ساڌن استري، پٽر، ڌن آهن. گيان جا ساڌن انهن کان

بي ڪرپ آڳن جي ٻاهه ڳرو

٢- جڏهن ٻال اوستا آئي مون
اچي ڪام لڳي ني اڳهالي مون
لڳي لڪتي مڪتمان وائي مون
اهڙيءَ سڌيءَ ۾ نہ منتاءِ ڳرو

٣- وڌي جوڀن ڏاڍو جوش ڪيو
اچي ڪام اندو بي هوش ڪيو
وشيہ ڀوڳن ۾ سڪ شوق ڪيو
مون ڪي ڀوڳن ۾ نہ ٻلاءِ ڳرو

٤- اچي وڏاپڻ سڌ ساٿا ڪيا
ڪن اوڙا، ليڙ لماڙا ڪيا
وري آشائن ٻي آڏاڻا ڪيا
لڳي چسڪ ۾ رس جي چاهه ڳرو

٥- ڏسي انت سمو تو جگر ڏري
اچيو ڪال ڦري ڪنڌ چڙهي
ٻچيو ٻرتم ٻيارا وڃن ڀري
اهڙو ڪرشن ڦير منتاءِ ڳرو

گيتا جو پرماڻ

"سري وشنو جي نمت ڪيل ڪرمن ... ڪمن ...
لڳل ٻڌن ڪرمن د تاران ٻڌن ئي پائيتو، مڪمت ...

ٻهي لمسڪار ڪجي ۽ ستڪار ڪري وهارجي ۽ ش
ڪجي. يا سورج گرهڻ ۽ چنڊ گرهڻ سمي اشنان
دان ڪجي يا پترن جي لمت شرڌا ڪجي.
نيون پراسچت ڪرم، جي پاپ جي اورتي واسطي
ڪيا وڃن. اهي ٻن قسمن جا آهن ساڌارڻ ۽ اساڌارڻ.
نتيه، لمتڪ ۽ پراسچت ڪرم لشڪام پرش ڪي ٻ چت
شڌيءَ جو ڪارڻ آهن ۽ ا. ڪتيءَ جو ڪارڻ ۽ سڪام
پرش ڪي ته چت شڌيءَ جو ٻه ڪارڻ ٻ آهن فقط ٻنڌن
يعني ايڪ جنمن جو ڪارڻ آهن. تنهن ۾ پنهنجن ستگرن
ڪي هن ڀڄن ۾ پرارٿنا ڪرڻ گهرجي ته هي پرڀو جنم
مرڻ جي ٻنڌن کان ڇڏاءِ.

شلوڪ

عرض ڪريان تو ادب سان - ستگر ديئن ديال
ڀو ساگر جي سير مان - پار ڪريو ڪرپال
دل ڍڪي ٿي ڏکن کان - لهجو سٽ سنڀال
ڪرشن اچي لتڪال - ملجو وٺجي الت ۾

ڀڄن (سر ڀهاڙي)

طرز:- جڏهن ڀون تا ياد پنوهار عمر
تال:- اچي الت سمي ٿي سهاءِ ڪرو
لڳيڪو جنم مرڻ جو لاهه ڪرو
- ڀؤ ڪرب سندو مون ڀازي آهه
جتي اوندهه الدو ڪاري آهه
اوندو لڙڪڻ مون کي لاچاري آهه

١٠- جيڪڏهن ڪو ڪتي کي گهور سان نهاريندو آهي ته ڏرڻ ڏي نهاريندو آهي. اهو لڇڻ پيارن سڄڻن جو آهي. جيڪڏهن ڪو ماڻهو انهن ڏي ڪدرشٽيءَ اکين گهور سان نهاريندو آهي ته سڌ ڏرڻ ڏاهن نهاريندا؛ اهي ڪري من کي شانتيءَ ۾ رکندا آهن.

ڪرم بنڌن

ويد ۾ ٽن قسمن جا ڪرم ڄاڻايل آهن. (١) نشڌ ڪرم يعني نه ڪرڻ لائق ڪرم، يعني پاپ ڪرم (٢) وهت ڪرم يعني ڪرڻ جوڳا نيڪ ڪرم.

وهت ڪرم چئن قسمن جا آهن. (١) نت ڪرم (٢) نيمتڪ ڪرم (٣) ڪاميه ڪرم (٤) پرايشچت ڪرم.

اهي سڀ ملي ڪري ڇهن قسمن جا ڪرم ٿيا. انهن ۾ ڪرم يعني ڪاميا وارا ڪرم سڪامي ۽ نشڌ ڪرم سي ته پورا بنڌن روپ آهن يعني اڳتي جنم جا ڪارڻ آهن. باقي جي ٻيا ڪرم آهن تن مان هڪ نت ڪرم آهي جو روز ڪرڻ، جهڙي طرح اگني هوتر، سنڌيا، آپاسنا ادا ڪرڻ.

ٻيو نيمتڪ ڪرم، جو ڪنهن ڪنهن ڪرڻو پوي جيئن ته ڪوئي پاڻ کان وڏو ماڻهو، جهالي ۾، آشرم ۾، وديا ۾ وڏيرو ۾، ڪمان ۾ گهر واري اڏر اچي ته ان کي

٣- راس جو جاڳندو آهي. اهو اهڙو ايشور جي ڀڳتن جو آهي جو راس جو جاڳي پوڻ ڪندا آهن.

٤- جيڪو مائٽ يا سنبنڌي مري ويندو اُنس نه پٽيان رئندو نه آهي. اهو اهڙو ويراڳ وان ۽ ارموهي ماڻهن جو آهي، جي ايشور جي ڀاڻي تي راضي رهندا آهن.

٥- گهر جي مالڪ جو در نه ڇڏيندو آهي. اهو اهڙن شيوا ڪندڙن جو آهي جي ايشور جو در ڪڏهن ڪين ڇڏيندا آهن.

٦- ٿوري جڳهه تي راضي رهندو آهي. اهو اهڙن لمائن سنتن جو آهي جي اهڙي ڪٿا پعتي پر لڳي ۾ خوش رهن ۽ ويلا پوڻ ڪن.

٧- جتي پاڻ رهندو آهي اتي جي ڪو ڪاٿس ڏاڍو ڪتو اچي وهندو آهي ته اها جاءِ ڇڏي وڃي ٻئي هنڌ وهندو آهي. اهو اهڙن اهن سنتن جو آهي جي ايشور جي حڪم کي مڃيندا آهن. جتي آڀالدي ڏسن اها جاءِ ڇڏي وڃي ٻئي هنڌ پوڻ ڪندا ۽ رهندا آهن.

٨- جي ڪتي کي ڇڙب ڏاي آهي ته هاپر ويندو آهي ۽ جي وري ماني ٽڪر ڏجيس ته نه هاپر اچي. اهو اهڙن اهن سنتن جو آهي جن کي مان اپمان عزلي يا ابي عزلي هڪ جهڙي آهي.

٩- ڪاڻڻ مهل اچي ماس ڪري اٿهندو آهي. اهو اهڙن ڪنگالن ۽ غريبن جو آهي.

ٻنا ويساهه جي پيارا ـ اڇڻ خالي وڃڻ آهي
١ـ ٻڌائين ٻيڪ ڏنا ٻاري ـ جڏي گهر ٻار ۽ ٻاري
ڪٺي ٻي مٺاق جي ڌاري ـ اجان ٻو ڳڻ پيو چاهي
٢ـ الدو آشا ۽ ٻوٽن جي ـ وڏالي مان روڳن جي
ولن تا شرن جوڳن جي ـ گهرن ڪتي ۽ سڪ لاهي
٣ـ مڙش تا ٻاڻ ڪولائين ـ ٻسن جيئن ڪاڄ تا ڪائين
سنا زيور لٽا ٻيائين ـ شرم ۽ لڄ چڏي لاهي
٤ـ ڏ رمڪن ٻوڳ لاءِ ٻٽڪي ـ ماٺا حي موهه ٻ اٽڪي
لرشا جي ڪاڻ سي لٽڪي ـ وشيه سڪ ڪاڻ واجهائي
٥ـ ڪوشن ٻدموڪشه جو چاهي ـ ڳرن ڪي سروجي لائي
چڏي ٻنا ٻو انگ سڀ ڏاهي ـ پرماتما سڪ ٻ سوڀائي

مهاتما چون تا ته ڏهه ڳڻ ڪتي ۾ آهن، جي ڪنهن
مڙش ۾ آهن ڪٿن مان هڪ ڳڻ هجي ته اهو مڙش چوائڻ
لائق آهي؛ پر جي ڏهه ئي هوندس ته وڏو ڀلي ڀاڳ
وارو چئبو. ڪتي جا ڏهه ڳڻ هن ريت آهن:-

١ـ سدائين ٻکيو رهندو آهي. اهو اڇڻ ڀلن لوڪن
۾ هوندو آهي جي ڪاڏي سان ٻورو ٻيٽ ڀرينا
آهن ته مٿان آلس ٿئي.

٢ـ رهڻ جي جڳهه ڪي مقرر ٿيل ڪانه اٿس؛ جتي
اچي رهي. اهو اڇڻ انهن ماڻهن جو آهي جن جو
ڀروسو آهي ۽ ڪتي ۾ ممتا نٿا رکن.

جي جڙ ڪچ ۽ ته آهي، پر جيهن وڻ تي چڙهي وڃي
ان کي ٻڪي ڇڏي. اهڙيءَ طرح ڪوڙي 'مَنَ' ست
'مَنَ' کي ڀعدي آتما کي ٻڪي، ڪوڙ جي پرورتي، ڪوڙ
جو پيار، ڪوڙ جا ڀيدن، ڪوڙ جون ليڪيون، ڪوڙ
جا ڌرم، ڪوڙ جا مذهب ۽ ڪوڙي ممتا، اهڙيءَ طرح
ڦٽلائي رکي آهي جو ست، جيڪو واجهي ڪان واجهو آهي،
سو دور پيو لڳي.

اهڙيءَ 'مَنَ' کي دور ڪرڻ جو اُپاءُ فقط ستسنگ
آهي. ستسنگ ۾ برهمي وچن ته ٿا پرجوت جا ڪپڙا پائي
ڀعدي، مان برهمڻ آهيان، مان برهمچاري آهيان، مان
گرهستي آهيان، مان ساڌو آهيان، منهنجا ڪيئين چيلا
شيواداري آهن. مان هندو آهيان، مان ٻي ذات جو
آهيان، اهڙيءَ طرح جي ڪوڙي ممتا رکي ستسنگ ۾
اچن ٿا تن کي ڦل اصل ڪوبه نه ٿيندو. جيئن هن ٻچن ۾
چيل آهي:

شلوڪ

مک من مک وچن ٿا - سڻڻ سچو ستسنگ
گرمک پائين گيان کي - لام چڙهي تن رنگ
مک وس من جي - جاڻڻ ڪوڙو ڍنگ
ڪرشن ٻچن ۾ ٻڌو - ٻي وچارا ٿا وجهن

ٻچن (سر ڀيروي)

ڪري ستسنگ تو سيڪو - ٻنا وچار ڦل ناهي

اهو انادي آهي. ان کي ڄاڻي پرڪاش ڪرڻ وارو ساکي
ئي آتما ڪري سمجهو. ساکيءَ جي درشن ۾ جيو آتما
ئي پڌرو آهي، جو درشن ڪرڻ لاءِ ڏيئي. چاڪاڻ ته
سڀ جو درشن ڪندڙ آهن ليندو جڏهن ڪوڙ جو پڌرو هوندو،
يعني جيو ڀاو ته ڪوڙ آهي، آهي ئي ڪين. برهم يعني
آتما سڀ جي سٽا سان پرليمت ئي رهيو آهي. جهڙيءَ
طرح رسيءَ ۾ سرپ ٽن ڪال آهي ئي ڪين پر پرليمت
ٿئي ٿو سو مٿيا آهي. اهڙيءَ طرح آتما يعني ساکي ۾
جيو ڀاو ٽين ڪال آهي ئي ڪو نه يعني جيو ڀاءُ مٿيا آهي،
ڪوڙ آهي. ساکي سچ آهي ۽ سچ ساکيءَ جو سچ
برهم سان ميل آهي.

جگياسو چوي ٿو ته اسين جيو ڇا سچ نه آهيون؟ مٿيا
ئي آهيون؟ ستگرو فرمائين ٿا ته جيو ڀاو ته مٿيا آهي
پر آدم جي وري ايڀاس سان يعني مان ڪرتا آن ٿو،
مان ڀوڳتا آن ٿو، مان سکي آهيان ۽ دکي آهيان، پڃي آهيان
پاپي آهيان، اهڙي ايڀاس ڪري سچ جهڙو پرليمت ٿئي
ٿو ۽ سچ سروپ ساکي ڀاو کي ڍڪي ڇڏي ٿو يعني
لڪيڊ ڪري ٿو. مان اسنگ نه آهيان، مان اروڪار نه
آهيان. مان ڀوڳتوون نه آهيان. اهڙيءَ طرح اصل سچيءَ
'مٿن' کي الهي ڪوڙيءَ 'مٿن' ڍڪي ڇڏيو آهي.
سچي مٿن پرليمت ئي ٿئي. چاڪاڻ ته ڪوڙي مٿن گهڻو
پکڙجي ويئي آهي. جهڙيءَ طرح ڪي ٻاڙب ول جڏهن

جي جڙ ڪيچ ا، نه آهي، پر جبهن ون تي چڙهي وڃي،
ان کي ڀڪي چڙي. اهڙيءَ طرح ڪوڙي 'مٽن' ست
'مٽن' کي بعدي آتما کي ڀڪي، ڪوڙ جي پرورتي، ڪوڙ
جو پيار، ڪوڙ جا پدن، ڪوڙ جون ليڪيون، ڪوڙ
جا ڌرم، ڪوڙ جا مذهب ۽ ڪوڙي ممتا، اهڙيءَ طرح
ڦٽلائي رکي آهي جو ست، جيڪو واجهي ڪان واجهو آهي،
سو دور پيو لڳي.

الهيءَ 'مٽن' کي دور ڪرڻ جو اُپاءَ فقط ستسنگ
آهي. ستسنگ ۾ برامي وڃن ته تا پرجوت جا ڪپڙا پائي
بعدي، مان برهمڻ آهيان، مان برهمچاري آهيان، مان
گرهستي آهيان، مان ساڌو آهيان، مهنجا ڪئين چيلا
شيواڌاري آهن. مان هندو آهيان، مان بي ذات جو
آهيان، الهيءَ طرح جي ڪوڙي ممتا رکي ستسنگ ۾
اچن تا تن کي ڦل اصل ڪوله ٿيندو. جيئن هن ڀڄن ۾
چيل آهي:

شلوڪ

مکه من مکه وڃن تا - سڻا سچو ستسنگ
گرمکه پائين گيان کي - لام چڙهي تن رنگ
مکه وس من جي - جاڻا ڪوڙو ڍنگ
ڪرشن ڀڄن ۾ پدگ - ٻي واچارا تا وڃن

ڀڄن (سر ڀيروي)

ڪري ستسنگ تو سيڪو - ٻنا واچار ڦل ناهي

۴- سوهڻگ شبد جي اسرِي وڄائي -
جهڙ پٽي ڪــي چڏاڙن جلائي
وســرِي ويــو وهنوار - پرمانند پد آهي لڳاهو
۵- ڪرشن اهائي صورت ساڳي -
جو سمجهي سو آهه وڏ ڀاڳـــي
جنهن پرچ ڪيو ۽ پهار - صاحب سو ئي سڀ ۾ سمايو ۔

هڪ جگياسوءَ ويدن شاسترن ۽ ڏاڍن اِنڌو هو ته پرماتما
هردي جي اندر، جا اڄهڻ ورتي آهي، تنهن ۾ لڳاس
الس ۽ پيهنجو تالو آتما ڪيو انس ۽ اهو آتما امر آهي،
ٿوليپ آهي، ڪن ۾ سڀ ڪنهن کي الهت ۽ ٻاس ڪرڻو.
”گهٽ گهٽ ۾ هر جو ٻسي سنتن ڪهيو پڪار.“
اهو ٻڌي جگياسو درشن ڪرڻ واو ته اندر ۾ آتما
ڏٺائين: هڪ سڪي آتما، ٻي جيو آتما. انهن ۾ ڪهڙو
برهم روپ آهي سو سمجهي ته سگهيو، ڇو ته هن اپيد
جا وچن ٻڌا هئا ۽ اپيد جا وچن به ٻڌا هئا.

اپيد جا وچن:- پرماڻ

هر ملي ام اوجل ڪرلي - هم لســرڳڻ تون داتا -
هر مورکه لم چتر سياڻي - تون سرب ڪلا ڪا گياتا.

اپيد جا وچن:- پرماڻ

سورج ڪرڻ ملي جل ڪا جل هـونــا رام.
جولـــي جوت رکـــي سنجوڻ ٿيـــنا رام:
برهم ديسڻي برهم سڏيڻي ايڪ ايڪ وڪاڻيه.

آتم پسارا ڪرڻهارا پرڀ بنا لهي جاڻيئي
آپ ڪرتا آپ ڀگتا آپ ڪارڻ ڪيتا
بدولت نانڪ سيئي جاڻهه جني هر رس پيتا

پيد ۽ اپيد جا وچن ٻڌي جگياسوءِ کي سمسو ٿيو ته
الڌر ۾ ڀيدي آهنگ ورليءَ ۾ به آلما ڏسي ڪيس ڀرم
ٿيو. ٻه ڀکي ساکي چيتن ۽ جيو چيتن هڪ ٻڌيءِ روپيءِ
ورڻ ۾ گڏ رهن ٿا.

پرماڻ:- الاڪ گرور ايڪ ٿل، ده پکيرو آهي.
آوت جات نه ديسئي نا پر پکي تاهي.

ان ۾ هڪ جيو چيتن روپي پکي ٿل کائي تو ڀيدي
سک دک جو اپوڳ ڪري ٿو ۽ ديش ديشانتر ۾ اچي وڃي
ٿو ۽ هميشه شوکوان رهي ٿو. ٻيو ساکي روپي پکي
کائي پيئي ڪو ڀيدي سک دک جو اپوڳ ڪو ڪري، لڪن
اچي وڃي ٿو. آلند ۾ رهي ٿو ۽ جيو روپي پکيءَ کي
پرڪاش ڪري ٿو ۽ ان کي سٿا ڏئي ٿو. اهڙيءَ طرح
ٻڌيءَ ۾ جيو آلما ۽ ساکي آلما ڏسي جگياسوءَ کي سمسو
ٿي پيو ته برهم روپ آلما ڪهڙو آهي، جنهن بابت
گروالاڪ صاحب لکن ٿا.

آتم رام رام هه آتم- هر پانيئي سبد وچارا هي.

جگياسوءَ جي سمسي اوروس ڪرڻ لاءِ گرو مهراج چون
ٿا ته ساکيءَ کان پرڪاش (ظاهر) ٿيندڙ ڪرتا ڀوڳتا،
ڀکي دکي، شوکوان (اڪ پرلوڪ ۾ اچڻ وڃڻ وارو)،

۴- سوهنگ شبد جي اسري وجائي -
جوڙ ٻڌي ڪــي چڏياون جلائي
وســري ويـــو وهنوار- پرمانند پد آهي لڪاو
۵- ڪرشن اعائي صورت ساڳي -
جو سمدهي سو آهه وڏ ڀاڳـــي
جنهن پرج ڪيو ڏ ٻهار - صاحب سوئي سب ۾ سمايو.

هڪ جگياسوءَ ويدن شاسترن ڏناران اڻو هو تہ پرماتما هردي جي اندر، جا اهنگ وراي آهي، تنهن ۾ لواس الس ۽ ٻهھجو لالو آتما رکيو اٿس ۽ اهو آتما أمر آهي، لرليپ آهي، کن ۾ سب ڪنهن کي آئيت ۽ لاس. ڪرڻو. "گهٽ گهٽ ۾ هر جو بسي سنتن ڪهيو پڪار."
اهو ٻڌي جگياسو درشن ڪرڻ ويو ته اندر ۾ آتما ڏنائين: هڪ سکي آتما، ٻي جيو آتما. انهن ۾ ڪوڙو برهم روپ آهي سو سمدهي نہ سگهيو، جو تہ هن اُپيد جا وچن نہ ٻڌا هئا ۽ اُپيد جا وچن نہ ٻڌا هئا.
اپيد جا وچن:- لرماڻ
هر مثلي لم اوجل ڪرلي - هـمر اســرگڻ لون دائا-
هر مورک لم چتر سياڻي - لون سوت ڪلا ڪا گيالا.
اپيد جا وچن:- لرماڻ
سورج ڪرڻ ملي جل ڪا جل هـوتــا رام-
جوتــي جوت رکـــي سمپورڻ ٿيـتـا رام:
برهم ديسئي برهم سدئي ايڪ ايڪ وڪاڻيئہ.

راجا آهين ۽ نه ڀيل. ڪنهن ڏينهن گدڙن کان ڀوءِ ڇوڪري
ڪي اهو پڪو نشچو ٿي وڃي ته نه مان ڀيل نه آهيان
پر راجا آهيان.
تهڙي هي اڌڪاري، تون نه اگيان ديش جي پرياو
ڪري ڀاڻ کي برهم کان جدا جيو سمجهيو ٿي ۽ دکي
ٿي رهيو هئين. هاڻي ستگروءَ ڪرپا ڪري تنهن جو
اگيان دور ڪري، جيو ڀاؤ ٽوڙي، برهم ڀاو نشچي
ڪرائي، توکي سکي ڪيو آهي.
اهڙن ستگرن جي اپما هن ڀڄن ۾ سنت چون ٿا.

شلوڪ

ستگر سندي ۽ ٻاجهه سان - ڪلپنا السؤ دوار
اٿيا ندب اگهور مان - من ٿي چت اهنڪار
جيو پڻو نه جلي وسو - وشرتا سڀ وڪار
ساکي سرجٺهار - ڪرشن پساڻو ڀاڪ ۾.

ڀڄن (سر حسيني)

...ملهو موهن منو منٺار - گيتا جو جنهن گيان ٻڌايو
ستگر پنهنجا چرن گهمايا - جنم جنم جا ڀرم ڀلايا
...مهما جن جي اپار - ويد ن جنهي جو پار نه پايو
...مهر ڪري جنهن مٽو ناراو - تنهي ٽپن کي ترت اڙايو
...ساٿي پنهنجو پيار - اوديا ننڊ مان جنهن نه جاڳايو
...الرپ عجب رنگ وارو - سڀ سکين ۾ آهه سوڀارو
...سم روپ اپار - پنهنجو تنهن آهه ڀاڻ پسايو

۴- هي راجا! جئن لهرون ۽ ڦوٽا پاڻيءَ کان جدا نہ آهن، تيئن وشو، سنسار توکان جدا نہ آهي ۽ جو نہ وشو سنسار تو مان ئي پيدا ٿيو آهي.

۵- جهڙيءَ طرح واڇار ڪرڻ سان وستر، تند سروپ آهي، تهڙيءَ طرح هي جڳت آتم سروپ آهي، ائين سمجهہ ڪر.

درشٽانت:- هڪڙي راجا کي پٽ ڄاوو، جوتشين چيو تہ جيڪڏهن ڇوڪر راڄ ۾ رهندو تہ راڄ نشٽ ٿي ويندو. ٻارهن ورهيہ راڄ ۾ ڪليش ٿيندو. تنهن ڪري ۱۲ سال ان کي ديش نيڪالي ڏني وڃي. راجا ائين ڪيو. هن جو ننڍو ڪڍائي گهر ۾ رکيائين ۽ ۱۲ ورهين جي سامگري جواهرات، وستر، پوشاڪ، صندوق ۾ وجهي ۽ ڇوڪر کي ان ۾ رکي، صندوق درياہ ۾ لوڙهائي ڇڏيائين. اها صندوق هڪ ڀيل جي هٿ ۾ آئي. ان کي پنهنجو پٽ ڪوٺ هو، سو ان کي پٽ ڪري پاليائين. ڇوڪري کي ٻڪو ٻار ئي ويو تہ مان ڀيل آهيان ۽ ڇوڪري ۱۲ سال ڀيلن سان گذران ڪيو. ۱۲ سالن کان پوءِ راجا هن جي تلاش ڪرائي ۽ ڀيل جي گهر مان سڀ سامان ڇوڪري سميت هٿ آيو. هاڻي راجا ڀيل جو اپڪار مڃي ٿو. ان کي انعام ڏئي ٿو، ۽ راجا ڇوڪري کي گهر آڻي، راڄ گديءَ تي ويهاري ٿو. ٻاڻ ۾ ڪيس ڇوي ٿو ۽ اين کان ۾ ڇرائي ٿو نہ ٿون

۵- اها رشين منين ڇڻي ڳالهه چڱي
شرن ڪرن جـــي ونجه وڃ
ڇڻي **ڪرشن** مصالحت لڀجي مڃي
ڀاڱي آنند سڪه ۽ اپار ، منا

اشٽاوڪر مني ۾ راجا جنڪ کي ۽ اهو اپديش ڪيو
هو هي راجا جنڪ تون ڏيهه ، اندرين ، پران ، من ۽
ٻڌي ۾ جي سنگ کان ۽ انهن جي ڌرمن جي سنگ کان
رهت آهين ۽ تون سڀ جو پرڪاشڪ هئڻ ڪري، سوئم
پرڪاش ، مايا رهت آهين ۽ ترالت شڌ آهين • توکي
اهو ئي ٻنڌن آهي جو تون پاڻ کي ڪرتا ڄاڻي ڪري ،
سماڌ جو ابياس ڪرين ٿو •

۲- ۽ تون برهمڻ، کتري ، ونش ، شودر آد ورڻ
وارو آهين ، ۽ برهمچاري ، گرهستي ، واڻپرست ،
سنياس آد آشرمي آهين ، نه تون ڪنهن اندري ۾ جي
وشيہ آهين • تون اسنگ آهين ۽ ساري جڳت کي ڏسڻ
وارو آهين • انهن ڄاڻي ڪري تون سکي ٿي •

۳- ڌرم ۽ اڌرم يعني پنه پاپ ، سک دک ، ڪرتا
...و ڳنا پڻا ، اهي من ، ٻڌ جا ڌرم آهن • پر تو وياپڪ
...ري پورڻ جا ڌرم نه آهن • نه تون ڪرتا آهين ۽ نه تون
...وڳتا آهين • ۽ نه ڪنهن جواب ۾ اچين وڃين ٿو ۽
...ن سدائين مڪت سروپ آهين •

ڏونگر ڇاڻي لـــي هلـــي ـ ڀيا ڪ ڪڏ لنوار
غوطـــو مارج ڳـكـــن ۾ـ عجب ڏسن اسرار
ڪـــرشن ســـو ڪلدار ـ وڃيو ڏس وجود ۾

ڀڄن (سر ماڃهہ ۽ ٻيائي)

طرز:ـ ڪڪڙي ٻالهہ ڪ پڪ مڇن هيڏي ڪري
ٿل:ـ ڪر دم دم ۾ ديدار منا ـ
ورلي وشين ڪان ٻهڄي وار، منا

۱ـ سسار سچو جڳ ڪاشي آهـ
پر وشيہ پرڳي ۽ لاءِ قاسي آهـ
جنهنجو من سدائين اداسي آهـ
لس پالو پراوء جـــو ٻـــار، مـــنا

۲ـ سر ڏيئي سچ لـــي ٻـــار ڀـــا
چڙهي سوليءَ لـــي هـــوار ليا
ڪني ڪند ڏڙن ڪان ڏار ڪيا
سنتون سور سون لـــہ هزار، منا

۳ـ جوڳ ۾ جاڳي جـــان جلائـــي
سوهنگ شبد جو ڏيان لڳائي
ســـہ چت الله روپ لڳائي
لبو چيتن جـــو چمـــڪار مـــنـــا

۴ـ الله آلم رام جو ڏام ائـــي
پيو ڪرڙو ڪلمہ لـــام ائـــي
بن وهد، ڪرن ڪ آرام ائـــي
اڄو سنتن جـو ســـچو ســـار، مـــنـــا

جي آگيا پالن ڪرڻ گهرجي ۰ ۱- جنهن مهل ٻچن ڪجي
تنهن مهل دل ڏي نظر ڪجي ته ڇا ٿي ڪري. ۲- جنهن
مهل سنتن جي سڀا ۾ هججي تنهن مهل زبان تي نظر
رکجي ته ڳالهايان ڇا ٿو. ۳- رسوئي کائڻ مهل ٻکاڻل ڏي
نظر ڪجي ۽ ٻين کي ٻ کارائجي ۰ ۴- جنهن مهل ڪنهن
ٻي جي گهر وڃجي ته نظر اکين تي رکجي ته اکيون ڪهڙي
خيال کان ٿيون نهارن ۰ ۵- ايشور کي نه وسارجي. ۶- موت
کي هر دم ياد ڪجي ۰ ۷- جيڪو توسان ڀلائي ڪري ته
ان جي ڀلائي وسارڻ نه گهرجي ۰

هي مٿش، جيو ڀاو جي ٻڌڻ ۾ ٻڌجي دک، پاڻي
ٿو ؛ تنهنڪري جيو- ڀاونا ڇڏي ڪري برهم- ڀاونا رکڻ
گهرجي، جيئن نارد سوامي جيو ڀاءِ روپ ٻڌڻ کان دکي
ٿي سنت ڪمار جي سرڻ ۾ آيو ۽ ونتي ڪيائين ته
منهنجي شوڪ جي نورتي ڪريو. سنت ڪمار نارد
کي چيو ته پيارا برهم سک روپ آهي ۽ برهم کان ٻيو
دک آهي. جيستائين تون پاڻ کي برهم سروپ لکڇي نه
ڪندين تيستائين تون دکي رهندين. تنهن ڪري جيو
ڀاو کي ڇڏي برهم ڀاو کي پراپت ڪر. پاڻ کي برپوورن
سمجهندين نه سکي ٿيندين. تنهنڪري هي نارد هن
ڀڄنا کي ڌارڻ ڪر.

شلوڪ

ٻيهي ڏس تون پاڻ ۾ - دم دم جو ديدار

قاڙ رهڻا قول ٿي - جوڙي ڪر نه زبان
ڪرشن تنهنجو شان - آهي اهيءَ ڳالهه ۾.

ڀڄن (سر پيلو)

ٽل :- پتري پتورتا ڌرم کي ڌار - هي سمجهه، ڪرڙو سنسار
١- پاڙ پاڻيا ڪتب پڙهئي - سک جا آهن سڀکي سيڙهئي
الف وبل ۾ ڏکڙا ڏيئي - ڌ ڪي ڪندا سي ڌار
٢- وچن پتيءَ جا دل ۾ ڌاري - وبد پراڻ پڙهي وڃاري
پول ڌلل سي پنهنجا ٻاڙي - هلجو ڌڻيءَ در ٻار
٣- لنار سهاڳڻ سالي آهي - سيل سنتوش جا ڳهڻا پالي
ڪنهنجي دل کي ڪين ڏکائي - ۽ ڪري صبر سنگار
٤- دکن سکن ۾ دل نه هٽائج - ڪرشن موهن کان مدهن نه مٽائج
سڪ ساٿيءَ سان ڪين گهٽائج - ملندءِ موکش دوار.

اهڙيءَ طرح سان پتورتا استرين کي گهرجي ته پنهنجي پتيءَ کان سواءِ ٻي پرش سان اڪالف ۾ نه ڳالهائن. جيڪڏهن سڀو ٻاٽ هجي ته به اڪيلو نه پر سڀني جي اڳيان ڳالهائڻ گهرجي. پنو هار سنگار پيا لتا ڪپڙا ڪري نه. پتيءَ جي اڳيان ۽ جيڪڏهن پتي ڪيڏاهن ٻاهر پرديس هليو وڃي نه سادن ڪپڙن ۾ استريءَ کي رهڻ گهرجي ۽ سادو ڪاڌو گهرجي. ڪڏهن ۾ ديوي پدارٿن ڏاهن ڌيان نه ڏيڻ گهرجي، اڏهن پتورتا ڌرم جي پالنا ٿي سگهندي. جيئن استري پتيءَ جي آگيا پالن ڪري ٿي، تيئن جڳياسوءَ کي پنهنجي ڀرپوءِ

ڪر. پدمگڙ پاو سمجهي آڪيا مڃي ويٺي. راجا آد ڪ
چون ڌوئي للاءِ ۽ وڌا ڌ جل صاف تي واو. راجا ڪان
وٺي سيٺي پدمگڙ جي پوڄا ڪئي ۽ گهڻا پدارت هن کي
پيتا ڏناٺون ۽ هٿ جوڙي چيائونس ته ايو جڪي آڪيا
ڪريان پدمگڙ چين ته مڃيندا؟ راجا چيس ته چوله
مڃيندا سين. اهڙيءَ طرح تي پيرا پر ڪيا ولي چياءِ ته
ڪانين جي چڪيا ناهي مولڪي باهه ڏيٺي چڏيو. راجا
ڪارڻ پڇيو، پر هن اهو پڌايو. آخر جڏهن گهڻو هٺ
ڪيائون تڏهن چيائين ته "مهنجي گهر ۾ لوهاڻي ومڙ
ڪري مهنجي پتيءَ کي شڪ جاڳيو آهي ته مهنجي
چوڻ ڪري تي لوهين آلي ويا هئا. ان ڪري راڄ
ٿي مولڪي آڪيا ڪيائين ته وڃي جل صاف ڪر۽ انين
ڪين چيائين ته جل صفا ڪري اچ ۽ سددس آڪيا ڪان
سواءِ مان ٻوٽي اٿي سگهان ۽ ٻيءَ جاءِ تي نه رهي ٿي
سگهان ۽ السيءَ ڪري جلي مرڻ پوٿيه آهي." راجا
سددس اشارو سمجهي ان پدمگيءَ کي سمجهائي راضي
ڪيو. پدمگيءَ پتورتا کي چيو ته مان توکي خوش آهيان،
ون گهر هل. تڏهن آڪيا مڃي گهر ويٺي. اهين پتورتا
ستري کي هميشه هن پڃن کي ياد ڪرڻ گهرجي.

شلوڪ

سدا پهنجي ڌرم جو - دل ۾ ڌرج ڌيان
ڪوڙي موهه ڪٽمب ۾ - متان اٿين غلطان

ٻڌ چنهين ڀترونا وٽ ويا. اُن چيو تہ اسان ٻنهي تي
ويا آهن جو مهن جي طاقت کان رهي آهي. مهنجي
ٻئي ڏاڙ جو ٻهنجي لنڊي ڀاڱي سان ڏاڍو برابر هو.
هڪڙي ڏينهن ٻئي اچي پلنگ تي ويٺا. مون وچڙ
ڪري واءُ ڪيو مان. مهنجو ٻلؤ مهنجي ڏاڙ کي لڳو
ٻئي. ٻئي ڏيو ڏيٺا ڏنعا چيو تہ سنڀال. مهنجو ان
پاسي خيال تي ڪونہ وار. ليڪ ڪارڙ بر چيائين تہ
ڳوڙي ڳوڙي چوڻ لڳي ! تون سمجهين ٿي؟ وچ لوڻ
ڀترونا تہ آهين. ان جا چرڻ ڌرتي وچهڻ سان ترو
جل صاف ٿيو. ٻيو ٻورو جل صاف نہ ٿيو. آخر ستين
ڀترونا هڪ انگڻ جو پتو ملين. ان وٽ ويا ٻرهمڻ دروازو
کولہ ڪولين. اندران ٿي چيائين تہ جيڪي مولڪي جوڙو
آئو، سو مهنجي ٻئيءَ کي چئو. راجا وزار ۽ امير اُلي
ٻاهر واهي ويا. جنهن طرف درگندي آني ٻئي ۽ ٻيو
واهي رهيا. جڏهن هن جو ٻئي ٻنگي آيو، تڏهن راجا
ڪان ولي سڀ اُلي ڪڙا ٿيا؛ ٻر جو مطلب جي واسطي
سڀ ڪي داس سٺو ٻوي ٿو. ٻنگيءَ کي چيائون تہ
"تنهنجي استري ڀترونا آهي. هن جا چرڻ ڌرتي
جل تلاءُ ۾ وجهنداسون تڏهن جل شڌ ٿيندو." ٻنگيءَ
کي شڪ پيو تہ شايد مهنجيءَ استريءَ ڪنهڪي چٽي
وڌاريو آهي. تڏهن هن من ۾ رلج ڪي متاڃري من سان
چيس تہ وچ ۽ ٻير ڌوناري تلاءُ ۾ پاڻي جل صاف

کم لي وڃي آهي. ڇو ته مان موهن جي وس لي پ
ڏور، ڪوهي ويٺي آهيان. مونکي اولاد ڪونه ٿيندو
ڏاڍين پٽين ڪرڻ لي پٽ پيدا ٿيو. مان اڳيان وس
هنيءَ کان ته پٽ کي پيار و سمجهڻ لڳس. هڪ
ڏينهن پٽ هٿ ڪيو ته اب آڻي ڏيو. الهيءَ و
البن جي موسم ڪانه هئي. اب ملڻ مشڪل هو.
گهڻو سمجهايس پر ٻالڪ هٿ جي ڪري نه مڃيو
نڏهن پيا پڪڙي هن کي ماريو. مان ٻاڻ روڪي نه
سگهيس. ڏکو ڏٺي، پٽي دلو کي ڪمرالي ڇڏايم ۽ پٽ
کي ڇڏايم. ڪرڻ جي ڪري پٽي دلو کي ڇوٽ آئي.
نڏهن پٽي دلو ڇهو ته اون پٽورٽا استري نه آهين
پوءِ پنجن پٽورٽا استريءَ وٽ ويا. ان ڇهو ته پيدرهر
ڏينهن کان مون ۾ طاقت ڪانه رهي آهي. ڇو جو پٽي
دلو ٻمار هو. مان سيدس آڪيا ٻالن ڪري نه سگهيس.
هڪ ڏينهن ڏرميءَ جي ڏينهن ۾ پٽي دلو راس جو
ٻمارئيءَ جي حالت ۾ کٽ لي ليٽيا پيا هئا. هن مهيجي
پرکيا ولڻ واسطي مونکي وار وار هيٺ ٿي موڪليو.
ڪڏهن چوي ته فلاڻي شيءِ کڻي آ، هيءَ آڻ، هو آڻ.
مان ٿي پيرا نه هيٺ وڃان ڇرڻ پيري ڇهو نه مڃيو.
گهڻي ڇوڻ لي ته ته واس. پٽا ٽا ڪيدي رهيس. ڇڏهن
ئيءَ جي گهڻا پيرا ڇوڻ لي ته ته مڃيم، ڏڏهن پٽيءَ ڇهو
ون پٽورٽا نه آهين.

ان آدميءَ کي ولي آيو، ھن ڇيو ته مان صبح جو لوکي
اٻ ڏيئي ويو ھوس. لڏھن مان شرمندي لي ويس.
پٽي ڏيو مولکي لعنت ھيئي. اھي ڏيھن کان مھنجو
لب کيڻ لي ويو آھي. چرڻ ڏولي وڏالون پر جل شد
نه ليو. پوءِ پيءَ پٽورنا وٽ ويا. ان کي عرض کيائون
ته ھن ڇيو ته پ مھنا لي ويا آھن لڏھالاڪر مون پر
طاقت نه رھي آھي. چو جو اسين غريب آھيون. ڪتب وڏو
آھي. آمدلي ٿوري آھي. پٽيءَ جو گرو اڇي ويو. اھو
ورڪت ھو. اھيءَ ڪري ھن کي وستر، پستڪ، رال
جو باڙو وغيره ڏيڻو ھو. پٽيءَ ڏيو مولکي شيوا واسطي
ڇيو پر مان منع ڪندي رھيس. آخر پٽي ڏيو مون کان
لڪائي شيوا ڪئي. مولکي خبر پئجي ويئي. مون ڪروڌ
جي وس لي گھڻا دروچن چيا، پٽيءَ چيو ته لون پٽورنا
ناھين. پس اھيءَ وقت کان ولي مھنجي پٽورس ڏوم
جي طاقت ناس لي ويئي آھي.

وري آھنءَ پٽورنا وٽ ويا. ان پ ڇيو ته چئن مھن
کان مون پر طاقت نه رھي آھي. چو جو مون اھڪار جي
وس لي، سس سان ڏاڍو جھڳڙو ڪيو. ڪجھ ھن کي مارايو
پ، پٽيءَ ڏيو جي سمجھائڻ لي پ نه سمجھيس. لاچار لي
پٽيءَ سراپ ڏاو ته لون پٽورنا نه آھين. اھيءَ طرح
مون پر پ طاقت نه رھي آھي. وري چوٿينءَ پٽورنا
، ھن پ ڇيو ته چئين مھني کان مھنجي طاقت

هن ٻڌايو ته منهنجي وڏي ڀيڻ امبڪيءَ مان هڪ
مرڪليو هو. ڪٽي اچڻ وارو صبوح جو ڪٽي آيو.
ڏسي منهنجو چت چلائمان ٿي ويو. پتي ديو
ڪرڻ ويو هو. مون پنهنجي چت کي گهڻو روڪيو ته
ته پتيءَ کي ڪاراڻي پوءِ ڪان - خيال ٿيم ته سڄو ڏياس
اڄ. سڄو ڏينهن ساس ته هو سڄوني ڪائـــي وينو
جيڪڏهين اڄ رکيم ته به ٺيڪ نه آهي، ڇو جو پتور
اسٽري جو ڌرم آهي ته سڀ ڪا شيءِ پتيءَ جي اڳيان
رکي. اهڙا گهڻا سنڪلپ وڪلپ ٿيا. آخر ڇهه فيصلو
ڪيو ته پتيءَ کي ڏيان ٿي ته، مان ٿي سڀ کائي وڃان.
پتي ديو کي روٽي کاراءِ. الب جـــي ڳالهه ٿي ڪانه
ڪيم. جڏهن پتي ديو دڪان لـــي هليو ويو تڏهن
دروازو بنيان بند ڪري مان کائڻ ويٺس. الب اڃان اڌ مس
ڪاڌو هوم ته ايتري ۾ پتي ديو کي هڪ آدميءَ ڇيو
ته مان لوهاڻي گهر الب ڏيئي آيو آهيان. پتي ديو
منهنجي ٻرڪيا ونڻ واسطي موٽي آيو. مون جهٽ دروازو
کوليو اڳ ۾ الب لڪائي نه سگهيس. پتي ديو ڇيو
ته الب ڪٿان آيو آهي، مون کي ڇو نه ڏنئي. مون
ڇيو ته الب منهنجي ڀيڻ موڪليو هو، پر توهين روٽي
کائي ويا هئا. پوءِ الب مليو آهي. انين ڪوڙ ڳالهايم.
ڏهن پتي ديو ڇيو ته سچ ڳالهاءِ، الب ڪڏهن مليو
ئي. مون ڇيو ته لوهاڻي وڃڻ ڪانپوءِ، تڏهن پتي ديو

پتـورت ڌرم

شلوڪ

پالي پتورت ڌرم کي - سا نر سدوري آ،
پرڀو ڄاڻي پتيءَ کي - سيوا ڪري اپار
سدا سهاڳڻ سـا رهي - صبر ڪري سيڪار
ڪرشن ڪڏهن نا ڏار - رهي سا نہ ڏکيءَ ڪا ن.

پتورتا جي ڪٿا

ڇهوٽا ڳرهہ راجڌاني ۾ هڪ راجا کي پدمڻ چيو ٿي.
لوهاڻن جي راڄ ۾ ٻارهن ورهيہ ڏڪار پيلدو ۽ سال
ڪاليوءَ ميهن ڪونہ وسندو، لهڪري پاڻي موجود نہ ڪو.
راجا تمام وڏا يڳ ڪرائي، مندرن ۾ ساليءَ جل ڳـڏ
ڪرايو. گهڻي وقت پوءِ سبب اُن ۾ ڪيترن پنڊتن پنجي
ويا. جل مٿا ڪرائڻ جو اپاءُ ڳولهين چيو تہ ”ڪو
سڌ پرش مهاتما هجي تہ اهو جڳ ڏوني ان ۾ وجهي ته
يا ڪا پتورتا استري هجي تہ ان جا ڳرن ڏوني وجهن.
تہ هن ڪنڊن کان جل مٿا لڳي.“ پر اهڙو پتا جو ملڻ
مشڪل هو، پوءِ پتورتا استرين جي ڳولها ڪيائون.
آئي هڪ پتورتا استري ملي. ان وقت راجا، وزير،
امير سڀ گڏجي ويا. هن چيو تہ مون ۾ ڀرپانين
طاقت هئي، پر هاڻي هڪ مهڻو ليو آهي جو اها طاقت
هاڻ نہ رهي آهي. جو جو مان الپ ڪالڻ جي لالچ
جي [illegible] هي پنيان چوريءَ سان الپ ڪاڏو.

پرمارٿ جو ساڌن گروه ڪالسواءِ ڪيئن ٿيندو؟
ٿي مهاتما هن ڪوٽ ۾ چون ٿا.

ڪوٽ:- پيڊي ڪي نه ڀڃني پاس - اڪر نه واڃ سڪ
ٻما پيڊي ڪي ڪٽسي - آوٽ هٿن پارسي
جواهري سي ماي ٻن - پرڪ لهين جاني ڪو
هاٿ لڳه ليئي رهي - سنسي لهين ٽارسي
ونڌهون سون مليو لهين - ٻوني ڪو ٻتاءِ ديت
پيڊ ٻما پاءِ واڪو - اوشڌي هٿه چارسي
سندر ڪهت مڪه رلي هون نه ديکيو جاءِ
گر ٻما گيان جهٿسي — الڌبري ۾ آرسي

ارٿ:- سڪول ۾ ماسٽر وٽ وڃي وديا ڪاڌورلي
پوءِ ٻلا اکر ڪيئن پڙهي سگهندو. ٻما علم حاصل ڪر
جي پارسي پاشا ڪيئن ايندي؟
جواهريءَ جو ڪم چائي ڪونه ڪڍهن جواهريءَ سان
نه مليو ڪو، نه پوءِ هيرن کي ڪيئن پرکي سگهندو؟
هٿن ۾ مولي جهلي ٿي ڏسندو پر سڃسوءَ ٿي ڪين سگهندو.
ڊاڪٽر يا حڪيم سان نه مليو ڪو، جو دوا ٿي ٻڌائي،
پيڊ پاٿڙ ڪانسواءِ ان لاءِ دوا ٿي رکه برابر آهي.
سندرداس مهاراج جن چون ٿا ته آرسيءَ ڪانسواءِ
ڪ ذري ماتر به نه ڏسي سگهبو؛ ليئن گرن جي گيان
نسواءِ اگيان روپي الڌارو ڪڍهن به ناس ٿي نه سگهندو.
ن ڪري گياتوان گروه جي صحبت ضروري آهي.

١- ڪرڙي مايا ڪرڙو ڏنڏو -
ڪوڙي ڪتب ۾ ٿيو آهين الڏو
ڏ ورا ء وٽ ڪلندو ڪنڏو -
جڏهن ڪنندو پاڻي ڏاڍو

٢- ڪال ايندو، ولي جو ويندو-
روئين رڙين ڪين ڇڏيندو
ساعت لس مان اٿين چڪيندو-
جيئن سرڪ پيڙهي لسو گهاڻو

٣- ياپ ڪري او مايا آٿين -
مڏ مايا ۾ موجون ماڻين
ڪائين خرچين ڪتب ساٿي -
ڪندا انت وٺل ويڳاڻو

٤- ڪرڙو هٺ ڪرڙي وڏائي -
هڪ ڏينهن ڪال کٽيندو وائي
سمجهه مورک مايا پرائي-
هت سيٺ سڏائين سياڻو

٥- ڪرشن ڪرڪاسج جي ڪمائي
اندر آنند ڏيندو الاهي
خرچ نه ليندو پئو بائي
پوءِ نيندو ڪوڙ پچاڻو.
مهالمائون جون نا لي هي جيو دنيا ۾ سب ڪم
اسار [illegible] ڊ ڪان سواء لي ليندا آهن لي پوءِ

پاڻ پسار پرڀو کن سووت -

بيت ڏيو وو هي بيت پڙ

جيو جتي جل کي ٿل کي پن -

ساهڻ ۾ پسهڇاء ڏرلسد

بوڪ ني بوڪ پڪارت هئن ار -

سمدر تون کهان لر اوکه مرنگ

ساکه:- موني کو پريپ ديت هيءِ - وستر، لکڙي، آگ

جيسون کو جو چنتا کري - تاڪا ٻڙا اَڀاڳ

تون فقط پرايت کر ۽ پراتم جو ٿي، پرمارٿ جي مارگ ۾ پير پاء. اي منش، سڀ سمبنڌي ۽ ٻار ٻچهجي مطلب کري توکي ياد کن ٿا. پر مان توکي تهنجي تلي لاء ياد ٿو کريان ۽ پوء به تون مونکان پري پڇي رهيو آهين! ياد رکه ته هڪ ڏينهن تهنجو پران پکي ضرور اڏامي ويندو ۽ چاڪاڻ ته هت تهنجو نام نکانو ناهي جيئن پڇين ۾ چيل آهي.

شلوڪ

پکي پڇري هن ۾ - هولدو ڏهاڙا چار

هليو ويندو هتان مان - کم نه پوندني کيدوار

سمر کرڻ ستنام جو - ٿيندي آلسي آڌار

ڪرشن کر واچار - مفت مران ٿو موهه ۾

پڇين (سر پيروي)

...:- اڄهو چاڻا پکي نه اڏامڻو - جنهن جو ناهي نام نکانو

پرميشور شل اسان کي خالي نه رکندو. انهن مان غرض
کيو ته مهنجا سائين ذاتي ذکر ۽ درويش کي آرام
کئن ايندو آهي؟ درويش چيو ته اچا ذٽي پنهنجي
غلام کي جيڪڏهن سرڳ ۾ ڪٽي وڃي؛ اُلي حڪڙو
پل سندس حڪم کان برخلاف پڻي پڇن کان ني مڪائي
لي وجيس ته اهو سرڳ ۾ الهي درويش کي نرڪ جي
برابر آهي. جيڪڏهن سچي درويش کي ذٽي نرڪ ۾
ڪٽي وڃي؛ الي ان کي دم دم ۾ ذٽيء جو نالو ياد
رهي پڻي سچائي سان هردي ۾ پڇن جي طاقت قائم
رهيس ته پوء اهو نرڪ ۾ ان کي سرڳ جي برابر آهي.
مطلب ته سچا درويش نرڪن ۽ دکن کان ڪين ڊڄندا
آهن، خاص ذٽيء جي نالي کانسواء سواس جي اجائي
وڃائڻ کان ني ڊڄندا آهن. لنهن ڪري هي حيؤ، ايشور
جو حڪم آهي ته هي سب پدارت مون انهنجي لاء بنايا
آهن؛ لوکي پنهنجي پڇ ڪرڻ لاء بناو اٿم. اون چو-
پدارٿن جو غلام اپي مون کان پري پيو رهين. جنهن
وقت ڪم ۾ منجهين تنهن وقت مون کي ياد ڪر ته
ڪارج پورو ڪري ڏيان. مهنجو پدارو پرپل آهي؛
لنهنڪري لون رزق سامت اسرچ ته ڪير ڏيندو.
هميشه هن ڪرت کي هردي ۾ ياد ڪر.

ڪرت:- هره لڇيس ڪري مت چدتا
چولاع دبر ووهي چوٹو دانگو

...ونهي. برهمي جڻن کي ڳالهه جو خيال ڪونهي؛ مط...
ڪئين لوڪ پيا ڳالهه ڪن، تن ۾ عشق وارا الو...
ٿيندا آهن. ڌڻيءَ جي داس کي حجت ڪونهي...
ڀڳونت جي پوڄاري کي آرام ڪونهي، ڪامي آدمي...
کي اڄ ڪالهه، ڪاوڙ واري آدميءَ کي ڌيرج ڪونهي...
۽ لالچي آدميءَ کي سک ڪونهي، ايماني آدميءَ ج...
مانت ڪانهي، چنتا وارن کي شانتي ڪانهي، ستگرو...
جي پياري کي لڪ ڪانهي. جيڪي سچا درويش
يعني سنت مهاتمائون آهن سي هميشه هر حالت ۾ اهار
جي موسم وانگر پنهنجي مستيءَ ۾ مست رهندا آهن.

جيئن آڪاس ۾ ڪڪوڙون پيون ٿينديون ۽ بجلي
پيئي چمڪندي، مينهن پيو وسندو، هوا پيئي لڳندي،
گل پيا ٽڙندا، پکي پيا مڌريون ٻوليون ڪندا آهن ليڪن
سچا عاشق پنهنجي مستيءَ جي موج ۾ ڪڏهن پيا روئندا
آهن نه ڪڏهن پيا کلندا آهن، ڪڏهن عشق جي ...
۾ پيا سڙندا آهن ۽ دم دم ۾ پريتم جو نالو پيا وٺندا آه...
۽ پنهنجي ڌڻيءَ جي در تي هميشه پيا ڦرندا آهن
هي منهنجا پيارا اسان کي هميشه سچو ڌڻي تن ڳالهين
کان نِشل خالي نه ڪري.

١- هڪ ڦوٽ يعني پنهنجي بندگي يعني نام روپي
آڌار کان خالي نه ڪري؛ اهو مستيءَ جي موج کان ۽
...يون ناڪا ۾ فداڻي يعني هيڪڙائي کان. الهن تن ڳالهين کان

ڀڄن (سر جوڳ)

طرز: نند چڏي ٻت لئہ سجاڳ
تل: سچي نثري اوکي ڪار- تو ڙ ٻانہن ورتا وڻراڻي

١- وويک وڻراڳ کي دل ۾ ڌارين
وشہ ڀوڳن کان ورلي وارين
رالو ڏيکان من لي مار- جيئہ جلالين جوش ۾ جاڳي

٢- ڪڏهن ڪمل ڪشيون ٻالين
ڪڏهن لالکرني ٻي لکائين
سڀن سر لي اعيون ٻار- لاهولن سان لئون لن لاڳي

٣- آهن اندر ۾ سدا اداسي
ٻرپوہ لاء سي ٻل ٻل ٻاسي
طالبن کي لن ۾ لار- اوديا لئہ ڪڏهانون ٻياڳي

٤- ٿي سماسي سچ ڏي ڪاهن
سچ مجهان سي صاحب ڀائين
سچ آي سرلون سدن سمڪار- سچ ۾ سهتا سدا سهاڳي

٥- جرڙي ڄڳتيون ڀيک ڀائين
ٻهن جي مرت کي نا سمجهائين
چرن ٻهن کي ورلي وار- مالڪ سان ڪيئن ملندا آياڳي

٦- ڪرشن لبهن سان ناد وڄائين
ٻرم آنند ٻد سمئي ڀائين
اڄان ۾ آهن ڪي سسار- جڏي لرشا سي ليا لياڳي
سمع چيو ته "هي ٻهارا، د روبش جو ٻاهراون ٻيک

ٻار پڙري آيو آهين ته ڏهين مان پرميشور کي ڪهڙو
جواب ڏيان ؟"
تڏهن ليءِ درويش چيو ته "هي پيارا، تون پرميشور
کي جواب ڏجانءِ ته هي ڏاڍي مهربان، توهان مونکي من
روپي چٽو ڪتو جو ساڳ ڏنو تنهنجي ياد ڪرڻ ۾ لڳو
پيو هوس، نه مان تنهنجي پيارن کي اهڙ جيئن سان
آڳي ڏک ڏي؛ توهان ناراض رهو. توهانجي ڪاوڙ
جي ڀؤ کان مان نه اهڙي ڪم ۾ لڳو پيو هوس."
جڏهن تون اهو جواب پرميشور کي ڏيندين تڏهن
پرميشور خوش ٿي توکي هر قسم جي معافي ڏيندو.
وري مان عرض ڪيو ته هي ڏاڍي مهربان پرير کي
ڪيئن ٻانهي؟ سنت چيو ته بابا جيڪو ڳوليندو سو
لهندو. جيڪو نه ڳوليندو سو ڇا لهندو! اهي ڏک
سکن جي سولهن آهن. وري مون پڇيو ته هي سائين
مهربان، فقيرن جو بيک ڪهڙو ٿيندو آهي؟ تڏهن سنتن
چيو ته پيارا، فقيري ڏاڍي ڪٺن آهي پر فقيرن جو
هريون بيکه هن اڄن ۾ پڌ.

شلوڪ

وات اڙا لڳي الک جي - پرامي پسان نير
سڏڙيا سکدائي رهيا - گدڙن لڌو نه کهير
اڪري ويا اوڙاهه مان - سؤ ڪو سمجهي شير
ڪڍي اندر مان غير - **ڪرشن** ڏنو ان قرب سان.

ذکر الهي پيارن جو آهي جي پرڀوءَ کي جاڳي ۽ پريت
وشين سان رکن ٿا. تنهنڪري جڳياسن کي گهرجي ته
همېشه مٿين ڳالهيون ڌيان ۾ رکن ۽ هن من موهيندڙ
ڀڄن جو سمرن ڪن.

دوهارا:- شش شرڌالو اَڀکي - لڳي گرو کي سين
اُپرابع لوک هيه ڪر - ٻرهم رٽي دن رَتِ

ڀڄن (سر ڀهاڙي)

طرز:- عمر اَدا مارن جي - ماري لڳي جدائي

ٽل:- عجب سک اندر ۾ - لاهوتن لکايو
ويراڳيءَ کنهن کي - مزو تنهن مان آيو

١- گرن گيان ڌاري - ڀهجي من کي ماري
اندر دل کي ٺاري - سچو ليون لڳايو
٢- رهي سڀ کان نيارو - ڪيئي نيائيءَ پيارو
ميٽي من موڙجهارو - ورلسيءَ کي ورايو
٣- سٽي سر جو سانگو - ڳالا پائي گهالگهو
تنهن کي نار ننالگهو - انڪ نا اُڙايو
٤- ليلا لال پسائي - مهمت من ملائي
ورليءَ کي ورائي - سماڌيءَ سمايو.

هڪڙي ڏينهن مون درويش کان پڇيو ته "سائين
منهنجا، پرلوڪ ۾ جو مون کان پرميشور پڇندو ته هر روز
سواس وڃائي هاٿي مهن جي واسطي جهان مان
ڇو آندي اٿيئي ؟ پڇجي ڦانڊي لاءِ ڪڙا

مثل آهي جنهن ۾ ساهه نه هجي.

٦. جنهن بادشاهه ۾ لياءُ نه آهي، اهو اهي باد[ل] وانگر آهي جنهن ۾ پاڻي نه هجي.

تنهن ڪري ڏک انهن ماڻهن لي آهي جيڪي جاڻن نه ٿا، نه ڪال هڪ ڏينهن ضرور ايندو، تنهن نه پوڻ جي خوشين ۾ ڏينهن رات غلطان آهن.

پر ڏک انهن ماڻهن لي نه آهي جي سنسار کي جاڻن نه ٿا ته ناسونت آهي يعني ڪرڻ يمڳر آهي، تنهن نه ڏينهن رات ماها گڏ ڪرڻ ۾ پنهنجا اموالڪ سواس وڃائي رهيا آهن.

ڏک انهن ماڻهن جو آهي جي سمجهن نه ٿا ته لکيو مدڇه، لراز قلم ڪياڙيءَ نه وهي يعني جيڪي ڪرمن ۾ ڏرلدو ڪين ڪي، تنهن نه ڏک کن ٿا، داڻهن کن ٿا، ايشور کي گاريون تين ٿا. ڏک نه انهن ماڻهن جو آهي جي سمجهن نه ٿا ته عمر باقي ٿوري آهي، تنهن نه پدارت ڪئي ڪرڻ ادم کن ٿا. ڏک نه انهن منش جو آهي جيڪي نرڪ [...] ڏک جاڻن نه ٿا، تنهن نه پاپ ڪندا ني رهن ٿا.
ڏک انهن جيون جو آهي جي سرڇ جي سکن کي [...]ن نه ٿا تنهن نه شيب ڪرمن ڪرڻ ۾ دير کن ٿا.

جيڪو چمڪ هي سدائين شانتي چاهي ته انهن کي اوڀ
جو لياڳ ڪري، جو جو چمڪ کي چنچل ڪرڻ وارو لوڀ
ئي آهي. لوڀ ناس ٿيو ته سڀ پاپ ناس ٿيا. اوڀ
جي وڏي وجهڻ ڪي پاپ ۽ وڏي وجن تا. اوڀ جي
ناس ٿيڻ ٿي چمڪ ۾ شانتي پيدا ٿي ٿئي؛ تنهنڪري
هنن ڇهن ڳالهين کان دور رهڻ گهرجي. ١. مايا سان پيار،
٢. وڏو لشب، ٣. اشد بوجن کائڻ، ٤. زالن جي سنگت،
٥. گهڻو سمهڻ؛ ٦. وشيون ڏسي خوش ٿيڻ. انهن جي
ڪري پاپ لڳي ٿو. سنسار ۾ هي ڇهه ڳالهيون آهن
جي هميشه، واچار ۾ رکڻ جهڙيون آهن.

١. جنهن استري ۾ اهو ته آهي سا استري انهيءَ
وسوليءَ وانگر آهي، جنهن ۾ اوڻ ته پيل هجي يعني
بي سوادي آهي.

٢. جواليءَ ۾ جو وشمن کان بري ته آهي اهو ماڻهو
انهن آهي جيئن انا سپ، جنهن ۾ مولي لـــ هجي،
يعني لڪهي.

٣. پڙهيل پنڊت جنهن ۾ لڇن ا آهي، اهو انهيءَ
وڻ وانگر آهي جنهن ۾ ڦل نه هجي.

٤. جنهن ڏاتان ۾ آدار تا نه آهي، يعني دان ڏيع
ڪرڻ ۾ شرم ٿو ڪري، اهو انهيءَ ندي وانگر آهي
جنهن ۾ پاڻي نه هجي.

٥. جنهن دوسمد ۾ پيار نه آهي سو انهيءَ مورت

آتم گيان

پياري سڄڻو! برهم وديا گروءِ دوارا آتما جي ڄاڻ
کانسواءِ کيترا ئي پاٺ پڙهي، چاهي کيترا ئي ويد وچاري
۽ يوگ ابياس ڪري ۽ شڀ ڪرم ڪري، ته به آتم گيان
کانسواءِ، چت شانت لڌو ٿئي؛ نه ڪام ڪرود آدڪن جي
نورتي ٿئي ٿي؛ ۽ لڌو گيان کانسواءِ ويد آدڪن جو پڙهڻ
نشڦل ٿئي ٿو. مطلب ته برهم وديا گروءِ دواران پراپت
ڪيل گيان ۽ پريمان ڀڳتي ئي پرماتما جي ملڻ جا مکيه
ساڌن آهن. انهن سان ئي چت شانت ۽ ڪام، ڪرود
آدڪن جي نورتي ٿئي ٿي. ٻين ساڌن سان اهي
ڪام ڪرود جي اورتي ۽ کانسواءِ ...
ڪرود ...

اهڙا ڪٿا ٻڌائي وڃي ۽ ان سان ئي اڄ ڳالهه پڄي.

شلوڪ

ولي ڪس ڪرڻ ڪاڻ - جنهي سچائو ٻاڻ،
رهڻ ليارا سڀ جيان - لاهي لوڪن ڪاڻ،
پرمارٿ پورا ڪيا - سوارٿ ڪان اڻڄاڻ،
جني ونسي ڇڪتاڻ - ڪرشن لڌي ان ڪال جي.

ڀڄن (سر وهاڳ)

طرز:- ڪل نه ڪو قيرو اچي انسان جي تقدير کي
ٽل:- ستگرو جو شبد جپ - وڃهي ٻڌو واپار سان
چوڪ ۾ ڪڃ جڻ ۽ جڻي - ٿالو ڇڏيو سنسار سان
١- شروع ڪيو راجا پريچت - سپت ڏهاڙا ڀاڳوت
ڪيو مڪسڻ ممتا مٽائي - پرڀوءَ سي نه پيار سان
٢- مڻ ڪيو مٽڙو لڳائي - جيئن پرهلادي ڪهڙ سان
سال ٻارهان ان نه ڪاڏو - ڪ رکي ڪلتار سان
٣- ٻاجهه ٻلي سي ڪئي - لنڊو ڏسي گوولد گرو
لطر سانگ لهال ڪياون - دل لڳيس دلدار سان
٤- آلما هر هنڌ سچائي - سپت لما مهران ۾
ليڪن هو ٺارو ڪشيائين - لڏو لي لروار سان
٥- ڪرشن مان قربان ان ان - سو سنتن جي سدا
سي سچا منصور جهڙا - ڦل ملن اسرار سان

سڀ حال ٻڌي، ڏکي ۽ ٿيو خوش ۽ ٿيو. خوش
ڪري ٿيو ته مهاراجا ستيه ورت مونهن جي ڪيـ
وڏو آهي. ڏکي انهيءَ ڪري ٿيو ته مون بي خبر
مهاراجا ۽ ڪنيا جو انياءُ ڪيو آهي ۽ هلي ه
پنهنجي ديش ۾ وڃي انهن ۽ هنن کان معافي گهران. ر
سري ورت گهڻا ساڌو، برهمڻ، وزير، امير پاڻ س
وني وڃي ڪانئس معافي ورتي ۽ پنهنجي راڄڌانيءَ
وني آيس. هوڏانهن وري چنڊر پنهنجي پٽيا سورج
نارائڻ ۽ ڀڳوان وشنوءَ ۽ لڇمي جيءَ کي پاڻ سان وني
آلي آيو ۽ هن ستيه ورت جي استري جا ڪروپ تي
هٿي ۽ هن جا جيترا هيرا، جواهر، پدارٿ هئا سي
سڀ سندس اڳيان آڻي رکيا. انهيءَ سورج نارائڻ کان
مهاراجا ستيه ورت جي پهرين استريءَ پنهنجو امانت
رکيل سندر سروپ موٽائي ورتو ۽ پنهنجي پتيءَ جي چرڻ
۾ ڪري پيئي. سيٺي جي آگيا انوسار چنڊر، مهاراجا
ستيه ورت کي پيرين پيو ۽ معافي گهريائين. مهاراجا ستيه
ورت چيو ته تون وري ڪنهنکي ڏک نه ڏيندين، اهڙي
پرتگيا ڪر، الٽو معافي ڏيندو ساءِ. چنڊر چيو ته چڱو.
جيڪو هيءَ ڪٿا ٻڌندو، آن جي ساڍي ست ورهي
ساڍين ستن گهڙين ۾ لاهي ڇڏيندس. اهو ڏينهن آرتوار
جو هو ۽ سورج ڀڳوان ۽ آئي ونو هو. راجا ۽ سورج
اسي هو، ڪنهنکري لسيم ٿي واو نه آرتوار ڏينهن

ساه هڻ جي شيوا ڪرڻ لڳي ؛ پني جٽا ٻه ٻه رڌندي سمه شيوا ڪندا رهيا. چيه ٻرس رهي. آخري ٻه چيه مهنا گذري ويا. تڏهن چنچر جو وس ڪونه هليو. جڏهن ڪٿي سنڌس اڌار ڏٺيو. پاڻ کي پاپي سمجهي پنهنجي پيءُ سورج ناراڻ هي شرڻ ۾ ويو. سورج نارائڻ کيس وليءِ وڃي لڇميءَ ؛ وشنوءَ جي چرڻن ۾ وڌو. تڏهن لڇميءَ چيس ته جيستائين تون مهاراجا ستيه ورت کان معافي نه گهرندين، تيستائين مان ٻه معاف نه ڪندس. چنچر چيو ته تون جيئن چوين تيئن ڪريان. ٻه تون مولسان گڏجي هل ؛ جيڪي پدارت تون ڪر ڪيا آهن سي پدارت مان لنهنجي روبرو ڏيندو ساڻس. لڇميءَ چيس ته سري ورت راجا پنهنجي ڪيا سوڌو مهاراجا ستيه ورت کي ديش نيڪالي ڏني آهي. جيستائين اهو راجا ٻه معافي نه ڏيندو، تيستائين مان ٻه معافي ڪانه ڏينديس. چنچر چيو ته "چڱو، مان سري ورت راجا کي ٻه پاڻ سان وٺي ايندس ؛ تون ٻه مولسان هل." اِئين چئي اهو جهاز، جنهن ۾ ستيه ورت جي اهو اسباب لدو ۽ راجا جو سمنڊ کان ڏنل ڏن پدارٿ رکيل هئا، تنهن ۾ سوداگر ٿي سري ورت راجا جي داس ۾ ويو ؛ راجا کي پنهنجو حال ٻڌائي، مهاراجا ستيه ورت جي سڀ ڪٿا ٻڌائيئس ؛ چيائينس ته اهو ٿي ... سه لاءِ جو ڏالي آهي. سري ورت راجا

تان وڃي سچ کنڊ سنڌو - درشن ڪرائون ديدار
٣- جي ڇڏيندين تون اسان کي - ۽ ڪندين آزاد
تو ناي هندا سين نه هرگز - فرض آهي پرچار
٤- ڌرم مان نالو اسان جو - ڌرم تان صدقي اسين
عيش عشرت تن دولت جي - ناهي اسان درڪار اڄ
٥- ڇو ٻيو هرهر ڪڍين تون - تيز مان تلوار اڄ
لال رنگ توکي لڳائون - جسي هڄي هٿيار اڄ
٦- پوءِ ڪيو ظالم حڪم هي - ٻالڪن ٻنهي جي مٿان
پر جلادن سو ڪيو - فرمان تي لاچار اڄ
٧- پوءِ شيرن جي مٿان - ديون گلن ورشا ڪئي
ظالمن لئي عرش مان - خوب پئي ڦٽڪار اڄ

اهڙيءَ طرح جڏهين سنيه ورت ڇنڇر ديوتا کي
جواب ڏنو تڏهن ڇنڇر موٽو ٽي پيو، ڇو جو هن کي
ست ورهيه دک ڏيندي ڏيندي گذري ويا هئا.
جڏهن سوامبر ۾ سنيه ورت اچي ويو، تڏهن راج
ڪنيا ڪيس ڄڃ مالها پهرائي. ڇنڇر جي پرڀا سان
راجا پنهنجي ڪنيا لي ڏاڍو ڪروڌ ڪيو. ڇاڪاڻ ته
نه تو ماڻهيءَ جي گهر ۾ رهڻ واري کي، جنهن جي ذات
ڪل جو پتو ڪو نهي تنهن کي ڄڃ مالها پهرائي، منهن
جو نالو بدنام ڪيو آهي ۽ ڪنيا کي پنهنجي ناتيءَ
...وڌو شهر انڪالي ڏناڻين. ڪنيا اتر و اداد ر پانڻا
...ي ۾ پنهنجي پتيءَ جو ٽياڳ نه ڪيو. اتان ...

آيل وشوامتر رشيءَ کي راج رشي ڪوٺيو، برهم رشي
نه ڪوٺيائينس؛ جنهن ڪري اهو برهم رشين ۽ راجائن
برلکيائون پاليون آهن، تنهن مان نه ٽاليندس. لوڪي
وڏو ڪوڙ چوندس. سڪرو لنغ بهادر جيءَ ڪشميري
براهمڻن سان برلکيا ڪئي. هتي نه مان هندو ڌرم جي
رکيا ڪندس. انهن ڪري پنهنجو سر ڏئي، هندو
ڌرم جي رکيا ڪري، برلکيا پالي. اهڙيءَ طرح گهڻن
مهاتمائن پنهنجو سچو وچن نه ٽوڙيو. حقيقتاً هندو ڌرم
نه ڇڏيو. گهڻا ڪشٽ، ڏک، لوڀ سهي به ڪالنجن لئي
ڏيئي، هندو ڌرم پاليائون. اهڙيءَ طرح ڌرم جي خاطر
گرو گوبند سنگهه جا ٢ ننڍڙا لال پنهنجي ورهين جي عمر
جا اورنگزيب بادشاهه جا ظلم سهي، جيئرا ڀتين اندر
ڏڪجي ويا، پر ڌرم نه ڇڏيائون. اورنگزيب بالڪن
کي چوڻ لڳو ته اسان جو ڌرم قبول ڪريو ته ڇڏي
ڏيانو. ننڍن ٻچن ۽ چٽائي ڇڏيندو سالو؛ ننڍڙن بالڪن
بهادريءَ سان هن ٻچن ۽ اورنگزيب کي جواب
ڏنو ته:-

ٻچن

لال:- اي لاب و ڪر نه ٿو آهي اسان انڪار اج
ڏاڍن ننڍڙن جو نه ٿيو جنهن ڪرڻ انڪار اج
١- ڏي نه ڌڙڪا لوڀ اسان کي. شير جا لڙڪا اسين
پهچي حرون ۽ پرائن جي. ناهي اسان درڪار اج
جيڪي ٻاڻن الاشڪ. ڪوڙ مان ڪر لون لعل

آهي. مون کي سڪيو رهڻ نه ڏيندو. منهن جي
ٻون نه تڪليف پائيندين. پر راج ڪيا چيو ت
پتورتا ٿيندس، توهان جي واسطي ڪشٽ سهندس
جيترو شرڌا تي سگهندم، ليترو توهان جا دک د
ڪندي بس. ڪڏهن راجا وٽ پنيان ڳجهي روپ ۾ چنڊ
آيو ۽ چيائينس ته راج ڪيا ڀاڻڻ جي ڪوشش نه ڪجان
مان گهڻا ڪشٽ ڏيندو سانءِ نه نه ساڳيءَ طرح سيا
لڳاتار مونکي وڌو ٻڌاءِ، ته پوءِ توکي مان هر طرح سکي
ڪندس. اهڙا لوڀ ۽ ڀپ جا وچن چئي گهڻو
سمجهايائينس پر مهاراجا ستيه ورت سچ تي قائم رهيو.
۽ چندر ديوتا کي چوڻ لڳو ته جيئن مهاراجا هرشچندر
وشوامتر رشيءَ کي دڪڻا ڏيڻ جي پرتگيا ڪري پنهن
جي پت، استريءَ ۽ پاڻ کي وڪڻي به پنهن جو ڌرم
پاليو ۽ راجا بليءَ ٻاون ڀڳوان کي اڍائي پير زمين ڏيڻ
جي پرتگيا ڪئي ۽ گرو شڪر آچاريه جي منع ڪرڻ
تي به نه هٽيو ۽ پاتال هليو ويو، پر پنهن جي پرتگيا
پالن ڪيائين. دڌيچي رشيءَ پنهنجي دشمن اندر کي
جڏهن اچي هڪ ڀيرو سندس سر به لاٿو هو تڏهن کي به
پنهن جي پرتگيا انوسار پنهنجون هڏيون ڏنيون پنهن جي
پرتگيا پالي ۽ اهڙيءَ طرح وسشٽ رشيءَ پرتگيا ڪئي
ته جيئن مان ڏسندس ليئن چوندس ۽ اهڙي پرتگيا
انوسار پنهن جي سؤ پٽن جي مرڻ تي به ڪتري ويتري

ترس اچي اون لسار، ايشور
ٽي ملاح مون پار اُڪاريو

٣- مالڪ مڇن ۽ وڪارن واريس
نالڪ ماڻا ڏنگر نان ڪيرِس
واڳهن ڪنس موهه ۽ گهيرِيس
ڪولــ پڏي تو پڪار، ايشور
ڏکوڏل کي درشن ڏيکاريو

٤- ڪاٽي لـس ۽ طاقت لساڄي
ڏٺ اوت اوهان عـي آهـي
اوهان ٻنا دک ڪير لـ لاهي
پنهن جـو بـرد سنڀار، ايشور
همت همت ها ڏيئي ـڌاريو

٥- ڪرشن داس جو عرض اهوئي
ڪرم ڪير شپ ڪڏهن نه ڪوئي
لـاو جو لنڪ ـچانج ـوئي
لـرس لڳي چتڪار، ايشور
چوراسيءَ جو چڪر نواريو.

اُنهي باغ ۾ راجا جي ڌيءَ، جنهن جو جلد ئي سوامبر ٿيڻو هو سا گهمڻ آئي. ڳولمه کيس پڏي اُن ئي موهت ٿي پيئي ۽ پرارلنا ڪياليس نه سوامبر ۾ اوهان ضرور ڏجو ته جو مان اوهان جي ڳلي ۾ هار پهرائيندس. راج نه مڃيو ۽ چيائيس نه مون ئي چڱو جو ڪرپ

بڏو ڪين ڀلهرن ۾ لتڪندو لتڪندو سمنڊ جي ڪناري
تي اچي لڳو. ڪناري تي ڪنهن راجا جو باغ هو.
الهي باغ جي مالهي وٽ راجا اچي رهڻ لڳو. راجا
ستيه ورت پرگٽ هو. ڀڳوان جا گيت ڳائيندو هو ۽
ايشور کي هي پرارٿنا ڪندو هو:-

شلوڪ

عرض سڪاڀل جو سڻي - پريو اڪارج ٻار،
آگر امدر جي لون اچي - ٺاڪر مهڻجي نار،
گناهن گندو مون ڪيو - جن جو ناهه شمار،
لسرت اچي مون ٽار - ڪرشن ڪي ڪرپا ڪري.

ڀڄن (سر تلنگ)

طرز:- آيا ٺا مارو ٺرا ملير
...ل:- آهيان ٽڪهن جي آڌار ايشور
ٻيرو مڻهن جو ٽار مان ٽارو.
...ــ ۽و ساڪر ڪي ڏنم سڀاڻي
ڏکن ڀرايل آهي ڪارو پاڻي
...ڪري پيو آهيان ٿڪهن ۾ اڄاڻي
پهڇي سنگهان ٿيو ٻار ايشور
آشائن گهرين مان آه ڳارو
...وا واشنا لڳي هيڪانڊي
وڪلپ لهرين ڪئي دل ماندي
...ونه اچي تو اوڏو ڪانڌي

ڪو ڏکو ڏيئي لوڪي مون ۾ ڪيرائيندو ته مان لوڪي
ٻڏي ڪونه ڏيندس ۽ تنهنجي هر طرح رکيا ڪندس.
اهين چئي گهٽا جهاز ڏيکاريائينس. هوڏانهن هو چنچر وارو
جهاز ٻيڙن جي چوراڌاري ڪري سمنڊ ۾ اٽڪي بيٺو.
آخر جڏهن ان ٻيڙن جو بوجهه ڪري چرڻ ڏرلي
سمنڊ ۾ جل وڌائون لڏڻ جهاز هليو. هوڏانهن راجا
ڪناري تي ڪنارو ڏيئي وڃي رهيو هو، ته اهو تي
جهاز چنچر وارو اڳيان اچي ويس. انهيءَ ۾ سوار تي
پنهنجي استري ڏولهڻ لڳو. چنچر جهٽ سڀالس ته
هي راجا ستيه ورت آهي ۽ خيال ڪيائين ته اح راس
جو هن کي سمنڊ ۾ ڪيرائيندس. پر پورباڻين هن کي
سمجهايو ته مان چنچر آهيان. هيءَ تنهنجي استري
آهي. هن سان ملي وڃ. مان لوڪي پيا پر ڏک
ڏيندس، نه ته هاڻي نه مون کي وڌو ٿئا. استريءَ
راجا کي سڀ ڏک ٻڌايا ۽ چيائينس ته مون پنهنجو
اصلي سروپ سورج ڀڳوان وٽ امانت رکيو آهي ۽
هي ڪارو سروپ ڪائنس گهري ورتو اٿم. چو جو هي
دشت لوڪ منهنجي سپ پٺيان ڪرڻ لڳا هئا. اهڙيءَ
طرح پنهنجا ڏک ٻڌائيندي سچو ڏيهن راجا ۽ راڻي
ڪٺا رهيا.

دشت چنچر راجا جو سڀ مال زوريءَ
ڪر ڏيئي، سمنڊ ۾ ڪيرائي ڇڏيو، راجا

پنهنجي ڌرم جو قول

هڪ ڏينهن راجا کي پيٽ ۾ سور پيو. راجا ڪٿي ٻُل لياڻي ڪرڻ ويو. پنيان ڇپڙ ديوتا جهاز هاڪا راجا اچي ڏٺو ته جهاز هليو پيو وڃي ۽ ڪهڙو پر ڪري ويو آهي. تڏهن ڇپڙ ديوتا پريان آواز ڪ ته ”مان ڇپڙ آهيان، منهنجي استريءَ کي توکان جد ڪيو اٿم، توکي گهڻا دک ڏيندس؛ ا، ته هيٺر ۾ مون کي وڏو بڻاءِ.“ هيڏانهن راڻيءَ کي ڏسي جهاز وارا سندس سهڻي شڪل تي موهت ٿي پيا. راڻيءَ سورج ناراڻ جو ڌيان ڪيو ۽ چيائينس ته ”مان منهنجي ڪل ۾ مهاراجا ستيه ورت جي استري آهيان، منهنجي لڄ رکو.“ پنهنجي پتيورت ڌرم جي زور سان پنهنجو اصلي سروپ سورج ناراڻ وٽ امانت رکيائين ۽ ڪنائس ڪارو ڀياڪ سروپ ڪهري ورتائين جنهن ڪري پنهن جو ڌرم رکيائين. ڪروپ ڇاڻي ڪوني هن وٽ لــ ايندو هو. هيڏانهن راجا ا وڃوڙي ۾ ڏايو دکه ۽

سدا طلب ان جيءَ ۾ چوڻ رهي.

٢- سچائي صبر هو شري رام ڪيو-
وچن جي پالڻ لاءِ هليو ان ويو
لکا ڪشٽ ان جا ويا ڪم لهي.

٣- دکن ۽ سکن ۾ بهادر بڻي -
پرڀوءَ کي پيارا لکڻ وٽي
جڏي خيال ڪوڻا، ڪنو ڇو وهي.

٤- ڪرشن داس هالي جهي وت هري
ويل وقت موٽي نه ملندءِ وري
مثبت نر مايا ۾ ڳوڙها گهي.

لڇمڻ ڇيو ترهائجي جدا ٿيڻ تي ته توهانجو ڏيهہ قائم رهندو. انت ۾ لڇمڻ راجا ستيہ ورت کي ڇيو ته توهان جي جيءَ ليندي ۽ آبرو وڌندو. راجا ڏيهہ وان تي مهاراڻيءَ کي ساٿ وٺي هليو ٻئي ويو. هڪ ٻئي تائين ته هڪ ٻئي کان جدا نه ٿي ٿيا. مزوري ته ڪڏهن ڪندا هئا ۽ انهيءَ طرح گذر ڪندي ڪندي سمنڊ جي ڪناري تي پهتا. اتي جهاز تي سامان لاهڻ ۽ چاڙهڻ وارن مزورن سان مزوري ڪرڻ لڳا. اتي چئن ڏينهن هڪ واپاريءَ جو روپ ڌاري هڪڙو جهاز مال جو ڀري ڪناري تي اچي لڳايائين. ٻئي مزورن سان گڏ هي ٻئي به سائينءَ جهاز تي مزوري ڪرڻ لڳا. ڪيترا ڏينهن مزوري ڪندا رهيا.

نه رکي سگھندا. راجا چيس نه چڱو ڀلا ائين سـ
پار ڪر. پوءِ اسين هلنداسين. مهاراجا سڀ سا
ٻوليءَ تي ڪٽي رکيو. پاڻ هڪ ڏوليءَ ۾ مهاراڻي
۽ ٻئي تي ٻن ڪُڙن ۾ رهي. هو ٻولي وٺي هليو
وچ درياھ ۾ وڃي چوڻ لڳو ته مان ڇيڙ ديوتا آهيان.
هاڻي هيءُ سامان ۽ توهان کي نه ملندو. مون توهان
جي راڄ ۾ اشانتي ڦهلائي آهي. مان توهان کي ڏاڍا
ڏک ڏيندس، ۽ نه هاڻي ۽ مولڪي وڏو ٻاهه. ۽ ڇڏيندس ان
نه توکي راڻيءَ کان جدا ڪندس. انهيءَ وقت لڇمي
آئي ۽ راجا کي چيائين ڌيرج رک. شڪر ۽ صبر
رک ته ٻيڙا پار ٿي ويندا جيئن هن ٻنهي ۾ ڦل آهي.

شلوڪ

شڪر صبر ۾ جي رهيا - سيئي شاهن شاهه
ڏک ٻک ڏيو نه ڪري - اندر ۾ اساهه
ماڻس پتا ڪر ڏيو جي - وڃن مٿي واساهه
هردم تن همراهه - ڪرشن ساڻي نور هي

ڀڄن (سر ڀيروي)

...ــ وڳاڻي وتان مان وڳاڻي وتان.
...ــ شڪر ڪر شڪر ڪر شڪر ڪر سهي،
سچائيءَ صبر سان ويندا غم اهي
...چائي صبر سان گوشان ملي
...شن جي گيتا جو گيان ملي

آسڻ تي ويٺو تڏهن لڇمي جيءَ کي آگيا ڏنائين. جا پڻ
سڳهاسڻ تي وڃي ويٺي. جڏهن آسڻ کوليائون
تڏهن چنڊر ديوتا جو آسڻ خراب وسڻ جو لڳو ۽
لڇمي جيءَ جو آسڻ اُبر وسڻ جو لڳو. تڏهن ٿاڙي
وڃي ويٺي ته لڇمي جي وڏي آهي. صفائي ته ٿي
ويئي، پر چنڊر ديوتا کي ڏاڍو ڏک ٿيو. هن مهاراجا
ستيہ ورت کي ڪاوڙجي چيو ته "مان تنهنجي خبر
وٺندس؛ ۽ لڇمي جيءَ چيو ته "مان تنهنجي ۽ تنهنجي
استريءَ جي ڌرم جي رکيا ڪندس. توهان گهٻرائجو
نه، ڏک اچڻ تي ڌيرج رکجو. آخر توهان جي جيت
ٿيندي." پوءِ چنڊر ديوتا مهاراجا ستيہ ورت جي راڄ ۾
ڏڪار ڪري وڌو، رعيت ۾ فساد ڦهلايائين. قسمين
قسمين بيماريون وڌائين. گهڻا نقصان ٿيڻ لڳا. انهن
ڳالهين کي ڏسي مهاراجا ستيہ ورت پنهنجي استريءَ
سوڌو ٿورا هيرا جواهرات ۽ قيمتي شيون، وستر، زيور
کڻي رات ئي رات ۾ پنهنجو راڄ ڇڏي نڪري ويو.
چلندي رستي ۾ هڪ درياهه لاميو، جنهن ۾ ڪا وڏي
ٻيڙي نه ڪا هئي، فقط هڪ ننڍي هئي جنهن ۾ هڪ
آدمي واهي سگهيو ٿي. اُها آڻي ڪناري تي مهراڻ
جي روپ ۾ چنڊر ٻاڙ اچي بيٺو. راجا پار ٿيڻ لاءِ
چيس. هن چيو ته منهنجي ٻيڙي ننڍي آهي، اُن تي
ٻئي نه واهي نه سگهندا ۽ سامان به جدا ويندو. ٻاڙ

ڪنگال ڪري سگهان ٿو. چنڊر ديوتا چوي ته
وڏو. لڇمي چوي ته مان وڏي. ٻنهي جو تڪرار وڌ
ويو ۽ ديتن چنڊر ديوتا جو پاسو ورتو ۽ ديوتائن
لڇميءَ جو طرف ڪيو. تنهن ڪري فيصلو تيڻ ڪنن
هو. گهڻو وقت هنن جو تڪرار هليو. هنن جي فيصلي
ڪرائڻ لاءِ ڪنهن پڪي پات رهت، ته ڌرمالما ستوادي
ڀالما کي ڳوليندا رهيا. گهڻو وقت اهڙو ڌرمالما نه
ڏٺن. آخر سورج ولسين جي رگهوڪل ۾ هڪڙو
ماراجه ستيه ورت هو جنهن جي استري ۽ پٽور تا
هٿي. اُنهيءَ جي ليجه پرتاب ڪري هن جي ديش ۾
سک ۽ شانتيءَ جو سامراجه هو. ٻئي طرف ستيه ورت
مهاراجا جي مرن آيا انهيءَ لاءِ ته ڪنهن به طرح
لڇميءَ ۽ چنڊر ديوتا جو تڪرار لهي. مهاراجا ستيه ورت
چيو ته مان ٻنهيءَ رهت سان ٻه آسڻ ٺهرائيندس ۽ توهين
ٻئي پنهنجي اچا انوسار انهن سنگهاسن مان هڪڙي
هڪڙي تي ويهجو. آسڻ ڪولڻ ڪالپوه جنهنجي آسن
۾ سرشت پدارت هوندا اُهو وڏو سمجهو ويندو.
مهاراجا هڪ سنگهاسن هيرن جواهرن جڙت ٺهرايو ۽
ٻيو لوهه آدڪ خراب شين جو ٺهرايو. ٻنهي ڪي
ڪپڙن سان ڍڪايائين. موٽي سڀني جي صلاح سان
چنڊر ديوتا کي اچا انوسار انهن سنگهاسن مان هڪڙي
وهڻ جي آگيا ڏنائين. جڏهن چنڊر ديوتا هڪڙي

ڀڄن (سر ڀيروي)

ٽِڪ:- لڳي لنئون جن کي آهي - سچي ڪر ڪيان جي
لڀو ڪسي نه نمنا آهي - جوڳي نه جيان جي.

١- جسم ۾ نه چنتا ڪاني - من ۾ نه ڪا وڏائي
طلب نه ٻئي ٻاني - لڳا شوق ڌيان جي.

٢- سنگ ۾ نسنگ رهي - ڀڄن ۾ نه ڀنگ رهي
اهو ئي آنند لهي - سنگت سڄان جي.

٣- سيني کي رکي صاف - اٿو لڀي انصاف
ڪڏهن نه ٻاهر ٻاڦ - ڏيئي ڌيان جي.

٤- جدا جسم ارگهم ڌاڻي - ٻوري جن ٻڪ آهي
سولي ٻڌوي لو ٻائي - ڪرشن ڀڳوان جي.

ٻنهجي ڌرم جو ڦل

هيڪي سڀن ٻنهجي ڌرم تي قائم آهن سيئي پرڀوءَ جو درشن پائي سگهن ٿا. ڪيترا ۽ ڪشٽ سامهون اچي وڃن، نه ۽ ڏکا ۽ ڪيسي ڪان مٿڪرن ڪان مٿو نه موڙجي. جان جو بليدان ڏئي ۽ ڌرم جي رکيا ڪرڻ گهرجي. جيئن مهاراڻا سنهه ورمه جي ڪٿا پرسڌ آهي. هڪڙي ڏينهن لڇميءَ ۽ ڌرم ديوتا جو ٻاڙ ۾ وڌ ليو. لڇميءَ چيو ته مان ڪنگال کي ڏاتي ڪري سگهان ٿي. ڌرم ديوتا چيو ته مان شاهوڪار کي

ڪڙ يدگر پدارٿن جو ورڻن

پنجن ڪمن جي حد اصل ڪالهہ ڏني آهي •
ا- سنت جي لشڪري جي ، ٢- من جي چل يعني
سنڪلپ وڪلپ جي، ٣- وراڳ جي، ٤- گيان جي، ٥- پجن
جي • الهن پنجن ڪمن جي حد ڪالهي ؛ جيتري قدر
ڪجن ليتري قدر ٿورا آهن • جيڪي حد وٽڻ واسطي
وڃا سي وري نه مونيا • انهن چئي مونڪي ستگرن شبد
يعني اپدايش جو ذڪ هٽي ، ماري مٽيءَ جي مُٽ ڪري
چڏيو • الهيءَ وقت وراڳ روپي هوا لڳي جا مولڪي
اڏاٽي ولئي • سارو آڪاس اُن سان پرجي ويو • الهي
آڪاس يعني هردي روپي آڪاس ۾ گيان روپي
سورج هڪدم ظاهر تي آيو • الهي وقت مان آڪاس ڪان
لدگهي ، چد آڪاس ۾ وڃي پيس • اُتي مان ڪر تي ويس
يعني پنهنجي سروپ ۾ ايءَ تي ويس • الهي موج ۾ مست
تي ائين پيو سمجهان ته نه مان ڪاڏهون آيو آهيان ا-
مان ڪاڏي وڃان ٿو ؛ نه مان ڪاڏي ويندس • مطلب
ذ مان پنهن جو پاڻ ۾ پاڻ جئين جو لئين سدائين وڄود
حاضران حضور آهيان • ڪڏهين مستيءَ ۾ مست تي هي
پڇن جوڙ لڳس •

شلوڪ

سنتن جي واڻي سچي – ٿل ليکجي مولن
هردي ساڻ هنڊائي – ولهي واراڳن
لٽڊاسن ۾ سي لڳا – موج سچي ماڻن
قربان وڃي ڪرشن – جنهي سچائي [illegible]

ڏلل شبد لوهان جو اچاريان ڪو.
هي اومد اُجهر ڪو ناهه گرو.
٥- لنو لالڻ لوسان لالسي مون.
پر وئل وڇوڙي جي نه جالي مون
آءٌ پيرين پوان، لالي چالي مون.
ڪرشن چرڻن پر ٻوالڪي راهه گرو.

هڪ درويش پيارن جي وڏتي پڌي چرڻ لڳو ته "هي ڳالهه پرميشور جو رستو فقط چار قدم آهي. جو اهي چار قدم لنگهي ته هڪدم پرميشور جو درشن لهندس. اهي چار قدم ڪهڙا آهن. هڪڙو قدم ماتا، پتي پُٽ پدارٿ استري، پتر، گهر، ڌن، ڇگو ڪالڻ، ڇگا ڪهڙا ڪرڻ؛ ٻيون قدم لوڪ لاج، ڪل لاج، وڏ لاج اهي ٽپڻ اڃالون آهن. ٽيون قدم لوڪن جو مانُ وڏائي ۽ واهه واهه. چوٿون قدم ڏيهه ۽ آسڪتي ڇڏڻ مالڪون. جڏهن جيو اهي چار ئي قدم لنگهي ڇڏي اڳتي هلي، تڏهن پرميشور جي ڳالهه ۾ ذري مالڪ ڏيهه نه ليندس؛ مطلب ته ٻڪوان سان هڪ ٿي ويندو."

"مانُ وڏائي جب ٿي ڳالي، تب ٿي نسمع ڦڙني
وپت پري جب مهتي ڳالي، لڳن رام سي ٿوني."

هڪ ڏينهن مون ستگرن کان پڇيو، ته "سوامي اڃن جي ڪيستاهه آهي؟ تڏهن ستگرن چيو ته "اڃا مون

ڪرٽ پنگ پدارٿن جو ورڻن

اچو ته گڏجي ڪري ستگرن کي من جي دکن جو
هن ٻچن ۽ ٻڌايون .

شلوڪ

نمسڪار ٻروڙي ڪريان - ستگر ليلا شاهه
مايا ممتا کان پري - بيشڪ بي پرواهه
چرن ڇمان مان تن جا - چت ۾ ذاري چاهه
امطين ڪريو لڳاهه - ته پيڙو پانهي ۾ جو اري .

ٻچن (سر پهاڙي)

طرز:- جڏهن پون تا ياد ـــ
تال:- سچا ستگر ليلا شاهه گرو - ٻن لاهي نو بي واهه گرو

١- مڏ مايا جي من مدو ڪيو - ۽ وشيه وڪارن الڏو ڪيو
آهه لوڪ ڪتب پي گمدو ڪيو - ڏئي ناپرٽن کي ناگرو.

٢- روني راتو ڏينهان مان روز رڙان -
۽ ڳطين ۾ مي پيو تـــ ٻـــران
ٻن درشن سورن مڇهه سڙان -
تيو سيکهه اچي مواسان ساهه گرو.

٣- دکـــ دنيا جا تـــ ستائين تـــا -
منهنجي سڪ شرڌا کي هٽائين تا
مڪ مالڪ کان تـــ ستائين تـــا -
اچي ترت نهي کي داهه گرو.

٤- مان پـــل پـــل پرلو پڪاريان تـــو -
ڪيو امرت اما ٿـــا نهاريان تـــو

ميٺن ڪي ٻڌڻ ٻن - ٻڌي نه ٻچائو ري
سڪل سنسار ڪو - وچار ڪي آسار لڄو
ٻوڙ هيٺ ٻڌي مان - ميري ٻڌي مالو ري ·

ارٿ: سڄڻو! تنهنجي اوکن جا سک اندر لوڪ، وشنو لوڪ؛ شو لوڪ جا سک، پاڻيءَ جي ٻڌٻڊن وانگر هڪ گهڙيءَ ۾ ناس ٿي ويندڙ جالو. ڇو؟ ڇاڪاڻ ته جيڪي جو آهن ان جي سواس جي ٻاڙ لڳڻ هڪ سواس ٿي آهي. جيئن گوڻ چمڪو ڏيکاري غائب ٿي وڃي ٿي، تيئن جيون جا سواس هڪ پلڪ ۾ ناس ٿي ويندا.

جن جا جيڪي سک آهن سي به ٿورن ڏينهن کان پوءِ غائب ٿي ويندا؛ پوءِ لوڪان اهي ڪان نراس ٿي پوندا.

مترو! سڄڻن جي ٻڌڻ ٻڌي سدائين ڪانه هلندي. آخر هڪ ڏينهن ٿيهي مان هڪ جو وڇوڙو ٿيندو. تنهن ڪري هي سڄڻو! وچار سان سچي سنسار کي ناسوان جاڻي لياڳ ڪريو.

ٻڌمان پرش جيڪي آهن تن کي مهنجي وليه آهي ته گيان پراپتيءَ جي واسطي مهنجي ٻڌيءَ کي ڌارڻ ڪريو.

هي بابا وچتر آهي هن مان بار اهڪارڻ وارا ستگرو آهن، تن کي ٻڌهن جي دل جو حال ٻڌائي، گيان جو اُگهڙجي. جو ته گروه ڪالسواءِ گم ڪائهي.

ووڪ ۽ وچار جي پرڀاو سان موهه، ڪي جيتي ڏي
جي رکيا ڪئي. مونې اڳتي ڪوئيائين ته پت راڻي
جو مڪلات نڪتو. ان مان شانتي روپي پت-راڻي
نڪتي. هن چيو ته مان هردي ۾ رهان ٿي ۽ اهنڪار
روپي شترو مولڪي دکه ڏني ٿو. اهڙيءَ ڪي ماري
منهنجي رکيا ڪريو. اهڙيءَ طرح آتم گيان سان اهنڪار
ڪي ماري شانتيءَ جي رکيا ڪيائين. پوءِ شانتي ۽ ڏيرج
ٻئي پت راڻيون ٻڌايائين ۽ باقي ڪيرائي، اڇا اهن ڪي
ٻين سان پر ڏانئي ڇڏيائين پعدتي سمسارين ڪي ڏيئي
ڇڏيائين ؛ ڇو جو اهي ٻئي موکين ڪي هڻڻ ۾ گهرجن.
چاڪاڻ گوپين ڪي اڇا هئي ته متراءُ رهڻ واري ڪرشن
مهاراج ڪي لڇ جي ڪري ته وڃي مليون. ڪيرائي ٻ
لوڪ واشنا ۽ اڇي وڃي ٿي. اها ٻه گيان ۾ رلبڪ
و جهندڙ آهي. لهنڪري جگياسوءَ ڪي گهرجي ته هميشه
اهن ٻنهي کان پاسي ٿي، هن ڪوت ڪي ياد ڪري.

کڻ پنگهه پدارٿن جو ورڻن

ڪوت:- * لنگه پوڄ الدر لوڪ- سنيه لوڪ لڳه جي جي
ٿي تهين لسرلک سمر- ⋀ پنگه پهچالسور ري
جيون ڪي جيون ڪي- △ راس اڪ سواس سوتو
؛ دامي سمان ڪڻ ماهن- ⋀ هان جالسر ري
جوين ڪو مکه توري- دلون ۾ وي مکه هووي

* وڏا- ⋀ لباس- △ موڙي- ؛ ڪوڻ

کي سکي رکيائين. ٿسمين ٿسمين ديوي سکر ڏئاليس
ڀلي موٽي آڏڪ ولي ڏئاليس ۽ پڇيائينس ته گهر
سکي هولين يا هتي وڏڪ سکي آهين. هن جواب
ڏنو ته مون کي ته ٻئي جڳهيون برابر آهن. گهر ۾ ٻه
ٻوڙين وغيره جو چڪو گڏ بڻي ٿيو ۽ اهڙو گڏ هتي به
پيو ٿئي. اهين بڌي سيٺ کي ڪاوڙ آئي. هن اهو
چوڪريءَ مائيءَ کي وڪٽي ڇڏيو، جنهن کي ٻهڄو
اولاد ڪرڊ هو. اُهي سيٺاڻيءَ هن سيٺ کان ٻه وڏڪ
شيوا ڪيس. سيٺاڻيءَ کي هن سيٺ سمڪار ۽ ته چوڪري
کان پڇ ته گهر ۾ سکي هولين يا هتي وڏڪ سکي آهين؟
چوڪري ساڳيو جواب ڏنو جيڪو سيٺ کي ڏنو هوائين.
سيٺاڻي ٻه ڪرڙ ڪري هن کي ڪٽي ڇڏيو ۽ راجا
کي وڪٽي ڇڏيو. هن کي ٻه اولاد ڪرد هو. راجا
ڏرماما هو. چوڪري جو ستوشي سڀاءُ ڏسي هنکي
راڄ ڏيئي ڇڏيائين. ورڻي اُهي سيٺ اچي پڇيس ته
اُن گهر ۾ سکي هولين يا هتي وڏڪ سکي آهين؟
چوڪري اهوئي اُتر ڏنو جو سيٺ ۽ سيٺاڻيءَ کي ڏنو
هوائين. اهڙيءَ طرح ستوش جي پرڀاءُ سان لوڀ کي ماريءَ
ڪيرلي جي رتنا ڪيائين اڳتي موٽي ڪرنيائين، للاهن
ٿراس ڀلي رائين جي رهڻ جو مڪان لڪيو، اُن ۾
ڏيڄ روئي راڻي هئي. هن چيو ته مون روئي شترو
.. ڏني نو. اُنڪار ٻهڄي رکيا ڪرنو. جڳياسوءِ

هر حالت ۾ ڌيرج ڌارڻ ڪرڻ گهرجي جيئن هن ڀڄن
۾ چيل آهي.

شلوڪ

ڌيرج ڌارڻ جن ڪيو - تن جا ڏکڙا دور،
سک وارن سان ستگرو - حاضر رهي حضور،
ٻوڙيا من جي وس ٿيا - تن کان صاحب ڏور،
ڪرشن ٻيو سڀ ڪوڙ - ٻنا نالي نام جي.

ڀڄن (سر جوڳ)

طرز :- ڏکن جو تو مدجهه رام —
تال :- دک ۾ ڌيرج ڌار - صبر وارن وٽ سائين
١- دکن سکن ۾ سرهو رهجان - اوڏا لهرون سر لي سهه
گدڙي ڳالهه وسار - ڏاڍ ڏڏن کي ڏالو ڏيهه
٢- حسد، هوڏ، حرام هڻايو - پاڙون ٻڌجون ڪين ڪي
واهي ڪريو واپار - ڦري ڪال لهوڙي ليد
٣- رام صبر سان ان ۾ ڪهاريو - وڃن ٻنا جو ٻرلم سان پار
سهي لڪ سور هزار - ايڪي الو لباس نه ٿيند
٤- سڀئي سيتان ست کي سڀاريو - مران دل ۾ ڌيرج ڌار
ڏرو ڏيءَ جي سٺي پڪار - ڪرشن آيو پند سٺيد
ڪٿا :- هڪڙي ٻرڏن جو پٽ سنتوش جي ڪري
سمدرشي ٿي پيو، سو هن طرح. هڪڙو مارواڙي سيٺ
هو، هن کي ڪو اولاد نه هو. هن ٻڌجي جاليءَ وار
ڪڏهن غريب جو پٽ ناٽي ني خريد ڪيو. جو ڪر

پرشن جو بل ڪيا آهي ۽ سمرٿ پرشن جو بل ۽ پرشن نه ڪيا آهي. اهڙي طرح ڪيا جي بل سان ڪروڌ کي ماري، دَيا جي رکيا ڪيائين.

وري ڪوٺا لکو نه مطالع جو دروازو کليو. ان مان هڪ ڪيرلي ٻالي واري براهمڻي نڪتي. ان نه چيو مهاراج! مان هتي رهندي آهيان. لوڀ ٻالي وارو ستريو مولکي تنگ ڪري ٿو. تو هن هن کان منهن جي رکيا ڪريو. جڳياسوه ستيرڪ ۽ اُدارتا جي بل سان لوڀ کي ماري ڪيرلي جي رکيا ڪيائين. جيئن هڪڙي ستري شاعر ستيرڪ جي بل سان لوڀ کي جيتيو هو.

درشتانت - هڪڙي ايري ڪنهن ستري شاعر وٽ ڌاڙيلا آيا ۽ سڀ ڪجهه نه ڪٺي ويس. فقط لنگوٽي وڃي رهيس. ڌاڙيل ستري شاعر سوش ئي ليڙ لکو ۽ چوڙ لکو نه وري به نه واڌي ۾ آهيان، گهاٽي ۾ نه ڪري آهيان ۽ ڌاڙيل اهن داڪن کي شڪ پيو نه ايا سو هن وٽ وڌيڪ مال هوندو، جنهن ڪري چوي ٿو نه واڌي ۾ آهيان. داڪن پڇيس نه تو وٽ واڌو ڪهڙو آهي؟ جواب ڏنائين نه جهڙو جل نه اڪهڙو هو وس هيٺ لنگوٽي نه الر. اهو ٻڌي چورن جي من ۾ نه وڃايو پيدا ٿيو ۽ هن ۾ شرڌا اُڀري پيئي ۽ سڀ مال اسباب هن کي موٽائي ڏنائون ۽ سندس شش ٿيا. ڌاڙيو ڪري

هر حالت ۾ ڌيرج ڌارڻ ڪرڻ گهرجي جيئن هن ڀڄن ۾ چيل آهي.

شلوڪ

ڌيرج ڌارڻ جن ڪيو - تن جا دکڙا دور،
سک وارن سان ستگرو - حاضر رهي حضور،
موڙيا من جي وس ٿيا - تن کان صاحب ڏور،
ڪرشن ڀيو سپ ڪوڙ - ٻنا ناٿي نام جي

ڀڄن (سر جوڳ)

طرز :- لڇمن جو تو مڇهه رام —

ٽـل :- دک ۾ ڌيرج ڌار - صبر وارن وٽ سائين ايندو

١- دکن سکن ۾ سرهو رهجان - اونڌا ٿورا ون سر ٿي سهجان،
ڪڏهن ٻالهه وسار - ڏاڍ ڏڏن کي ڏاتر ڏيندو.

٢- حسد، هوڏ، حرام هٽائو - ٻاڙون ڀيڻ ڀائرن کين ٻڌائو،
وٺي ڪري وڇار - ڪهڙي ڪال ڇوڙي ليندو.

٣- رام صبر سان ان ۾ گهارو - وچن ٻتا جو تر لمرسان پارو،
سهي تن سور هزار - ايڪي ٿالو لاس ٿيندو.

٤- ستيءَ سيتان سمت کي سنڀاريو - ميران دل ۾ ڌيرج ڌاريو،
درو ديءَ جي سڻي پڪار - ڪرشن آيو پت ستيندو.

ڪٿا :- هڪڙي ارڏن جو پٽ سنتوش جي ڪرڻي سمدرشي ٿي پيو، سو هن طرح. هڪڙو مارواڙي سيٺ هو، هن کي ڪو اولاد نه هو. هن پنهنجي جايءِ واري ڪنهن غريب جو پٽ پاڻ لي خريد ڪيو. ڇوڪري

جو پرو سنڪلپ نہ ڪري. ماڻهن جو ڏيرج ناس ڪرڻ
وارو ڪام، استرين جي سنڪلپ ڪرڻ سان پيدا
ٿئي ٿو. ڪام جي ڪٿا ڪرڻ جو اپاءُ من اندرين کي
روڪڻ بہ آهي؛ انهي اپاءَ دوارا ڪام کي جيتي، لڇا
روپي استريءَ جي رکيا ڪجي. پوءِ وري سرپ روپي
دڙي کي ڪوئيم لڏهن هڪ ڌرمشالا ڏٺي، جنهنجو نالو
مکہ هو. ان مان هڪ ديا نالي واري استري نڪتي.
انهيءَ پرارٿنا ڪئي تہ مهاراج! مان هن مڪان ۾ رهان
ٿي، ان ۾ هڪ ڪروڌ روپي چور اچي ويو آهي. ان
کان منهن جي رکيا ڪريو. مهاتما ڪميا پل سان ۽ مٺن
وچنن روپي تراز سان ڪروڌ روپي شتروءَ کي بہ ماري،
ديا جي رکيا ڪئي. جيئن ڪميا روپي شستر جن جي
هٿ ۾ آهي، ان جو ڇا ڪوئي بگاڙي سگهي ٿو؟
جيئن جتي گهہ ۽ پوهہ نہ آهي ۽ ڪاٺيون بہ ڪينهن،
انهي جاءِ تي ڪرپل باهہ پاڻيهي وسامي ويندي.
پرماڻ:- رجب چاپي تہ ڪروڌ پل - رهي ڪميا جنهن ساڌ
جنسي دامن د رباهہ پسر - ڪٿسي ڪوڻ اپاڌ
جيڪڏهن ماڻهن ۾ پرٿويءَ جهڙي ڪميا وارو ڪو
ماڻهو نہ هجي تہ منجهن ميلاپ ٿي نہ ٿي سگهي؛ ڇو جو
ڪروڌ جي ڪري لڙائي ٿئي ٿي. اندر لوڙي باهر
هجي، ڪنهن ا. وقت دکہ ٿئي تہ بہ ڪاوڙ نہ ڪري ۽
نہ ڪنهن کي ماري. انهي جو نالو ڪميا آهي. اسمرت:

ويندو، ليڪن ٻاهر وڌندو ويندو. اُلم برشن جي
سرشت پورسائين نوري ليندي آهي، پوءِ وڌندي
وڌندي، ڏڌي ويندي آهي. تنهن ڪري جڳياسوءِ
کي گهرجي ته هميشه سٺ برشن جي ابرشت ڏن ڏن
وڌائيندو رهي؛ ڪڏهن به گهٽائڻ نه گهرجي؛ جيڪو
ٻنهجي سرشت قائم رکندو، سو ئي سچي سک کي
پراپت ڪندو.

ستن؛ گرن وٽ رهي آثار پداوه ڪڏهن به
گوڙ نه گهرجن. هڪڙو جڳياسو پنهنجي سنگرن وٽ
اچي هٿ ٻڌي ادب ساڻ گوڙ لڳو. سنگرن چيس ته
شرير روپي هڪڙو پراڻو ڏڌو آهي، تنهن کي وڃي
کوٽ؛ پهرين وچار ڪر ته ان مان آتم روپي خزانو نڪري
ايندو. شش وچاره سرير روپي پراڻي ڏڌي کي
کوٽڻ لڳو. جڏهن کوٽيائينس ته پهريائين هڪ شالا ڏسڻ
۾ آئس، يعني تترن جو وچار ڪيائين. ان مان هڪ
ابهمٽي استري لڌائين، جنهنجو نالو لڄا هو. هن
پراڻا ڪئي ته هي استان منهنجو آهي. هن ۾ هڪ
ڪام روپي چور اچي واسو ڪيو آهي. ان کان منهن
جي رکيا ڪراءِ.

سنڌوا جڏهن ڪسي ڪام مٺڙو جهڙي سو تترن ۾
رهندڙ ڪام کي رکي؛ يعني ابرامتريءَ جي طرف
ٿيءِ سان ڏسڻ نه گهرجي؛ من سان استريءَ

پوءِ گهٽبي گهٽبي ناس ٿي ويندي آهي: تنهن ڪري
اهڙن من مڪ ماڻهن شان ڪڏهن پرارٿ رکڻ ۽ گهر جي
جيئڻ هن پڇن ۾ چيل آهي.

شلوڪ

باهر ڳولي پرم کان - ايشور اندر وسي،
جهالي باني جگت سان - پرپتم ڪين پسي،
لالچ لڳي لوڀ جي - ڪرشن ڪين ڏسي،
مورک پيو ڦسي - اوديا ننڊ اپائي ۾.

(پڇن)

طرز:- گروءَ جي گود ۾ گرمک - ڏنا ربدبن ته خوش ٿولڏين.
ٽل:- من مکـ موليد مشن سان - ٿو مارڻ اجايو آهه
ننڊ ڪ ادان ناستڪ کان - سچو شيو ڪ سجايو آهه.
۱- مورک جو سنگ ڇڏهن نا ڪر - پاڻ کان تون ڏوراهين ڏر
سمر سياڻا ڪڍي تون ڪر - پڀڄو چو پاڻ لڄايو آهه.
۲- سچو شک شانت ۾ آهي - رکي سڪ جو سچي پاني
سيڪو روشن سڄ پاڻئي - اُن جي لاءِ اجايو آهه.
۳- امرتا نيڪ سان هلجي - پاپن کان پاڻ کي پلجي
ورالي ورتيون من جهلجي - دکن ڏل کي دکايو آهه.
۴- گرن جي گيان کي ڌاري - ستن جو سنگ ڪر پياري
ڪرشن داڙي پڀڄي ڌاري - پڇن سان نيهن لڳايو آهه.
قمت سڄ جي پاڇي مثل آهي. جيئن جيئن سج اهڙو
پياري سجو! آدم پرش جي پرارٿ منجهند جي

پرلو ڪري، مهاتما جي روٽي جڪي ۾ ڪٿي رکندي
هئي، پوءِ جڏهن مهاتما ايندو هو، تڏهن پرامر سان روٽي
کٿي کارائيندي هئس. مهاتما پاڻهي داڙ ڪري ايندو
هو، هڪڙي ڏينهن استريءَ مهاتما کي چيو ته اڄ
پاڻهي روٽي لاءِ ڪاليندا ڪراو. مهاتما روٽي کٿي
کائيندو هو. جڏهن ڇهن مهينن مان باقي هڪ ڏينهن
رهيو ته مهاتما آڻي ڪونه. ان ڏينهن شاهوڪار جي
ڪانهن جو وڇڙو ڪر ڪري وارهو. استريءَ دڪان تي چوائي
موڪليو ته اڄ وڇڙو ڪونه آيو آهي. شاهوڪار ٻڌائيندي
ڳوليندي مهاتما جي ڪٿا تي اچي پهتو. نمسڪار ڪري
اچي چيائين ته "مهاراج! اڄ وڇڙو گهر ڪونه آيو آهي
ان کي ڏسڻ آيو آهيان ته ڇو نه ڪونه آيو؟" مهاتما چيس
ته "ڇو نه ڪونه آيو؟ پر مان ته تنهنجي گهر اڄ
ڪونه آيو آهيان، مونکي ڏسڻ ڪونه آئين؟" پڇيس
چيو، هري هري، اڄهين اڄ روٽي ڪالهه ڪونه ويا
آهيو؟ گرونجي، چيو ته مون ته لوڪي ڀرڻ ڏينهن تي
چيو هو ته وڇڙي جيترو پرامر ا ته رهندو. اتو جنهن
جو درشتانت چيو وارو. هاڻي هن مان ثابت ٿي ٿو
ته جيئن سورج اڀرڻ مهل اُس جو پاڇو ننڍو ڏکڻ ڏي
ويندو آهي. جيئن جيئن سورج مٿي چڙهندو ويندو
آهي تيئن اوتئن پاڇو ننڍو ٿيندو ويندو آهي؛ آخر
منجهند جو ختم ٿي ويندو آهي، تيئن ڪل (موڪ)
پرش جي پرلس شروعات ۾ گهٽجي ليندي آهي پر

۽ سمو گهڻو ٿو لڳي وڃي، سيٺ جيءَ کي دڪان تان
فرصت ڏاڍي ٿوري ٿي ملي؛ انهيءَ ڪري توهين
پاڻيهي اچي پوڄن پائي وٺندا ته ڪهڙو هرج آهي؟"
مهاتما چيو ته، "ڏاڍو چڱو؛ ڪو هرج ڪونهي، آءٌ
پاڻيهي روٽي کائي وٺندس." انهن ڪجهه وقت مهاتما
پاڻيهي پوڄن ڪائي وٺندو هو، پر شاهوڪار پنهنجي هٿن
سان پوڄن ڪرائيندو هو. ڪجهه وقت کان پوءِ هوني
پنهنجي استريءَ کي چيائين ته مهاراج کان پڇ ته جيڪڏهن
ڀڳت ڪنهن ضروري ڪم ڪري نه اچي سگهي ته مان
توهان کي پوڄن ڪرايان ته ڪهڙو هرج آهي. ڇو جو مان
به توهان جي ڌيءَ آهيان. استريءَ ساڳي ڳالهه مهاتما
سان ڪئي، جنهن تي مهاتما چيو ته تون به اسان جي ڌيءَ
آهين بيشڪ اسان کي تون پوڄن ڪراءِ. پوءِ ته ڀڳت
درشن به ڪونه ڪندو هو. استري ئي پوڄن ڪرائيندي
هئي. ٿورن ڏينهن کان پوءِ هوني استريءَ کي چيائين ته
گروجن کان پڇ ته مونکي ٻاهر اندر وڃڻو پوي ٿو.
جيڪڏهن آگيا ڏجي ته توهان کان ڪڏهن اڳيئي پوڄن
ڪري وڃي؟ مهاتما چيس ته ڀلي ڪندو ڪري. پوءِ
استريءَ چيس مهاراج! جيڪڏهن توهان جي آگيا ڏجي
ته توهان کان اڳيئي اُن جي جوٺي ٿالهيءَ ۾ مان به روٽي
کائيندي رهان. مهاتما چيس چڱو، جيئن وڻئي تيئن
ڪر. پوءِ استري پهريائين روٽي کائڻ لڳي. ٿوڙاڪو

کيائينس ته پلاکوت ۾ گهت ڇهه مها ته. توهين منهنجي گهر
۾ اچي ڀوڄن ڪري ويندا ڪريو؟ توهان کان پوءِ اسين
ڀوڄن کائيندا آهيون. مهاتما چيس ته "پرمالن ته اسان کي
پداء ته تنهنجو مولسان ڪيترو پريم رهندو؟

شاهوڪار چيو ته مهاراج! توهين منهنجا پرميشور
آهيو! توهان سان منهنجو پورن پريم رهندو. مهاتما
چيس ته "پورن پريم ته پري رهيو پر تنهنجي گهر ۾ جو
ڪتو جو وڇڙو آهي ان جيترو به مون سان ڪي وڃيئي ته
۾ چگو." شاهوڪار چيو "هري هري، مهاراج! وڇڙو
ڪهڙي چيز آهي، توهان سان وڏيڪ پريم ڪيندو.
توهين ڪرپا ڪري ڇهه مها ته ضرور مڃيو." پر مهاتما
ته مڃيو. آخر گهڻو پريم ڏسي ڇئن مهن جو ڀوڄن مڃيائين؛
پر پريم ۾ ڏيهون ڏيهان فرق پوندو رهيو. جو پهريان ڏيهن
پريم هو سو ٻئي ڏيهن نه رهيو؛ ٻئي ڏيهن هو سو ٽئين
ڏيهن نه رهيو. اهڙيءَ طرح پورن مهني وارو پريم
ائي مهني ۾ نه رهيو. جڏهن پريم گهٽجي ويو تڏهن
شاهوڪار پنهنجي استريءَ کي چيو ته "مان گروجيءَ
کي پرمالن ته ولڻ نو وڃان؛ موني ڀوڄن ڪاوالي
ڇڏڻ نو وڃان. اپروقت گهڻو لڳي ٿو وڃي. تون گروجيءَ
کي چئه ته ڪرپا ڪري پاڻهي ڀوڄن جي سمي گهر ۾
ايندا ڪن." ٻئي ڏيهن استريءَ مهاتما کي پرارٿنا ڪئي ته
"[illegible] ڪي ولي اچڻ ۾؛ موني پهچالي اچڻ

پرپت ڪندا آهن يعني جيئن بيج جو چنڊ ڪنهنکي ڏسڻ
۾ ايندو آهي، ڪنهنکي ڏسڻ ۾ ڪين ايندو آهي، پر
ڏينهون ڏينهن وڌندي وڌندي پورڻ ماسيءَ جي
چندرما وانگر ٿي ويندو آهي، تيئن آتم پرشن جي
پرپت ڪنهنکي معلوم ٿيندي آهي ڪنهنکي نه به
ٿيندي آهي، پر ڏينهون ڏينهن وڌائيندي وڌائيندي
پورڻ پرپت ڪندا آهن. مورک جي پرپت پهريائين
پورڻ ماسيءَ جي چنڊ وانگر پورڻ ٿيندي آهي، پر پوءِ
ڏينهون ڏينهن گهٽجي گهٽجي ڏسڻ ۾ به ڪانه ايندي
آهي؛ جيئن پورڻماسيءَ جو چندرما گهٽبو گهٽبو اماس
ڏينهن اصل ڪونه ڏسبو آهي. تنهن لاءِ هڪ درشٽانت
ڏجي ٿو. هڪڙي شهر ۾ وڏو ويراڳي پرهم نيشٺي
مهاتما رهندو هو؛ ڀکيا ڪري گذر ڪندو هو، پڻ هڪڙو
وقت شام جو ست سنگ به ڪندو هو. اُن شهر جي
هڪڙي شاهوڪار ڏاڍي پريم ڀاو سان ڪين گرو
ڌارڻ ڪيو؛ ونتي ڪري چيو ته سوامي جي! منهنجي
گهر ۾ چرڻ گهمائي اُن کي پوتر ڪريو. مهاتما چيو،
”چڱو.“ ليڪن وڏي ڌام ڌوم سان مهاتما کي گهر وٺي
آيو. سڀني برادريءَ کي پوڄن ڪرايائين. سڀني برادريءَ
جي ساهوڪارن پڻ مهاتما کي پرارٿنا ڪيائين ته ”هي سوامي!
توهين جيستائين هتي رهو، تيستائين ڪرپا ڪري مون
وٽ پوڄن ڪندا رهو.“ پر مهاتما نه مڃيو. پوءِ انهن پرارٿنا

شلوڪ

پيهي ڏس لون ٻاڳ ۽ - ولسي گرون ڪان واسه
ولجاره -وڏدو سچ حو - ناع لہ يبهيجا لباسه
ڪميا ڏيرح ڏار ڪون - من ساري ڪر مسامه
سـدڪي لالسـڻ لامد - ڏسدبر ڪرشن لاوب ۽ ء

پچن (سر برهالي)

ٽل ٻہ وڪ وويڪ وبراڳ لون مڙا- ٻوء ٻرٻوء ڪي پالمدين ·
١- سچو ستڪرو سڪ سان ڳولج -وچن لبهي سان سچ جا ٻولج
دل حي ڳالھ آلي لون ڪولج - اڏهن وهم وڪار وڃالمدين ·
٢- جيئن پالو بيلاج ٻياري - وچن اڏي سي دل ۽ ڏاري
وري وچن سي واڻي واڇاري - سچي ڪو بدڪاڻ ڳاليمدين ·
٣- وشن لوڳن ڪان وولي وارج من وبراڳ ابياس سان مارج
لعل عردو ٻيهيجو نارج - لڌهن لوڪ لاڳاپا لاهيمدين ·
٤- اود يا لدد ۽ آلند لڌهي - هي جڳ -ارو ڏس لون جا آهي
نام روپ سپ ڪلپيد آهي - لون دوا ڪ دليا جا داهيمدين ·
٥- موهن ڏلو جن من ڪي ماري - لانئ جا سپ اڏن اري
ليئي لاپ الدر جا لاري - ڪرشن داس سڏاليمدين ·

آتم پرشن حي پريت

دوهاء- آلر پرسعه سہ دح ڪش - دن دن اڏڪ پداء
ڪَل پرلتي پورن شش - گهتيه گهت جاء
رش پيرهائين پيج حي چنڊ رانگر آروي

جي پار تيرڻ جا جهاز ڪهڙا آهن جن سان اهن درياه
کان بنا تڪليف جي تري، پنهنجي ڌڻيءَ جو ديد
حاصل ڪجي. تڏهن ستگرن فرمايو ته پهريون درياهه دلي
۽ دليا وارن جي صحبت آهه. اهي درياهه جي ترڻ جو
جهاز ويراڳ ۽ ستگرن ۾ شردا آهي. ٻيو درياهه لوڪن
جي ماتا ۽ پنهنجي خيال جي ٻاهر مڪتائي آهي، تنهن درياهه
جي ترڻ جو جهاز ايڪانت ۾ رهڻ ۽ دم تي قدم رکڻ
يعني پنهنجي دم کي ڌڻيءَ جي لالي ڪالسواءِ نه وڃائڻ،
ٽيون درياهه نفس يعني من جي چٿي تي هلڻ يعني
وڪار واشنائن جي اڏين تيرڻ؛ تنهن جي ترڻ جو جهاز
ويچار يعني من جي چٿي کان اُبتر هلڻ ۽ وڪار واشنائن
کي ويچار سان جيتڻ آهي. چوٿون درياهه لوڪ ۽ پرلوڪ
جي ڀوڳن جي ترشنا آهي. انهيءَ درياهه کان ترڻ جو
جهاز هميشه موت کي ياد ڪرڻ ۽ پنهنجي ڌڻيءَ ۾ پنهنجو
پاڻ فنا ڪرڻ آهه. هي ٻيا جڏهن ٻئي رنگ تيندين
تڏهن ٻئي رنگ کي لهندين. جڏهن تون اهي چار ئي
درياهه انهن چئني جهازن مٿان چڙهي ويندين، تڏهن تون
ڌڻيءَ جي ديدار کي پائيندين. جيڪڏهن پنجن چورن
تي هميشه نگاهه رکندين يعني اُنهن کان پنهنجو بچاءُ
ڪندين نه توري ڪمائي ڪرڻ سان نه وڏو ڦل يعني
ڌڻيءَ جو ديدار حاصل ڪندين.

مون کي ستگرو فرمايو تہ ”هي ٻيا، ويراڳ، ٻين ۽
شيوا وغيره خزاني جا ڦرندڙ چور، لنبن جي ڪمايل
خزاني کي ڦري وڃن. انهيءَ ڪري انهيءَ خزاني جي مڙج
لوڪي ڏنڊي ۾ ڪاٺ آني.“ تڏهن مون عرض ڪيو تہ ”هي
ستگرو، ٻين جي خزاني جا ڦرندڙ ڪير آهن؟“ تڏهن
ستگرو فرمايو تہ ”هي ٻيا انهيءَ خزاني جي ڦرڻ وارا چور
پنج آهن. پهريون پنهن جي ستگرو جو ڏنل منتر ۽
ٻين جو آڻل رس ۽ پنهنجي ڪمائيءَ جون لڪليڪون ٻين
آدمين کي ٻڌائڻ، ٻيو چور لوڪن ۾ واه واه لڳڻ ۽
لوڪن جي پوڄا ٿيڻ ۽ پيرين پوڻ، ٽيون چور پاڻ ٻين
آدمين کي ور ۽ سراپ ڏيڻ، چوٿون چور ڳل - اندر
۾ شڪ ۽ ڀاڄو نيءَ ونت سان ڏيکارڻ. پنجون پنهنجي
ڳرن ۾ اوگڻ جي نگاهہ رکڻ پڄلي ستگرن ۾ دوشڻ
جي ڪلپنا ڪرڻ. اهي پنجئي چور پنهنجي ڪمايل خزاني
پنهنجي ڏي کي ڦري وڃيا آهن.“ تڏهن مون عرض ڪيو تہ
”هي ستگرو سيا ۽ شانتي، جيڪي اوهان صاحب فرمايو آهي
ٺيڪ سچ آهي. هاڻي ڪرپا ڪري ڏس ڏيو تہ ڏاهيءَ
جو ڏهاڙو ڪيئن ٿيندو؟“ تڏهن ستگرو فرمايو تہ ”هي
ٻيا، ٻيگونت ۽ ٻجرانگي جي وچ جو ڏوهڙو آهي. جڏهن
اهي ٻه ٿي ڏوهڙو نڪيسي تڏهن ڏاهيءَ سان ملندي.
پهري پنهنجي ٻوڙ جو ڏرشن ڪندي. تڏهن مان عرض
ڪيو ڇاڙي ڏوهڙو ۽ اهي جڳي ڏوهڙو

پر الله وارن عشق جي بي آرامي ۽ پنهن جي ڌڻيءَ جي خيال ۾ مضبوط هجي ۽ جنهن جو گذارو تمام لٽين بالڪل وانگي هجي مطلب ته پنهن جي ۽ پرائي جي خيال کان سواءِ فقط وقت گذاري لاءِ گذارو ڪجي ۽ ڪاوڙ، غصي کي ڪڍي ڇڏي ماري. مطلب ته هميشه جنهن جي دل درياهه وانگي ٿڌي هجي ۽ پنهن جي ڌڻيءَ جو هر حالت ۽ هر شيءِ ۾ ديدار ڪندو رهي ۽ پنهن جيءَ مستيءَ ۾ مست هجي. اهڙن درويشن جي شيوا ٽهل ۽ صحبت ڪرڻ سان دل صفا ۽ اُجل رهندي آهه. اهڙيءَ صفا دل ۾ هميشه ڌڻيءَ جو ديدار ٿيندو آهي.

ستگرن جي شيوا جو قل

مون پنهن جي ستگرن وٽ پندرهن سال رهي برابر سان شيوا ٽهل ڪئي ۽ ستگرن مون کي جڳ کو پنهن جو رستو ڏيکاريو اُن الوسار پنهن ۾ ڪيم. پر جيئن جو پنهنوان کي پنهن جو قبل ڌڻيءَ جو ديدار ۽ چت جي شانتي ٿيندي آهي، تيئن مونکي چت ۾ ڪوبه قل ڏسڻ ۾ نه آيو. انهيءَ سمسي ڪري مان پنهن جي گرن کان هٿ جوڙي پڇيو ته هي سوامي، ١٥ سال مان سنسار کان ويراڳ وٺي پنهن جي رستي ۽ ستگرن جي شيوا ۾ برابر سان لڳس، تڏهن به ويراڳ پنهن ۽ شيوا جو قل اڃان تائين مونکي دل ۾ ڏسڻ ۾ نٿو اچي، تنهنجو سبب ڪهڙو آهي؟ تڏهن

يعني جيڪي قائل آهن تن جو ڪهڙو حال ٿيندو؟ اُهن
جي سنگ کان هميشه پري رهڻ گهرجي.

دشٽن جو سنگ نه ڪرڻ گهرجي؛ ڇاڪي اُهن سان
ڳالهائڻ جو رستو رکجي. ڪونن جو سنگ هميشه ڪونو ٿيندو
آهي؛ جيئن ڪو شراب جي بوتل ۾ کير وجهي کنيوال
جي دڪان تي وڃي ويهندو، ته هرڪو اُنکي شرابي
سمجهندو. تنهنڪري سٺ سنگ ڪي پنهنجي سنگت
۾ سٺي رکڻ گهرجي. ٻاڻ نه ڪٽي هري. انجيس هوندو؛
مدهوش پيا ۽ ڪٿين ڳڻ هوندا، پر جي سنگ خراب هوندس
ته سڀ ڳڻ اجايا ليکجڻ ۾ ايندا؛ جيئن سهڻي استري
سورهن سينگار نه ڪري، پر جي ٻاڻ الڏي يا سندس
تي الڏو هجي ته سڀ سينگار اجايا ڏسڻ ۾ اچن. تنهن
ڪري هر هڪ مڙس کي گهرجي ته پنهنجن ڳڻن سان ڳڻ
سنگت به سٺي ڪري. پر اهڙي ڪرپا سنتن؛ ڳرن کان
سواءِ ٻيو ڪير ڪري سگهندو؟ پر اهڙا گرو؛ سنت جن
رهڻيان ليڪا هئن تن جي سيوا ڪرڻ گهرجي؛ گرهستي
کي به سيوا واپار سان ڪرڻ گهرجي. جو ساڌو جهڙو هجي
اُنجي اهڙي سيوا ڪرڻ گهرجي؛ جهڙو ڏيو تهڙي ٻوجا.
درويش اهو آهي جنهن جو ڪاڏو بيمارن آدمين جي
ڪاڏي جهڙو هجي يعني لاچاري؛ ذائقن ٽئن سان نه
تورو کائيندو هجي؛ جنهن جو سمهڻ ٻالڪن جي ڪاڏ
ماڻهن جهڙو هجي؛ مطلب ته ٻاهرون سهويل نظر اچي

۲- وشين ۾ اڙيا جي - سورن ۾ سڙيا سي،
چاڙهيءَ نه چڙهيا سي - ٻرهمانند ۾ ملائين.
۳- پڙهي ويد پراڻ - ڪٿن ڪن نه گيان،
وشين ۾ جي ڏيان - سک نه شانتي پائين.
۴- ڀوڳن کان بچيا جي - سچي رنگ رتا سي،
مستيءَ ۾ مچا سي - ليلا لال پائين

پياري سَت سنگيو! ڪام جي برابر ٻي سنسار ۾ بيماري ڪانهي. جيڪي به بيماريون ٿين ٿيون ان جو مول ڪارڻ وڌيڪ جي ناسمجهي ڪري حد کان وڌيڪ ڪام چيشٽا آهي، جا بيماريءَ جو ڪارڻ آهي. موهه جي سمان ٻيو ڪو به دشمن ڪونهي. جهيڙا، فساد، چوريون وغيره سڀ موهه جي ڪري ٿين ٿا. جيڪڏهن موهه نه هجي ته دنيا جي اندر جيڪر مهاڀاري لڙائيون ٿين ئي ڪون. موهه جي ڪري ئي سڄو سنسار دکي گذاري ٿو. ڪروڌ جهڙي آگ جا من کي تپائيندڙ ۽ جلائيندڙ ٻي ڪانهي؛ تنهن ڪري سڄڻو! جيڪڏهن سک چاهيو ٿا ته آتم گيان کي پايو. پنهنجي سروپ جي گيان کان سواءِ سک ڪڏهن به نه ٿيندو. جن نه پسن ۾ به هاٿي ڪام جي وس ٿي، مڇي رس جي وس ٿي، هرڻ شبد جي وس ٿي ۽ پتنگ روپ جي وس ٿي ۽ ڀونر سڳنڌ جي جي وس ٿي ناس ٿي وڃن ٿا، ته مڻش جنهن ۾ آهي پنجئي وشيون موجود آهن،

ٿو، جيئن راڄا دسرٿ، شروڻ ڪمار ۽ سندس پيءُ کي ڏک ڏنو ۽ سندس ٻچڙي خراب ٿي.

٦- چوري ڪرڻ وارو پاپي ٿئي ٿو سو سدائين خراب جونين ۾ جمندو ۽ مرندو رهي ٿو.

٧- پرائي استري ڀوڳڻ واري جو اهڙو حال ٿئي جهڙو راوڻ جو ٿيو.

(وشين جو ڪڻ پڳ سڪر)

سچا هڪ هڪ وشيه جي سنگ ۾ گهڻئي ٻرش ناس ٿي ويا ٻر جن ۾ اهي سڀئي وشين هوندا آهن تن جو ڪهڙو حال ٿيندو. تنهن ڪري جنهن جگياسوءَ کي مڪتيءَ جي اڇا هجي يا ٻرڀو ٻالڻ جي خواهش هجي تہ هر دم هن اچن جو سمرڻ ڪندو رهي.

دوهاءِ- شبد سپرس روپ رس گند وکي گمراهہ ٿان ڪي چمڪڙن موڪشہ ڪي- ڪهي داسجي چاهہ

(پڇڻ)

ٿالي ڏٽيءَ جي ٻيڙو ٿار مدهيجو.

ٿل:- سچو سک صفا ٿيون وشون وچالين
مڪتيءَ جي مارگ ڪان ٿيون مورهہ مدچهالين.

١- جوا ماس چوري- سند حرام خوري
ساري لندوري- سدا دل دکائين.

ڪري هيترو ڌن مليو آهي. هاريءَ چيو ته اهڙن پٽرن
جي ته مون وٽ ڏيگهه هئي. مون اهي اڄايا وڃائي
ڇڏيا ۽ انهن ڇڪي پڇتائڻ لڳو. اهڙيءَ طرح هن جيو
جي سربر ۾ اموڪ سواس آهن، سي لعلن مليون آهن.
پر مورک لوڪ ستن وشين ۾ ڦاسي اهي اجاين وڃائي
رهيا آهن.

اهي ست وشيون هي آهن. ۱- جوا ڪرڻ، ۲-
ماس کائڻ، ۳- شراب ۽ ٻيا نشا پيئڻ، ۴- ويشوا انگ
ڀوڳ ڪرڻ، ۵- جيون کي ڏکوئڻ، ۶- چوري ڪرڻ،
۷- پرائي استري ڀوڳڻ. انهن ستن جو ڦل ٿوري ماتر
هي آهي.

۱- جوا ڪرڻ واري وٽ مايا ڪڏهن به نه رهي
گهندي. جيئن گل ۽ وڻ اُتي پيدا نه ٿيندا جتي گرمي
ڀاهه هوندي.

۲- ماس کائيندڙ ان وقت ٿائين نرڪ ڀوڳي ٿو جيسين
ج ۽ چنڊ پرٿويءَ تي آهن.

۳- شراب پيئڻ وارو مدش نشي ۾ ماءُ ۽ استريءَ
ار سمجهي ڀوڳي ٿو پر پاپ نٿو سمجهي.

جپ تپ ورت آدي شڀ ڪرم ويشوا سان
رڻ ڪري سڀ ناس ٿي وڃن ٿا.

جو ٻئي کي دک ڏئي ٿو سو خود دکي ٿي مري.

١- ٿي مون کي مايا رلائي - چڪر چوراسيءَ ۾،
جنم مرڻ کان مان ڇڏايان ٿو - ٿيل ڄاڻي لوارجو.
٢- آشا ترشنا اهم ممتا - ويءَ مالڪ سان رهي،
سڀ اوديا جي لهائي - آن مدجهان جاڳائڻو.
٣- ڪام کي قتال ڪر ٿون - ڪروڌ آئي نا لڳي
لوڀ لهرن کان بچائي - موھ کي بس ڪر مارجو.
٤- واشنا وشيه سعدي - مهنجي الڳ ۾ نا آئي،
آد، وياڌ، اپاڌ نيٺي - روڳ مهن جا ٽارجو.
٥- اچي ويلي آلت ۾ - درشن ڏجو مهنجا ڏٺي،
ڪرشن جي ڪرپا ڪري - مون واهي کي ڏسارجو.

(منش ديھ جو قدر)

ڪٿا:- هڪڙي ھاريءَ کي ٻني کيڙيندي کيڙيندي هيرن جو ڍڳڙو مليو هو. هن اهي پٿر سمجهي ڇهار هڪ هڪ ڪري اڇلي ڇڏيا، جي پار درياهه جي وڃي ڪريا؛ فقط هڪڙو لعل رهجي ويو. هن اهو پنهنجي استريءَ کي ڏيکاريو. استريءَ لعل سمجهي اڳي وڪڻي وئي. هڪڙي شاهوڪار هڪ سؤ رپيا اُن جو ملهه ڪيو، ٻئي هزار ۽ ٽئين ڏهه هزار. آخرين هڪ نوجوان جوهريءَ چيس ته ڏهه مزور لڳائي جيترو ڏين صبوح کان شام تائين پوري ڪائي سگهين سو وٺ ۽ لعل ڏي. ھاريءَ جي استريءَ ڏن آئي بنگلو ۽ موٽر خريد ڪيو ۽ موٽر ۾ چڙهي ٻنيءَ کي ولڻا وئي. ٻنيءَ کي پڌاايلين ته پٿر وڪڻيا

مار نہ. جيڪي چوانديون مڃيندس . مون پنهنجو هٿ
ڇڏيو. راجا کي اها ڳالهه ٻڪر ٻڪريءَ جي ٻڌي
مهاتما جو چوڻون وچن ياد آيو. مهاتما چيو هو تہ
هٿ ني آڻل استريءَ لاءِ ڌارينا ني سرشت آهي.
ڌڻ راڻيءَ کان پڇيائين تہ هٿ ڪين ڇڏيندين ؟
راڻيءَ چيو تہ مان مري وينديس پر هٿ نہ ڇڏيندس .
راجا کي ڏاڍو ڪروڌ آيو ۽ اٿي لڳو راڻيءَ کي
مارڻ ۽ ترار اولاري پڇيائينس تہ هٿ ڇڏين ٿي يا
نہ ؟ راڻيءَ چيو تہ مون هٿ ڇڏيو. مون کي مارئو نہ .
لوهہ وٺيو تہ ڪلو وٺيو تہ روئو، ڌڻهن بہ منهنجو ڇا .
راجا موٽي گهر آيو ۽ راڻيءَ سان سکيا ڏيڻ
گذاريائين ۽ مهاتما کي هٿ ٻڌي هن اچڻ بہ پرارٿنا
ڪرڻ لڳو.

شلوڪ

دردن جي درياهہ مان - ستگرو سير اڪار،
ڪاڄگہ سندي ڪال بہ - اوکن جي نہ پچار،
چنتا بہ چت تو منجهي - اولا پرم نوار،
ڪرشن ڪين وسار - دياڪر ڪا داس لي.

ڀڄن (سرپروي)

طرز:- اي طبيبا وج موٽي - ڪالہ گهر جي ٿي دوا .
تل:- هي گروهن ويل بہ - هکو ڏکہ نہ مون ڏيکارجو،
پوساگر جي پير مان - هي جلد اپڙو تارجو .

ليمڪ راجا مڙيو. چيائين ته ”ڀلا مون کي گنگا تي
وٺي هل ته آءٌ ڏيکاريندو سانءِ. مران ته مون کي گنگا
۾ پرواهه ڪري ڇڏج.“ راڻيءَ گنگا تي وڃڻ جي
تياري ڪئي. راڻيءَ کي گهڻو ئي سمجهايو ويو پر هوءَ
هٺ ڪان نه لٿي. آخر گنگا طرف رخ رکيائون. رستي
۾ راس ٻيجي وڻن، جهنگل ۽ ڪوهه وٽ ڏيرا لڳايائون.
ڪوهه جي چوڌاري سائو ساوو گاهه هو. سو راڻيءَ جي
نظر ڪري چڪو ۽ لتاڙجي ويو. سو هو راجا اڃا ڪير
تي ليٽي رهيو هو ته اتي ۾ هڪ ٻڪرار ٻڪريون
وٺي ڪوهه تي آيو. سڀ ٻڪريون گاهه کائڻ کي لڳي
ويئون. هڪڙي ٻڪريءَ گاهه نه کاڌو. ان کي
سندس ٻچي ٻڪري گهڻو سمجهايو. هن چيس ته مان
. اهو لتاڙيل گاهه نه کائيندس. تڏهن ٻڪري ٻچس
ته ڪهڙو ڏنڌ کائيندينءَ؟ هن چيو ته کوهه جي اندرين
سرن جي وچ ۾ جيڪو گاهه لڳل آهي سو آڻيندين ته
کائيندس. ٻڪري ادويءَ گاهه کي هٿ آڻڻ جو
گهڻو آپاءُ ڪيو پر حساب نه ٿيو. کوهه ۾ ڪرڻ جو
خطرو هو. ٻڪريءَ کي گهڻو ئي سمجهايائين پر ٻڪريءَ
هٺ ڪئي ڇڏيو. تڏهن ٻڪري کي گهٽي ڪاوڙ آئي
۽ چيائين ته تون ڪيئن ڇڏيندين؟ الين چئي ان
کي سگهه ۽ لغون ڪئي ان تي ڪري ڇڏيائين. تڏهن
... ماڻ ... گاهه کان ٿي، مون کي

ماڻهن جي ۷۵ ورهين جي عمر برابر ٿئي ٿي. راجا ڏاڍو
خوش ٿيو ۽ قسمين قسمين سامگريءَ سان سرپ جي
پوڄا ڪيائين. سرپ خوش ٿي ٻيو ته هڪڙي ودوا
راجا کي ڏني ته لون سينءِ چراڇر جيون، پسن ۽ پکين
جي ٻولي سمجهي ويندو ن ٻر ڪنهن کي ٻه ڳالهه ڪنهن
مش کي ته ٻڌائج. پنهنجي ٻٽ يا راڻيءَ کي به نه
ٻڌائج. جيڪڏهن ٻڌائيندين ته اُنهيءَ وقت مري ويندين.
ائين چئي سرپ هليو ويو. راجا خوش ٿي گهر آيو.
چيائين ته مهاتما جو ڏنو وچن به اَمولڪ آهي.

وري ٿورن ڏينهن بعد ٿيون وچن ياد آيس ته اُٿيو
پوڄن نه ڪانهي. جي ڪانيندين ته لڙائي ٿي پوندي.
ان وچن جي آزمائش لاءِ چيائين ته جيڪڏهن راڻيءَ
سان لڙائي ٿيندي ته سڀالي ونندس. راڻيءَ کي چيائين
ته اڄ مان بلڪل اُٿيو پوڄن ڪرڻ چاهيان ٿو. ڪيهه بلڪل
هڪڙو گرهه ٻاهر ڪيئي رکندو هو. ڪيڙيون آيون ۽
اُٿيو پوڄن. ڏسي راڄا لي ڏمريون ۽ کيس گهڻ ود
ڳالهايائون. راجا کان ڪِل چڙي وئي. راڻيءَ کانئس کلڻ
جو سبب پڇيو. راڻيءَ چيس ته جيڪڏهن نه ڏسيندا ته
مان ڦاسي کائي مرندس. ٻنهي جو وڏو تڪرار ٿيو.
آخر استريءَ جو هٺ زبردست ٿئي ٿو ۽ راڻي مرڻ
لاءِ تياري ڪرڻ لڳي.

واسطي چڪن ني دروازن جي نزديڪ ڪير ۽ شربت جا
حوض ڀرايائين ۽ هنڌ هنڌ لي چندن جا وڻ لڳارايا.
سرپ کي خوش ڪرڻ لاءِ مرلين جي وڄائڻ جو بندوبست
ڪيائين ۽ سندس سلامي ونڻ لاءِ فوج بيهاريائين. جڏهن
ٻارهن لڳا ته سرپ آيو. سيني کيس نمسڪار ڪيو ۽
کيس پاٽيءَ جي حوض ۾ سنان ڪرايو ويو ۽ بعد ۾
کير پيارايو ويو. چندن جي وڻن لي وهاري کيس
مرليون ٻڌارايائون. سرپ جي سروپ ۾ بدوت گهڻو
خوش ٿيو ۽ چيائين ته مان ڪرت گهڻ (احسان وساريندڙ)
ٿيندس جيڪڏهن راجا کي ماريندس. هر راجا هن کي
مارڻ جو حڪم نه ڪيو آهي، پر مان هن کي پنهنجي
عمر ڏيئي هليو ويندس.

جڏهن اهو وقت ٿيو الڏهن سرپ راجا وٽ آيو.
راجا اٿي ستڪار ڪيس ۽ هٿ ٻڌي کيس هيٺ ڏنل
ٻچن ۾ وينتي ڪيائين.

شلوڪ

لڪا سڪ سنسار جي - نڪو گهر جي مال،
لڪي ماڙيون اسڪلا - مون ڇڏيو سڀ جنجال،
هن هڏ چسم ديهه جو - خاص لاءِ مون کي خيال،
ليسين ڇڏ لــــون ڪال - ڏسان ستگر شاهـــــ کي.

کي چيائين ته جو سرپ مون کي مارڻ ايندو ان جو به ستڪار ڪرڻ ضروري آهي. وزير جواب ڏنو ته "هي مهاراج! جو سرپ روپ ۾ يمردوت ايندو تنهن کي اتٿي سمجهي ستڪار ڪرڻ گهرجي، ڇاڪاڻ ته مدوسمرتي آدي شاسترن ۾ لکيل آهي ته بالڪ، ٻڍو، خواهه جوان هجي، جو ته ٻينهجي گهر ۾ اچي تنهن کي اتٿي سمجهي انجو پوڄن ڪجي؛ اتٿي سڀ جو پوڄيه آهي. چور، چنڊال، دشمن يا ماتا پتا جي مارڻ وارا پڄن جي وقت جيڪڏهن گهر ۾ اچي وڃي ته انهي هر طرح شيوا ڪرڻ کپي. اتٿيءَ جو ستڪار نه ڪرڻ ڪري وڏو دوش لڳي ٿو. ڪشپ جي استري اديتيءَ جي گرڀ ۾ جڏهن سورج نارائڻ هو تڏهن هڪ ڀيري سندس گهر ۾ ڀکيا وٺڻ آيو. اديتيءَ ٿورو اٽيڪو ڪري ڇڏيو، تڏهن ٻڌ سراپ ڏنس ته اون اتٿيءَ جو ستڪار نٿي ڪرين تنهن ڪري تنهجو گرڀ ڇڪي ويندو. اها ڪٿا پراڻن ۾ ڏنل آهي.

هڪ دفع رشي نارد شري اچمي وٽ مهمان ٿي آيو، پر هن سندس پوري ريت ستڪار نه ڪيو. نارد جي ڪاوڙجي سراپ ڏنس ته تون راڪسيائيءَ جو روپ ڌاريندينءَ. تنهن ڪري ڪيتري به اتٿيءَ جي ... اچي ته انجو ستڪار ڪرڻ گهرجي.

باغ ۾ شيش محل اوراڻو ؛ سرپ جي ستڪار

لـ بيٺي. راجا ڏسي حيران ٿيو. ويچار ڪيائين تـ
ماڻيءَ کي ضرور ڪا تڪليف آهي. ماڻيءَ کان سبب
پڇيائين. ماڻي ڄاڻي ويٺي تـ هيءُ راجا آهي ۽ پـر
هوءَ خاموش رهي. راجا وري پيو پڇيس تـ
”ماڻي توڻ چرخو نہ ڪتين ٿي، رام رام نہ جپين ٿي
۽ روئين نہ ٿي ۽ موڪلي انهن ڳالهين جو سبب ٻڌاءِ.“
تڏهن ماڻيءَ چيو تـ ”وقت گذران لاءِ چرخو ٿي ڪتيان
۽ پتيءَ جي شيوا ڪرڻ منهن جو فرض آهي. الهيءَ
واسطي چرخو ٿي ڪتيان. موڪش جي واسطي رام
رام جپيان ٿي ۽ روئان الهيءَ لاءِ ٿي جو هتي جو راجا
وڏو ڌرماتما آهي جو اڄ ڪالهوءَ اٺين ڏينهن مري
ويندو.“ راجا پنهنجي مرڻ جي خبر ٻڌي ڏجي ويو
۽ ماڻيءَ کان پڇيائين تـ ”ماڻي راجا ڪهڙيءَ طرح مرندو؟
۽ توکي اها خبر ڪيئن پيئي؟“ ماڻيءَ چيو تـ مان
پتورت ڌرم جي ڪري سڀ حال ڄاڻان ٿي. اڄ کان
پوءِ اٺين ڏينهن سرد وقت انانگ جي روپ ۾ اچي راجا
کي ماريندو.“

تڏهن راجا ماڻيءَ کان ڪجهہ نہ وڌيڪ تـ پڇي
سگهيو ۽ اُن جي گهر جو نشان پتو لکي ڪٺي آيو ۽ اچي
سمورو حال راڻيءَ ۽ وزير کي ٻڌايائين. تڏهن وزير
۽ راڻيءَ ڏاڍا اپاءَ ڪيا. قسمين قسمين دان پن ڪيائون.
وري راجا کي مهاتما جا وچن اچي ياد پيا. وزير

سمنڊ ڪريون لوڪن جو- شل ٿوڙ لون رسائين.
٣- هڪ ٻاڙ ڏيو، ٻي ٻڪتي- نيون ٻولر ٽيمر ٿي ور
وشواس ٿئي وچن لي- سڪ ۾ رهون سدائين.
٣- ستار ۾ سڀن ڪي- سمجهيون سروپ ٻيءَ ڄو
پياني ڄڏيون نه ٻاري- چرلس ۾ چت لڳائين.
٤- ڪرشن داس آکيون- لٿين جي پيا ٻناري
لنڪ ٻال لئيجو نالو- لنڪ کي اُچيو ليائين.

لوري ڏهن ڪان پوءِ راجا کي لند اچڻ لڳي، جو
جو اُهي ڪڏهن سونهن ڪون اليو هو. سو اُني وري
سمجهي پيو. راڻيءَ چيس ته ”لوڪان ٻنهن جي ڳروءَ جي
وچن کي ڀنگ نه ڪريو.“ راجا وراڻيو، ”ڇا ڪريان؟
لند ٿئي ڇڏي.“ راڻيءَ چيس ته ”چڱو، سپاهين جا
ڪيڙا ٻاني، شهر ۾ چڪر لڳائي اچو، ته لند ڪلي ويندو.“
تڏهن راجا سپاهيءَ جا ڪپڙا ٻاني شهر ۾ ويو. گهمندي
گهمندي ڇا ڏسي ته هڪ ٻڳل ٽٽل گهر ۾ هڪ استري
۽ ٻتي رهن ٿا. ٻنهي جو ٻاڻ ۾ ڏاڍو پريم آهي.
استري ٻتورتا آهي. استري سونهرو اُٺي اشنان
ڪري ٻتيءَ کي اشنان ڪرايو. ڪپڙا پهرايائينس.
سندس چرنا ممرمت ورتائين، ٻئين مان ڀوڄن
ڪمالهس، ٿوڙ ماڻها پهرائينس. ٻتي ڄڏهن متسڪ
۾ ويو، تڏهن ماڻي چرخو ڪتڻ لڳي. چرخو
امر وار ٻتي اُچارياڻين. ساڻي وقت رٿي

آهي چار وڄڻ سمت راجا کي ٻڌايا. راجا ٻڌي
گهر ويو ۽ راڻيءَ کي چيائين ته اڄ مونکي سوير ڇهين
ٻجي اُٿارج. مان مهاتما جا وچن ٻڌي آيو آهيان.'
(نوٽ- اڄ ڪلهه جا انسان وچن ٻڌو آيئي ڇڏي
گهر ايندا ته متان ڪو وهنوار ۾ گهاٽو نه پئجي وڃي.
چوندا ته مهاتمائن کي ڇا آهي؟ اهي ته آهن تياڳي،
ٻر اسان کي ته سڀ ڪجهه گهرجي. اهي آهن من مکن
جا ليکڪ.)

اها ڳالهه ٻڌي راڻي ڏاڍي خوش ٿي ته اسان جا
اڄ ڌليه ڀاڳ آهن. هوءَ وڏي پتورتا هئي ۽ پاڻ سوير
اُٿندي هئي. اسان ٻاڻي ڪري، اچي ۽ راجا کي
گهڻيئي ڀيرا جاڳائيندي هئي؛ ٻر راجا ڪين اُٿندو هو.
هاڻي چوڻ لڳي ته مان ضرور اُٿاريندس ۽ توهين
پڇين ڪجو. پڇين ڪرڻ سان مهڙو ۽ ڪلياڻ ٿيندو ۽
چو جو مان توهان جي اَرڌانگي آهيان. پرڀات ڪال ٿيو
ته راجا کي جاڳايائين. اُٿي ڪري ٻئي ڄڻا گڏجي
ايشور کي پرارٿنا ڪرڻ لڳا.

پرارٿنا (سر ڀيروي)

طرز:- اي مانر ڀومي تيري چرڻون ۾ سر نمائون-
ٽل:- ايشور اسان سڀن جو- تون ئي آڌار آهين،
دک درد تون سڀن جا- ٽارڻ وارو تو لاهين.
ا- آزي اسين ڪريون ٿا- ڪر رحم تسيءَ راضي،

آڪيا ٻالي ٻچيءَ جي - آلند بيانتي اَٻار،
ڪوشن سا ڪلتار - ٻرپو جائي ٻچيءَ ئي.

(ڀڄن)

ٿُرز- جدهن ٻرو ٿا - ٻاد ٻچار عمر
لل- آهي سا لب سياڃي لار اَدا
ڪري شيوا ٻچيءَ جي سڪسان سدا.
١- ٻتي ٻرالن ڪان ڀي ٻار و ٻسي
لهنهسو اَوگڻ ڪذهين ڪين ڏسي
هٿ، هوڏ ڏ هرلمه سان هسي
لڪي ٻاپ ڪري من مان ڏ مدا.
٢- ٻچيءَ آڪيا اهشو ر مڃي سمان
جري ڪڙوا وچن نا ڪري گمان
هجي چتر چالاڪ ڏ رهي اَجان
جاڻي ڏوڙ دنيا جا سب لب ڏلڊا.
٣- ڪاڻي ڪسڪي ڪبروهي ٻچي
ٻ سداچاري ڪرهير لڪڙو جتي
ڏ ٻ رڪ رکي لنا دل ۾ رلي
سا بيهد ڏسدي سڪ لب سدا.
٤- ٻچي سهي سڪن جو سينگار اَلئي
ڏک بڪ لب ڏيندئي، ڏالار اَلئي
اَڳي لماو ٻچن لاءِ هتار اَلئي
لدهن جي لوڪ ڪندا ڪرشن لندا.

آنند ڪرڻ جي شڪتيءَ سان پرماتما جي آڏو
يادگيري رهي ٿي. پرماتما جي يادگيريءَ سان سب
ٻولا پريم لاس ٿي وڃن ٿا ۽ دکن جي لورلي ٿئي آءِ
لڌهن ڪري شڌ اهار واپرائڻ گهرجي.

(پتورتا جا لڇڻ)

پتورتا استري پنهنجي پتيءَ ڏي گهور ڪري نه
نهاري ۽ لڪي دروچن ڪدي. پتورتا استري پنهن
جي پتيءَ سان هن رست هلت ڪري، جو جو پتيءَ
جهڙو اينو ڪو سوامي يعني رکڪ ڪواهي ۽ پتيءَ
جهڙو ڪو سک ڪونهي. سب سک پنهن جا ڇڏي
استريءَ کي پتيءَ جي شرن ۾ رهڻ گهرجي. پاڇي
والکر استري پنهنجي پتيءَ سان سدائين قرلي ۽
سهپايءَ طرح ان سان پيار ڪري ۽ شيوا ۾ داسيءَ
طرح آگيا پالن ڪري. بر جا استري الهن ڳالهين کي
نه مڃي ۽ هٺ ڪري نه اهڙيءَ استريءَ کي ڪارنا
ڪرڻ گهرجي. پتي جي آگيا موجب ڪم ڪندڙ استري
سنسار ۾ سک ماڻي سگهي ٿي ۽ هن اوڪ ۽ پرلوڪ جي
خبر الهيءَ کي پئجي سگهي ٿي. پتورت ڌرم جو
ورن پالن ڪرڻ لـي استرين جو فرض آهي. جيئن
ن پڇن ۾ چيل آهي.

لوڪ:- شيوا لن من سان ڪري- سا نه سدوري نار،
شيال، سنتوش، شرڌا- ۽ صبر ڪري سيدار،

[illegible]

[illegible]

[illegible] آهي [illegible] روپ آهي.
[illegible] روپ آهي. [illegible] روپ
آهي. [illegible]
[illegible] لکيل آهي
[illegible] ٿو.

مدش جنم فرض جاڻي - سو ٿوڙ لبائي .

١- شيوا ڪرڻ ساڻ ڦتل ڀاڳ، وري ٿو،
ساوتري ستيءَ جئن سهاڳ، وري ٿو
جمدوتن جي جنين جهيڙن کان نه ڇڏائي .

٢- پياسن جو ڪري روپ - پريو پاڻي پئي ٿو،
خوش ٿي وڃي روئي ڪاني - ٻل ٻاڻي ڏني ٿو،
آسون به اندر جون نه سيئي ٻل ۾ پڄائي .

٣- ويد واڻين رشين مُنين سنتن سڻايو
اسٿيءَ جي ڪري شيوا، ڪريو جنم سڄايو
ڀڳتن جي ڀڄن ڀاو کي . ڪئن ڀڳوان ڀلائي .

٤- شيوا سان سچڻ هردو - جڏهن صاف ٿي ويندو،
پورين پياڊو جلد - پريو پاڻ هلي ايندو
داسن ۾ ڏيندو دليان درشن - دشٽن کي دٻائي .

٥- اَن ۾ اُتو پران - سيئي پرالين جا پيارا،
پرالين ۾ پريو پاڻ وسي - جيءَ جا جيئارا،
ڪرم ڪريا ڪرشن ڪري - ڪلتار راڄهائي .

پياري پريميو! رات جو پوئون پهر جاڳڻ سرشٽ آهي . پوئين پهر کي برهم مهورت چون ٿا . مدو جي مهاراج چون ٿا ته برهم مهورت ۾ جاڳڻ گهرجي . جاڳي پرمارٿ جو وچار ڪجي . جو وچار سرير جي دکن کي ۽ اُن جي مول اگيان کي ناس ڪري ٿو، اهڙي ويد جي تتو ارٿ مهاواڪين جو چنتن ڪري .

ٿي وڃي ۽ ڪيا لوڪن کي ٻڌائيندا ۽ انهن رشين
کي ڀڳوان جي راڄ ۾ ولي وچ ۾ سدائين شيوا ڪجهو.
حاٿي مان ۾ ڪمند ليس. برهمڻ هي سچو ڦل مهاراجا
وڪرم کي هڪ الٽيءَ کي ۽ رونيون ڪاڙهي ڪري
مليو ۽ تنهن ڪري گرهست آشرم وارن کي ان دان
ڪرڻ گهرجي.

جيڪڏهن سرڳ چاهيو ٿا ته ان دان ڏيو. جي
پيارا مترو! سدائين ان ۽ جل دان ڪندا ته پر راڄ
جي تارنا کان ڇٽي ويندا. سڀني پراڻين جو پراڻ ان
۾ آهي. تنهن ڪري ان کي پران داتا چئجي ٿو ۽ گهڻو
ڪري پارس ورش ۾ راجائون ڏيندا لين ٿا. ان
جي ڏيڻ وارا، وڏيءَ عمر وارا، ۽ سکن وارا ٿين ٿا.
انهيءَ ڪري گرهست آشرم ۾ ڀوڳن سار هيءُ آهي
ته اٿي جو ان آدمين سان ستڪار ڪرڻ گهرجي.
آدميءَ جي شيوا ڪرڻ جو ڦل هن پڇن ۾ چيل آهي.

شلوڪ:- اگسٽ ايندو اوهان جي - شيوا سان ستڪار،
سڪائين جا سڌ سٿي - ڏيندو الله ان آرام،
ڪارج سنواري ان جا - پل پل ۾ گهنشام،
ڪرشن ڪئين پيا ڪار - پورا ٿين پلڪ ۾..

(پڇن)

ڀي سواءِ ڪؤن ميرا ڪرشن ڪيا.
جي ڪرڻ شيوا - گرهستيءَ کي جڳائي

ون لاءِ ڪافي آهي . پر مهمان ا، مجبور . ڏڏ
سٽ غصي ۾ اچي چيس ته مان سڀ توکي ڏيڻي جه
مان ڏڌهن باهه کان . هن چيس ته اين ني ٿيندو!
ڏيڻهن کان وني هو باهه ڪانيندو رهي تو . برهمڻ و
بي مهاتما وٽ ويو . ان ته اين چيس ، ليڪ چيانيا
ڏڏهن مان رک کان ؟ تهن ڏيڻهن کان وني هو رک
ني ڪاليندو رهي تو . جڏهن برهمڻ مون وٽ آيـ
ڏڏهن مون ته چئي ڏنو ته چا مان مري وڃان ؟ هن
چيو انهن ني ٿيندو . ڏڏهاڪر مان جمندو ۽ مرندو
ني رهان تو . موني هو لو وٽ آيو . تهن جو چمب
ڏايو دپالو هو . لو هن جي چوڻ کان اکيٽي آسن
وڃائي وهاريس ۽ پٽي رونيون ۽ قل قول آڻي اکيان
رکيس . اڏٽي ڀڳوان ڪاني ٻه ڪيو ۽ توکي ور ڏنائين
نه توکي فقط هڪ جنم جي آنڪ آهي . ان ۾ لوهين
چڪرورتي پرتاپي ۽ گيانوان راجا ٿي مکت ٿيندا .
هي جي ني رشي آهن تنکي مون سراپ ڏنو آهي .
اها ڳالهه اوهان کان وسري ويندي . اوهان هن
وٽ پڇڻ ويندا ته هدن جو سراپ به مٽجي ويندو .
هو ۾ جا وان پرست جي استري آهي ان کي به
ڪڙو جنم انڪ آهي . پروهت جي ڪيا به گيان وان
مکت ٿي ويندي . سو هي مهاراجا وڪرما! مون
ڪا ڪٿا توهان کي ٻڌائي آهي سا ساڳي ڪٿا

پنهنجو حال ٻڌيو. راجا آئي ويو، نمسڪار ڪيائين، سڀ حال چئي ٻڌايائين ۽ پڇيائين. پر هن نه چيس نه مان تنهن جو سڀ حال ڄاڻان ٿو، پر تنهن جي خاطري واسطي ٿوري اچي ٻوڪليان ٿو. هتان ڏهه ڪوهه پري هليو وڃ. اتي هڪ راجا جي گهر پٽ ڄمندو ۽ ڪير نه ٻڌندو. ان کي تون ڪير پياري ٻڌج، هو تو کي سمورو حال ٻڌائيندو. راجا اتي ويو ۽ ان راجا جي گهر ۾ ٻالڪ پيدا ٿيو ۽ ڪير ڏٺي پيتائين. راجا وڃي ڪير پياري پڇيس. تڏهن اهي ٻالڪ اڳين جنم جو سڀ ورتانت ٻڌايس نه مهاراج! مان ۽ تون ۽ هو ٻه رشي گڏجي چار ئي هڪڙي آڪيلي بن ۾ تپسيا ڪندا هئاسين. جڏهن ڪجھ وقت تپسيا ڪندي گذريو، تڏهن وشنو ڀڳوان اسان چئني جي چت جي ٺرمائيءَ جي پرکيا وٺڻ واسطي ٻيڻي ۽ ٻڪڻي برهمڻ جو روپ ڌاري ان بن ۾ آيو ۽ ڀوريائين هن اڳي ڪاٺيا واري مهاتما جي ڪٽيا ۾ ويو. اهو مهاتما اجھان روٽي وٺي آيو هو ته برهمڻ ڪالهس ٻڪ گهري ته مان ٽن ڏينهن کان وٺي بکايل آهيان. مون کي ڪا ڪرائي، روٽي کارائ. مان هڪ وقت ڀوڄن ڪندو آهيان. تڏهن هن چيس ته مان سڄي ڏينهن جو بکايل آهيان. هڪ روٽي توهين وٺو ۽ هڪ مان. هن چيس ته ٻلا ڏيڍ تون وٺ ۽ اڌ

ڪهڙن ڀڃن ڪري مونکي - مليو ڀرلاءِ راڄ شا
دير ڪرشن ڪريو ڪانَ - سڀ سٺايون سڀ سورما

برهمڻن گهڻا يتن ڪيا پر پتو ڪونہ لڳن. آخر راجا جي ڪل گروءَ جي ڪنيا پنهنجي پيءُ کي دکي ڏسي چيو تہ مان مهاراجا جي سوال جو جواب ڏينديس، جيڪڏهن راجا اڪيلو مون وٽ ايندو. راجا ان ڪنيا وٽ ويو. ڪنيا راجا کي چيو تہ مان توهان جو سچو حال ڄاڻان ٿي، پر توهان جي خاطريءَ واسطي توهان کي هڪ مهاتما وٽ موڪليان ٿي. هتان ڏهہ ڪوهہ پري هليا وڃو. توهان کي هڪ مهاتما گڏبو. ان جي هيءَ نشاني اٿو: هو اَن جي بجاءِ ٻرندل ٽانڊا کائيندو آهي. ان کي منهن جي نمسڪار ڏيئي، ڪانئس پنهنجو حال پڇج. راجا، ڪنيا جي ڏس موجب ان وٽ ويو. ڏٺائين تہ هڪ وڏين جٽائن سان مهاتما آهي جو اڳيي ويٺو کائي. نمرتا سان مهاتما جي ڀرسان تي ويٺو. کيس ڪنيا جي نمسڪار ڏيئي پڇيائين تہ هي مهاتما! مان ڪهڙي پُڻ جي پرڀاو سان پرلاءِ ڌرماتما راجا ٿيو آهيان؟ ان چيس تہ مان تنهنجو سڀ حال ڄاڻان ٿو، پر انهن جي خاطريءَ واسطي توکي هڪ ٻئي مهاتما وٽ موڪليان ٿو. هتان ڏهہ ڪوهہ پري هليو وڃ. اُتي هڪ مهاتما ملندءِ جو فقط رک کائي ٿو. ان کي منهن جي نمسڪار ڪري ان کان

مڃ ڪالين ۽ سوالن مڃ گهر جي دان سان هوڙن ڪيو
وڃي ٿو، پر جي اُن مان الٽي تراس ٿي موٽي ٿو وڃي
ته آهي سڀ. هوڻ لشڪل لين ٿا.

مهاڀارت ۾ به لکيل آهي ته ٻارهن ورهين تائين
هر روز ڪپلا گئو دان ڪرڻ، هر مهني اسگين ۾ هون
ڪرڻ ۽ سڀ کان وڏو جو پشڪر راج تيرٿ آهي
اُتي وڃي، هڪ لک گئو دان ڪرڻ سان جو ڦل ملي
ٿو، تنهن کان به وڌيڪ مهمان کي اَن جل سان
پرسن ڪرڻ واري کي ڦل پراپت ٿئي ٿو. دکشا
مهمت ڀڪيه ڪرڻ سان، اگني هوتر ڪرڻ سان ۽ وڏن
جي هر طرح سيوا ڪرڻ سان، گرهستيءَ کي اهڙو
سرڳ لڀو ملي جهڙوڪ مهمان جي سيوا ڪرڻ ڪري،
ملي ٿو.

ڪٿا:- مهاراجا وڪرم اُجين جو راجا هو، وڏو
سورهيه پرتاپي راجا هو. هن کي هڪ ڏينهن خيال ٿيو
ته مون کان اڳ ڪهڙو به ڪو آهي جو هوڙو وڏو پرتاپي
راجا ٿيو آهيان. هن وڏا وڏا جوتشي گهرائي کانئن
ساڳيو سوال پڇيو. ڪن لاڪمد ڪمالين ته جيڪڏهن
مون کي اُن ڏينهن اندر انجو جواب نه مليو ته توهان
کي جوڳي سزا ڏني ويندي.

شعر:- راجا گهرايا جوش مان- جوتشي جنگ جوان
پنڊت سڀاڻي حال جي- ظاهر ڪيو نه زبان

رهندو آهي، تنهڪري ڪين جيڪڏهن گيان جو اپديش
ڪبو نه ڪو نه لڳندو؛ جنهن اڌڪار واري ماڻهوءَ کي گيءَ
ڪارائبو نه ساڻي تي پولدس؛ تنهن پاڻ ڪانسواءِ گيان
ورتڻ وندو آهي.

تنهن ڪري مهاتما راجا کي گرهست بابت ٻڌائڻ
لڳو ته اٿيءَ جو ستڪار ڪرڻ ئي گرهستيءَ جو ٻهريون
فرض آهي. ٻيو فرض آهي رالسريءَ جو پوڄون ٻهر
جاڳڻ. ٽيون ستوگڻي ڀوڄن کائڻ. اٺيو ڀوڄن ڪڏهن
نه لساهڻ گهر جي؛ نه نه سڄي گهر ۾ ڪلهه ئي ڪلهه
لڳي ٻيٺي هولدي، جا ڪڏهن نه ٻڌ ٿيندي. انهيءَ
ڪري اٺيو ڀوڄن ڪڏهن نه ناهجي. چوٿون فرض
آهي ته گهر جي استري جيڪڏهن هٺ ڪري ته ان
کي اک ڏيکارجي.

هي ڇهن اهولڪ آهن. هنن ڇهن هٺ ڪندڙن کان
خبردار ٿيڻ گهرجي. راجا هٺ، بال هٺ، يوگي هٺ
۽ استري هٺ. ٻئي هنن ڇهني کي هٺ لڳ چڙهي
جي هئو هٺ لي چڙهيا نه زمين آسمان هڪ ڪري
ڇڏيندا. تنهن ڪري گرهستيءَ کي گهرجي ته انهيءَ
وقت سمجهه کان ڪم وٺي.

شاسترن ۾ لکيل آهي ته مهمان گهر اچي ته ان کي
پرميشور ڄاڻي ان جي پوڄا ڪجي.

رشي پاراشر جي ۾ لکن ٿا ته جنهن گهر ۾ هزارين

شري گرو پرماتمايه نمهه

دوها:- ديوي واهن تاس کر- تان ڀوڄن هسوار
تان کي پد پرت مٿي- ڪرون وار وار جنهار

منگلا چرڻ

شلوڪ:- منگل مورت ستگرو سوامي اڪلاشاهه،
جڳيا سو ء کي جڳت سان الک لکائي راهه،
سمه چمه الله روپ ٿي- بيٺي نظر لڳاهه،
چاهه ڪنان بي‌چاهه- ڪرشن لياسي ڪرم‌سان.

گيتا ۾ سري ڪرشن جي ارجن کي اپدالي رهيا
آهن ته هي ارجنا هي پنج يگيه پد. ڀهراون القي
يگيه، پتو سوهر يگيه، نيرن ڀرمه يگيه، چولون پتر
يگيه ۽ پنچون ديو يگيه؛ جن جي لمه لير ڪرڻ سان
اون برم الله کي پائيندين.

(گرهست آشرم)

هڪ ڏنهن هڪ مهاتما کهمندي گهمندي راج
نگريءَ ۾ اچي لڪتو. هر روز پرڀي مهاتما جو ستسنگ
پڌڻ وپندا هئا. راجا کي به ستسنگ ڪرڻ ۾ شرڌا ٿي
۽ هر روز اچڻ لڳو. هڪڙي ڏينهن راجا هٿ جوڙي
مهاراج کي پرارٿنا ڪرڻ لڳو ته ڪي چار ڳچن ٻڌايو،
جنهن ڪري منهن جو لوڪ ۽ پرلوڪ سڌري. ديالو
چارڪمو ته راجائن کي هميشه راج جو گهمنڊ

ڪرشن ڪوٽ

منگلاچرڻ

هري اوم برهما نندم، پرم سکدم، ڪيولم، گيان
مورتيم، دونداتيتم، گگن سدرشم، تتوامسي، آدي
لکشم، ايڪم نتيم. امل اچلم، سرودي ساکي ڀوتم،
ڀاوا اتيتم، ترگڻ رهيتم، ستگر آتم امامي سم.

گرو برهما، گرو وشنو، گرو ديوم مهيسرا.
گرو اوم پري برهم، تسمئي سري گرو هي نمه.
ڌيان مولم گرو مورتي، پوڄا مولم گرو پد، منتر مولم
گرو واڪيه، موڪش مولم گرو ڪرپا. اکنڊ آنند بوڌايه
شش سنتا پهارڻي. شري سچدانند، روپايه، رامايه
شري گرهي نمه.

لتريو گنگا، يمنا، نرويٽي، گوداوري، سندو،
سرسوتي اچين، سرواٽي، تيرٿاٽي، وسنتي لتر.
پتروچت آذار کتا پرسنگ.

پرڀو جوت مهي جڳت مهي ڪارڻ ڪرڻ اڀير،
وگهن هرڻ، منگل ڪرڻ، نمو نمو گرديو.

جي ڪم آڻڻ سان منش تندرستيءَ جو لاڀ ٻڻ ماڻي سگهيتو.

جن ٻراهمڻ ھن پستڪ جي ڇپائڻ ۾ مالي مدد ڪئي آھي، تن جا نانا، ڪتاب جي شروع ۾، ٿالهه سهت، ڏنا ويا آھن. ڪين ڌنيواد عجي!

سوامي ليلاشاھ ٽرسٽ

آ...

ڀومڪا

هيءَ سنڌي پستڪ ڪرشن ڪوٽ ۾ دونا اڳ ۾ ۾
ڇپجي چڪو آهي. ٻهراڻون ڀيرو سنڌ ۾، ڀارت جي ورهاڱي
کان اڳ ۽ ٻيو دفعو هندوستان ۾، آگري مان، جنوري
١٩٥٢ ۾ ظاهر ٿيو. هاڻي ٽيون دفعو اجمير مان ڇپجي
رهيو آهي. اها خوشيءَ جي ڳالهه آ هيءَ ڇاپو ليکڪ
جي ستگرو، سنت سوامي ليلا شاهه مهاراجن، جي ٻهراڻين
ورسيءَ جي شڀ موقعي تي ظاهر ٿيو آهي.

جگيا-وس ۽ ابياسي لاءِ هيءَ پستڪ تمام ڪارائتو
هي. ابياس لاءِ ڪماليا سادن ٻڌايا ويا آهن. ويراڳ ۾
تي ۽ گيان تي ٻتارس واڇار ڏال آهن. گرهستيءَ کي
آدرشي جيون گذارڻ گهرجي، اهو ۾ هن اندر
آهي. دلچسپ ڪهاڻيون درج ڪري پستڪ
عزيز بڻايو ويو آهي.

گهرو آزمايل نسخا پڻ ڏنا ويا آهن جن

شري ٽانورداس جمڙومل
رهواسي واشيم ضلع آڪولا

شري ٻولچند رتنلعل

رهواسي واشيم ضلع آڪولا

شري ڏولومل جھڙومل
رھواسي جھولاڳڙھ
(شش سوامي ڪرشنداس مهاراج)

سرڳواسي شري ٺارومل ڪيانومل
رهواسي جهولاڙه

شري سوامي ڪرشن مهاراج

(شش شري سوامي ليلاشاه مهاراج)

سوامي ليلاشاه مهراج جن جو
شري هردوار

پستڪ ملڻ جا هنڌ

۱- رتن ڪريانا اسٽور،
مالدوي مرڪٽ، جهوناڳڙهه (گجرات)

۲- واسديو ٺاڪورداس
آرلوار لاڙ، ڪوڙي جي واهاڻي،
واشيم، ضلع آڪولا

۳- سوامي ليلاشاهه ٽرسٽ،
آديپور (ڪڇ).

ڪرشن ڪوَت

رچيندڙ

سوامي ڪرشنداس صاحب

شش

۱۰۸ شري ستگرو سوامي ليلاشاهه صاحب

ڇاپو ٽيون] نومبر ۱۹۷۴ع [ڪاپيون ۱۰۰۰

شري سوامي ليلاشاهه مهاراجن جي ڀڳتن
ورسيءَ تي پڌرو ڪيو ويو